NAGY-KANIZSA 1883. junius 3-án. 44-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
6 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlasicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület" a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai kültválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Hatósági zálogintézetet!

A zálogintézeteknek körülbelül kicsinyben éppen az volna hivatásuk, ami nagyban a takarékpénztáraké, — magától értendő, hogy csak a kölcsönzés tekintetében. Nevezetesen feladatuk volna a kisebb összegű kölcsönre szoruló egyéneket megmenteni az uzsorások körmei közől.

Na hogyha e czélt és a fenforgó gyakorlatot valaki egybeveti, hát éppen ugy elmosolyodik, mint czéltévesztett takarékpénztáraink egyik, másik operatióján.

Bizony a mi zálogintézeteinknél is csak ugy van a dolog, hogy hát adnak azok kézi zálogra kölcsönt; hanem az a legirgalmasabb kölcsön, melynek forintja után 5 o. é. kr. kamat, tehát nem kevesebb mint 60% fizetendő.

Most már tessék sorba járni Nagy-Kanizsának valamennyi uzsorását, talál-e ennél nagyobb uzsora kamatot, hacsak professionalis hienával nem vezeti össze balsorsa.

Igy azután a zálogintézetek nem egyebek hatóságilag engedélyezett uzsorabarlangoknái.

Pedig Nagy-Kanizsa vidékére és különösen Nagy-Kanizsára igen nagy áldás volna egy solid alapokon nyugvó zálogintézet, egy olyan, minő a már beszüntetett Milhofer-zálogintézet volt. Ebben értesülésünk szerint a tisztesség, emberiesség és törvényesség korlátai között nyujtattak a kölcsönök.

De ez be lett szüntetve s most azok a zálogintézetek, melyeket a concurrentia legalább némileg mérsékelt a megszorult egyének nyuzásának mesterségében, monopolizálják a helyzetet. Valóságos solidaritásban állanak egymással az iránt, hogy valamiképen egyikre se lehessen több rosszat mondani, mint a másikra. Elteszik a megszorult embernek véres verejtékét, hiznak belőle; de abból a rettenetes módon kicsikart nyereségből azután sem az államnak, sem a városnak haszna nincsen: mert amily bőségesek a kamat-kivetésben, százszorta fukarabbak az adó alap bevallásában.

Sőt az által, hogy saját — az államra nézve haszonnal nem járó — anyagi emelkedésök alapját az állam, a város adózó polgárainak szipolyozása képezi: egyenesen az állam és város ellen törnek; mert az a szegény iparos vagy magán ember, inkább kész a hatóság elé adóbehajtási nehézségeket görditeni, inkább adójával marad hátralékban, hogy sem a zálogházi kamatfizetés mulasztása által egyik, másik kedves, kegyelettel őrzött tárgyától, családi ereklyéjétől kelljen megválnia, — melytől egy időre is talán csak a végső inség vagy elodázhatlan kötelessége teljesitésének pillanatában könyek között vált meg.

De ez még csak az anyagi részét képezi a dolognak. Az erkölcsi káros hatások felszámithatlanok.

Az állam már be is látta mindezt s állitott is fel Budapesten állami zálogintézetet.

Mért ne tehetné meg ugyanezt Nagy-Kanizsa városa is. Kellő és alapos indokolás mellett az engedély megnyerése bizonyos volna.

Felállitása nem járna nagy nehézségekkel, sok költségbe sem kerülne. Mindössze kellene egy pénztárnokot, egy ellenőrt és egy ruhatárnokot (szolgai minőségben) oda állitani és egy bizonyos összeget befektetni. És mekkorán lenne a megszorult városi és vidéki polgárokon segitve ez által, ha nem kénytelenittetnének azt az embernyuzó 60 százalékot fizetni. Mert természetesen: akkor a fennálló zálogintézettulajdonosok is kényszeritve lennének vagy solidan dolgozni, vagy intézetüket beszüntetni.

Legtöbb függ ez eszme felkarolását illetőleg polgármesterünktől ki ennek keresztülvitele által elvi tázhatlan jót tenne a szegényebb sorsu polgársággal és e tettel valóban szép emléket és hálás elismerést fűzne nevéhez.

Mi azzal a reménynyel teszszük le ezen eszméért felemelt tollunkat, hogy jó szavunk (tekintet nélkül arra: honnan jött) nem lesz a pusztaságé.

Pest és Bécs.

Tudvalevőleg a budapesti „irói és művészi kör" meghivta a bécsi „férfi énekkart", hogy ott vendégszerepeljen.

Még az sem birt volna reá, hogy ezen meghivást az énekkar 15! szavazattal 29 szavazat ellenében elvetette, — ami az inditványozó és a meghivást melegen pártoló elnök Dr. Olschbauer Károly demissióját vonta maga után — ezeltóztessem.

A „N. Wr. Tagblatt" f. évi 143 ik számának tárczarovatában azonban speczificálva vannak az okok (!) hogy miért vettetett el a meghivást és én nem hagyhatom megjegyzés nélkül az illető szerkesztőség schulvereini ferditéseit, gondoskodván egyszersmind arról, hogy egy „tiszteletpéldány" a Tagblatthoz is eljusson.

A sótalan viczczekre nem reflektálok, csupán az „okokat" tartom szem előtt.

A magyarok — irja a lap — sokat bántottak bennünket (németek) Pesten.

Ezen bántalmak az erdélyországi németek massakrirozására, a pesti németszinház elnyomatására és még arra emlékeztetnek, hogy a magyar irói kör Párisba utazik, ott Hugó Viktor lábaihoz azon megjegyzéssel teszi le a költő lábaihoz hodolatát, hogy német földet nem kell érintenie.

Ezzel kiütötték a hordó fenekét, melyből magyar bor folyt volna hüvös rajnai poharakba, mely alkalommal egy toaszt, — melynek czélja, feledés, bocsánat, belátás, kibékülés és testveriség lett volna — szépen vette volna magát ki.

Ami a kibékülést illeti, hát nem ugy kell venni a dolgot, mint azt a kérdéses lap érti. A német „Gemüthlichkeit" ugy látszik abban áll, hogy a szomszéd magyart olykor csak oldalbataszitják és azután ez a barbar magyar még olyan udvariatlan sem tud lenni, hogy ezen „deutsche Gemüthlichkeitet" egy kézcsókkal viszonozná.

Jól cselekednek az urak ott, a kis Duna mellett, ha a „Schulverein" okuláriumát csak egy perczre is leteszik és a természetes szemmel nézik meg a tények állását.

Ha a németek csakugyan ki akartak volna a magyarral békülni, akkor a bécsi énekkarnak kötelessége lett volna elfogadni a meghivást; mert az már mindegy, a béke akár Pesten, akár Bécsben köttetik. De az uj barátok sem késtek volna az osztrák fővárosba sietni, hogy a látogatást és a baráti kézszoritást viszonozzák.

De ők ezt nem tették: „ha Pest városa intézte volna a meghivót, akkor igen; de az irói kör meghivását el kellett vetni" — igy hangzott a salamoni itélet.

Térjünk át az egyes pontokra.

Hogy a magyarok az erdélyi németeket maszakrirozták, ez olyan nevetséges, mint a kérdéses lap köpönyegforditása, midőn majd magasztalja, majd ismét elitéli a magyarokat. Mert, hogy — az erdélyi szászokra az ő befolyásuk szerint „ráerőszakoltuk" a magyar nyelvet, az persze nekünk nem hibánk; de a vétek abban rejlik, hogy 700 évig hagytuk meg nemzeti nyelvünket, holott bevándorlásukkor magyar polgárokká lettek s ekkor lett volna a magyarok kötelessége az idegen nyelvet tövestől kiirtani. Ha igy lett volna, akkor az erdélyi szászok ma sem lennének magyar farizeusok és ma nem léteznék a nemzetiségek heczcze!

Hogy mi 700 évig meghagytuk abban, amire joguk magyar polgár voltuknál fogva nem lehetett, — az gyengéd elnézésünk volt, egyszersmind vétkünk; de az idők most másként állanak és öntestünkön pióczát nem táplálhatunk, — ha tudjuk, hogy e szászok máshova gravitálnak, mint amely nemzet kenyerét eszik.

A pesti német szinház „elnyomatásával", jó lesz ha a németek nem igen mutogatják a „kasa disznólábakat." Kinek kell számot adnunk arról, hogy mi nálunk germán szinházat türni nem akarunk? Csak a németnek; mert benne megvan az a hatalmas dózis szemtelenség, hogy más nemzet belviszonyaiba belekotnyeleskedik. A német mindenlében kanál! És ha mi csakugyan nem türtük volna meg a német szinházat a Herminatéren és ezt francziáknak adtuk volna bérbe, kérdés nem cselekedtünk volna-e okosabban. Mert azt csak talán megengedik a németek, hogy a franczia nyelv azzal a sokat fitogtatott „Deutsche Weltsprache"-vel mindenkor versenyezhet!

Azután mi tehetünk, ami nekünk tetszik, mi a németeket most már nem kérdezzük; az idő, midőn

---

TÁRCZA.

Arany kalászok.

Miben áll ugy az egyén mint az összes emberiség java? Testi-lelki jólétünk minél nagyobb gyarapodásában, az az tehetségeink, minél tökéletesebb fejlesztésében. Irányozzuk tehát hatalmi vágyunkat arra, hogy az fejlődésünk tökéletbitésére hasson és akkor odajutunk, hogy a hatalom az emberi társaság és szellemi jólétének eszközévé lesz.

Mivel pedig az anyagi és szellemi jólét, különösen az erkölcsi élet, a szabadság nélkül lehetetlen, a szabadság pedig a társadalomban az, ami a tudományban az igazság világos, hogy az észszerü hatalom, nem ellenkezhetik az igazság és erkölcs elveivel.

GREGUSS.

Helytelenül panaszkodik az ember nem természete fölött, hogy gyarló és rövid korn, és hogy inkább véletlen eset mint belerő által kormányoztatik Mert ellenkezőleg ha jól meggondolod, azt fogod találni, hogy az embernél mi sem nagyobb és jelesebb, s hogy a természetben inkább az emberek szorgalma, mint sem ideje és ereje hiányzik. De a halandók életének vezére és parancsnoka a lélek. Es ha az erény ösvényén halad a dicsőség felé fölötte hatalmas és fényes, s a szerencsére nem szorul, ugyanis becsületességet, szorgalmat s más jó tulajdonokat se nem adhat, sem el nem vehet. De ha gonosz vágyaktól elfogulva, a lomhaságba és a testi képekbe merült, miután a kárhozatos gyönyörnek rövid élvezete folytán hanyagság által az erő idő s tehetség elenyészett, a természet gyöngesége vádoltatik, saját vétkét mindenki a körülményekre hárítja. Ha az emberek oly buzgalommal ragaszkodnának a jóhoz, milyennel idegen haszontalan és még ártalmas dolgok után is vágyódnak, nem is uralkodnának az események annyira fölöttük mint inkább ők uralkodnának az események fölött, és oly magas polczra emelkednének, hogy halandóságuk mellett is dicsőségük által hallhatatlanokká válnának. Mert valamint az emberi nem testből és lélekből áll ugy minden dolgaink és törekvéseink részint a test, részint a lélek természetéhez alkalmazkodnak. Ennél fogva a kitünő testalkat, nagy kincsek, ugy szinte a testi erő s más effélék rövid idő alatt elenyésznek, de a lélek nemes müvei valamint a lélek hallhatatlanok. Végre a testnek és a szerencse javainak valamint kezdete ugy vége is van; minden ami eredt mulandó, és ami gyarapodott öregszik csak a lélek romolhatatlan örökérvaló és az emberinem vezérlője, mindig működik neki minden. ő semminek sem hódol. Annál inkább csudálható azok fonáksága kik a telt örömüknek engedvén át magukat bujalázban és tunyaságban töltik életüket, egyébb iránt lelküket, az ember legnemesebb és legjelesebb részét, müveletlenül és tétlenül elnyomorodni engedik.

SALLUS-TIUS CRISPUS.

Valóban a nő nem arra van alkotva, hogy ne legyen egyéb, mint nagy gyermek piperebáb rajongó eszelős, vagy furia az ő hivatása oly nagy és magasztos! Ő arra van hivatva, hogy boldogitó hitves gyermekeit nevelő és képező anya s a házi kör értelmes vezetője legyen.

Az ész fénye, s a miveltség varázsa szolgái legyenek a kiképezett fölvilágosult lelkiismeretnek! képezzétek ki az észt tekintettel a lelkiismeretre, hogy a kötelmeket illető nézetek érthetők és helyesek legyenek; miveljétek a képzeletet szintén a lelkiismeretre vonatkozólag hadd forduljon el ama beteg vágy, — melynek valamenyien többé kevesbé átengedik magukat — a hiu haszontalan képzelgés csillámától, s a köznapi életre, s köznapi kötelmekre vesse a költői befolyás fényét; képezzétek ki az erkölcsöket, hadd legyen a sziv és ész tulajdonainak még egy szövetkezete, hogy ellehessen nyerni ama befolyást, mely által az emberiség erkölcs ujjászületése, létrefog jönni.

BENICZKY IRMA.

Himmi — hummi!

„Édes Otiliám! Ugy el vagyok keseredve, — nem tudom mihez kezdjek; — szegény férjem folyton beteges!"

„Akkor édes Margit, valami jóra való orvos után kell nézned mielőbb!"

*

„Lásd Hedvig, hogy még sem vagyok olyan papucshős, minőnek engemet szerettél tartani. Ittvan, most megtaláltam egy egész köteg szerelmes-levelet, melyeket felfogok használni, mert ezek téged erősen kompromittálnak!"

„Engemet? Azok föltalálása csak a te gyöngeség-det bizonyitják!"

*

H. gazdag kereskedőnek a fia belészeretett egy „demi-monde"-ba annyira, hogy elhatározta ezt nőül is venni. Azonban apja erősen kifogásolta eme szándékát fiának! De a fiu nem engedett és ki jelentette apja előtt, hogy ő ezen szándékától vissza nem lép, vagy lemond örökségéről és nőül veszi kedvesét, vagy agyonlövi magát, mert olyan nőt, kiben annyi kellem, annyi belső hőség volna mint ebben, és aki annyira oda adó lenne a szerelemben, — többet alig találni a világon!

Az öreg ur gondolkozóba esett a hallottak fölött és kezdett jobb arczot vágni a dologhoz.

Egy szép délutánon beállit fia kedveséhez az öreg ur, és mézes mázos szavakkal igy adja elő jövetelének okát:

„Fiam annyi sokat beszélt nekem az ön szeretetreméltóságáról, szépségéről, szép testalkotáról, a szerelembeni hevéről és sok mindenről, hogy indittatva éreztem magamat mindenről személyes meggyőződést szerezni."

„Az nagyon szép öntől, hogy erre elhatározta magát, mielőtt menyévé lettem."

*

A hirlapok „apró hirdetései" között olvassa egy leányzó: „Egy legjobb korában levő, gyermek nélküli özvegy férfiu egy tisztességes leánynyal kiván közelebbi, komoly ismeretséget kötni."

A jelen volt barátnő a hangosan felolvasott hirdetménynek aztán eme magyarázatát adta:

„No ez ugy látszik, gyermekeket akar!"

*

Madárdaltól zengő csalit hüs árnyában bugott gerlekint egy szerelmes-pár Végre fölsóhajt az ifju és vágytelt szivének igy ad kifejezést: „Édes Ellám! ha tudnák szüleid, hogy mennyire szeretlek, hogy szivem minden dobbanása a tied, ha tudnák, hogy nélküled élni sem kivánok, nem tagadnák meg tőlem továbbra is kezedet, hanem boldogságunknak örülnének ők is."

„De édes Pistám! Te nagyon sokat is beszélsz; — hiszen ha komolyan tenni akarnál, vagy tudnál, — már régen abban a helyzetben lehetnénk, hogy kényszerithetnők szüleimet a házasságba leendő beleegyezésre!"

*

Uszni tanult a fiatal menyecske nyilvános uszodában. Már minden nő szép előhaladást tett az uszás mesterségében, csak épen a jól megtermett testes menyecske nem igen tudott ügyes mozdulatokat tenni. Végre az uszómester is türelmét veszité és ilyen módon fakad ki:

„Valóban asszonyom, önnel nincs mit kezdeni!"

„No ön az egyetlen férfi — szól a nő indignatióval — ki felőlem igy mer nyilatkozni."

*

„Hát valóban igaz, hogy a kalandhős X.. grófnak nem sikerült a legutóbb üzőbe vett ábrándképét meghóditani?"

„Igaz! Pedig elég sokat fáradozott utána és nagyon is rösteli vereségét, mert miként állitja kifeszitett hálóját még soha nem volt kénytelen üresen visszahuzni!

„El is hiszem, mert X... olyan szép ember, hogy hódolatát nagyon kevés nő utasitaná vissza!"

„Még hozzá 50,000 frtot is igért a nőnek, ha őt követi Olaszországba!"

„És még sem ment? Óh a szerencsétlen nő!"

„De barátom! Hiszen a te nődről van szó!"

„Ugy?! — Az már egészen más!"

*

Állattani muzeumban volt a kissé koros férj ifju nejével és megmutogatott megmagyarázott minden egyes kitömött állatot. Végre azon osztályba jutottak, hol az állatok csontvázai voltak kiállitva. Mutogatott óriási mammut fogakat, szarvorru koponyáját, mig végre egy óriás szarvasagancshoz jutottak. Itt aztán ezeket mondá a menyecske: „mily szép az tőled August, hogy mindent megmutatsz nekem, lásd házasságunk előtt a gyakorlati állattan semi ismeretével nem birtam, de most már némi gyakorlati alkalmazásával birok egyik másik állati résznek!"

„Szjah gyermekem az ember mindig tanul, mig él;"

„Látom! És én igen tanulékony vagyok."

a bécsi kamarillától Metternich „biboros kezeiből" vettük át mi erőszakkal és jogtalanul elnyomott nép a reánk erőszakolt utasitást, — elmult. Mi csak aludtunk, felébredtünk és később mégis ők huzták a rövidet. Ez olyan futó álom volt, melyben a németek szeretnének szenderegtetni, ha... nekünk nem volna beleszólni valónk.

Különben miért nem engedték meg az osztrák Bécsben a cseh iskola felállitását? Oh nekik szabad mindent tenni! Nekik különös privilegiumjok van! Ők nem számolnak senkivel! Vagy az a „humán" németség miért rabolta el ujabban a szerencsétlen lengyelek nyelvét? — Vagy az a pomerániai massakrirozás is „Deutsche Gemüthlichkeit" volt?

Nekik rabolni, gyilkolni szabad; ők a „c z i v i l i z á l t" németek; egy népnek sem szabad e földön kivülök mozogni! Övék az egész világ, — meg még egy darab föld!

Hogy azután ki hajol meg e r e t t e n t ő (?!) hatalom előtt, vagy ki ijed meg tőle, arról hallgat a krónika.

Az is nagyon helyes, hogy a magyar irói kör kerüli a germán földet. Mert az egész müvelt világban, kivéve Németországot, gratis vagy mérsékelt jegyet adnak az iróknak; csak a német használta fel most az alkalmat és mért egy hozzá méltó ökölcsapást a magyarra, midőn a jegyet megtagadta.

De azért a kaput mégsem volt képes eltorlaszolni. Minden tisztességes ember kerüli a fenyegető marást! A magyarok is kikerülték az internationalis botrányt.

Hogy haragszunk a németre, — az tény! Hogy miért? azt szükségtelen itt leirni. Olvassák Beck Károly „Erinnerung an Alexander Petőfi" czimü munkáját, ott ok és és okozat világos lesz előttünk. — Német költő irta, — németeknek volt szánva. A moralt meritsék ki és szivleljék meg, nekik volt irva.

De sohase higyjék azok a schulvereini urak, hogyha ők bekötik szemeiket, akkor más sem lát. Nézzék meg szemeikben a gerendát és azután keressenek más szemében szálkát.

Végül ama tárczaczikk iróját felszólitom, hogy jövőben, ha czikkében valakit megtamad, akkor tegye már oda tisztességes nevét is! Ezt nálunk Magyarországban férfiasságnak nevezik! Polemiánál vagy támadásnál legszebb a leeresztett sisak. — Különben mumuskodása ellen nincs kifogásom, ha talán a németeknél más szokás divik, mint más népeknél.

Mert lehet, hogy a támadásnál jó pajzsul használt annonyimitásban, vagy a psendonymban is „Deutsche Gemüthlichkeit" rejlik.

SZOMMER SÁNDOR.

45 évig a tébolydában.

Már említettük, hogy a taraskoni törvényszék előtt néhány nap óta általános érdekeltséget keltő pert tárgyalnak.

A per hőse, noha szenvedőleg Mistral Jean Saint-Remyből, milliomos bolondnak is szokták hivni, mert vagyona mintegy 370,000 frankra rug.

Hogy Mistral jelenleg elmebeteg, az kétségtelen, a kérdés azonban a körül forog, vajjon a szerencsétlen mint elmebeteg került-e a tébolydába, vagy hogy csak a tébolydában való 45 évi tartózkodása folytán vesztette-e el lelki világosságát.

Mistral egyik távoli rokona az utóbbi mellett van és azt kivánja a törvényszéktől, hogy Mistral Bernardtól, a milliomos unokájától, vétessék el a gondnokság, miután ő a prezumtiv örökös.

A vádló ügyvéd szerint a tényállások következők:

Mistral Jean, Dél Francziaország egyik leggazdagabb kereskedőjének fia 1836 ban üzleti czélból utra kelt. Lengyelországban megismerkedett Dombrowska Wilhelminevel, egy épitőmester bájos leányával. A fiatal franczia halálosan beleszeretett, el is vette, anélkül, hogy atyja beleegyezését kikérte volna. Csak az esküvő után közölte atyjával lépését melyet egyébiránt mindenki előtt titkolt. A házasság emellett alakilag hibásan volt megkötve.

A saint-remy kereskedő határozottan ellenezte a frigyet; a lengyel nő felől jött hirek arra vitték, hogy fiától minden segitséget megtagadjon.

Minden támasztól megfosztva gyalog indult el a szerelmes házaspár Francziaországba, hogy a haragvó atyát megbékitsék és bocsánatát kieszközöljék.

Gyalog járták be Európát, minden podgyásza gitár- és vadász-kürtből állott, énekeltek és zenéltek utczáról-utczára, udvarról udvarra és igy keresték kenyeröket. Egy kártyavető czigány asszony csatlakozott utközben hozzájuk, karjaikban lehelte ki életét, kétkerekü kordéját a vándor pár örökölte.

Igy vonultak be Saint Remybe, a fiatal lengyel nő, ki még mindig figyelemreméltó szépség volt és a városszerte ismert fiatal kereskedő.

1838. év augusztus havában történt, el lehet gondolni, mily nagy feltünést keltett megjelenésök. Az öreg Mistral is megtudta bevonulásukat, néhány fegyveres emberrel fogadta őket.

Mikor fia rá akart borulni és átölelni, ellökte magától és e szavakkal fordult kisérőihez:

„Fogjátok meg a bolondot!"

Jeant lefogták és erősen megkötözték. Hiába borult az atya lába elé a szép lengyel nő. „Vigyétek házamba!" kiáltott háza népének és mialatt a fiatal asszony eszméletlenül rogyott össze, férjét az atyai házba hurczolták.

Fiát gondnokság alá helyezte és tébolydába záratta. Negyvenöt esztendőt töltött a tébolydában. A kényszivü apa még ezzel sem elégedett meg. A külföldön az alakilag amugy is hibásan kötött házasságot érvénytelennek nyilvánitotta.

Az atya halála után unokája Mistral Bernad, a vádlott, lőn az elmebetegnek nyilvánitott Jean gondnoka.

A vádlott ügyvéde azt bizonyitja, hogy a felsorolt tényeket az ellenfelek burkolták ily romantikus lepelbe; a lengyelnővel való házasság, a trubaduta körut Európán keresztül szintén csak az elmezavart embernek tettei voltak és ehez hasonló bolondságokból többre is emlékeznek a kortársak. Hivatkozik még arra is, hogy Jeant csak hivatalos vizsgálat után zárták a tébolydába.

A gondnok a panaszló elutasitását és 100 ezer frank birságban való elmarasztalását kivánja, utóbbit „rágalom és kár" czimén, kivánja továbbá az itélet hirlapi közöltetését, melynek költségeit szintén panaszló viselje.

A per egész Dél Francziaország figyelmét vonta magára és feszülten várják megoldását.

Jegyzék

a nagy-kanizsai kir. trvszék mint büntető biróságnál 1883. évi junius hóban megtartandó végtárgyalás és itélethirdetésekről.

Junius 1-én.

1033. B/83. Sulyos testi sértéssel vádolt Kis István elleni bünügyben folyt. végtárgyalás.

1034. B/83. Lopással vádolt Reiner Ödön elleni bünügyben végtárgyalás.

1423. B/83. Horváth György s társai elleni bünügyben II. bir. itélethirdetés.

1202. 1203. B/83. Korvalics István és Szabó Mari elleni bünügyben büntetés foganatositás.

1214. 1215. 1256. B/83. Jövedéki kihágással vádolt Takács György s társai elleni ügyben büntetés foganatositás.

Junius 7 én.

893. B/83. Magzatelhajtással vádolt Zagatinecz Francziska elleni bünügyben végtárgyalás.

1043. B/83. Sulyos testi sértéssel vádolt Szakonyi Lajos elleni bünügyben végtárgyalás.

459. B/83. Csalással vádolt Schvarz Márkus elleni bünügyben végt.

1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. B/83. sz. a. jövedéki kihágással vádolt Radmanics Iván s társai elléni bünügyben büntetés foganatositás.

Junius 8-án.

901. B/83, Lopás büntettével vádolt Benedek József s társa elleni bünügyben végt.

902. B/83. Hatóság elleni erőszakkal vádolt Varga József elleni bünügyben végtárgy.

1362. B/83. Lopás büntettével vádolt Sebők János elleni bünügyben végtárgyalás.

1213. B/83. Kocsis Lajos s társ. elleni bünügyben III. bir. itélethirdetés. —

1476. B/83 Gornisecz György elleni bünügyben III. bir. ithird.

1340. B/83, Özv. Cseh Ferenczné elleni bünügyben III. bir. ithird.

158?. B/83. Gornics József elleni bünügyben II. bir. ithird.

Junius 14-én.

533. B/83. Magán okirat hamisitással vádolt Salamon Flórián elleni bünügyben végt.

1345 B/83. Közegészség elleni büntettel vádolt Bata István bünügyében végt.

1356. B/83. Sikkasztással vádolt Kletner Antal s társ. elleni bünügyben végtárgy.

1327. B/83. Lopással vádolt Toplek Anastaria elleni bünügyben végt.

1451. B/83. Kercsár György elleni bünügyben II. bir. ithird.

1550. B/83. Matics Gábor elleni bünügyben III. bir. ithird.

1568. B/83. Antolek Simon elleni bünügyben III. bir. ithird.

Junius 15-én.

1615. B/83. Rosenstein Vilmos s társai elleni bünügyben végt.

1756. B/83. Lopással vádolt öreg Banda József s társa elleni bünügyben végtárgy.

Junius 18 és következő napjain:

1250. B/83. Rablással vádolt HERCZFELD SÁMU és társai elleni bünügyben végtárgy.

Junius 28.

727. B/83. Sulyos testi sértéssel vádolt Ötvös Kaszia József s társa elleni bünügyben végt.

731. B/83. Lopással vádolt Szőke Viktoria elleni bünügyben végt,

1196. B/83. Sulyos testi sértéssel vádolt Őr. Beke György elleni bünügyben végt.

1522. B/83. Polesits János elleni bünügyben II. bir. ithird.

1523. B/83. Városi Imre s társa elleni bünügyben II. bir. ithird.

1499. B/83. Zsibrik Ferencz elleni bünügyben II. bir. ithird.

1668. B/83. Novák József elleni bünügyben III. bir. ithird.

1669. B/83. Mravlek Balázs elleni bünügyben III. bir. ithir,

Junius 30-án.

1198. B/83. Lopás büntettével vádolt Kallinics Anna elleni bünügyben végtárgy.

1199 B/83. Lopás büntettével vádolt Bunyai Zsigmond elleni bünügyben végtárgy.

1513. B/82. Lopás büntettével vádolt Biszterczky Ernő elleni bünügyben végtárgy.

1539. B/83. Gombos Vendel elleni bünügyben III. bir. ithird.

1677. B/83. Czigány Lajos elleni bünügyben III. bir. ithird.

A kir. törvényszéknél Nagy-Kanizsán 1883. május 28 án.

Kiadta:
PLANDER GYÖRGY
kir. trvszéki irodatiszt.

Gazdaság köréből.

Egy látogatás Grossmann és Rausch-nbach első magyar gazdasági gépgyárában és gépraktárában Budapesten.

Legutóbbi időzésünknél a fővárosban alkalmunk volt fenti telepitvényeket megtekinthetni, a hol is oly sok ujjal és érdekessel találkozunk, hogy kellemesen inditva éreztük magunkat a látottat, a mennyiben az épen elérhető, olvasóink elé terjeszteni.

Az engedély, a gyárat — mely a külső váczi uton az oszt. pályaudvar közelében fekszik — megtekinteni, készségesen megadatott és tényleg várakozásainkat teljesen felülmulva találtuk, midőn termein átmentünk.

Vezetőnket követve, mindenekelőtt egy nagy épületbe léptünk, melyben a kovácsműhely és vasöntöde létezik. Az épület majdnem egészen kőből és vasból készült, magas és óriási ablakai igen nagy világosságot bocsátanak be, a mi a munkásokra és munkára nézve felette előnyös.

A számos kovács tüzhely, melyek valamennyien szelelők által tartatnak lángban, üllők és gőzkalapácsok mellett, láttunk uj szerkezetü nyeső gépeket és a kovácsműhelyet, melyben a természetének fogva, sok gép nem lehet, igen czélszerüen berendezve találtuk.

A vasöntöde — épen jókor jöttünk, hogy egy öntésnél jelen lehessünk — szintén czélszerüen van berendezve és valóban hiba nélküli finom öntést hoz létre.

A vasöntődéből utunk, nagy fakészlettel megrakott faféezereken és egy raktáron át, mely egészen meg volt tömve kész gépekkel, a tulajdonképeni gyári épületbe vezetett. Az három emelet magas és minden emelet, óriási méretekben egy termet képez, minő termeket még eddig nem láttunk. Itt is igen széles és magas ablakokat találunk, ugy, hogy a termek teljes világosak. A földszintben az inditó gép van, — a kazánház mintegy 20 lépésnyire a gyári épülettől fekszik, — mely az összes áttéti tengelyzetet müködésbe hozza. Ezen teremben találkoztunk különleges gépekkel, melyek csakugyan czélszerüség tekintetében mindent felülmulnak, mit eddig láttunk. Furógépek, hatalmas esztergepadok, gyaluló gépek stb. s mindezen gépek az előállitandó géprészek készitéséhez különösen szerkesztve.

Munkás élet uralkodik itt és mintaszerü rendben feküsznek az egyes géprészek a müködő gépeknél, hogy összegyüjtve a felszerelőkhöz jussanak és rövid időben egészszé egyesüljenek. A kész gép azután többszöri próbának lesz alávetve, mely azonban a pontos munka fol tán legtöbbnyire már a kezdettől fogva rendesen és pontosan müködik és csak ritka esetben mellékes helyreigazitást igényel.

Az első emeletnek hasonló nagy termében, melybe egy felvonó által jutunk, az asztalos mühely van elhelyezve és a másodikban a kész gépek be lesznek festve. Ha azok azután megszáradtak, a felvonó által az első emeletig és innen egy hidon át a már emlitett raktárba vitetnek.

Valamennyi termek légszesz- és vizvezetéssel vannak ellátva és azonkivül gőzfütés is létezik, mely netaláni tüz esetén egyszersmind oltószerül használható, miután a vizgőz a tüzet elfojtja. Emlitjük még a kazánházhoz csatolt gőzzel fütött faszáritó termet és zárjuk ezen gyár leirását a megjegyzéssel, hogy még nem találtunk telepitvényt, mely oly általánosan czélszerü berendezésekkel birna, tényleg azonban egyet sem, melynek a sikerület oly annyira mintegy a homlokára volna irva, mint az ennél az esett és azon határozott meggyőződésünk is van, miszerint e gyár egészen rövid idő alatt kétszer oly nagy lesz, mint ma, a mi különben a tulajdonosoktól kilátásba is vétetett, a mennyiben a telek, melyet a gyár számára vásároltak, mintegy 7000 négyszög öl nagy.

Legjobb benyomással távoztunk ezen gyárból és indultunk a váczi körúton fekvő raktárba. Ezt minden érdeklődőnek, a ki Pestre érkezik, meg kellene tekintenie, mivel gazdagabban és áttekinthetőbben berendezett raktárt nem fogunk találni sehol sem. Az udvarban talán vagy 70 gő. mozdony áll, azután jön egy raktár emeletekkel, felvonókkal, futó darukkal és hidakkal ellátva, a melyben földszint, első és második emeleten gőz- és járgánycséplőgépek, rosták trieurők, stb. százanként vannak beraktározva. A második még nagyobb ház mely mára gyárutczába nyilik, földszintben teli van mindenféle nagyságu gőzmozdonyokkal és gőzcséplőkkel, melyek mintául megtekintésre fel vannak állitva. Az első emeleten további járgány cséplők vannak beraktározva. A harmadik és negyedik emelet mintateremül szolgál és itt mindennemü járgánycséplők, trieurők, ekék, vetőgépek, stb. stb., egy szóval dus választékban fellelhető mind az, a mit egy gazda használhat. Ezen telepitvény megtekintését minden érdeklődőnek a legmelegebben ajánlhatjuk.

Hirek.

— **Nyilvános köszönet.** A nagykanizsai kisdednevelő egyesület sorsjátékot rendező bizottságához folytatólag ujabban a következő felülfizetések, illetőleg adakozások folytak be: Tandor Ottó Budapest 1 frt, Vecsey Viktor Debreczen 2 frt, Zobel Gottfried Beszterczc 1 frt, Kasstnerné Trencsén-Baán 1 frt, Vágó Lajos Kémes 1 frt, Hirschler Arnold Szisek 2 frt, Morgenbesser Lujza Nagy-Kanizsa 2 frt, Morgenbesser János Nagy-Kanizsa 2 frt, Pozsonyi Emma Budapest 1 frt, Ambrovics Ilona Ácsa 50 kr. Rogrün E. Párkány 1 frt, Németh István Büsü 50 kr. Fábián Ferencz N. Kanizsa 50 kr. Jersik János Vács Szt.-László 1 frt, Bossányi I. Illava 50 kr. Bencsik József Aszód 50 kr. Sennewend Gyula Körmend 1 frt, Fehér Mihály Kadarkut 50 kr. Polner Lajos Gödöllő 50 kr. Kovács Lajos Nánás 50 kr. Összesen: 20 frt. Előbbivel 847 frt 50 kr. melyért a bizottság nevében hálás köszönetemet nyilvánitom, s egyszersmind tisztelettel értesitem az érdekelteket, hogy a huzás f. évi jul. 1-ső napján okvetlen megtörténend, s igy a még hátralékban levőket felkérem az összeg szives beküldésére. Nagy-Kanizsa junius 1-én 1883. Somssich Lőrincz bizottsági elnök s pénztárnok.

— **A tanitói gyülés** szépen folyt le Pallinban május hó 31-én. Az ülésen jelenvolt megyénk buzgó és lelkes tanfelügyelője, Krób Pál ur is; azonkivül a meghivott pallini intelligentiából Zathureczky Zsigmond urodalmi inspector ur. Az ülés körülbelül három és fél óráig tartott. Utána az ottani vendéglőben volt társasebéd, mely fölött néhány lelkes toaszt is mondatott. Ebéd után a tanitók mindnyájan megtekintették Zathureczky ur vezetése mellett az ottani szép berendezésü pezsgőgyárt. Ez után következett az igazán tesztelen mulatás, mely Szalóky Márton ábrándokba ringató gyönyörü nótái mellett estig tartott.

— **Tanügyi jelentés.** A kir. főigazgatóság határozata folytán a nagykanizsai kath. főgymnásiumban az $188^2/_3$ tanév-végi érettségi vizsgálatok szóbeli része jun. 4, 5 és 6-án fog megtartatni, miről az erre jogositattakat ez uton is értesiti az igazgatóság.

— **Utczai verekedés.** Május hó 30-án három szent-miklósi paraszt: Pintér Sándor korcsmájában verekedést kezdett, s ebbe oly anyira belehevültek, hogy azt a Kisfaludy-utczán végig egész Csengery-utcáig folytatták, hol már őket nagy néptömeg bámulta; mig végre egy rendőr közbe veté magát, de vesztére mert ennek egyszerre mind a három verekedő ellensége lett, megrohanták és földre is tepertek volna, ha szerencsére egy 48. gyalog ezredbeli tizedesnek eszébe nem jut, hogy veszély esetén a katonának kötelessége védelmezőleg fellépni, u. i. ez a közellévő Juhász-féle laktanyából 3 felfegyverzett katonával a veszélyben forgó rendőrnek segitségére sietett; midőn azonban a vitéz szent-miklósiak ezt észre vették, kettő közölük elillant, a harmadikat azonban Poszavecz Jánost ki a legrenitensebb volt közre vették és bekisérték a városházhoz, honnét másnap a rendőrség átkisérte a kir. törvényszékhez. — A derék tizedes neve K ü r s c h n e r Z s i g m o n d, ki tapintatos és gyors eljárásáért bizonyára elismerést érdemel.

— **Törvényszéki uj elnökünk** Tamássy Béla már városunkba érkezett és állását elfoglalta. Üdvözöljük őt körünkben.

— **Meglőtték** a napokban egy közös hadseregbeli katonát a csőllövés alkalmával. Azonnal kórházba szállitották; életéhez kevés a remény.

— **Zene vizsga.** Május 27 én tartotta Marczaliban Stőssl kántor tanitványaival ez évi zene vizsgáját, mely — ugy az előadást, mint a közönség érdeklődését tekintve — fényesen sikerült. A közönség, hogy a szorgalmas tanitó iránt elismerését kifejezze, de meg a tanulóknak is örömet szerezzen, jutalmakat tüzött ki, melyek összes értéke meghaladta a 25 frtot. Az első jutalmat Witzger Jenő tanuló nyerte el; ez egy hegedü 12 frt értékben, melyet Szakács ügyvéd hozott áldozatul az ünnepély diszének emelésére. Az ily tett nem szorul dicséretre. Vajha zalamegye városaiban is hasonló módon nyilvánulna a tanügy iránti érdeklődés!

— **Schwingenschlögel kitüntetve.** A Spanga elfogása által hiressé vált pozsonyi rendőrfelügyelő, a koronás ezüst érdemkereszttel lett kitüntetve.

— **A keszthelyi** járásbirósághoz aljegyzővé Thaly József neveztetett ki.

— **Betöréses lopás.** Tófün (Baranyam.) május 27 s 28 ika közti éjjel ismeretlen tettesek betörtek Blau János israelita kiskereskedő lakásába s elloptak 200 frt készpénzét. Mégis furcsa, hogy a szobában a kereskedő, neje, 18 éves fia s két felnőtt leánya feküdtek, s nem hallották, mikor az ajtót feltörték, nem hallották, mikor ugyanazon szobában feltörték a szekrényt. Az is nagyon furcsa dolog, hogy a tolvajok a tárczából csak a pénzt vették ki, az irományokat ott hagyták tárczástól; kivették a hatosokat a pénzes zacskóból, a zacskót ott hagyták, pedig setét volt.

— **Nem vesztette el lélekjelenlétét.** Tófün (Baranyam.) egy szolga gyerek, kit gazdája egy igen magas jegenyefára küldött, hogy fent kötelet erősitsen meg, melylyel a fát bizonyos irány felé akarták dobni. Mikor öt ölnyi magasságban volt, a már két félről bevágott óriás fa dőlni kezdett. Ha a szolga rajt marad a fán, az összezuzta volna; de a gyerek, mikor látta, hogy más mód menekvésre nincsen, leugrott a magasból s alig feküdt a földön a fa iszonyu robogással eldőlt, A gyereknek semmi baja.

— **„Ő cs. és kir. apostoli Felsége** május hó 31-én Batthyány Strattmann Ödön herczeget azon alkalomból, minthogy atyja Batthyány-Strattmann Gusztáv herczeg elhalálozása folytán a herczegi czimet felvette, — magán audienczián legkegyelmesebben fogadta."

— **A nyiregyházai tárgyaláshoz.** Kornis Ferencz nyiregyházi törvényszéki elnök. m. hó 15-ikéről kelt megkeresésében felkérte Szabolcsmegye alispánját, hogy a tisza eszlári bünügynek folyó évi junius hó 19-én megtartandó és következő napján leendő tárgyalása alkalmára, a megyei nagy termet, valamint a tanuk és szakértők részére a kis termet átengedni és az előbbinek berendezését, nevezetesen az ajtónak a kir. ügyészségi helyiség felől való kinyitását megengedni sziveskedjék. Az alispán e kérelemnek készséggel engedett s a kivánt helyiségeket a törvényszék rendelkezése alá bocsátotta.

— **Bary Józsefnek,** a tisza eszlári ügy vizsgáló birájának mint a „Debreczen" jelenti, Szathmáry Károly hirlapiró és Vértessy Lajos városi képviselő m. hó 17-én nyujtották át azt az ezüst serleget, melyről lapunkban már szó volt. A serleg 36 cm. magas. Egyik oldalán koszoruban ezt a feliratot viseli: „Bary József vizsgáló birónak az igazság kitartó bajnokának Nyiregyházán 1883. Debreczeni tisztelői. Legyen igazság, vagy vesszen a világ." A másik oldalon az igazság istenasszonyának jelképe látható. A serleg átnyujtása alkalmával Szathmáry Károly hosszabb beszédet tartott. Bary válaszában felkérte a küldötteket, hogy fejezzék ki megbizóik előtt is köszönetét.

— **Borbély szerkesztő** Egy kis amerikai városban nemrég valami német „Germania“ czimü lapot inditott meg. A szerkesztőségi irodában azonban nemcsak a hireket hanem az emberek haját is nyirja, amennyiben borbélyüzlete is van a derék szerkesztőnek. Egyaránt éles támadásokat intéz a szakállak és hatóságok ellen és ugy mondják, hogy a kettős támadások mellett igen jó folynak dolgai.

— **Villamos fürdők.** Az utóbbi időben az orvosi tudomány mindinkább felkarolja a villamosságot, mert az orvosok meggyőződtek arról, hogy idegbajokban szenvedő betegekre nézve a villamáramnak alig sejtett gyógyitó hatása van. Ujabban az elektromos fürdőkkel tettek kisérletet s ezek csakugyan igen, kitünő gyógyitóképességet tanusitottak. Az ilyen fürdőket ugy készitik, hogy a vizen a beteg egyéniségének megfelelő erős villamáramot vezetnek keresztül s az által a viz ugyszólván villamossá lesz; a fürdő ember testét e szerint egész felületén érinti a villamáram. E gyógyitási módot számos orvosi kapacitás, igy dr. Eulenberg berlini tanár is, melegen ajánlja. Eulenberg ugy találta, hogy az elektromos fürdőben az üter verése csökken; még pedig egészséges embereknél 10—20 veréssel perczenkint, betegnél 30-czal, sőt többel is, Dr. Eulenberg egyébiránt azt hiszi, hogy az elektromos fürdő sok tekintetben ugyanazon előnyöket nyujtja, mint a legtöbb ásványfürdő.

— **Őz helyett embert lőtt** A somogy-szelicsi erdőségekben sok a vadorzás. Nemcsak fegyverrel pusztitják az orvvadászok, hanem hurkokat vetnek ki drótból, melybe az őz belemegy. Szerencsétlenül járt a közelebb egy gálosfai polgár, ki szinte a vadorzók hirében áll. Kiment ugyanis estve lesbe az erdő közelébe egy rozstáb'a szélére, s a mint sötétedett, látta ám, hogy mozog valami a rozsban; oda czéloz... elsüti fegyverét s egyik lakostársát lőtte agyon, ki még csak „nem“ is szólhatott. Az agyonlőtt hihetőleg szinte lesben állt az őzekre, s egyik sem tudott a másikról, igy történvén meg a nagy szerencsétlenség! Az illető egyén le van tartóztatva.

— **Zsidó honvéd.** E napokban temették el Szigetvár lakosságának óriási részvéte mellett Berger Antal megyei pandurt, ki végig küzdé szabadságharczunkat. Berger Antal, mint 16 éves fiu katonává lőn s 1848 ig a közös hadseregben szolgált; a forradalom kitörésekor azonban ezredét ott hagyva, sietett a magyar zászló alá, hol is különböző helyeken és különböző csatákban harczolt. A világosi fegyverletétel után a közös hadseregbe soroztatott hol 1866. évig nagyobb idejét — mint csendőr Magyarországon töltötte, midőn aztán a csendőrök feloszlattattak. mint megyei pandur vállalt szolgálatot, hol kötelességét hiven és pontosan teljesitette. A szigetvári rabbi hazafias magyar beszéde mélyen meghatotta a temetésen jelen voltakat.

— **A halott óhaja.** Szokatlan jelenetnek voltak tanui — irja a „Petersburgskaja Gazetia“ — a Mitrofani-temető látogatói Pétervárott. A sirásók egy már kereszttel ellátott sirt felástak s a sir mellett egy talpig gyászba öltözött asszony sirt. Midőn a sirásók a koporsót kiemelték s felnyitották, a nő ráborult a benne fekvő, már felcsuszlásnak indult leány-hullára s sokáig görcsösen zokogott rajta; majd koszorut tett holt leánya fejére s ismét leszögeztette a koporsó fedelét. Ezután a koporsót rövid ima után halottas szekérre tették, mely kiindult vele a temetőből. A hulla kiásatásának története az, hogy egy előkelő finn asszony leánya mintegy 6 héttel ezelőtt Szent-Pétervárott elhunyt s a Mitrofani-temetőben temették el. A finn nőnek álmában minden éjjel megjelent leánya s összekulcsolt kezekkel kérte, hogy vigye haza porait Helsingforsba, mert nem bir pihenni idegen földön. Az anya kedélyére az álmok oly megrázóan hatottak, hogy orvosai lépéseket tettek az iránt, hogy gyermeke holttestét kiásathassa s Finnországba vihesse magával; sikerült is az engedélyt megnyerni s azóta a finn nő keserve némileg enyhült.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üditö ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, [illegible]
879 10—30

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

Nyilttér.*)

SALVATOR
első rangu vasmentes savanyuviz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üditő-ital.
Kapható ásványviz-kereskedésekben és legtöbb gyógyszertárban.
Salvator-forrás igazgatóság
906 5—20 EPERJESEN.
Bpesten főraktár Édeskuthy L. urnál.

* E rovat alatt közlöttért nem vállal magára felelősséget a Szerk.

A megküldött könyv nekem nagy szolgálatokat tett, mert nemcsak én, a ki már teljesen reménytelen valék, hanem számos ismerősöm is a benne foglalt tanácsoknak köszönhetik egészségük helyreállitását. — Ezeket irja egy szerencsésen kiépült a „Dr. Airy gyógymódjáról.“ E 416 lapra terjedő kitünő munkában nem csak a betegségek leirása foglaltatik, hanem egyszersmind oly gyógyszerek is vannak felsorolva, melyek tényleg jóknak bizonyultak ugy, hogy a beteg a felesleges kiadásoktól mentve van. Egyik szenvedőnek sem kellene tehát elmulasztani e könyv megszerzését, mely Richter kiadóintézetében Lipcsében jelent meg. E könyv 75 kr. beküldése mellett Gerlsobek K egyetemi könyvárus által (Bécs I. István-tér 6. sz.) kivánatra bérmentve küldetik meg. 817 7—7.

HIRDETÉSEK.

1881-ik évben 295 000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszállitva.

A grázi 1881. évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert. A grázi 1880. évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert.

A mohai ÁGNES-forrás
hazánk egyik legszénsavdúsabb
savanyuvize
kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Altalában a viz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kivánatos.
Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.
Fris töltésben mindenkor kapható
ÉDESKUTY L.
862 7—12
m. k. udvari szállitónál BUDAPESTEN, Erzsébettéren.
Ugyszintén minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

1881-ik évben 295 000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszállitva.

BERGER orvosi
KÁTRÁNY-SZAPPANA
orvosi tekintélyek által ajánlva, a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik
mindennemü bőrkiütések ellen,
különösen idült és sömörök, rüh, ótvar és élődi kiütések, ugyszinte veres orr, fagydag izzó láb, fej- és szakálypikkely, Berger kátrányszappan 40% fakátrányt tartalmaz és igen elkülönitendő a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A csalások elkerülése végett kéressék világosan Berger kátrány-szappana és ügyeltessék az ismert védjegyre.
Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik
Berger orvosi kátrány kén-szappana
[illegible] szükségeltetne, ugy kéressék csakis a Berger-féle kátrány kén-szappan, minthogy a külföldi utánzások eredménytelen készitmények.
902 4—24
Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésére minden
tisztátlanság a bőrön,
bőr- és fejkiütések gyermekeknél, valamint eddig elérhetetlen szépitő mosdás és fürdő-szappan mindennapi használatra szolgál
BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA
mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva.
Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt.
Főszétküldés: HELL G. gyógyszerésznél Troppában. Raktárak: Készletben van minden európai gyógyszertárban. Főraktár Nagy-Kanizsa számára: PRÁGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

Ruston, Proctor és társa
Budapest. Náder-utcza 39. és 41. szám,
ajánlják a legelső dijjakkal kitüntetett
gőzmozdonyaikat
fa- és szénfütésre,
szabad. szalmafütő
gőzmozdonyaikat

gőzcséplőgépeiket
dobmentő
és
üszegtisztitó előkészülékkel.
Hoffherr-féle egyszerü és tisztitó cséplőkészleteket járganyhajtásra.
Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 918 4—10

Mautner József
első pálinka főzöde és borkereskedése
Szegszárdon.
924 3—13
Ajánlja kitünő minőségü pálinkakészitményeit, ugymint:

kitünő törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	(hordó nélkül)	21 frt
kétszer égetett törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	„	23 frt
valódi törköly pálinkát	„	30 frt

Továbbá *szlavon* és *szirmiai* ó- és uj *szilvoriumot* hordóval együtt 38 frt.
Végül *szegszárdi* ó- és uj vörös *borait* mérsékelt árak mellett.
Szives megrendelések a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve szállittatnak. A kiürült hordók, ha azok 4 hónap alatt a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve visszaszállittatnak, ugyahason áron mint felszámittattak, visszafogadtatnak.

KRONDORFI
Savanyu-Kút
„STEFANIA
Koronaherczegnő
forrás.“
Trieszt 1882
arany érem.
Szénsavdus természetes égv. asztali viz, hathatásnak bizonyult a légzési szervek és gyomor bántalmainál.
900 3—10
Kutvállalat KAHL és társa Krondorfban Carlsbad mellett.
Főrakt. N.-Kanizsán: Rosenberg Ján. és Welisch Józs. uraknál.
1/2 lit üveg 20 kr. 1 lit. 26 kr. 1 1/2 lit. 30 kr.

Téglagyár-tulajdonosoknak
ajánlom saját gyártmányu gépeimet, gőz-, ló- vagy kézi hajtásra, tégla, zsindely és csövek legolcsóbb előállitására, de különösen ajánlom szakadatlanul működő
kézi téglagépeimet,

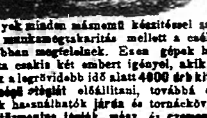

amelyek minden másnemü készitéssel szemben munkamegtakaritás mellett a czélnak legjobban megfelelnek. Ezen gépek használata csakis két embert igényel, akik képesek a legrövidebb idő alatt 4000 drb kitünő minőségü téglát előállitani, továbbá ezen gépek használhatók járda és tornáczkövezetek, tüzmentes tégiák, mész és czementhomokkövek készitésére, továbbá félszáradt és félformált téglák sajtolására. 870 4—4.
Árjegyzékek ingyen.
Jäger Louis gépgyáros
Ehrenfeld-Köln a Rh.

HIRDETÉSEK.

Ransomes, Head és Jefferies
FŐÜGYNÖKE
GROSSMANN J.
BUDAPESTEN.

892 7—9

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
BUDAPESTEN.

„Szives megkeresésért vagy gyártelepünk meglátogatására tisztelettel felkéretik.“

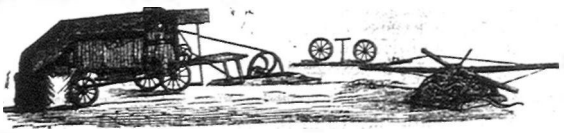

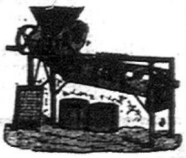

Dr. Hartmann
Auxiliumja
legjobb gyógyszer
Hugycsőbetegség
ellen uraknál és
folyadék nőknél,

szigorúan orvosi vény után készített gyógyszer — gyógyít befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, újonnan beállott vagy bármily elavult baj, alkalmas és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s így ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tartott jogositó jegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért.

Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: **Prager Béla gyógyszertára Nagy-Kanizsán.**

U. I. **Dr. Hartmann** ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül. Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt díj. Levélileg is. 814 52—

Wien, Stadt, Sellergasse Nr. 11.

HARTMANN IGNÁCZ
mèrleg-gyàros
Nagy-Kanizsán
932 3—6 Széchenyi-tér 5. szám.

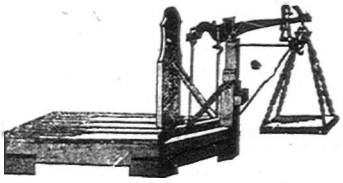

Ajánlja kovácsolt vasból készült, erős és javitott szerkezetü tizedes mérlegeit, melyek a székesfehérvári kiállitáson éremmel lettek kitüntetve.

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás“
Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti müegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések
a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.
Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi“ névvel leend ellátva. 939 1—8

Mindenkor **friss töltés**	Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

Extragon Mustár
szab. csomagolás
Schmidt Victor és fiai
bécsi különlegességü füszlete
belföldi hitelesitéssel valódi minőségben a gyári védjegygyel ellátva 1/1, 1/2 és 1/4 kilós üvegekben kaphatók minden füszer- és különlegességi üzletekben
884 9—10

ROBEY & COMP.
Budapesten, IX-ik kerület, Üllői ut 35. szám alatt,
ajánlják országszerte legjobbnak ismert
tüzanyagot megtakarító
szén-, fa- és szalmafütésre
berendezett
gőzmozdonyaikat
felülmulhatatlan és bármely időjárás viszonyaiban legjobban ellenálló
vasgerendás cséplőgépeiket
szabadalmazott magán etető szerkezettel vagy a nélkül.

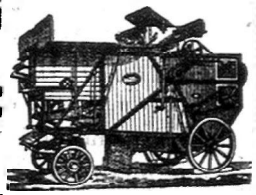

Árjegyzékek, ugy Magyarország első rendü uradalmai- és gazdáitól származó s gőzcséplő készleteink rendkivüli nagy munkaképességéről és utolérhetetlen tartósságáról szóló bizonyitványokat tartalmazó legujabb kiadványunkat, kivánatra bérmentve küldjük. 917 4—10

Kávé árleszállitás!!
Harling Ludvig & Co.
HAMBURG.
Szétküld csak szilárd és finom árukat
tetemesen leszállitott árak mellett
bérmentve, utánvétellel,
931 4—5 *ugymint:*

5 kiló	Santos erőteljes	frt	3.—
5 „	Mocca afrikai	„	3.60
5 „	Cuba, brillant	„	4.50
5 „	Portorico, jeles	„	4.80
5 „	Ceylon, Plautation	„	5.—
5 „	Gold Menadó, hochedel	„	5.40
5 „	Mocca, arab	„	6.—

MAGYAR
VÖRÖS-KERESZT-EGYLET
SORSJEGYEK.

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás. Évenkint 3 sorsolás.

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban fényeremény **50,000 forint**, *továbbá 1 nyeremény* à *5000 frt, 4 nyeremény* à *1000 frt 10 nyeremény* à *500 frt, 25 nyeremény* à *100 frt, 30 nyeremény* à *50 frt, 52 nyeremény* à *25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül **törlesztési sorsolás** *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* tovább játszik a fényereményre.

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint
kaphatók a
Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében
Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.
valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Kávé Triesztből.
Árak mint nagyban vételnél.
Alulirott czég küld 4 1/2 kilós póstacsomagban vám- és bérmentve, csomagolás felszámitása nélkül utánvétellel, vagy az összeg előre beküldése mellett kávét a következő árak mellett:

Mokka, valódi arabiai —	1 kiló	frt	1.84
Ceyloni gyöngy legfin. barna	1	„	1.94
Ceyloni finom ugy szamos	1	„	1.70
Cuba legfin. nagy szem. barna	1	„	1.78
Portorico legfinomabb —	1	„	1.60
Guatemola legfin. erős, kiadó	1	„	1.42
Aranyjava (Menado) igen fin.	1	„	1.56
Zöldjava finom — —	1	„	1.34
Santos, finom — —	1	„	1.29
Rio, legfin. erős és kiadó	1	„	1.18
Rio, középfin. erős a kiadó	1	„	1.15

Egy 5 kilós kosárba.
Narancs vagy czitrom, szép és válogatott 30—45 drb, egy kosárban frt 2.10

Sambo F.
901 9—12 Triest.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 7-én. 45-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETESEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitótestület“ a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“ s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Társadalmi életünk egyik betegsége.

Valamint az emberiségnek vannak betegségei, amik ellen a ma már csodákat mivelő orvosi tudomány nem volt képes orvosszert találni: épugy vannak a társadalomnak bajai, melyeket kiirtani nem lehet. Ilyen nagy betegsége a társadalomnak a pletyka.

Mikor az egyszeri diák kopott foltos ruhájában megjelent a püspököt helyettesitő prépost előtt, kérve, hogy kispapnak vegye be, ez valami félkegyelmünek nézve, azt a kérdést intézte hozzá: hány az isten tiz parancsolata? A diák azt felelte rá: tizenegy. Első: ne kisértsd a nálad többet tudót! A többi meg amint meg van irva

Ha valakitől azt kérdenék, hány a hét főbün? az egyszeri diák szerint azt lehetne rá felelni nyolcz; első a pletykaság, a többi pedig amint meg van irva. Valóban, ha látjuk mennyire el van a pletyka minden osztályban terjedve, be kell látnunk annak veszélyes voltát. Ott van ez a szegények kunyhójában, ott a gazdagok palotájában. Föllelhető a selyem- és bársony-ruhás delnők salonjában, de föllelhető a piacz közepén kosarak mellett üldögélő kofák közt is. Igen kedvelt vendég a kávénénikék visitjeiben, de szivesen van látva sokszor a pipák és quaterkák hivei közt is.

Pedig hát nála csunyább és megbélyegzőbb tulajdona alig lehet az embernek. Valóban művelt ember nem lehet képes a pletykára. Hány család békéjének ásta meg már sirját! Hány baráti sziv változott miatta ellenségessé!

S mi szüli ezt a csunya férget?

Igen sokszor egy ártatlan megjegyzés, máskor egy kis tréfás észrevétel, legtöbbször pedig semmi. Megnő magától, mint a csalán s azután csip is, mint a csalán; csakhogy csipése jobban fáj. — Mikor kikel, nem nagyobb, mint egy kis fűszál; de mindjárt megkezdi vándorlását, miközben folyton növekszik, mert minden háznál toldanak hozzá egy kis sallangot, s nemsokára hatalmas fává nővi magát.

S legrosszabb benne, hogy nem lehet előle menekülni. Tegyen valaki igy, nem tetszik neki; tegyen amugy, azt is megtámadja. Legyen valami fekete, a pletyka nem kiméli; legyen fehér, befeketiti a pletyka hamarosan.

Hogy drastikus hasonlattal éljek, ugy veri föl a pletyka a társadalom nyugalmát, mint a kutyaugatás az éjszaka csöndjét.

A nevelésnek föladata ezt — nem mondom kiirtani, mert az lehetetlen — hanem fékezni. Sokat tehet az iskolai nevelés is e tekintetben, de a fődolog a szülőket illeti. A szülők hathatnak oda, hogy gyermekeik pletykázók ne legyenek. Hogy pedig ezt elérhessék, nekik maguknak kerülniök kell minden pletykázást, mert a rosz példa neveli leginkább a rosz embert. Azután ne engedjék gyermekeiket pletyka társaságba menni s a hirhordást és pletykázást szigoruan tiltsák el nekik. Igy azután nem fog oly mérvben uralkodni ez a baj, mint jelenleg.

De hol van még ez a boldog Eldorádo kor? Mig ez eljő, jól teszi mindenki, ha napi imájába beletoldja: ne vigy minket kisértetbe, de szabadits meg a pletykázó nyelvektől; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség.

Felhivás!

A általános politikai viszonyok, s a haladó kor igényei súlyos terhekkel nehezednek reánk, főkép pedig a földbirtokos osztályra, mert a földbirtoknak ugy az elemi viszontagságoktól, mint a kereskedelmi s forgalmi viszonyok alakulásától függő jövedelmei, a befoktetett tőkék s költségek mennyiségével addig általában nem állanak arányban.

Ehhez járul, hogy Amerika óriási nyerstermelése versenyével megküzdeni alig lévén képesek, naponkint több tért vesztünk el.

A jelzett kedvezőtlen viszonyt hatályosan ellen sulyozhatjuk, ha mezőgazdaságunk jövedelmezőségét emeljük az által, hogy annak minden ágában minél jobbat, minél többet, minél kevesebb költséggel termelünk, s mig ez által magunk részére terményeink értékét emeljük, az ilynemü tömeges termelés által a fogyasztó közönséget részünkre biztositván, mezőgazdaságunk jövedelmező allapotát hosszabb időre megszilárditjuk.

Ennek elérésére törekszik hatni a zalamegyei gazdasági egyesület működésével, s e czélból átalakitott alapszabályai szerint a vidéki gazdasági köröket alakitá oly czélból, hogy a gazdaközönséggel folyton érintkezhessék, vele összeköttetésben álljon, a kisbirtokosokra s földmivelő népre a jobb vetőmagvak beszerzése és kiosztása, ezekkeli összehasonlitó termelési kisérletek tétele s eredményének megismertetése, hasznos gazdasági eszközök és gépek gyakorlati bemutatása, jeles tenyészállatok beszerzése és kiosztása — s általában a földmivelés, állattenyésztés, mezőgazdászati ipar üzlet, a szőlészet, borászat, fatenyésztés terén a tudomány és gyakorlat hasznos eredményei közvetlen megismertetése által oktatólag, buzditólag hathasson, azoknak a gazdaközönség általi elsajátithatását és alkalmazhatását eszközölhesse.

Hogy a gazdasági egyesület e jóakaratu törekvéseiben sikerrel működhessék, ahhoz a t. gazdaközönség hazafias érdeklődése, hathatós támogatása és erélyes közremüködése kivántatik, mert csak ugy remélhető azon siker elérése, mely magán gazdasági érdekeink és közgazdaságunk emelésére mulhatlanul szükséges.

De mezőgazdaságunk felvirágzás", annak a hazában általában minél jövedelmezőbb állapotra emelése nem egyedül a földbirtokos osztály érdeke, hanem tekintve, hogy kereskedelmünk, iparunk, sőt az ezeken kivül álló foglalkozások is főkép az általános mezőgazdasági termelésből nyerik az éltető forrást — érdeke ez a haza minden osztályu polgárának is, mert a nyers termelés s a földbirtokos jóléte növekedésével hatalmas lendületet nyer a kereskedés, a gyári és kézi-ipar, sőt még a mezei és iparos munkás kereseti tere is.

E tekinteteknél fogva felkérjük e megye területének birtokosait — habár e megyében nem laknának is — s általában a gazdasággal foglalkozó közönséget, — a megye községeit, s minden osztályu polgárát, hogy a jelzett általános magán és közérdekü tekinteteknél fogva s a hazafias czél által indittatva a zalamegyei gazdasági egyesületbe tagokul belépni sziveskedjenek.

A tagoknak az egyesület fizetéses hivatalaira, vagy egyébb haszonnal járó ügyleteire elsőbbségük van, az egyesület által rendezett kiállitásokat fél dijfizetés mellett láthatják, — az egyesülettől vásárolható tárgyakra vételi elsőbbséggel birnak; az egyesület közlönyében s „Értesitőjében“ a tudakozó és értesitő rovatot használhatják, — az első magyar biztositó társaságot tüz és jégkár biztositásoknál dijlengedési kedvezményekben részesülnek és pedig a) mindenféle épületbiztositások utáni dijakból kivévén malmokat, gyárakat és szeszégetőket az $1^1/_4$%-al számitott nád és szalma tetőzetü épületeknél 20%, $^3/_{10}$%-al számitott zsindelytetőzetü épületeknél 20%, $^1/_{10}$%-al számitott cseréptetőzetü épületeknél 40%, b) gabona készletek takarmány és ingóságok tüzelleni biztositásainál a C. dijszabályzat szerint számitandó dijakból 10%, c) $1^1/_2$%-al számitott gabnanemüek jégkár elleni biztositásainál, ha a biztositási dij a 100 frtot meghaladja 8%, ha meg nem haladja 4%.

Hat évre dijváltók mellett történendő épület biztositásoknál az első mint ingyen év engedélyeztetik.

Ezek előre bocsátása után a belépni szándékozók felkéretnek, sziveskedjenek, a szerint, a mint az egyesület alapitó, rendes, vagy évi fizetéses tagjai lenni kivánnak, nyilatkozatukat az aláirási iv illető rovatában aláirásukkal kijelenteni.

A zalamegyei gazdasági egyesület Zala Egerszegen 1883-ik évi április hó 8-án tartott közgyüléséből.

HÁCZKY KÁLMÁN s. k.
elnök.

SZIGETHY ANTAL s. k.
titkár.

A Vörös-Kereszt-Egylet 1882. évi jelentéséből.

Ezen jótékony egyesület központi közgyülése május hóban tartatott meg, a vidéknek is meglehetősen élénk részvétele mellett. Miután az egyesületnek helyben is van városi választmánya s negyedfélszáz tagja, szükségesnek tartjuk, hogy a központi igazgatóság jelentését lehetőleg rövid kivonatban adjuk, vele a helybeli egylet nagyszámu tagjait is megismertetve.

A jelentés szerint a központi igazgatóságnak a mult közgyülés óta főtörekvése volt az egylet szervezését tökéletesbiteni, a fiókok számát szaporitani, s

---

TÁRCZA.

Emlékversek.

I.

Látva az ég örökös fényü csillagseregét fönn;
Gondold, hogy szivem ugy lészen örökre tiéd.

II.

Gond, baj és keserü bánat ha zavarna utadban,
És az öröm sugara nem mosolyogna feléd:
Zárjon majd kebelére az érted hőn dobogó sziv!
Alszik a gond és baj hiv szerelemnek ölén.

Levél a szomszédból.

Szombathelyen, 1883. május 27.

Miről is irhatnánk legelőbb is, mint a — szinészekről, kik a mult héten oly kellemesekké tevék estéinket. Jakab Lajos jól szervezett társulata vendégszerepelt nálunk a szombathelyi közönségnek meglehetős közönye mellett. A társulat valóban többet érdemelt. Az előadott darabok minősége, valamint az előadók egyformán megérdemelték, hogy megnézzük. Az előadott darabok közül ki kell emelnem „Bozóti Márta“-t Csiky Gergely legujabb nagyhatásu szinművét, melyben szerző különösen az uzsora ellen, a társadalom legundokabb fekélye ellen, emeli fel hatalmas tollát. Nem kisebb sikerrel adatott „Rang és mód“ Szigeti József legujabb szinműve, melyben mint a darab cziméből is következtethetni, a magas állásu, nagy rangu hivatalnok van szembe állitva, ügyes-bajos dusgazdag rokonával. Mindkét darabban nagy tetszéssel játszottak: Bokodi, Bács, Beődi, Beődiné, Maár Julia jeles drámai szinészek.

Népszinművek közül szinre kerültek „A tót leány“, „Vörös sapka“ és utolsó előadásul „A rokkant huszár.“ A két előbbi Almási és Vidor legujabb müve. A többi estéket operettek töltötték be. E nemekben különösen kitüntek a játszók közül Bácsné Laura primadonna, Prielle Kornelia szoubrette énekesnő, Kissné, és Temesváriné. A férfiak részéről dicsérettel oldották meg feladatukat. Kiss Pista, Béczi, Kendi Gusztáv komikus, Károlyi sat. Általában mondhatjuk, hogy az előadások minden tekintetben kielégitők voltak és a társulat bárhol is megérdemli a pártolást.

Jelenleg Pápán tart előadás: a jeles társulat és ott gyönyörködteti a közönséget. Talán ott anyagi sikere is több lesz mint nálunk, honnan jelentékeny deficzittel távozott a társulat.

És ezzel végeztem volna rövid tudósitásommal, ha a társulat egyik legjelesebb müvésznőjét, ki nem hagyom, hogy igy a végén annál szivesebben megemlékezzem róla. E fiatal szinésznő Jakabné Álszeghi Etelka, a társulat igazgatójának bájos fiatal neje. Alapos képzettség, a müvészet iránt való lelkesülés, mesterkéletlenség, keresetlenség a játékban, de annál nagyobb izlés az öltözékekben jellemzik Jakabnét. Hangját kitünően tudja értékesiteni és szerepeinek megtanulásában nagy lelkiismeretet fejt ki. Csak két darabban volt szerencsénk látni „Kis herczeg“-ben és „Lili“-ben; de tehetségeiről e két előadásból is meggyőződtünk. Nem a tapsokban keresi müvészetének jutalmát, bár elég kijutott neki, hanem tiszta természettel játszik és különösen kerüli a frivolitást „Lili“ szerepét bravourral játszotta. Lili nehéz szerep, de Jakabné teljesen felfogta szerepét. Az első felvonásban, mint szép, szerelmes fiatal lánykát, a másodikban, mint ábrándos asszonyt és a harmadikban, mint gondos nagyanyát látjuk. A mint tudom még csak egy éve áldoz Tháliának és ezek voltak első nagyobb fellépései, igy tehát annál több reményt füzhetünk hozzá. Szombathelyen kellemes emléket hagyott hátra és bizonyára mindenütt sok tetszést és babért fog aratni. Szivből kivánjuk.

Érdekes mozgalom indult meg városunkban a kereskedősegédek közt, mely azt hiszem, szélesebb körökben is megérdemli a megbeszélést. Nem kevesebbről van szó, minthogy a kereskedők tartsák zárva vasárnap délután üzletjeiket. E mozgalmat csak szivből üdvözölhetjük. Számtalan indok szól e mellett és jövő héten leszek bátor a tárgyhoz, a többek közt e lapokban is hozzá szólni, most csak annyit mondok, hogy itt is volna immár az ideje, hogy az üzlettulajdonosok ezt megtennék, hisz a segédek is emberek, nekik is jól esik egy szabad délután; de hát az üzlettulajdonosoknak is jól fog esni, ha a meleg nyári délutánt hetenkint egyszer nem az üzletben, hanem családjukkal az zöldben töltik. Ha jól vagyok értesitve a kereskedők nagyrésze hajlandó volna üzletét vasárnap délután bezárni, de a mig mind nem teszi, egy sem teszik. Különösen felhozzák, hogy az orthodox zsidók ebbe nem fognak beleegyezni. Azt hiszem, hogy az orthodoxok es alkalommal félreteszik orthodoxságukat és tekintetbe veszik, mennyit elnés nekik a társadalom, és ők nem fognak e tekintetben is kivételt képezni. Elég csunya dolog, ha egy püspöki székhelyen a kapzsiság annyira fajult, hogy vasárnap délután az üzletek majd mind nyitva vannak. Nem tekintve azonban a dolog vallási részét, vegyük figyelembe, hogy a fővárosban, a többi nagyobb magyar és külföldi városokban is zárva van vasárnap délután nyáron minden üzlet „a kereskedők közmegegyezése folytán.“

Az ügy sikertelensége annyit tesz, mint szembeszállni a közvéleménynyel, annyit mond, mint a kereskedők ellentmondanak a méltányosságnak és nem méltányolják a segédek jogos igényeit; nem veszik figyelembe sem vallási sem humánus szempontból az ügyet kereskedőink. Ilyet pedig Szombathely müvelt és felvilágosult kereskedőiről senki sem fog legkevésbé sem feltételezni. Különben jövőre már többet mondhatok a tárgyról. Hagyjuk addig az ügyet fejlődni . . .

*

Most pedig engedelmet kérek kedves hölgyeim, hogy önöknek ma talán semmit sem irtam. Pedig ugy-e igértem, hogy irok a „levél“-ről meg aztán . . . . No mit igértem? Igen, hogy arról a fiatal müvészről a kit a multkor bemutattam többet is fogok irni. Tehát beváltom igéretemet, pedig most a tavaszi időben oly sok szépet, érdekeset lehetne irni sok mindenről, de arról már csak jövőre.

Hol is hagytam a multkor? Somogyi Mór zeneszerzőnek darabjairól mondtam, hogy irni fogok. Csakhogy ez sem olyan könnyü feladat. Ez a fiatal müvész eddig már több mint száz kisebb darabot és egy kis operettet irt. Bátor leszek ezek közül a legjobbakról röviden megemlékezni.

Első helyen állnak ezek közt a „Vándorképek“ 15 dalból álló cziklus, melyek különösen erős jellemzés, a dallamnak az egyes darabokon való bájos átvonulása és szép összhang által tünnek ki.

Különösen találó és jellemző az „erdei kápolna“, melynek ballatára magasztos érzet fog el bennünket.

Továbbá a „vadászat“ és a „tánez dudással“, melyekben szerző a természet hangját oly bájjal önti zenébe, hogy a mit ir teljesen magunk elé képzeljük. Legjobban kiválik a „Reggeli pir és napkelet“, mely darab mély akkordokkal kezdődik és mindinkább lágyabb és dallamosabb lesz. Magunk előtt látjuk miként igyekszik a szép reggeli nap az éj fátyolát áttörni mig végre éltető sugarai aranyozzák be a vidéket . . . . .

Jeles alkotó erőre és kiváló érzékre vall a „Balatoni képek“ czimü mü, mely három balladából áll; továbbá Hartmann párisi kiadásában legközelebb megjelenő három salon mazurka, melyek közül különösen az első, szerzőnek sok dicséretet fog szerezni. Munkálkodjék csak folyton ily szorgalommal és kitartással, ugy van rá reményünk őt egykor jeleseink névsorában tündökölni láthatni. Figyelemmel kisérjük . . . . . .

És végül még legyen szabad megemliteni a mai nap eseményeit. Négy közgyülés tartatott városunkban, melyek legnevezetesebbike a tornaegylet és a régészeti egylet közgyülése volt. A tornaegylet annyival is inkább megérdemli, hogy szélesebb körökben ismerjék, mivel helyiségét egyes derék férfiak saját pénzükből épitették és ma már a költségeknek fele vissza van fizetve az okszerü gazdálkodás folytán. Az egylet jelenlegi müködé-

Mai számunkhoz van mellékelve „Oesterreich-Ungarn im XIX. Jahrhundert“ czimü mü körirata, melyet megrendelésekre Wajdits József könyvkereskedésében N.-Kanizsán átvesz.

különösen erőteljes vidéki központokat teremteni.

Az igazgatóságnak a közös hadügyminiszteriumnál és az osztrák vörös-kereszt-társulattal folytatott tárgyalásai azon meggyőződést érlelte meg a központi választmányban, hogy az eddig begyült szerény összegek messze maradtak a szükség megett és bővebb pénzforrásokról kelle gondolkodni. Ez érlelé meg a sorsjegykölcsönt, mely a törvényhozás által adó- és illetékmentességet nyert.

800.000 darab 5 forintos sorsjegy 4000000 frt értékben bocsáttatott ki s oly sorsolási terv állittatott fel, hogy az összes 4 millió frt adósság 51 év alatt törlesztve lesz.

Az összes 800.000 sorsjegyet, — mondja a jelentés — a magyar országos banknak darabonként 5 frtért adtuk el, miből 15 krt elengedtünk az összes előállitási és ellenőrzési költségek fedezésére, ez uton a törlesztési alapba 2.403,885 frt 36 krt. a tartalékalapba 240,000 frtot tettünk le, mely letéteményck kötelezettségeinket bőven fedezik és mint tiszta nyereményt 1.236,000 frtot kaptunk.

Ezen összeget a következő czélokra kivánjuk forditani:

1. Az Erzsébet kórház épitésére s fölszerelésére	450000 frt
2. 10 sebesült szállitó oszlop s azok számára épitendő raktár előállitása	225000 frt
3. Mozgó raktárak első felszerelése és a készletek megujitására	220000 frt
4. 12 társzekér beszerzésére és a német lovagrendtől ajándékozott tábori kórház és sebesültszállitó oszlop (össz. 44 jármű) tárolására szükséges raktárakra	21000 frt
5. tartalék-kórházak felszerelésének kiegészitésére, műtő eszközök, minták, stb. beszerzésére	120000 frt
6. kezelési és tartalékalapra	200000 frt
Összeg mint fent	1236000 frt

Az 1. pontot illetőleg a központi választmány a mult közgyülés engedélye folytán még a mult őszszel tette meg a előzetes intézkedéseket a kórház épités iránt; kidolgoztatta a terveket, az épitési feltételeket, az épitésre árlejtés tétetett és az épitést Haussmann Alajos müegyetemi tanár tervezetei és Ybl Miklós javaslatai alapján ki is adta.

A kórház 424,395 frtba fog kerülni. Az épités már megkezdődött és 1884 őszén be fog fejeztetni.

A többi, evvel összefüggő kérdésekkel a folyó évben fog foglalkozni a központi választmány s javaslatait a jövő közgyülés elé terjeszti.

Az Erzsébetkórházi alapitványokra eddig befolyt 70000 frtot meghaladó és e czimen ezután befolyó összegek a kórház fenntartására szolgáló alapként fognak kezeltetni.

A 2. pont alatt a sebesültszállitó oszlopokkal foglalkozik a jelentés.

Ily oszlop 15—16000 frtba kerül. Tizenegy oszlop készen van, melyekből 4 Budapesten, s egy-egy Pozsony, Komárom, Kassa, Temesvár, Kolozsvár és Zágrábban lesz állandóan elhelyezve; a helyiségek iránt e városokban tárgyalások folynak.

A 3. és 4. pont a mozgó raktárakról ad felvilágositást. A mozgó raktárak első berendezése 71000 frtba fog kerülni; egyszersmind 12 társszekér készitése iránt indultak meg a tárgyalások.

A német lovagrend — emliti a jelentés — egy teljesen felszerelt 200 ágygyal berendezett mozgósitott tábori kórházat a hozzá tartozó 16 szállitó kocsival és egy teljes sebesültszállitó oszlopot ajándékozott.

A választmány kéri a közgyülést, hogy Ő császári és kir. fönségét Vilmos főherczeget, mint a német lovagrend nagymesterét és a német lovagrendet tiszteletbeli tagjai sorába vegye fel az egylet.

Az 5. pont a sebesültszállitó oszlopok állomáshelyein felállitandó 200 betegre számitott tartalékkórházakról szól.

A 6. pontban arról szól, hogy a választmány 200000 frtot tart szükségesnek fenntartani kezelési és tartalékalap gyanánt a netán erélyes intézkedések megtételére.

A jelentés többi részei kötcsomagok beszerzéséről, a berlini egészségügyi kiállitásban való részvételről, a betegápolónők eddig lassan haladó ügyéről, a vidéki egyleteknek a mult közgyülés óta való szaporulatáról, a bevételekről, a betegvivő szakaszoknak, a torna és tüzoltó egyletek köréből való szervezéséről adnak kellő felvilágositást.

Érdekes a következő összehasonlitó összeállitása az egylet tagjainak, vagyonának 1879, 1880, 1781. és 1882. év végével.

	Alapító	10 frtos	Rendes 6 évi kötelezettség.	Rendkívüli	Összesen	Pénztári maradvány
	tagok					
1879. év	108	152	1691	152	2103	24984,85
1880. év	570	1229	21710	1799	25393	67108,76
1881. év	1611	2399	31027	3370	38298	213900 31
1882. év	1709	803	37087	3498	45097	1461253,54

Felhivás.

A vörös-kereszt egylet nagy-kanizsai városi választmánya a következő felhivást bocsátotta ki egyesekhez és testületekhez az egyletbe való belépés ügyében.

A magyar szt. korona országai vörös-kereszt egylete nagy-kanizsai választmányának tiszteletteljel alulirott elnöksége 1883. évi május 13 án tartott ülésének határozata folytán mély tisztelettel bátorkodik felkérni, hogy a vörös-kereszt egyletbe való belépése által ezen az országra nézve nagyfontosságu egyesület emberbaráti érdekeit előmozditani sziveskedjék.

Az országos vörös-kereszt egylet nemes törekvéseit bővebben vázolni fölösleges volna. Rövid fenállása óta az ország minden részében vannak választmányai és fiókjai, melyek a központtal szerves összefüggésben vannak s melyek mintegy hálózattal veszik körül a magy. szt. korona országait s a béke idejét felhasználják arra, hogyha majdan, a mitől az ég sokáig óvja meg hazánkat. — gyermekeink, — testvéreink a harcsba volnának kénytelenek indulni, hogy majdan azok, kik megsebesülnek, a legjobb ápolásba részesülhessenek akkor, mikor a haza, a nemzet védelmében vérüket onták.

Mily megnyugtató érzés a hátramaradott szülők, testvérek és rokonok részéről, mikor tudják, hogy emberbaráti részvét ápoló kezei fogjak fel a sebesültet, hogy a segély soknemü eszközeivel csillapitják fájdalmát, hogy nincs elhagyatva a sebláz tépő kinjai között, hanem körülötte vannak a vörös-kereszt egylet önfeláldozó ápolónői, kik a véráldozatot hozott honfi élete fölött virrasztanak, kiknek gondos ápolása mellett ismét visszaadatik az életnek, szülőinek, rokonainak, mig máskülömben sok esetben a hiányos ápolás folytán el kellene vesznie.

Midőn tehát szives belépését tisztelettel kérnők, bátorkodunk felemliteni, hogy a tagsági dij:

hat évi kötelezettséggel évi 1 frt.

Teljes tisztelettel

Id. FESSELHOFFER JÓZSEFNÉ,
elnöknő.

BLAU NÁNDORNÉ,
II. elnöknő

ULLMANN ISTVÁN,
elnök.

EBENSPANGER LIPOT,
II. elnök.

HOFFMANN MÓR,
jegyző.

Törvényszéki csarnok.

Bünügyi tárgyalások jegyzéke a zala egerszegi kir. törvényszéktől 1883. évi Junius 7-én.

1338. B/83. Sz. l. Németh Ferencz lopással vádolt elleni ügyben 2-od bir. ithird.

1462. B/83. Sz. l. Jáger Károly lopás vétségének kisérletével vádolt elleni ügyben 2-od bir. ithird.

1468. B/83. Sz. l. Torda Lászlóné sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

1470. B/83. Sz. l. Zabó József és társai lopással vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithird.

1525. B/83. Sz. l. Nagy István és társa lopással vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithird.

Junius 14 én.

11. Fegy/83. Czuppon Elek ellen hivatali kötelesség vétkes megszegése miatti fegyelmi ügyben folytatólagos tárgyalás.

1653. B/83. Let. Tóth Pál és társa halált okozott sulyos testisértéssel vádoltak elleni ügyben 3 ad birósági itélethirdetés.

1654. B/83. Sz. l. Paiss György halált okozott sulyos testisértéssel vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

Junius 21-én.

1502. B/83. Sz. l. Cseh Ferencz lopással vádolt elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

1603. B/S3 Sz. l. Szodecz Ferencz hamis esküvéssel vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

1610. B/83. Sz. l. Toplak István és társai lopással vádoltak elleni ügyben 2 od bir. ithird.

1611. B/83. Sz. l Rechniczer József csalással vádolt elleni ügyben 2 od bir. ithird.

1652. B/83. Sz. l. Kozma József szándékos emberöléssel vádolt elleni ügyben 3 ad bir. ithird.

Zala-Egerszegen, 1883. évi május hó 31-én.

MUZSIK KÁLMÁN
iroda igazgató.

Hirek.

— **Tamássy Béla** tszéki elnök ur tiszteléro f. hó 9 én banquet rendeztetik, melyen a vidékbeli járásbirák közül is többen részt vesznek.

— **A tornaegylet** e hó 17-én tartja tavaszi tánczvigalmát, mely zártkörü leend s igy meghivók mellett rendeztetik. —

— **A közegészségügyi** bizottság felkérése folytán a városi tanács megkereste Plosszer Ignácz v. mérnök urat, szemetes csatornáink mielőbbi tisztittatása tárgyában. Nagyon helyes! de valjon a Teleky-utczai büzös árkokra mikor kerül a sor, s mikor lesznek a disznóssállások is onnét a közegészség érdekében eltávolitva?!

— **Wagner Richard hangverseny.** F. hó 8-án ½8 órakor tartatik a „Zöldfa kertben" a hirneves Wagner Richard hangverseny Seidl Antal karmester (hazánk szülötte) vezetése mellett. A hangversenyzők művészi hirneve és városi közönségünk műértése, elég biztositék arra, hogy a hangverseny látogatott lesz. A Wagner Richard-szinház zenekara 60 művészből áll.

— **Üzlet átadás.** Fesselhoffer József nagykereskedő, üzletét fiának, ifju Fesselhoffer Józsefnek adta át. Sok szerencsét kivánunk a törekvő fiatal nagykereskedőnek!

— **Hymen.** Komlósy Jolán kisasszonyt, városunk egyik szépjét, folyó hó 2-án vezette oltárhoz Bárdio, pamuki jószágbérlő.

— **Tanügyi jelentés.** A nagy-kanizsai kath. főgymnasiumban az 1882/3. iskolai év végén a nyilvános osztályvizsgálatok a következő rendben fognak megtartatni: Junius hó 11-én magyar ny. és német ny. a VII. osztályban; történelem, természetrajz és mennyiségtan a VI. oszt. 12 én latin ny. és görög ny. az V. oszt. latin ny. és német ny. a IV. oszt. 13 án földrajz, természettan és német ny. a III. oszt. magyar ny. latin ny. a II. oszt. 14-én magyar ny. latin ny. az I. oszt. történelem, természettan és mennyiségtan a VII. 15-én magyar ny. latin ny. a VI. oszt. történelem, természetrajz és mértani rajz a IV. oszt. 16-án magyar ny. és német ny. az V. oszt. számtan és mértani rajz a III. oszt. 18-án földrajz, számtan és mértani rajz, a II. osz. történelem, természetrajz és mennyiségtan, az V. oszt. 19-én magyar ny. latin ny. a III. oszt. latin nyelv, görög ny. a VII. oszt. 20 án görög ny. német ny. a VI. oszt. magyar ny. földrajz és mennyiségtan, a IV. oszt. földrajz, számtan és mértani rajz az I osztályban. A vizsgálatok mindenkor a reggeli órákban tartatnak. Junius hó 19-én délután franczia nyelv; 20-án szintén délután gyorsirás. Junius hó 21, 22 és 23-án magánvizsgálatok tartatnak. Junius hó 29-én az iskolai év hálaadó isteni tisztelettel befejeztetik. Miről a t. cz. szülők és gondnokok ez uton is tisztelettel értesittetnek. Nagy-Kanizsán, junius hó 4-én, 1883. évben

A főgymn. igazgatóság.

— **Hymen.** Gross István pápa-városi hivatalnok f. hó 4-én tartotta eskűvőjét Dávid Jolán urhölgygyel, Dávid János helybeli sótárnok ur műveltlelkü és bájos leányával. Kisérje áldás frigyüket!

— **Folyó hó 4-èn** nyittatott meg a gőzfürdő helyiségében levő uszoda, kik használni kivánják, ezentul naponkint élvezhetik. Ugy hiszszük, ily forró napokban nem szükséges hozzá holmi meleg ajánlat.

— **Eljegyzés.** A zala-egerszegi kereskedők egyik fiatal tagja: Gráner Géza mult hó 31-én jegyezte el Szommer Berta kisasszonyt Gelséről.

— **† Festetich György gróf** földi maradványai május hó 28-án helyeztettek át a molnárii temetőben épült uj sirboltba. A szertartást, melyen az elhunyt özvegye, három fia, Festetich Tassilóné, Kinsky gróf és neje, s a rokonok; a hatóság részéről a vasvári szolgabiró és jegyző, továbbá a kerületi gazdatisztek voltak jelen, a feketével bevont szenttamási templomban Szabó József apát végezte. A gyászszertartás után a holttest az uradalom erdészei által képezett sorfal között vitetett át az uj sirboltba. A

---

sában legtöbb munkálkodást fejt ki Dr. Kroneker elnöke és Török Ernő jegyző miről a közgyülésen is meggyőződhetünk.

A régészeti egylet pedig azért vált különösen nevezetessé, mivel az egylet elnökévé általános lelkesülés közt Hidassy Kornél m. püspökünk választatott, ki már eddig oly szép jelét adta nagylelküségének városunkban.

És most isten velünk; bocsánatot az alkalmatlankodásért k. olvasó.

JÓ SZOMSZÉD.

Életre-halálra!

(Párbajtörtenetek.)

Irta: ***HAJNÓCZY LAJOS.***

Csodálatos dolog biz az, mikor alkotmánytszerető, törvénytisztelő polgárnak tul kell magát tennie a törvényen. Megdöbbentő, kétségbeejtő, a mikor a képviselők, kik maguk hozzák a törvényeket, szintén kényszeritve vannak azok korlátait tullépni.

Visszaesés, visszalépés ez a középkorba, mikor a rabló lovagok sasváraikból kinevették a törvényt, kigunyolták rendeleteit, intézkedéseit, s rendszeresen fosztogatták a békés utasokat, jámbor kalmárokat. Hallottaiból való felidézése a barbárkor istenitéleteinek.

Szerintem a bárbaj semmi egyéb, mint istenitélet. Oly istenitélet, melynek a lovagias embert maga a társadalom rendeli alá, illetve a társadalmi conveniance követeli meg minden gentlemantól, hogy bizonyos csiklandós, nem törvény e é való, nyilvánosságtól óvott elintézhetlen ügygyel azon az egyetlen uton bánjék el: karddal, vagy pisztolylyal kezében.

Törvény tiltja, szokás védi, menti.

Ujabban sokat irtak ellene. A bárbaj ellenségei felhoztak minden lehetőt. Hivatkoztak főleg arra, hogy a sértő, ha gyakorlott a fegyverforgatásban vagy terrorisálták a gyengébbeket, vagy ők maradtak a győztesek. Elmondták, hogy a párviadalokban, legyen akár a sértett, akár a sértő a győztes, a tulajdonképeni becsület nincs helyreállitva. Irtak ellene jogi, vallási, polgári, katonai és egyházi szempontokból, irtak a szokás és erkölcs szempontjából, de ép ugy, amint a halál ellen nem talált fel senki még orvosszert, amint hasztalan keresték, hasztalan kutatták mindez ideig az alkhimisták a bölcsek kövét, ép ugy nem tudta eddig a modus procedendit megtalálni arra nézve senki, hogy hitesse el az a közvéleménynyel, hogy nem gyáva, aki egy kihivást el nem fogad.

Nem czélom védelmére kelni a párbajoknak. Szükségtelen. Amig Európában a rendes hadseregek intézménye meg nem szünik, — pedig erre legkisebb kilátás sincsen, — addig az ugynevezett „párbaj mánia" csak fokozódni fog, csökkenni ugyan nem. Mindaddig, mig a rendes hadseregek tisztjei karddal oldalukon jelennek meg a nyilvános helyeken, addig tegyünk le arról az utópiáról, hogy vége lesz a párviadaloknak.

Egy mód talán használna. Legalább, ha Angliát tekintjük, ezt kell hinnünk. Nagy-Britanniában azóta ért véget a párviadal, amióta az angol hadsereg tisztjei nyilvános helyeken nem jelennek meg egyenruhában.

Sokan azt állitják, hogy napjainkban a párviadal epidémia. Meglehet! De akkor bizonyára oly járvány, a mely nem első izben pusztit, nem most ütögeti föl fejét legelőször.

Folytak párviadalok hazánkban már a régi időkben is. A magyar ember vére pezseg; természetünkben van a fellobbanás, ellenmondás, érzékenykedés és könnyen sérthetőség. Nagyon hamar haragra gyuladunk. Ép oly hamar, mint a mily hirtelen feledjük a sértést, a mily gyorsan kibékülünk. Nem csoda tehát, ha eltekintve a legkomolyabb természetü becsületügyektől, szóváltás, beszélgetés, poharazás közben nagyon rövid idő alatt bekövetkezik az a stádium, midőn az értelmet és okoskodást kénytelenek vagyunk félre lökni, s más menedékünk nincs, mint pár jó barátunk kiséretében kilépni a porondra, hogy szembe álljunk azzal, kivel még tegnap szivélyesen beszélgettünk, kezet szoritottunk, s kit még pár óra előtt „kedves barátom"-nak neveztünk. Szembe álljunk egymással azért, hogy vérezve váljunk el, ha ugyan marad még annyi időnk, hogy elbucsuzhassunk.

Legujabban főleg a képviselőház tagjainak hányják szemére, hogy folyton verekesznek. Talán nem minden ok nélkül. A tavalyi ülésszak párbajjal nyilt meg és barbajjal záródott. Rohonczy Gida és Várady Gabor kezdték 1881. őszén s Istóczy Győző és Wahrmann Móricz végezték 1882. nyarán.

De akik a képviselőktől, a törvényhozóktól rossz néven veszik, ha szép ügyes-bajos dolgaikat a küzdtéren intézik el, talán csak nem gondolják, hogy a régebbi, patriarkális, boldogabb időkben is nem igy volt ez, miként most.

Ezek talán azt hiszik, hogy a mult évtizedek törvényhozói, a megyék követei, jámbor, bárány türelmü emberek voltak, kik a lovagias ügyeket [illegible] uton módon szokták elintézni, [illegible] a hogy szokásban van ez most?

Óh nem!

A régebbi időkben sem igen hagytak a magyar törvényhozók bátukon borsót törni.

Ott van a pozsonyi diéta.

Oly nevek viselői játszották Pozsonyban a vezérszerepet, kikre mi epigonok csak bizonyos pietással merünk tekinteni. Teleky László, Wesselényi Miklós, Kossuth, Deák, Széchenyi, Szentkirályi Móricz stb. voltak ott a vezér egyéniségek.

Hogy történt a dolog, hogy nem, maig sem igen van telderitve, annyi tény, miszerint a bécsi udvar keze már akkor nagyon messze elnyult, s a szabadelvü követek nem igen akartak neki parirozni. A hadsereg egyik legjobb vivója erre megjelent Pozsonyban, s mindenáron bele akart kapczáskodni a szóvivő követekbe.

Az akkori becsületügyekből felemlitek itt kettőt. Azért hozom fel e kettőt, mert mindegyik végkimenetelét más és más szempontból birálhatják el még azok is, kik azt állitják, hogy a bárbaj visszautasitásához egyéb nem kell, csak erkölcsi bátorság.

Mert ez nem igaz!

Aki a párviadalra való kihivást el nem fogadja, aki nem verekszik, arra a társadalom, az a közvélemény mely oly esetekben, a midőn szerencsétlenség történik, rogtön köpönyeget fordit, a kárhoztatja a párviadalt, ez az itélő biró nyomja reá rögtön a sárga lábu halál kaszájánál halált hozóbb bélyeget e szó képében: „gyáva." Aki nem verekszik az mai társadalmi viszonyaink között, a közönség felfogása szerint moráliter oly alaposan meg van ölve, a mily alaposan nem öl semmiféle aczélhegyü puskagolyó. De térjünk vissza a pozsonyi dologra.

Tartózkodott akkortájban a koronázó városban egy W. gróf nevü osztrák törzstiszt. Hires verekedő ember. Hirhedt athletai erejéről, s ügyességéről a kardvivásban. Több párbaja volt már életében, mint egynémely megyei követnek hajaszála.

Ez a W. gróf szerencsétlenségére legelőször is báró Wesselényi Miklóssal akasztotta össze a kereket. Wesselényi Miklós, kiről ország-világ tudta, hogy a vakmerőségig bátor ember, hogy számtalanszor verekedett már életében nem csak férfiakkal karddal kezében, de puszta kézzel rohanta és fojtotta meg a vadászaton a medvét is, nem tett ugy, mint a franczia forradalom lánglelke, ki megunván a folytonos párbajozást egy alkalommal, midőn pár tucsat franczia marquis provokálta, ezt válaszolta mindegyiknek: „Uram! feliram az ön nevét is sorozatomba, de figyelmeztetem, hogy az hosszu, és én senkinek sem adhatok elsőséget."

Wesselényi Miklós korának legjobb vivója volt. Hogy mily izomerővel a kitartással birt, arról tanulságot tesz az a fekete keretbe foglalt sárgulófélben levő bizonyitvány, melyet ma is megtekinthet bárki a Muzeum háta mögött levő Nemzeti lovarda első emeleti termében, ahol az athletikai klub tartja gyakorlatait.

Akinek valaha kard vagy vitőr volt kezében, annak lehet csak fogalma Vesselényi Miklós erejéről s szivós kitartásáról.

Azon a fekete rámában levő sárga papiron német nyelven irt következő jegyzés áll:

Báró Wesselényi Miklós 1829. márczius 16-án 10 órától 1½ ig pihenés nélkül a következőkkel vivott.

1. Walthier,
2. gróf Győry (kard),
3. François,
4. Stáhly,
5. Fischer,
6. Christen,
7. gróf Apponyi,
8. gróf Bolcsa,
9. báró Wenckheim,
10. Csitterbart,
11. gróf Szapáry,
12. gróf Károlyi György,
13. Posner,
14. Fridrich,
15. François,
16. gróf Keglevich Sándor,
17. Báró Orczy Alajos (kard),
18. gróf Szapáry (kard),
19. Stáhly (kard),
20. gróf Apponyi,
21. Fridrich (kard),
22. Walthier (kard),
23. Keglevich Sándor gróf (kard),
24. Wenckheim Béla báró (kard),
25. Wenckheim Béla báró (rapier.)

Ez alatt magyarul a következő szavak:

Nálam ugy történt, gróf Keglevich Sándor. Feljegyzette Christen Lajos ügyvéd. Ellenjegyezte Friederich Fechtmeister.

A kiknél nincs ott, hogy kard, azokkal Wesselényi vitőrre vivott. Sajátságos véletlene a sornak, hogy valamennyi közül ma már csak az öreg Friederich vivómester él.

Lehet képzelni, hogy oly két erős vivó között, a minő volt gróf W. és báró Wesselényi, mily erős küzdelem fejlődött ki.

A végeredmény gróf W.-re nézve felette végzetes lett, mert Wesselényi a jobb csuklóját a szó teljes értelmében levágta.

A másik esetnek bizonyos tekintetben sokkal szomorubb kimenetele volt. Egyik fiatal mágnást, kinek szónoki képességét abban az időben sokan egy szinvonalra helyezték a Kossuthéval, — szintén provokáltak. A fiatal mágnás elfo-

szertartáson a molnárii-szent tamási dalegylet gyászdalt énekelt.

— **A Hein kávéház** előtt — mintha csak ehhez külön privilegiummal birna — már a járda is kiülő helylyé tétetik, mi a járó-kelők közlekedését, főleg hetivásár alkalmával, nem kis mértékben akadályozza. Jó lenne tán itt is megadni, a mi a publikumé.

— **Bakteri bölcseség.** Egy órakereskedő érkezett a napokban Vaálba Hogy mennél több gscheftet csinálhasson, kidoboltatta a községi dobossal megérkeztét. A bakter következő, hivatalos rigmusokban adta tudtul a nagy eseményt a község lakóinak: „Adatik tudtára mindenkinek, hogy a nagy vendéglőben egy finom órás megérkezett, a kinek kell olcsó áron ott vehet, az órás az órákért jót is áll, hogy az három esztendeig meg sem áll."

— **Borzasztó felhőszakadás.** Gnezda szepesi városban nagy felhőszakadás volt. A felhőszakadás a délutáni órákban történt. A város határában levő Kis folyó a lezuhanó ártól oly magasra és oly rohamosan emelkedett, hogy a lakosság alig volt képes menekülni. Öt ember a hullámokban lelte halálát és 7 gazdasági épületet elvitt az ár. A lapályon levő szántóföldeket egy lábnyi magas iszap boritja, s a vetések teljesen tönkre vannak téve. — Lublon ugyanez időben nagy jégeső volt, mely szintén sok kárt okozott.

— **Hirlapiról csel.** Párisból irják ezt a mulatságos történetet. A francia irói világban feltünést keltett, hogy Scholl Aurél, kinek az Événement képviseletében Moszkvába kellett volna utaznia a czár koronázására, oda haza maradt, mig ellenben kollégája, Besson Lajos elutazott. Scholl pedig már teljesen elkészült az utra és ép az utolsó intézkedéseket tette meg, midőn két ur nagy titokban átadott neki egy levelet. A levélben, melyet Pyat Felix irt alá, a két ur nihilistaként szerepelt, a kik csak azért mentek el Schollhoz, hogy személyesen figyelmeztessék a Moszkvában történő merényletre és lebeszéljék az utazásról. Scholl Párisban maradt, Besson pedig a kupéban jót nevetett az általa ügyesen kigondolt csel sikerén. A nihilisták Besson szinészbarátjai voltak.

— **Merész szökés.** A pécsi királyi ügyészség börtönéből két nevezetes rab szökött meg mult csütörtök reggel. Az egyik Pandur György, ki a Kovácsics-féle nagy óratolvajlást követte el, a másik Dürr János, többszörösen büntetett tüzes tolvaj. A szökés kétség kivül igen merész volt Állitólag reggel öt óra után, midőn a börtön-helyiségek tisztittattak, szellőztettek, ez alkalommal ragadták meg a kedvező pillanatot a foglyok. A szökés csakhamar észrevétetett, s az őrök sebbel lobbal rohantak a szökevények megkeresésére. Zsolnay György kir. ügyész értesülve az esetről, rögtön sürgönyzött a járási szolgabiróknak a szökevények elfogatása iránt. Nem győzünk eléggé csudálkozni az eset felett, mert tudvalevőleg a kir. ügyészség börtönei felett oly nagy a felügyelet, a szigoru őrizet, hogy a sóhajtás is alig szálhat el belőle a nélkül, hogy arról az ő-ségnek tudomása nem lenne.

— **Nyelvében él a nemzet!** „Német-Bölly, am 18. Mai 1883. P. T. Zu dem am 29 Maj I. J. vom Német Böllyer Lehrkörper im Borjáder Stangenwalde zu veranstalten „Schulmajalis" becht sich seine höfliche Einladung zu machen, Achtungsvoll Georg Hohmann dirig. Lehrer." — Ezen a kedves sógorasszony nyelven bocsátott ki meghivót a német bollyi tanitótestület. — Eielien a hauszfiss, madjarischer szeller deutspolier Lehrkörper!

— **A gyémánttolvaj tragédiája.** Első felvonás: Kramer párisi ékszerárus fél millió frank értékü gyémántokat biz Marriott gyémánt-ügynökre. Ennek kedvese, miss Mary Clunton, meglátja a drágaköveket és Éva módjára rácsábitja imádóját, hogy harapjon a sikkasztás tiltott gyümölcsébe. A fölvonás végén az ifju pár Amerikába kel utra. — Második fölvonás: Marriott és szeretője megérkeznek New-Yorkba, pompás lakást bérelnek és kezdenek pazarul költekezni. Miss Clunton magára rakja az elsikkasztott gyémántokat és sétálni megy a Broadwayre. Egy policemannak feltünt a dolog, követi a hölgyet s találkozik ennek lakásán Mariottal, kit a Newyorkba küldött személyleirás után fölismer. A jómadarat szeretőstül elfogják és a függöny legördül. — Harmadik felvonás: a börtönben. Marriott azt a kérést intézi a börtönfelügyelőhöz, hadd esküdjék meg imádottjával. Ő megbocsátott a hiu asszonynak, a ki árulójává lett. Egy hatásos jelenetben egybekél a két jómadár. A gyémántok visszavándorolnak Párisba és Kramer ékszerárus örömmel megfizeti az amerikai vámhatóság által azokra kivetett be- és kiviteli adót.

— **Az 1000 forintos** államjegyek beváltása juniustól kezdve szeptemberig már csak Bécsben és Budapesten eszközölhető. Azután csak kérelem utján válthatják be. Beváltásukkal tehát siessenek azok, a kiknek még van s értékükből veszíteni nem akarnak. 1889. aug. 31-től fogva a bank föl lesz egészen mentve ez ezresek beváltásának kötelességétől.

— **Stefania koronaherczegnő** Ő fensége, mint a lévai nőegyletnek máj. 11-én tartott közülésében hivatalosan bejelentetett, a Lévai nőegylet gondozása alatt álló védnökséget elfogadta s kegyelmesen megengedé, hogy az árvaház: neveről „Stefánia-árvaház"-nak neveztessék. — A kegyelmi tényért a nőegylet választmánya, mint értesülünk, egy, a belga és magyar koronával diszes monogramm- és egyéb dombormü diszitménynyel ékitett albumba füzött és az egyesület összes tagjainak névirásával ellátott hálafölíratban ád méltó kifejezést Fenséges védasszonya iránti hódolatának. — A választmány a diszalbumot Posner K. budapesti müintézetében késziteti s a költséget a tagok adakozásából födözi. — A nőegylet igen helyes módot választott hálájának kifejezésére, mert mig egyrészt — a diszes kiállitásu mű bizonyára szives emléket fog költeni a fönséges védasszonynál, másrészt a magyar nőknek a királyi család iránt hagyományos ragaszkodását élénken fogja visszatükrözni. — Az adakozásra a tagok helyben körözvény utjan, vidéken pedig levelezőlapon kéretnek föl.

— **A telefon Egyptomban.** Egy kairói pénzintézetben a minap következő mulatságos eset történt: Egy fellah épen beszélgetett valamelyik intézeti hivatalnokkal, midőn ezt a telefonhoz szólitották. A hivatalnok odamegy az apparatushoz és kezd szólani bele. A fellah ezt halva, szörnyen megrémül és egészen kikelve szinéből, az utczára rohan. „Emberek, emberek, kiáltott lelkendezve a böcsületes egyptomi, ne legyen dolgotok ebben a házban senkivel! Hiszen itt boszorkánymesterek laknak, a kik a fallal beszélgetnek!"

— **Férjhez menő leányok társasága.** A háromszéki leányok arra a hirre, hogy a bajai legények a házasság ellen szövetkeztek, megtorlásul szintén egy társulatot alakitottak, a következő, a Sz-ly N-t által „hitelesitett" alapszabályokkal: A társulat minden tagja kötelezi magát, hogy nem megy férjhez olyan legényhez, ha mindjárt Herkópáter fia volna is: 1. a ki életének 30 ik évét betöltötte és javaifjuságát elvesztegette; 2. a ki a dohányzás, mértéktelen ivás, dobzódás — — — — — stb. által férfierejét elpazarolta, (mi nem tudjuk, hogy ez miként lehetséges, de a legkomolyabb irányu politikai és társadalmi lapok hirdetéseiből olvassuk, hogy vannak ilyen ifjak és férfiak is; 3. A ki frakkot, klakkot, bugyogót stb. visel; 4. a ki jól tud „szépet tenni" (engedelmet kérünk Szarvas Gábor urtól e kifejezésért), vivni (tyukszemre), kártyázni, adósságot csinálni, de sem érettségi, sem államvizsgát nem tett; 5. a ki az őseiről rászállott birtokot elpazarolta; 6. a ki mint önálló gazda, vagy hivatalnok legkésőbb esteli 10 órakor nem fekszik és reggel öt órakor nem kel fel. (Házasság esetén a reggeli fölkelésnél enyhitő körülmények mindig tekintetbe vehetők) stb. stb.

— **Kinevezés.** Mráz Zsigmond pénzügyi titkár Zala Egerszegről Liptómegyébe adófelügyelővé, Várady Sándor I. oszt. pénzügyi fogalmazó pedig megyénk adófelügyelője mellé 2-od oszt. pénzügyi titkárrá neveztetett ki a m. kir. pénzügyministerium által.

— **A zala-egerszegi** „Teketársaság" 1883. évi junius hó 17-én a kaszaházi kertben tekeversenynyel egybekötött zártkörü táncmulatságot rendez. — Kezdete délután 3 órakor. Belépti dij: személyenkint 50 kr. — Tagnak és családjának fele. A versenyhez egy jegy ára 30 kr.

— **Szinészet.** Sümegben Bánfalvi Béla szintársulata f. évi május 31-én „Csángók" czimü darabbal fejezte be előadásait. Az izraelita közönség nem nagy pártolásban részesitette a társulatot, — tán ettől elkeseredvén egy szinész: G. L. a Csángókban, nem helyeselhető rosz viczczet röppintett gyors szójáték közben el. Lőn kebel zúgás, titkos beszéd; még Devecserben is baj lesz ebből, ott sem lészen pártolás! A kis társulat tett, a mennyit tehetett. Thalia oltárára is kell fillér, kitől várják papjai? azoktól, kiknél van. A nemzeti érzület ne csak névcsere, hanem áldozat hozásban is nyilvánuljon! Különben szinészeink se követeljék, ha 3—4 be, vagy be nem válló nő taggal megjelennek, hogy őket ugy karolják fel, mint egy correkt szervezett társulatot. Jobb nyarat kivánunk másutt, mint a tavasz Sümeghen volt.

— **Tanitó gyülés.** Sümegh járási tanitói kör tavaszi közgyülését f. évi május 31-én Káptalanfán tartotta meg. Reggel 8 órakor Nt. Joó Miklós s. lelkész mondott szent misét, melyen a kör tagjai lélekemelő négyesben énekeltek Exner Alajos sümeghi karnagy által szerzett „Hála adó" czimü összhangzatra készült mise éneket. A gyülésen rendes tagokon kivül a község és vidék 4 lelkésze, az elöljáróság és két veszprémmegyei tanitó vett részt. Tárgysorozatot hiszzük a jegyzőkönyv fogja hozni. Utánzásra méltó az egyhangulag hozott határozat. Az Eötvös alapra minden járásköri tanitó évenkint 1 frt, az országos árvaházra 50 kr, saját segély pénztárára, mely most alakittatott, hetenkint 10 kr, — egy évben 1 frt 20 krt fog fizetni. Áldja Isten a törekvő tanitók müködését, Referens.

— **Szent-István napján** nagy ünnepélyt akar rendezni a magyar gazdaasszonyok orsz. egylete, még pedig saját árvaháza javára. Az előkészületek már folynak.

— **Megőrült milliomosné.** A Lipótváros egyik leggazdagabb gabnakereskedőjének, K. W. nek fiatal neje a minap megőrült. Boldogan élt férjével és csak az az egy keseritette, hogy nem volt gyermeke. Az utóbbi hetekben visszavonult a társas élettől, melyben jótékonyságánál és müveltségénél fogva nagyon szerették és egészen buskomorrá lett. Egyszer észrevette társalgónője, a mint a szerencsétlen asszony kiment a folyosóra és rálépett a rostélyra, hogy onnan levesse magát. Még idején huzta vissza, de mikor bevitték a nőt szobájába, tombolni kezdett és mindent eltört, a mi keze ügyébe került. Minthogy elmezavarát közveszélyesnek mondták az orvosok: férje az adadémia-utczai palotájából a Schwarczer féle intézetbe szállittatta.

— **Olcsó utazás.** Könnyü szerrel jutott el Moszkvába egy osztrák hirlaptudósitó. A határon beült egy magas állásu férfiu számára rendelt különvonatnak egyik kupéjába s aztán mit sem törődve a világgal, berobogott Moszkvába. A herczeg kisérete azt hitte, hogy az idegen utitárs orosz rendőrtisztviselő, az orosz hivatalnokok pedig, hogy a herczeg kiséretéhez tartozik. — A laptudósitást senki sem háborgatta az uton s igy elég olcsón érte el a koronázó várost, hogy ott az orosz koronajelvénynyel diszitve megkezdje működését. Mondanunk sem kell, hogy utközben busás-ingyen-ebédeket és vacsorákat költött el.

— **Villamos világitás kocsin.** Igen sokszor okoz kellemetlenséget, sőt szerencsétlenséget az, hogy szeles időben a sebesen robogó fogatok lámpái kialszanak. Most e kellemetlenségnek is elejét vehetni a villamos világitással. Friedlaender bécsi mérnök ugyanis tegnap este olyan fogaton hajtott végig Bécs utczáin, melyen kis villamos izzólámpák világitottak; a fény mintegy öt gyertyavilágnak felelt meg. A kis akkumulátor 18 kiló nehéz s a kocsi lábánál volt elhelyezve. A berendezés igen egyszerü s a kocsis egy csavar forgatása segélyével tetszése szerint kiolthatja vagy kigyujthatja a fényt. A kisérlet teljesen sikerült s most már több követője is akadt a mérnöknek.

— **Spanyolosan.** Egy spanyol városka birája megszomorodva tapasztalta, hogy az élelmi szereket hamisitják; a baj megakadályozására a következő rendeletet bocsátotta ki: „Minden kereskedőnél egy kiküldött bizottság fogja ezentul megvizsgálni az élelmi szereket, bort stb., s a hamisitott vagy az egészségre kártékony ételnemüek s italok konfiskáltatnak s a jótékony intézeteknek fognak átadatni."

— **Az elhagyott csángó fejsze.** Bukovinai székely testvéreink második csapata, midőn Gyulafehérvárról mult hó 21-én a városi polgármester vezetése alatt Alvincz felé utazott, a karaván egyik derék tagja, Kovács József annyira elmaradt, hogy társaihoz csak akkor érkezett meg, midőn hosszas vártatva a szászsebesi és az alvinczi válaszutnál a vasuti hid alatt elvonuló uton az esős idő miatt elterjedt viszáron már mindnyájan átgázoltak volt. A késedelem iránt hozzáintézett kérdésre hátramaradásának indokául azt adta elő, hogy Bukovinából magával hozott fejszéjét hagyta hátra szállásán s azt hosszas keresés dacsára sem kapta meg. Midőn a polgármester kártéritését igérte, majdnem indulatos hangon válaszolta, hogy „uram, azt a fejszét nem adom egész Bukovináért, inkább felülök a kabalára visszamegyek a városba, hogy megkeritsem." Nagy bajjal lehetett csak társai után utnak inditani azon biztositással, hogy fejszéje utána fog küldetni. A drága fejsze, mely Bukovinanak értékével vetekedett, meg is került s f. hó 23-án a csapat elejébe a déva-lapusnyáki járás szolgabirájához küldetett Lesnekre. Képzelhető a székely öröme, midőn fejszéjét megláta.

— **Női udvari bolondok.** E czimmel érdekes czikksorozat jelent meg a minap egy német szakfolyóiratban. Az iró kimutatja benne, hogy hajdan nemcsak férfiak vállalkoztak a királyi és főherczegi udvarokban az udvari-bolond szerepére, hanem nők is. Igy Anna szász weissenfelsi herczegnőnek 1722-ben egy Katalin nevü pór származásu leány volt a bolondja. Az altenburgi udvarban is volt egy ilyen hölgy, II. Katalin orosz czárnő udvarában pedig kettő is. A legismertebb azonban Mathurine, ki IV. Henrik udvarában élt s ki szellem és élcz mellett még nagy maliczia fölött is rendelkezett.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **"A magyar jogi münyelv alapelvei és törvényei"** czimen legközelebb egy elméleti és gyakorlati utmutató jelent meg, mely kimeritő betürendes szómutatóval ellátva, jogi münyelvünk s hivatalos irályunk javitását kisérli meg. Irta: Bakos Gábor, kinek „A magyar jogi münyelv kérdéséhez" czimü első idevágó dolgozata, illetve akadémiai értekezése is az illetékes szakkörökben elismerést keltett, s jogi münyelvünk javitására ugy a tud. akadémia, mint a biróságok kebelében a mozgalmat megindította. E váratlanul gyorsan előrehaladt mozgalomnak sietett most támogatására a szerző, a ki különben az akadémia felhivására jelenleg a jogi műszótáron dolgozik. Részletesen ismerteti ezen ujabb munkájában a magyar jogi münyelv mivoltát, eredetét, kifejlődését és állapotát, a jogi münyelvben folyó nyelvujitás alapelveit és törvényeit, melyeket egyszersmind az orthologia jogos követeléseivel is összeegyeztetni törekszik. Szakszerüleg ismerteti a jogi münyelvnek alaki jelentésfejlődését: a szóösszetételt és szóképzést — és anyagi jelentésfejlődését: a jelentésátruházást és szóátvitelt. Végre az idegen jogi müszók kölcsönvételét és meghonositását, s ezekkel szemben a nyelvtisztaság követelményeit s a nyelvtisztitás elveit és szabályait tárgyalja a nemzeti nyelvünk tisztaságát féltő előszeretet megkapó élénkségével. Az ide vonatkozó törvényeket és szabályokat számos példával világitja meg, a jó és rosz analogiákat többnyire feltünteti, s használt forrásokról a munka végéhez csatolt bő jegyzetekben gondosan számot ad. Szóval szerző lelkiismeretesen rajta volt, hogy a jogászokat mindezek segélyével a rosz és idegenszerü müszók felismerésére, megbirálására, kijavitására vagy kikerülésére és szükség esetén helyes müszók alkotására képesitse. A munka mint uttörő, mint e szakban ugy szólva első kisérlet távol van ugyan attól, hogy kimeritő és tökéletes legyen, de hibái és fogyatkozásai mellett is használható kis munka, a mely az e téren megindult nyelvtisztitó- és javitó mozgalomra, jogi münyelvünk és hivatalos irályunk javitására kétségtelenül üdvösen fog hatni. Mint ilyent a legmelegebben ajánljuk az összes jogász közönség: jogtudósok, jogtanárok, ügyvédek, birák, jegyzők s általán az összes fogalmazó tisztviselők figyelmébe és pártolásába. A munka már megjelent, 8-ad rétü 186 lapon; ára elég olcsó: 1 frt 20 kr; s megrendelésre azonnal megküldetik. — Megrendelhető a szerzőnél: Budapesten VIII. ker. Fhg. Sándor utcza 27. házszám földszint 14. ajtó sz. a.

— **„Magyar szinészek és szinésznők** életrajzai, Adat-, Emlék- és Szinmütár" czim alatt egy igen érdekes és nagybecsü vállalat első füzete küldetett be hozzánk, melyet a Kassán megjelenő „Szinészeti Közlöny" szerkesztője, Báthory Románcsik Mihály kiváló gonddal és gazdag, változatos tartalommal szerkesztett. Czélja: a magyar szinművészet lényegével foglalkozó, hézagpótló történeti müvet irni, s az általa részben már összegyüjtött, részben még ezután gyüjtendő adatokkal, hozzá kiván járulni az egyetemes magyar szinészet történetének megirásához. Az egész mü 50 füzetre azaz öt kötetre van megállapitva, minden egyes kötet 10 füzetet foglal magában. Az egyes füzetek tartalmát képezendik: a vidéki magyar szinészet jelenben működő összes tagjainak és mindazoknak életrajzai, élményei, naplói, akik a szinészettől visszavonultak, vagy a kik már elhunytak. Továbbá feltalálhatók lesznek egyes füzetekben még: egykoru följegyzések szinészetünk multjából, régi szinlapok, okmányok, szerződések, szinházi törvények, jellemző adomák és több ezekhez hasonló adatok, végül az előadott szindarabok jegyzéke lesz mellékelve a szerzők, esetleg forditók neveinek felsorolásával. Minden füzet kezdetben — a nyár folyamán — havonkint egyszer jelenik meg, a téli évszakban pedig havonként kétszer, nagy 8-adrét alaku, három nyomtatott iven. Ha azonban az előfizetők száma és a kelendőség időközben biztositja a vállalat fennállását azon esetben havonkint három füzetet adunk ki és igy hamarább befejeződik a nagy munka mely egész kis könyvtárt fog képezni. Minden egyes füzet önálló egészet képez és 10—15 életrajzot fog tartalmazni. A diszesen kiállitott első füzet a következő érdekes tartalommal jelent meg: Életrajzok: Blaha Lujza kitünő művésznőnkről; Barabás-Fejér Lilla régi szinésznőről; Deésy Zsigmond elhunyt veterán szinészről; Foltényi Vilmos, az örökifju kedélylyéi megáldott szinészről; Horváth Vinczéné, a népszinház korán elhunyt kedves tagjáról; Mátrai B. Béla a kolozsvári nemzeti szinház volt müvezetőjéről; Miklósy Gyula szinigazgatóról; Kenésy Csatár visszavonult szinészről és Ujj Ferenczről. Továbbá feltalálhatók az első füzetben: Miklósy Gyula naplójából emlékek és élmények; — a kassai magyar szinésztársaság törvényei 1838/9 évről; egykoru följegyzések a magyar szinészéletből; — apróságok és adomák azok életéből, kiknek életrajzai az első füzetben megjelentek; — régi szinlap és végül szinmütár. Előfizetési ár: Tiz füzetre (az első kötetre) 3 frt. — Öt füzetre 1 frt 50 kr. — Egy füzetre 30 kr., mely összegek a „Szinészeti Közlöny" kiadóhivatalába (Kassa, kovács utcza 15. sz. a. küldendők. Egy füzetnek bolti ára 40 kr. Kapható Budapesten Aigner Lajosnál s minden hazai könyvárusnál. Ajánljuk ez érdekes müvet ugy a szinészek, mint az irodalombarátok szives figyelmébe.

Egyveleg.

— **„Hamlet" czivilben.** Booth Edvin a hires amerikai tragikus nemrég New-Yorkból egész társulatával egy nagyobb vidéki városba rándult, hogy ott shakspere-i szinmüveket játszék. Első előadásul a Hamlet volt kitüzve. A társaság meg is érkezett a kellő időben, csak a diszletek és ruhák maradtak el valahol, s hiába táviratoztak minden állomásra, a jelmezek nem érkeztek meg. A közönség zsufolásig megtölté a házat. Mi tevők legyenek? Egy országot egy jó tanácsért. Végre is Booth segité ki társait a zavarból. Kocskás angolos ruhájában kilépett a közönség elé s őszintén előadta, micsoda kellemetlenség érte őket, egyszersmind tetszésére birta mindenkinek, hogy pénzét a pénztárnál visszakaphatja; s ki azonban maradni akar, azt szivesen látják, mert ők készek Hamletet czivil ruhában diszletek nélkül előadni. A közönségnek tetszett az eredeti eszme s egy szálig ott maradt. Az előadás elég simán lefolyt, kivéve azon jelenetet, midőn a sülyesztőből Hamlet apja szelleme tünik elő, mert ez a szellem utazóbundában, vidraszőr-sapkájában folytonos derültségben tartotta a közönség.

— **Templom és korcsma.** Anglia néhány városában kiszámitották, hogy a népességnek hányad része jár vasárnap templomba. Az eredmény azt mutatta föl, hogy azon városok lakosságának csak alig harmada látogatja a templomot. Ezután azt sütötték ki, hogy hány olyan ember van, a ki szombat esténkint, a korcsmába járkál. Bristolban e végett a mértékletességi egyesület tagjai egy szombat alkonyatján sorra fölkeresték a korcsmákat, azután kiszámitották, hogy a város kétszáztizenöt ezer lélekből álló lakosságának csaknem a fele, vagyis több mint száznégyezer ember kocsmázott szomba-

---

gadta a kihivást. Hogyne! nem első esete volt. Kapott is, adott is sebeket. Teleky Lászlót kérte fel segédeül, ki készségesen magára vállalta barátja ügyének elintézését.

A hely, idő már ki volt tüzve; a fegyvernem megállapitva.

Hogy, hogy nem, a fiatal mágnás neje, ki akkor oly állapotban volt, midőn a nő legközelebb szokott állani a teremtőhöz, értesült férje párviadaláról.

Térdre borult férje előtt s ugy kérte, ne tegye koczkára életét, ne verekedjék. Kérte nemcsak saját nevében, de annak nevében is, kit szive alatt hord. A fiatal mágnás, — engedett neje kérésének. Tudatta Teleky Lászlóval, mint segédjével, hogy meggondolta magát nem fog verekedni.

S erre mi történt?

Amint másnap megjelent barátai körében, s helyet akart közöttük foglalni az asztalnál, Teleky László felállott az asztaltól, vette kalapját s eltávozott.

Ezt gróf Teleky László tette, az a gróf Teleky László, kiről kortársai azt állitják, hogy a párviadalban csak akkor óhajtott győztes fél lenni, ha igaza volt. Egyik párbaja után Teleky a következőket mondta Kossuth Lajosnak: „Gyülölöm ezt az embert, (a kivel verekedett); meglőhettem volna, de nem tettem, mert én voltam a hibás."

S mi történt a fiatal mágnással?

Kénytelen volt távozni Pozsonyból. Távozni azért, hogy soha többé nyilvánosan ne szerepeljen, ne szerepelhessen, mert egy alkalommal nem verekedett.

En találkoztam a társadalmi „előitéletek ez élő halottjával pár év előtt egy vidéki város másodrangu vendéglőjében. — A hajdan szénfekete fürtök ma már megderesedtek nemes és szép alkatu homloka körül. A tüzes fiatal szónok, ki ékes szólásával ezreket hozott lázba, magába zárkózott, mogorva vén ember lett.

Nincs okom tagadni, szivem elszorult, midőn elváltam tőle, s eszembe jutott, hogy a végzet talán e férfit is másra szemelte ki. De hát ki tehet róla, ha a társadalom élesebb sebeket üt, mint a kard éle, vagy biztosabban öl, mint a golyó.

(Folyt. következik.)

ton hét órától éjfélig terjedő időben. E tekintélyes számból 36,803 az asszonyokra és 13,415 a gyermekekre esik; a férfiak kisebb számot tettek, mint a nők, lévén számuk 34,084.

— **Miért eszi az angol félnyersen a hust?** E szokás állitólag Anna királynétól származik. A felséges asszonynak ugyanis legforróbb szenvedélye volt a főzés s boldog volt, ha legközelebbi környezetének maga készithette az ebédet, mi többnyire ugy is történt. Ha aztán ebéd közben valami minisztertanács jött közbe, a pecsenyét oly állapotban hordták föl, a hogy éppen volt, sokszor véresen is. Az udvar népe lassankint hozzá szokott e koszthoz, s a polgárság pedig utánozta e példát. Igy beszéli el egy konyhászattal foglalkozó uri ember, mi azonban hajlandók vagyunk neki nem hinni s szavai felett mosolyogni. Szerintünk a praktikus angol kieszelte, hogy sokkal több tápláló anyag van a husban, ha nem sütik meg egészen, s igy több fejhérnyét hagynak benne, mintha, mint a magyar mondja, kiszáritanák a lelkét. Ezért van oly egészséges, piros arczszinük az angoloknak.

Papirszeletek.

Vendéglőben a korcsmáros és a vendég beszélgetnek egymásnak.

— Tudja-e kedves vendéglős ur, most nincs nálam annyi pénz, hogy vacsorámat ki fizethetném, de holnapig tartsa eszében azt a kis összeget.

— Szivesen, de minthogy nekem rosz emlékező tehetségem van, majd följegyzem az ajtófélre

— Na azt nem igen szeretném, mert akkor az egész világ tudni fogja, hogy én adós vagyok.

— Hát tudja mit, hagyja itt a felső kabátját, azt majd szépen ráakasztjuk, s nem tudja meg senki

—

— Mikor ér össze hegy és völgy?

— Mikor egy pupos ember árokba esik!

—

Nem törődik vele

— Nos Károly, hát ma hányszor kaptál az iskolában verést? — kérdi az atya az iskolából hazatérő fiát!

— Én sohasem szoktam azzal törődni a mi a hátam mögött történik, — feleli a fiu. —

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Budapest, junius hó 1. 1883.

Steiner József és Társa termény-gabona és bizományi czég jelentése.

Lanyha hangulat mellett indult meg az üzlet, az árak érzékenyen csökkentek. A hét közepén azonban az előbbi árállás vissza hódittatott. A beállott javulást nem a szükséglet vásárlásai idézték elő, hanem a Spekulátió tendentiózus hirei.

B u z a változatlan, emelkedő. Elsőrendü tiszavidéki 10.85. 79—80 kl. 10.50—10.65 kelt. Bácskai 79 kl. 10.50. Északmagyar 77—80 kl. 10—10.45

R o z s 10 krral emelkedett. 7.80 ig kelt. Lllomásokon 7.40—7.50.

T e n g e r i változatlan 6.75 ig kelt. Kikindán 6 frt.

Á r p a szilárd. Takarmány 7.25, égetni való 7.60, sörfőzdei 9 frtig.

Z a b változatlan 6.20—6.90.

K ö l e s hiányzik, roppant sziiárd. 8 frton kereset.

K ö l e s k á s a 12.50—14 frt kelt zsákostul.

M o h á r m a g szilárg 12 frt.

B a b f e h é r, 9.50—10.50, törpe 12.50, barna 12.50

B u r g o n y a. Nagyobb tételekben vásároltunk és szállitottunk Triesten át Egyptomba. Fehér belüt 1.30—1.50 fizettünk, bánsági állomásokon. Sárga bélü, kerekded alakban 2.20-ig. Itt helyben a pék 2.60—3.10 ig fizettek. A kivitel nagyobb mérveket ölthetne, de a déli vasut ezen csekély értekü áruért ugyanazonyi szállitási illetéket szed be, mint gabna után. Üdvös lenne, ha gazdasági egyesületünk ezen czikk előnyösb értékesitése miatt felszólalnának a szállitási dijak mérséklése iránt.

H a t á r i d ő ü z l e t. Piaczunk teljesen izolálva áll az europai piaczok sorában, mindennemü kedvezőtlen hirek terjesztettek a leendő termésről. Az árak mesterségesen fölcsigáztattak. Valóságos vadjáték fejlődött, mely az európai értéktőzsdéket is lényegesen befolyásolta és a magyar értékeket lenyomta. Buza őszi határidőre 10.25-ről 10.75 ig emelkedett, ugyanakkor kész áru usance 9.65 fizettetett, sárul 10.70. Tavaszra 35 krral magasb árak köveleltetnek. Zab őszre 6.80-ig köttetett. Tengeri május—juniusra 6.75 krral. Jul.—aug. 6.90-ig volt forgalomban. Káposztarepcze 14.50-ig emelkedett. Bánsági névleges ára 13.75, őszi rozsé 7.75 forgalom nélkül.

Vasuti menetrend.

Érkezik. Reggel. Indul.

Érkezik		ó	p	Indul		ó	p
B. Ujhely	P. v.	[illegible]	[illegible]	Pragerhof	P. v.	4	48
Buda	P. v.	[illegible]	[illegible]	Barcs	P. v.	5	10
Fiume	Gy. v.	[illegible]	[illegible]	Buda	Gy. v.	6	—
Pragerhof	Gy. v.	[illegible]	[illegible]	B. Ujhely	V. v.	6	16
				Buda	V. v.	7	15
Délben.							
Sopron	V. v.	[illegible]	16	Buda	P. v.	[illegible]	—
Pragerhof	P. v.	1	[illegible]	Pragerhof	P. v.	[illegible]	[illegible]
Barcs	V. v.	1	41	Sopron	V. v.	[illegible]	[illegible]
Buda	P. v.	1	59	Barcs	V. v.	[illegible]	—
Éjjel.							
Buda	V. v.	9	51	Pragerhof	[illegible]	10	54
B. Ujhely	P. v.	10	28	Fiume	[illegible]	11	4
Buda	Gy. v.	10		Buda	[illegible]	11	50
Pragerhof	P. v.	[illegible]	[illegible]	B. Ujhely	[illegible]	12	5
Barcs	P. v.	[illegible]	[illegible]				

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

5670. sz. tk. 1882.

Árverési hirdetmény.

A csáktornyai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miként Ficz István s neje Zsnidór Dorottya felső hrastyoni lakósoknak Koslik János ügyvéd csáktornyai lakós késedelmes vevő elleni árv. ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék területéhez tartozó csáktornyai kir. jbiróság területén levő Kursónecz községi 20-ik sz. tjkvben 23. hrsz. alatt Hrcsez Ferencz s neje Blazsinovics Borbála kursóneczi lakós végrehajtást szenvedettek s Koslik János ügyvéd csáktornyai lakós tulajdonául felvett s 800 frtra becsült ingatlanok s tartozékai folyó évi julius hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor Kursónecz községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át vagyis 80 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban előirt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni, a többi feltételek a biróságnál megtekinthetők. 943 1—2

Kelt Csáktornyán, a kir. jbiróság, mint tkkvi hatóságnál 1883. évi január hó 20-án.

HIRDETÉSEK.

Zu beziehen durch Josef Wajdits's Buchhandlung Gross-Kanizsa.

Soeben begann zu erscheinen und ist Lieferung 1 in jeder Buchhandlung vorräthig:

Das eiserne Jahrhundert.

Von 941 1—2.

A. v. Schweiger-Lerchenfeld.

Mit 200 Illustration und 20 Karten und Plänen.

Das Werk erscheint in genau 25 Lieferungen, welche in regelmässigen zehntägigen Zwischenräumen zur Ausgabe gelangen.

Preis jeder Lieferung 30 Kr. = 60 Pf. = 80 Cts. = 36 Kop.

Jede Lifering enthält zwei Druckbogen Text, und ist das ganze Werk mit 200 sorgfältigst ausgeführten Original-Illustrationen (hiervon 40 Vollbilder, zum Theil auf separten Cartons), sowie mit 20 Karten und mehreren Plänen im Text ausgestattet.

Das Werk ist bis Ende 1883 vollständig.

In lebensvollen Schilderungen, anregend und gemeinfasslich geschrieben, soll „Das eiserne Jahrhundert", unterstützt von zahlreichen trefflichen Illustrationen und interessanten Karten, denjenigen Abschnitt menschlicher Arbeit schildern, der wie kein anderer unserer Cultur und Civilisation seinen Stempel aufgedrückt hat.

Seiner stofflichen Gliederung nach zerfällt der Inhalt des Werkes in folgende Hauptabtheilungen: 1 Die Eisenbahnen. — 2. Schiffahrt. — 3 Das eiserne Gespinnst der Erde (Telegraphen und Kabel). — 4 Eisen und Kohle (Hüttenwesen, Grossindustrie etc.) — 5. Die modernen Krigsmittel. — 6 Flugtechnik. — Verfasser und Verleger haben keine Mühe gescheut, durch Anknüpfung weitreichender und vielfacher Verbindungen mit den hervorragenden Vertretern obgenannter Fächer, sowohl in Bezug auf den textlichen, wie illustrativen Theil das Neueste und Beste zu bieten.

Durch alle Buchhandlungen zu beziehen. — Lieferung 1 überall vorräthig.

A. Hartleben's Verlag in Wien I., Wallfischgasse I.

Kávé árleszállitás!!

Harling Ludvig & Co.

HAMBURG.

Széküld csak szilárd és finom árukat

tetemesen leszállitott árak mellett

bérmentve, utánvétellel,

931 5—5 *ugymint:*

5 kiló	Santos erőteljes	frt 3.—
5 „	Mocca afrikai	„ 3.60
5 „	Cuba, brillant	„ 4.50
5 „	Portorico, jeles	„ 4.80
5 „	Ceylon, Plautation	„ 5.—
5 „	Gold Menadó, hochedel	„ 5.40
5 „	Mocca, arab	„ 6.—

Gyarmatáru czikkek, uj Häringek stb.,

közvetlen tengerentuli behozatali czégektől a következő nagyon olcsó árak mellett. Postai 5 kilós csomagban, bérmentve, pontos szolgálat biztositásával. Árak o. é.

Mocca valódi nemesitett, erős	frt 6 —	Matjes-Präsent, uj, legn. 15 db.	„ [illegible]
Ceylon-gyöngy, legfinomabb erős	„ 5.50	Matjes, uj, nagy 25 db.	„ [illegible]
Plantage-Ceylon, kitünő szép	„ 5.—	Häring, uj, kövér, nagy 30 db.	„ [illegible]
„ „ legfin erős	„ 4.60	„ közép 45 db.	„ [illegible]
Cuba legfin. nagyon erős	„ 4.60	„ kis 90 db	„ 1.30
„ finom, nagyon kedvelt	„ 4.30	Delicateshäring, izletes 200 db.	„ 1.39
Menado, legfinomabb, barna	„ 5.15	Hollandiai häring, uj, fin. 25 db.	„ [illegible]
Aranyjava, igen nagyszemü, enyhe	„ 4.75	Uj burgonya, izletes 5 kiló	„ [illegible]
Sárga-java, legfin. erőteljes	„ 4.30	Lazacz-häring füstölt, tartós 30 db.	„ [illegible]
Gyöngy Mocca, igen fin. erőteljes	„ 4.30	Ural-Caviár, uj, nagy 1 kiló	„ [illegible] —
Zöld Java, legfin. igen erőt. kiadó	„ 3.75	Elba-Caviar uj, nagy 1 kiló	„ [illegible] —
Santos zöld, erőteljes, szép	„ 3.45	Tengeri rákhus, kitünő. 8 doboz	„ 3.15
Campinos, enyhe, erőteljes	„ 3.20	Lazacz, kitünő minőségü, 8 doboz	„ 3.45
Rio reel, erőteljes	„ 3 —	Sardinia, olajka, kit. min. 18 doboz	„ 5.—
Asztali rizs, kül. finoms. vil. szemü	„ 1.45	Ananas és baracz 6 nagy doboz	„ [illegible] —
„ „ legfin. nagy „	„ 1.30	Thea, erős, legfin 1 kiló	„ 4 —
„ „ finom közönséges „	„ 1.15	„ finom 1 kiló	„ [illegible]
Gyöngy Sago, jótáll. valódi nyug. ind.	„ [illegible]	Jamaica rum, valódi legfin. 4 lit.	„ [illegible]

942 1—3. Kérem czégemet üzletem utánzóival össze nem téveszteni.

E H Schulz in Altona b Hamburg. Alapitatott 1864-ben.

Kilencz érem.

Budai 926 2—6

RÁKÓCZY

keserüviz

vegyelemezve és jóváhagyólag véleményezve a magyar orsz. akadémia által Budapesten **dr. Stölczer** tanár által Münchenben, **dr. Hardy** tanár által Párisban, **dr. Tichborne** tanár által Londonban, **dr. Gebhardt** tanár Budapesten, **dr. Zeisel** tanár Bécsben és több **orvosi tekintélyek** által az **emésztési szervek** bántalmai és vizelési nehézségeknél legsikeresebben alkalmaztatik s igy mindenmás vizek mellett mint legelőnyösebb, **kiválóan ajánltatik.**

Készletben találtatik minden gyógyszertár- és ásványvizkereskedésben, friss töltésekben. — Tessék határozottan **budai RÁKÓCZYT** kérni.

Tulajdonosok: Loser testvérek,

Budapesten.

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti müegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 939 2—8

Mindenkor **friss töltés**	**Árjegyzékek kivánatra** ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK.

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás **Évenkint 3 sorsolás.**

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban **főnyeremény 50,000 forint,** *továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt. 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52 nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül **törlesztési sorsolás** *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* **tovább játszik a főnyereményre.**

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint

kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-uicza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 10-én. 46-ik szám Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETESEK
6 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitótestület“ a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai kültválasztmánya“ s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Vidéki sajtó-viszonyok.

Szabadkán, Losonczon, Zomborb n, Pécsett, Kaposvárott, Székesfehérvárott, Vasmegyében, Győrött, Kolozsvárott, Temesvárott egymást érik az izgalmas esetek. Nemrég egy lapszerkesztő 9 havi fogházat és 1170 frtos számlát kapott büntetésül, mert a magánbecsületet és a hivatalnoki jellem szeplőtlenségét durván megsértette. Itt párbajt vivnak. Ott a szerkesztő egy kocsissal irat alá egy czikket, — melylyel egy szinésznő becsületét akarja tönkre tenni. Másutt ismét a lapszerkesztő igy ir: „Ravaszon a kezünk. Tudjuk, hogy bizonyos emberek meg akarnak bennünket verni, de a ki hozzánk nyul, lelőjük, mint az ebet.“ Amott nyilt piaczon megverik a lapszerkesztőt, emitt meg őt a kiadó tulajdonos saját lapja nyilt-terében hurczolja meg stb.

A fél Magyarország dörög, csattog, puffog a nagy harczban, melyet hirlapiró és szerkesztő vivnak egymással.

Hát odáig jutottunk, hogy a kölcsönös kapaczitácziónak nincs más módja, mint bot és revolver? Hát csakugyan nincs senki, ki a dulakodó felek közé állva, azt mondja: „Vége legyen ez áldatlan czivódásnak?!“

A vidéki sajtónak tagadhatatlanul nehéz a helyzete, mindenekelött egy veszedelmes konkurrencziával áll szemben a fővárosi sajtó részéről, melyben győztes nem lehet. A politikai és kulturális élet ugy központositva van nálunk, hogy Budapesten kivül szerkesztett lapnak az események rohanásával lépést tartani, sőt azt megelőzni lehetetlenség. A vidéki lapnak tehát jobbára vidéke érdekeinek szemmeltartására s helyi érdekübb tárgyak megbeszélésére kell szoritkoznia. A fővárosi lapnak közönsége az egész ország, a vidéki lapé egy vidék. Kis közönségével arányban áll kevés jövedelme, a vidék szükebb keretek közt mozgó életével, a fővárosban önkényt toll alá tóduló megirandók hiánya. Nagy politikával már helyzeténél fogva sem foglalkozhatik, az országos politika mezeje a fővárosi sajtó által letarolva, számára alig marad egyéb, mint a helyi kulturalis viszonyok ápolása. Itt azonban ismét nem mozoghat oly kényelmes általánosságokban, mint a fővárosi sajtó, hanem adott viszonyokkal, helyi körülményekkel kell számolnia, mi megint az apróbb részleteknek igen gondos tanulmányozását s nagy készültséget tesz szükségessé, mert a nagy világ folyásáról a malom alatt is tudnak beszélni, de a kis földi gilisztáról irni, már egy Darwin szükséges.

E nagy és nehéz munkával pedig nem állnak arányban a vidék anyagi és értelmi erői és segélyforrásai. A vidéken kevés a „pennás ember“. Aki magában hajlamot és erőt érez a tollforgatásra, az hálásabb téren is találhat magának munkát, mint a milyen a vidéki sajtó. Itt ott nagy ritkaságképen van egy kis, de lelkes csoport, mely felaldozóan küzd nem haszonért, mert az nincs, nem elismerésért, mert az még ugy sincs, hanem dolgozik becsületből, kötelességérzetből. De az ilyen eset nagy ritkaság. Legtöbb esetben a vidéki sajtó olyan elemek kezébe kerül, melyeket csak merész vállalkozó szellem, beteges ambiczió s a nehéz viszonyok következményei iránt való érzéketlenség bir a fellépésre. Ezek aztán tultéve magukat a nehézségeken, melyeket leküzdeni nem képesek, irnak, mert hiszen irniok kell, rágalmat, pletykát, mert ehez értenek. A vállalatot lehetőleg jövedelmezővé tenni óhajtja — az fizet, a ki fél — bele nyulnak a magán és családi élet szentélyébe. Hatóság iránti tisztelet, nők iránti lovagiasság, közpályán működők féltett jó neve: mindez szabad préda. — A préda szagára oda gyülnek a félreismert zsenik, vizsgálataikkal örök hátralékban levő diákok, elveszett existencziák, kiknek nincs semmi veszteni valójuk, e vakmerő falanx aztán csinál politikát, leránt tekintélyt, ócsárol, megtámad, gyanusit, sérteget, itél élők és halottak felett.

Ez a revolver uralma.

A megtámadott közönség fellobban s becsületét keresi és keresi azt annál lihegőbb boszuval, minél inkább találva érzi magát a felé lött golyó által. A becsületet helyreállitani azonban nehéz dolog, annál nehezebb, minél inkább birta annak valaki csak látszatát. A ki önérzetével bir igazi becsületének, az meg képes tartani nyugalmát a revolvercsővel szemben is az vagy stoikus nyugalommal veszi a sértést, vagy biróhoz fordul, De az idegesebb — s a mai társadalom oly ideges — becstelenséget becstelenséggel viszonoz, s ha a viszonzás drasztikusabb, mint a támadás, azt hiszi, hogy ő a győztes.

Ez a bot uralma.

Igy dulakodik aztán sajtó és közönség országszerte, s a helyett, hogy egymást emelnék, egymást nyomják lejebb lejebb.

Meddig tart még e sülyedés? — Ki látja végét.

Már mélyen vagyunk.

Világintéző nagyhatalomnak szereti magát a sajtó nevezni. Hol van tekintélye, mely a 40 es években még olyan magasan állott?

Felségesnek szereti magát nevezni a nép, hol van sérhetlensége?

„Fuit.“

Honnan várhatjuk az orvosszert és mit tegyünk?

A közönség kezdjen komolyabb irányt, szakitson eddigi romlott izlésével, mely inkább az üres, izgalmas hiuságok után kapkod a hirlapirodalom terén. Egy hirlap gyökerei a közönség közt vannak elágazva, innen szivja az éltető nedvet, s vesznie kell okvetlenül, ha a közönség iránta meghidegül.

De van komoly kérelmünk a sajtó munkásaihoz is.

A budapesti hirlapiróknak egyesületük van, mely a sajtó felett erkölcsi ellenőrzést és hatóságot gyakorol. Az egyesület tagjai az irodalmi tisztesség nevében szoros szövetségre léptek a sajtó minden visszaélései ellen. E szövetség erkölcsi hatalom, mely egyaránt védi és támogatja, s ha kell kiegyenliti a sajtó és közönség érdekeit. Csatlakozzunk ez egyesülethez, vagy ha jobban tetszik, alakitsunk a sajtóbiróságok területeinek megfelelőleg a vidéken ilyen egyesületet. A dolog természetében fekszik, hogy minden hirlapiró, ki a mostani helyzet sulyát érezi, sietni fog az egyesületbe lépni. Igy fogja elkülönözni magát a tisztességes sajtó a nem tisztességestől, mi már egymaga is egy nagy lépés a heyzet javulása felé.

Volna azonkivül még egy inditványunk.

Véleményünk szerint, valamint az ügyvédek, közjegyzők, iparosok, kereskedők, ugy a hirlapirók is alakithatnának hirlapirói kamarákat. A mint ezeknél a kezdeményezés a kormány és a törvényhozásból indult ki, miért ne indulhatna nálunk is. — Vajjon a sajtóügy nem eléggé fontos-e arra, hogy országosan rendeztessék?

A szabad sajtót a kormánynak nem szabad kiszolgáltatni — mondja tán valaki.

De hiszen az ügyvédi és iparkamarák szállitották-e le csak egygyel is az ellenzéki gondolkozásu ügyvédek, iparosok és kereskedők számát? Nincsenek-e kamarai elnökök, kik maguk is a függetlenségi párt elveit valják?

Felkérjük laptársainkat s az ügy iránt érdeklődőket, legyenek szivesek e kérdéshez hozzá szólani.*)

*) Részünkről e czikket egész terjedelmében aláirjuk és közlése által ki is fejezzük, hogy inditványozó laptársunkkal a „Pécs“-csel teljesen egyetértünk. Szerk.

Nyilt viszonválasz Plihál Ferencz urnak.

1883. május 24 én végre Plihál Ferencz volt színházbizottsági elnök ur is elég erőt érzett magában a „Zalai Közlöny april 24 iki számában megjelent nyilt levelekre válaszolni; válaszolni pedig szép, hiselgő modorban Tóth Lajos ügyvéd urnak, kerülve egyrészről összes állitásainak czáfolatát, — a ki pedig keményen szemébe csapta az aláirók bizalmávali visszaélést, — töprenkedve más részről a vádon, mely a bizalommali visszaéléssel vádolja őt, őt a kit nemcsak barátságával, hanem hosszu éveken át határtalan bizalmával szokott még kényesebb kérdésekben is megtisztelni; azért pedig, mert az ő bizalma most is rendithetlen, mystification alapulónak tartja levelét, reménykedik, hogy vádját vissza is vonja; (?) ügyvédszerüleg több helyt kicsinlőleg azonban velem szemközt, a ki kötelességem teljesitettem csak, midőn Tóth Lajos ur levelére válaszoltam s alkalmat adtam Plihál Ferencz urnak, hogy az elkeseredett és a dólzalai takarékpénztár 500 frtja által is megadóztatott, nyughatatlan kedélyüket a kik állitólagos incorrect eljárásának okát másokkal együtt nem tudták megérteni, megnyugtathassa; velem szemben, a kinek legkevésbé sem volt szándékom őt „vétkes mulasztással“ terhelni — mint ő mondta válaszában — habár ez tán tehettem volna is, (a mit ha mondtam volna, nem is háritanék el magamról) de mivel még is válaszom télremagyarázását e tekintetben sem akarom megengedni ő neki sem: legelső sorban is kijelentem, hogy ama szavaim, melyeket én a vétkes mulasztással összeköttetésbe hozok, azt tévesen hozta saját magával összeköttetésbe Plihál ur, mert az — ha jól elolvassa — nem az ő becses személyére, hanem a polgári egyletre irányul, erre

---

TÁRCZA.

Magyar szinészet Bécsben.

— Saját tudósitónktól. —

Először is egy hatalmas „I s t e n h o z o t t“-at hazánk nagyszerü művészének, kik Apolló védszárnyai alatt jöttek át a Lajtán az osztrák fővárosba, hogy itt a magyarokat — művészi játékuk által a valódi élvezetben részesitsék, kik már régóta sóvárogva várták a művészeket; — másrészről pedig, hogy a söröS németeket felvillanyozzák és — — hogy a magyar művészetnek respectust szerezzenek a reánk a pessimismus okuláriumán nézegető németek előtt.

Evva Lajos ur, a bpesti népszinház jeles igazgatója mi. tegy hatvan taggal érkezett ide, hogy a „Theater an der Wien“ szinházban a vendégjátékot megkezdjék. A működéséről egyáltalán, ugy a viszonyokról később fogok szólni, — ma azonban rögtön áttérek a repertoirra.

S z o m b a t o n j u n i u s 2-á n került mint első darab Csepreghi Ferencz „P i r o s b u g y e l l á r i s a“ szinre. Mondhatom, 4 évi Bécsben létem óta, láttam itt sok művészt fogadni, melegen, — frenetikusan. Láttam a Wilt Máriának szánt ovátiót az operában, láttam Sarah Bernhardot, Coquelinét, Sonnenthal, Lewinsky és Triesch jubileumát, — olvastam az ezen alkalmakra irt hasábokat, a kritikából kisugárzott a bécsi sajtó meg üdvözlete, — — — — de mi volt mindez ahhoz képest, ami most történt!? Midőn a függöny felgördült és a szinpadon egy kis magyar élet látszott, a számosan megjelent közönség szünni nem akaró tapsviharba és éljenzésbe tört ki és perczekig tartott, mig az előadás kezdetét vehette. De ezen tapsvihar azután valóságos orkánná változott, midőn B l a h á n é kedves alakja megjelent a szinpadon. Kötve hiszem, hogy Pesten nagyobb demonstrátióban részesült volna valaha az ünnepelt művésznő; pedig ezen óvátiót bátran lehet demonstrationak nevezni.

A társulat dísze, gyöngye valódi csillaga: B l a h á n é!

E darabban volt alkalma a bécsi közönségnek sokoldalu tehetségét bemutatni; szó legszorosabb értelmében elsőrangu művésznő, ki idegen nyelven, idegen országban épugy gyujt, játékával hat, mint otthon. Gyermekies hangja, fesztelen léte, naivsága felülmulhatlan. Oly természetesen szivből és elragadóan tud nevetni, hogy az egész ház vele nevet, — majd rögtön átcsap a komolyba, a sirásba, anélkül azonban, hogy a nuanczirozás ellen csak parányit is vétene. Az egész ugy egymásba olvad, — mintha csak természetesen ugy történne. Hamiskás szemeivel oly igézően pislogat, hogy szemlélőit tökéletesen leköti. Azután ismét tud sirni és egy ábrándos dalt enekel, melyet persze háromszor is kell ismételnie; mert a ház ugy kivánja.

Dörgő „éljen“, „hogy vo't“ és „ujra“ hallatszott midőn énekelte, hogy: „Piros, piros, piros . . . .“, meg: „Be szeretnék rámás csizmát viselni . . . .“

A többi szereplők B l a h á n é (Zsófi) mellett, — bár kitünően játszottak, — de, szinte homályba vesznek. Azért tőlük sem lehet megvonni az elismerést; mert ezt teljes mértékben kiérdemelték. T i h a n y i (Peták huszárkáplár), kitünő szinész és mesterileg játszik. T a m á s s y (Csillag huszárőrmester) megnyerő játékával és kellemes énekével hóditott, — nem kevésbé V i d o r (Kósza Gyurka), kinek humorán nem egyszer nevetett a közönség. Hogy a bécsi sajtó hogyan fogadta hazai művészeinket, arról csak két példát akarok leirni. — Egyik lap igy irt: „Bármily piros-fehér-zöld demonstratióval fogadták is a magyarok hazai művészeiket, — mi — megvalljuk — fekete-sárgák maradtunk csupa irigységből.“ Egy másik lap: „Ha csakugyan igaz, hogy a föld kalpagján Magyarország a csokor, akkor az is igaz, hogy e csokor legszebb rózsája B l a h á n é.“

Igy és ilyen hangulatban ir az összes bécsi sajtó, — kivéve a „N e u e F r e i e P r e s s e“-t, kinek elég oka van, hogy hideg legyen művészeink iránt. Hisz csak nem rég történt, hogy e magyarfaló lapot több hazai casinóból kiebrudazták! Hideg kritikája, ugy hiszem, nem fogja jeles művészeinket elriasztani avagy lehangolni, — habár azt e l ő k e l ő lap irta is. De ki tehet arról, hogy előkelő gyeznót sem lehet dresszirózni?

V a s á r n a p, j u n i u s 3-á n Almásy Tihamér „T ó t l e á n y“-a adatott. Tagadhatlan, hogy csupán a játszók művészi tehetsége mentette meg a darabot a bukástól. Ezzel nem akarom mondani, mintha Almássy nem tudna irni, — ellenkezőleg! Ezen munkájával bebizonyitotta, hogy tud és pedig jól tud irni, — mert egy felette silány alapeszmét dolgozott ki elég sikeresen. Kár, hogy az iró tárgyait nem válogatja meg jobban! —

B l a h á n é, Hanka tótleány szerepében remekelt; jól állott neki, hogyan beszélt magyarul mint tótleány, — felette pikáns volt. Tót dalaival és tánczaival lelkes éljenzést és tapsot idézett elő, — mig T a m á s s y Bandi szerepében bebizonyitotta, hogy ő nemcsak hármpróbás huszár őrmester, hanem mokány parasztlegény is tud lenni. T i h a n y i (G y a r m a t h y) mint parasztgazda szintén elég ügyesen nyögött a papucskormány terhe alatt és viharos kaczajt idézett elő, midőn katonás felesége azon „diplomájára,“ hogy ő az ur a házban, azon együgyü kérdéssel felelt, hogy „mióta?!“

S o l y m o s i, ez a pótolhatlan és páratlan komikus, hálás szerepet nyert Mitó szerepében. Itt kifejthette egész tehetségét. Elbizakodottsága, reménye, és vágya egész este derültségben tartotta a szinház közönségét. K l á r n é (Ötös Mári javasasszony) nem könnyü szerepet talált; de élethü előadása, jeles játéka könnyen szembe szállt a nehézségekkel. A l m á s s y okat köszönhet a jeles társulatnak!

A mai előadás közé, a demonstratiót irigy szemmel néző svábok részéről, pisszegés vegyült gyakran, — aunak más hatása nem volt, minthogy a lelkes demonstrátióban egészen elenyészett. — Különben ezen impertinens eljárás ellen a bécsi sajtó férfiasan kikelt! Abzug sváb!

H é t f ő n, j u n i u s 4-é n, „A kornevilli harangok.“ Blaháné Serpolette szerepében megmutatta, hogy ő nemcsak jeles népszinésznő és énekesnő, hanem az operettében is tökéletesen otthon van. Az óvátiók zaja gyakran ismétlődött; mert a közönség felismerte benne a sokoldalu művésznőt. V i d o r (Henri marquis) tökéletes baritonhang felett rendelkezik és a társulatban ő volt az első, ki époly frenetikus tetszést aratott mint Blaháné aratni szokott. S o l y m o s i kitünően oldá meg Gáspár szerepét, épugy T i h a n y i a biróét. L-né J e n e i A n n a (Germaine) szép szinpadi alakjával és megnyerő játékával jobban hóditott mint hangjával.

Végül mindezen darabok kitünő és präcis insceniroszásáért E v v a L a j o s igazgató urnak őszinte gratulátiónkat fejezzük ki.

SZOMMER SÁNDOR.

Életre-halálra!

(Párbajtörténetek.)

Irta: *HAJNÓCZY LAJOS.*

(Folytatás.)

Volt tehát párbaj minden időben minden korban. Volt még akkor is, mikor pedig minden ember élete igen drága volt, mert nagy szüksége volt reá édes anyánknak, a hazának. Volt még a szabadságharcz leszajlása alatt is.

Ezek közül legnevezetesebb szerencsétlen kimenetele, s meglehetős szokatlan formája miatt az, mely S. nemrégiben elhunyt országgyülési képviselő s egy lengyel születésü őrnagy között a komáromi várban az ostrom ideje alatt ment végbe.

A váratostromló osztrákokat visszaverték. A várban levő sereg tisztjei lakomára gyültek össze. A baj az ellenséget is jóbaráttá teszi. Sokan elfértek egy asztalnál. S.-el szemben egy lengyel őrnagy ült, ki nem régóta levén hazánkban, csak törte a magyar nyelvet.

sem mint olyanra, a melyet azzal vádolnék, — melyről mint polgári testületről voltam bátor azt állitani: „hogy vétkes mulasztás a legkevésbé sem terheli, sőt a mennyiben össze nem hivatott, még a szinházi bizottság, mint ilyen sem felelős, hanem annak elnöke. A nagy közönség birálatára is hivatkozik Plihál ur, hogy ez itélje meg minő alapon nyugszik, — nem polemiája — hanem az én válaszom. Ez helyes! Ezen hivatkozást én is megteszem, habár a közönség érdekei forognak is szóban, de jól itéljen a közönség. Kérek kihallgatást!

* * *

Plihál Ferencz ur válaszának engemet érdeklő részei, személyemet illetőleg nem tartatnak általam oly fontosoknak, mint Plihál Ferencz ur által és minthogy szerénységem tiltja, hogy saját személyemmel foglalkozzam, a közérdeket megelőzőleg, a mely dolog érdemleges részét képezi, csak ott fogok annak helyet engedni, a hol éppen elkerülhetlen leend. Plihál ur a szigoru tárgyilagosság által kivánja magát vezéreltetni válaszában és jegyzőkönyvi kivonatokkal, okiratokkal, kimutatásokkal, aláirásokkal felfegyverkezve jött ellenem gyenge erejü Dávid ellen, bizonyitva állitásaim helytelenségét, szavaim igaztalanságát, eljárása korrectségét összes cselekedeteinek a hitelesők szent érdekeiben tett jogosult voltát, felállitván a polgári egyletet bűnbakul, mint olyat, mely okot adott arra, hogy ő a részvényesek részére kiutalt összegeket jogosan vissza tarthatta, bizonyosva, állitva, következtetve, jól rosszul mindenütt a lényegtelent, a mellékest, az esetékes semmit, s mellőzve a fő-kérdést, a fő-okot, a feleletet arra: mi jogon emancipálta „önmagát" a szinházi bizottságtól, az egylet választmányától, a hitelesők összeségétől absolut hatalommal ugy, hogy saját személyében „önmaga" szinház bizottság. egyleti választmányi albizottság, hitelesők megbizottja legyen és mind ezek mellett ellentétes érdekeket képviseljen, s azok érdekeinek védelmére, akiknek erre éppen semmi szükségük sincs, keljen ő egy maga, a bizottságok határozatát ki sem kérve, nem is tekintve, s még is ő legyen „egymaga" jogositva, a ki önállóan rendelkezik, vagy nem rendelkezik, tart vissza „saját felelősségére, vagy fizet ki pénzeket, szab az egylet választmányának s magának a polg. egyletnek föltételeket, — a melyek teljesitése esetén hajlandó végszámadást adni — szinházbizottságot összehivni?! stb.

Plihál ur azt gondolja, hogy ő mindenekre kimeritő választ adott, pedig ha ő helyesen fogta volna fel a kérdést, mit Tóth Lajos ur tett, mint a feleletet, a melyet én reá adtam, erre lett volna Plihál urnak kötelessége megfelelni, kiről nyert mind erre megbizást; mert abból, hogy ő neki hitelező társai vannak a kik őt bizalmukkal tisztelték meg — vagy az, hogy az ő dolga a polgári egylettel miben áll, reménylem és bátor vagyok hinni ő neki mai civilizált fogalmaink szerint csak nem ád jogot az önkénykedésre.

Szerettem volna azért, ha Plihál Ferenaz ur nem azt fejtegette volna, hogy én pártoló tag vagyok-e, voltam-e, vagy működő, solidoritásban álltam-e ő vele s az össze nem hivott szinházi bizottsággal — vagy nem: mert az ő anyagi garantiája mekkora? hanem ha kifejtette volna, hogy az ő bizottsága — ez a hitelesőkkel összekevert szinházbizottság vagy egyleti albizottság, nem volt a polgári egyletnek albizottsága, ő ennek és választmányának, valamint közgyülésének semmiféle felelősséggel s igy számadással sem tartozik, vagy mert ő „plain pouvoir"-t kapott, ugy a szinház bizotttágtól, valamint a polgári egylet választmányától saját személyében tenni — jóváhagyás és mások megkérdezése nélkül, — a mit akar, a mit jónak lát; akkor számolni, a midőn ő neki tetszik; akkor fizetni, vagy fizettetni vissza a pénzeket, a mikor ő neki igy tetszik, akkor hini össze szinházi bizottságot, mikor erre kedve van, — akkor értesiteni valamiről a hitelesőket, mikor az kikerülhetlen, foganatositani az egyleti utasitásokat, ha az ő feltételei ez által mint szerződő fél által teljesitetni fognak, egy szóval; ha beigazolta volna, hogy ő a polg. egyletnek nem kirendelt organuma: kiküldötte, hanem a szerződő egyenjogu fél, a hitelezők meghatalmazott ügyvédje, a kiknek a polgári egyleten saját személyükben semmi keresdük nem lehet, csak ő neki, s abban 438 frtig garantiájuk nem lehet, csak ő benne; mert a pénzek visszafizetése által azon hitelezők pénze, a kinek a polg. egyleten követelése lenne — elveszik, mert azért ő vállalt felelősséget saját személyében, nem is a polg. egylet — végelemzésben: ha kimutatta volna, mint lett „omnipotens?!"

Mindezeket szerettem volna, ha Plihál Ferencz ur beigazolta volna, de mindezekre nem tudom mi okból, adós maradt a válaszszal, pedig ha valami érdekelte volna a közönséget, ez biso nyára legjobban érdekelte volna. De mielőtt ily általánosságban tartott értekezéssel kivánnék álláspontom védelmére kelni, áttérek Plihál Ferencz szinház bizottsági volt elnök ur válaszának más egyébb helyeire, logicájára, tételeire és az ezek folytán kifejtett furcsa végkövetkezményeire; s e tekintetéből vissza idézem ama nyilt levél pontozatait, és állitásait, a melyeket Tóth Lajos ur levelére bátor voltam április 29 én felvilágositáskép felhozni.

Nem fölösleges dolog ez, mert ez által fogjuk csak megvilágosithatni, hogy Plihál ur mennyire felelt meg leveleinkre — okmányai mit érnek — állitásai mennyiben igazak, következtetései, kifogásai, mennyiben számithatnak a közönség provocált itéletében kedvező indokolásra.

* * *

Valamely nyilt válasznak, a mely kétséges természetü vagy homályos dolgok megfejtésére akar szolgálni, azokat teljesen és tisztán kell a közönség szeme eléállitani ugy, hogy ahoz szó sem férhetvén, mindenkit azonnal meggyőzzenek még az ellenkező gondolatáról is, ha pedig váddal szemben történik ez, (mit én nem neveztem ugyan ennek, de Plihál ur által annak tartva) tökéletesen el kell háritani a vádnak legcsekélyebb árnyát is és kizárni az eljárás incorrect voltát. Plihál Ferencz urnak kifogásával ez nem sikerült.

Nem sikerült Plihál Ferencz urnak még azt sem megdönteni, hogy a szinházi bizottságnak eredetileg nem az általam felhozottak voltak tagjai. Sőt az bizonyos, hogy Bartos János ur sokkal később lépett ki a bizottságból, s lett az ellenzésetüek legerősebb támasza, pedig Plihál Ferencz ur jegyzőkönyve ő róla egy szót se emlit, s engem is csak „az egyleti előmunkálatok megtételére", nem a szinházzal kapcsolatos egyleti épitkezési előmunkálatok megtételére kiküldött bizottság tagja gyanánt szerepeltet, a mely minőség nagyban eltér a szinház bizottsági tag minőségétől, a melybe épp ugy jutott bele a polg. egylet albizottsága, a szinházi előadásokra alkalmas tánczhelyiség révén, mint én Pilátussal a Credóba, s tánczteremnek is használható szinházzal kapcsolatos egylet épitkezés elméleteinél fogva. De legyen! én nem az egyleti épitkezés előmunkálatával, én szinház épitésre küldettem ki, ennek működő tagja voltam, hogy pedig Vojtának 100 frt utiköltség kifizetésére „véleményt" adtam, oly aláirók és nevek kiséretében, a kik az egyleti épitkezés előmunkálatainak megtéritésére soha sem lettek sem kiküldve, sem megválasztva majd oly aláirók neve nélkül, a kik még éppen egyleti kiküldött bizottsági tagok voltak, — mondjuk — solidaritásban is voltam a szinház bizottsággal, legyen! nem határozl az én garantiám ugy sem lesz igénybe véve? Plihál Ferencz urnak tehát kiszolgáltatjuk az igazságot: szinház bizottsági működő tag voltam, hirem és tudtom nélkül — magamat „egylet épitkezés előmunkálatra kiküldöttnek s igy szinházbizottsági pártoló tagnak „rosszul" képzelve. Ezt megengedve azonban csak azt nem tudom megérteni azután, hogy a hitelesőkből választatt 22 tag mi volt? s Plihál ur mért képviseli s mi alapon a hitelesők érdekeit? Kivált ha áll az okoskodás, hogy az egylet viseljen ugyan — szerinte — minden terhet, de különalap még is van. Azonban ez nem lényeges, legfeljebb arra jogosithat, hogy jelenleg több jogot adjon Plihál ur működésének megbirálására, a melyre legelső levelem alkalmával nem bátorkodtam kiterjeszkedni. De ebből kiindulva érvényesitenem kell most már jogaimat s kérdeznem Plihál Ferencz urat, miért ismeri be nyilt levelem azon passusát, a mely szerint ő az „egyleti" választmány albizottsági elnöke, a mely bizottság ezen választmánynak felelős, ha ő magát vele szemben kötelesettnek nem érzi csak jogositottnak? a ő csak szinház bizottság, illetve a hitelezők elnöke?

Miért ismeri be, hogy a bizottság. melynek ő elnöke volt, csak jóváhagyás mellett nyert megbizást intézkedni, mégis ő és bizottsága akárhányszor anélkül intézkedett — s ezt még maga igazolja — sőt hogy ezen megbizás tőle a közgyülés áltai (az által, hogy a szinházzal kapcsolatos épitkezés elejtetett) — habár elvétetett is, ő még is saját személyében tovább is intezkedhetett.

Miért ismeri be, hogy a szinház bizottság, mint ilyen megszünt s ő a választmány által a pénzek visszafizetésére utasittatott és annak ő habár az egylet kirendelt felelős közege volt is, a kinek a hitelezők érdekeivel szemben az egylet érdekeit kellett s volt szabad szem előtt tartani, azokat maig se fizettette vissza a részvényeseknek és mandatumát le nem tette?

(Vége következik.)

S. gunyolódni kezdett az őrnagy magyar beszéde fölött. A honvédtisztek, jókedvüek levén, kaczagtak bajtársuk élczein.

A lengyelt az élczelődés, s társai kaczaja bosszantani kezdte, s komolyan kérte S.-et, hagyjon fel a gunyolódással, hisz ő csak most kezd magyarul tanulni.

S. tovább folytatta tréfáit.

A lengyel megharagudván oly dolgot követett el, a minek következtében a párviadal elkerülhetlenné vált, s az ellenfelek pisztolyra verekedtek. Már három izben váltottak golyót, anélkül, hogy valamelyik talált volna. S. követelte a párbaj folytatását. Ő lőtt előbb, s golyója az őrnagy szivén ment keresztül.

Ennél sokkal szebb volt az a lovagi párviadal, melyet ugyancsak a szabadságharcz alatt Sebő őrnagy százada élén Riedesel ezredessel vivott, ha jól emlékezem, a tápió-bicskei ütközben.

Az ókori párviadaloknak, a Horáczinsok és Kuriácsiusok, Hektor és Akhilles harczának utolsó fellobbanása volt ez.

A két vezér pár száz lépésre csapata elő lovagolt, s akkor rohantak egymásra. Egyszerre hullott le lováról a két dalia. Az egyik azért, hogy soha se keljen föl többé, a másik, hogy rohamra vezesse csapatát. Ez utóbbi Sebő őrnagy volt, kinek csak pár ujja bánta meg a tréfát.

*

(Folyt. következik.)

Hirek.

— **Csoda bogár.** Sajnáljuk, hogy nem vagyunk ex offo humoristikus lap, különben megkisérlenők lerajzoltatni azt a „tárcza-irói" stilust, mely igy „epréssik" — midőn „rajzolni" akar, — mondván: „F e l v i r u l t a t e r m é s z e t h a j n a l a, é s é l t e t ő n a p j a z ö l d l e v e l e k — (bizony zöld!!) — a l a k j á b a n v o n á b e a f á k á g a i t f á t y o l s u g a r a i v a l! No hát kérem, aki ilyen tarka tavaszt tud rajzolni, az aztán meg is érdemli, hogy olyan módon epréssék miként a „Zala" tárczájában eprésznek! — Igen jól tudjuk, hogy jó csikkek dolgában szegényesen van a vidéki birlapirodalom; de arra még is jó volna ügyelni, hogy ilyen rettentőségek még töltelékül se jutnának a vidéki lapokba.

— **Dömötör,** méhészeti vándortanár városunkban f. hó 7 én tartotta előadását. Az valóban érdekes volt és a (tárgy fontosságához mérten kis számu) hallgatóság nagy érdeklődéssel figyelte. Kár, hogy a különben igen nagy szakismerettel és sok tapasztalattal rendelkező vándortanár szemléltető eszközök birtokában is nincs, hogy szép előadása érzékeltetés által a hallgatóságnak maradandó birokává lehetne.

— **Gyászhir.** A következő gyászjelentést vettük: „Szabados Ignácz maga, ugy neje szül. Darázs Luj-a, valamint nagyanyja Darázs Lajosné szül. Szabó Zsuzsánna, mélyen szomorodott szivvel jelentik felejthetlen leányok, illetőleg unokája Szabados Ilona II. éves országos kisdedovó képezdésznőnek rövid szenvedés után életének 18. évében folyó hó 6-án délután fél 2 órakor történt gyászos kimultát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 8-án délután fél 6 órakor tétettek az I. nagy-kanizsai temetkezési vállalat által, a helybeli rom. kath. sirkertben örök nyugalomra. Az engesztelő sz. -mise áldozat folyó hó 9-én délelőtt 10 órakor a szent Ferenczrendi plébánia templomban a Mindenhatónak bemutattatto t. Nagy-Kanizsa, 1883. junius hó 6-án. Béke hamvaira!"

— **Sorsjáték.** A X magy. kir. állami jó-ékony sorsjáték huzása f. hó 12 én tartatik meg. Daczára, hogy ezen sorsjegyek csak 2 frtjával adatnak el, nyereményei mégis jelentékenyek, mivel egy ily sorsjegygyel 70,000, 20,000, 10,000 stb. frtot lehet nyerni, — miért ezeket t. olvasóinknak legmelegebben ajánlhatjuk.

— **Hymen.** Salgós Henrik a déli vasut forgalmi hivatalnoka Siófokon, f. hó 14 én tartja Csurgón esküvőjét Báron Róza kisasszonynyal.

— **Az állami középipartanoda igazgatóságától.** Hogy az iparos tanonczok és segédek is — a kik régebben valamelyik középiskolának csak két-három osztályát végezték s azóta a gyakorlatban vannak — beléphessenek az állami középipartanodába, felkéretnek a t. cz. szülék és gyámok, hogy a felvételi vizsgát illető felvilágositásért mielőbb sziveskedjenek az igazgatósághoz fordulni, hogy az érdekeltek a jövő tanév elején tartandó felvételi vizsgára kellően elkészülhessenek, mert csak sikeres vizsga alapján vehetők fel.

— **Hangverseny.** Már előbbi lapunkban jelzett 64 tagból álló Seidl Antal hazánkfia vezetése alatt lévő Wagner Richard-szinház zenekara a kitüzött időre hozzánk megérkezett és most pénteken tartá a Zöldfa kertben első előadását, a melyre oly nagy mérvben érkezett a válogatott közönség, a minőt a Zöldfa kert még alig látott. E remek zenekarnak összhangzó és ritka präcisitással előadott classikus darabjai a szakértőkre rendkivüli hatást gyakoroltak és élvet nyujtottak, ellenben a layikusoknak egy kissé hosszadalmas volt. A zenekar valóban bámulatos összhangzással játszott, hogy némileg fogalmat nyujthassunk azoknak, kik nem hallhatták, jelentjük, hogy 64 művészi egyén egyszerre működik; vagy 10—15 fuvó hangszerrel. 6 nagy bőgővel, két nagy és egy kis dobbal és ez mind csak ugy hangzik, mint egy közönséges zongora, e művészek Sz.-Fehérvárra veszik innen utjokat.

— **Zárvizsgálatok.** A n.-kanizsai kisz. felső- és alsó népiskolákban az 1882/83-ik tanévi vizsgálatok junius hó következő napjaiban tartatnak meg: Junius 15-én reggel 1. 2. felső leányoszt. és 3. fiosztály, délután 4 fioszt. és 2. fioszt. 16-án reggel a VI. és VII. kerületi (Kis-Kanizsa összes osztályaiban. 18-án reggel 1 fioszt. 4 leány-, és 3 leányoszt. délután 2. leány-, p. h. 2 leány és petőfi utczai 1. leányoszt. 19. reggel 1. leány-, p. h. 1. leány és magyar-utczai 1. leányoszt. délután p. h. 2. fioszt. teleky-utczai 1. fioszt. és 1. l e á n y o s z t. 20 án reggel 1. fioszt. Magyar- és 1. fioszt. Petőfi utczán. 21 én tornászat. 22-én magánvizsgálatok. 23 kán és 24-kén női késimunkák kiállitása. 26-án Te Deum és az érdemsorozatok kiosztása. Kelt Nagy-Kanizsán, 1883. junius 8. Németh Ignács iskolaszéki jegyző.

— **Mit nem tud Kossuth?** A „Pesti Napló" Kossuth iratai IV. kötetéből egy fejezetet közöl, melyben többi között a következő érdekes adoma van elmondva. A „reklám" szó eszembe juttatja egy bostoni Yankee élelmességét. mely a reklám-mesterség mezején igazán unikum. Irataim I-ső kötetének előszavában (XVII. lap) emlités van téve az ünnepélyes fogadtatásról, melylyel Massachussets állam 1852 ben megtisztelt. Meghatóan nagyszerü jelenet volt. A térről, melyen 30 ezer főnyi milicia felett szemlét tartottam, a kapitóliumhoz haj tottunk, melynek nyilt oszlopcsarnokában a szenátus és képviselőház elnökeikkel s az államkormányzóval élükön, fedetlen fővel vártak. A mint épen kilépendő valék a kocsiból, hogy felmenjek a kapitóliumhoz felvezető óriási lépcsőn. mely jobbról balról a világ minden zászlójával (az osztrák házét kivéve) fel volt lobogózva, egy ember egy ölnyi nagyságu szines papir ivet dobott be kocsimba: nem volt időnk megnézni, hogy mi? egyik segédem összehajtja zsebre tette. A mint a fogadtatás végeztével szállásomra hajtattam, utközben megnéztem. És mi volt rajta? „je vous la donne en mille, en ua million" mint a franczia szokta mondani (ezeret, egy milliót egyre), hogy senki sem találja ki, — Legfelül könyöknyi óriás betükkel e szó „Kossuth", utána apróbb betükkel pár magasztaló sor, hogy minő nagy ember, minő derék ember, s mi sok mindenfélét tud az a Kossuth, aztán nagyobb betükkel a következők: „de egyet még sem tud az a Kossuth! nem tud inget varrni. Azt én N. N. tudok! Boltom ilyen utcza, ilyen szám. Árak, stb." Az egész város tele volt aggatva ezzel a plakáttal. A nap ünnepeltje voltam; a kubitális Kossuth szó megállitotta az embereket, mindenki elolvasta. — Ez aztán „reklám!"

— **Modern „József."** Putifárné asszony történetéhez hasonló esetet tárgyalt e hó 2-án a párisi fenyitő törvényszék. E lélektanilag nem érdektelen szerelmi történet hőse Gastineau kisasszony egy igen csinos párisi hölgy, ki három év óta üldözi Henry abbé urat, a Saint Vincent de Paul templom lelkészét szerelmével. Reggel hat órakor már templomban volt az abbé urért lángoló hölgy s nem mozdult addig helyéről, mig az istenitisztelet vége nem szakadt. Egyébkor pedig Gastineau kisasszony az abbé lakása előtt ácsorgott és sokszor éjfélig várakozott ott, mig Henry hazajött. Mivel azonban a lelkiatya a kisasszonynak az ő eltántoritására kifejtett toilette-müveletett megérteni nem akarta, valamint égő pillantásaira, sóhajaira, kérelmeire végül pedig formális szerelmi-ajánlataira nem hederitett: az ifju hölgy szerelmét a boszu szenvedélye váltotta fel s valamint eddig szerelmes levelekkel, ugy most fenyegető levelekkel üldözte az abbé urat. Ennek végre megszakadt türelme s Gastineau kisasszony botrányos magaviseletéről a rendőrséget értesitette — A minek az lett a következménye, hogy a franczia Potifár asszonyt elfogták s a törvényszék két havi fogházra itélte.

— **Blaha Lujza asszonyt** Steiner igazgató meghivta, hogy a tél folyamán az „Ander Wien" szinházban vendégszerepeljen. Az igazgató a müvésznő tetszésére bizta, hogy szerepeit magyarul vagy németül akarja-e adni. Ha ünnepelt müvésznőnk a fényes föltételekhez kötött ajánlatot elfogadja, néhány operettében, ugymint a „Kornevilli harangok"-ban, a „Koldusdiák"-ban, „F a v a r t n é"-ban stbiben fog föllépni.

— **Zsidó muzsikás katholikus templomban.** A szabadkai városi képviselőtestület Probojcsevics prépost ügy kérvénye ügyében határozott, mely arra szólitotta föl a tanácsot, távolitsa el Lehner zsidó hegedüst a városi templom zenekarából. A tanács azonban nem azt nézte, hogy minü vallásu Lehner, hanem azt, hogy mint tud hegedülni, és e szempontból kiindulva, meghagyta őt állomásán.

— **Kaprera szigetét.** Garibaldi tábornok fiai, Menotti és Ricciotti, az olasz nemzetnek ajándékozták. A kormány elfogadja ez ajándékot, s a helyet, hol a népszabadság és olasz egység nagy hivének földi maradványai nyugszanak, törvény utján nemzeti szentélylyé fogja nyilvánitani.

— **La . . . .** Parisban — egy „La Prostituée" czimü szindarabot akartak előadatni, a czenzorok azonban nem engedték meg e czim kinyomatását; az igazgató mindazonáltal nem választott más czimet, hanem igy jelezte a darabot: „La . . . ." A „Figaro" kritikusa erre a következő eredeti birálatot irta a darabról. „Bátran el lehet mondani, hogy Lisbonne ur, a szinház igazgatója nem közönséges . . . . Sőt mi azt hiszszük, hogy kezdő létére kitünő . . . . Így Michel Lujzát is szinpadra hozta, hogy . . . . legyen. Most pedig czimtelen darabbal lepett meg bennünket, olyan darabbal, melynek czime: „La . . . ." Az igazgatók, hogy a közönséget szinházba csalják, tudvalevőleg ezreket pazarolnak el mindenféle . . . . Lisbonne ur routinirozottabb. Ha olyan darabot adott volna elő, melynek czime: „Gyilkosság a kápolnában" vagy „A vér szava" — senkinek se jutott volna eszébe a derék Lisbonne ur szinházát felkeresni. De ilyen czim: „La . . . ." ellentállhatlan, egész Parisnak meg kell udni, mi az a „La . . . ." Valóban „La . . . ." leirhatlanul szép darab." Hősnője egy . . . ., ki azért lesz . . ., hogy boszut álljon atyja meggyilkolásáért. Ő nem meggyőződésből . . . ő csupa gyermeki szeretetből . . . . stb. Ilyen hangon megy a „kritika" egész végig, a hol aztán következő czimeket ajánja drámairók figyelmébe: „Le . . ." „La . . .", „Les . . . ." stb.

— **Álmos miniszterelnök.** Az olasz parlament ülésében derültséget keltő jelenet fordul elő. Egy ellenzéki szónok épen hatalmas beszédet tartott a kormány ellen, de ugy látszik, a szónok nem lehetett igen szellemes, mert Depretis miniszterelnök a beszéd alatt elszunnyadt. Előbb az egyes képviselők, majd a karzati közönség is észrevette az alvó ministerelnököt, kaczagni kezdtek, de nem merték felkölteni. Végre az elnök megragadta a csengetyüt é. a jól ismert hang hallatára a miniszterelnök felébredt szunnyadásából.

— **Zsidó hitre tért** egy Hüttel Mari nevü karlsbadi illetőségü varróleány, hogy egybekelhessen egy Löwy Henrik nevü izraelitával. Az esküvőre a miniszterium megadta az engedélyt, minthogy a nő osztrák alattvaló; a szertartás ma ment végbe a a dohán utczai izraelita templomban, még pedig igen nagyszámu kiváncsi néptömeg jelenlétében.

— **A veszettség ellen** uj szert födözött fel egy B o u l e y nevü franczia orvos, még pedig, a mint mondják, csalhatatlan szert. Az eljárás a következő: A veszett eb által megharapott beteg sebét előbb jól kimossák, aztán erősen bedörzsölik pulverizált foghagymával. Ezenkivül a betegnek 8—10 napig vizzel higitott foghagymalevet kell bevennie és azután is hosszabb ideig fogyhagymás étellel kell élni.

— **Az elsőszülött joga.** A persa sah, mint Konstantinápolyból jelentik, a trónörökösödési jogot másod fiáról az elsőre, Szilli szultánra ruházta át. A második fiu eddig azért volt kedvencze a sahnak, mert anyja rendkivül szép volt; most azonban, hogy az egykori szépséget még csak föl sem lehet már fedezni rajta, a sah nem érzi magát arra indittatva, hogy az elsőbbségi jogot föláldozza egy volt szépségért.

Iradalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **Jutalom-könyv.** „Hazaszeretet Könyve" czimü ifjusági-gyermek olvasmányt adott ki Dolinay Gyula az iskolai vizsgálatokra, s e szempontból kiválóan ajánlható mert olcsó (100 péld 27 frt 50 kr. 50 péld. 14 frt, 20 péld. 5 frt 80 kr.) diszes és gazdag tartalmu. Tartalmát honszeretetre lelkesitő érdekes közlemények képezik. Irtak bele: Váradi Antal, Dr. Molnár Antal, Komócsy József, Mikszáth Kálmán, Porcsolt Kálmán, P. Szathmáry Károly, Radó Antal, Hevesy József, Reviczky Gyula, Szépfaludy Ö. Fe-

rencz, Dolinay Gyula, Földváry István, Relle Iván, Juczády László, Sziklay János, B. Büttner Lina, György Aladár, Hentaller Lajos, Adorján Sándor, Taylné, Hentaller Mariska, Perényi Kálmán, Berényi László, Brankovits György, Szabó Endre, Horváth Zoltán, Dr. Rupolyki Ernő, Lávay Sándor. A kötetke allegorikus szines boritékba van foglalva, és 15 történelmi kép disziti. 6 tömött ivre terjed, nagyobb gyermekeknek kitünő, becses ajándék. Kisebb gyermekek számára a fentebbi árakon kapható a „Gyöngysorok" m. képeskönyv. Mindkettő levelezőlapon szerzőnél: Budapest, Zöldfa u. 32. sz. utánvéttel rendelhető meg, s azonnal küldetik. E czélszerü és jutányos jutalom könyveket, ajánljuk az iskolahatóságoknak.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

418. tkv. Érk. 1883. január 18.

I. Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. trvszék tkkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Faics Lajos nagy-kanizsai ügyvéd végrehajtatónak Dávid György végrehajtást szenvedő esztregnyei lakós elleni 25 frt tőke, 7 frt 70 kr per, 6 frt végrehaj ás kérelmi és 7 frt 25 kr. jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. törvszék területéhez tartozó az esztregnyei 538. sz. tjkvben † 174/b hrsz. alatt Dávid György esztregnyei lakós tulajdonát képező s 29 frt 50 krra becsült ingatlan 1883. évi junius hó 25-én délelőtt 9 órakor Esztregnyén az illető községbirója házánál Faics Lajos felperes vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 8 nap alatt, a másodikat ugyanattól 30 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 60 nap alatt, — minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek a hivatalos órák alatt a nagy-kanizsai kir. törvszék tkkvi osztályánál s az Esztregnye község elöljáróságánál megtekinthetők.

Az elrendelt árverés a jelen tkjegyzőkönyvben feljegyzendő.

Az árverési hirdetmény a tkkvi hatóságnál kifüggesztés, ugy Esztregnye s a szomszédos községekben körözés és kifüggesztés által közzététetik.

Az árverés teljesitésére Fábián Ferencz végrehajtó küldetik ki.

A nagy kanizsai kir. törvszék, mint tkkvi hatóság. Nagy-Kanizsán 1883. márczius hó 31 ik napján. 946 1—1.

Estragon Mustár
szab. csomagolás
Schmidt Victor és fiai
bécsi különlegességi üzlete
belföldi hitelesitéssel valódi minőségben a gyári védjegygyel ellátva 1/8, 1/4 és 1/2 kilós üvegekben kaphatók minden füszer- és különlegességi üzletekben.
884 10—10

Nyilttér.*)

SALVATOR
első rangu vasmentes savanyuviz,
lithium és bornàtriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üditő-ital.
Kapható ásványviz-kereskedésekben és legtöbb gyógyszertárban
Salvator-forrás igazgatóság
906 6—20 EPERJESEN.
Bpesten főraktár Édeskuthy L urnál.

* E rovat alatt közlöttert nem vállal magára felelősséget a Szerk.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üditö ital,
kitünő hatásúnak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor-és hólyag huruttnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

HIRDETÉSEK.

Dr. Hartmann
Auxiliumja
legjobb gyógyszer
Hugycsőbetegség
ellen uraknál és
folyadék nőknél,
szigoruan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanácsban tartott jogositó jegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért.
Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.
Raktár: Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.
U. i. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 814 54—
Wien, Stadt, Sellergasse Nr. 11.

HARTMANN IGNÁCZ
mérleg-gyáros
Nagy-Kanizsán
Széchenyi-tér 5. szám.
932 4—6

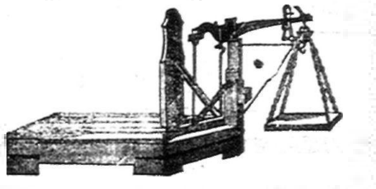

Ajánlja kovácsolt vasból készült, erős és javitott szerkezetü tizedes mérlegeit, melyek a székesfehérvári kiállitáson éremmel lettek kitüntetve.

KATONAI TANODA.
Egyéves önkénytes tanfolyam
Budapest, nagykorona-utcza, 13. szám alatt
Ezen tanfolyam oly fiatalok számára fennáll, kik hadi kötelezettségüknek, mint egyéves önkénytesek eleget tenni óhajtanak, képesitésüket azonban egy vizsga letétele által kimutatni kötelesek. Ezen tanfolyam 1883 julius 1 én veszi kezdetét és hat hónapig tart, naponta három esti előadási órákkal, hogy a résztvevők a nap folyama alatt polgári foglalkozásuk után járhatnak. A vizsga német, magyar vagy horvát nyelven lethető. A hallgatók kivánatra szállást és teljes ellátást nyerhetnek az intézetben. Beiratások és felvételek naponta az igazgatósági irodában. Programmok kivánatra ingyen.
946 1—4 Az igazgatóság.

Ransomes, Head és Jefferies
FŐÜGYNÖKE
GROSSMA…NN J.
BUDAPESTEN.

892 8—9
GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
BUDAPESTEN.
„Szives megkeresésért vagy gyártelepünk meglátogatására tisztelettel felkéretik."

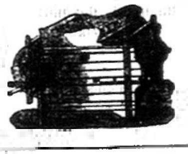

Kávé Triesztből.
Árak mint nagyban vételnél.
Alulirott czég küld 4 3/4 kilós póstacsomagban vám- és bérmentve, csomagolás felszámitása nélkül utánvéttel, vagy az összeg előre beküldése mellett kávét a következő árak mellett:

[illegible]			
Ceylonigyöngy legfin. barna	1	„	1.94
Ceyloni finom nagy szemes	1	„	1.70
Cuba legfin. nagy szem. barna	1	„	1.78
Portorico legfinomabb —	1	„	1.60
Guatemola legfin. erős, kiadó	1	„	1.42
Aranyjava (Menado) igen fin.	1	„	1.56
Zöldjava, finom — —	1	„	1.34
Santos, finom — —	1	„	1.29
Rio, legfin. erős és kiadó	1	„	1.18
Rio, középfin. erős s kiadó	1	„	1.15

Egy 5 kilós kosárba.
Narancs vagy czitrom, szép és válogatott 30—45 drb. egy kosárban frt 2.10
Sambo F.
Triest.
901 10—12

HIRDETMÉNY.
Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK
[illegible] évi julius hó 2-áról kelt legfelső elhatározása folytán ezennel megindittatik a
X-ik MAGY. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK,
melynek tiszta jövedelme
két nyolczadrészben a m. kir. vagyontalan hivatalnokok özvegyei és árvái segélyező segélyére alakitott alap, két-nyolczadrészben a budapesti „Mária intézet", két-nyolczadrészben a „pesti magány gyermekkórház-egyesület", egy-nyolczadrészben a „fővárosi szeretetház" s végre egy-nyolczadrészben az Ujpesten épitendő földmives-képző intézet javára fog fordittatni.
E sorsjáték összes-, 5.331-ben megállapitott nyereményei az alább következő játékterv szerint 210 000 forintra rugnak, és pedig:

1 főnyeremény	70.000 frttal	8 nyer. egyen. 5.000 fttal	15 000 fr.
		8 „ „ 1000 „	8.000 „
1 „	20.000 „	16 „ „ 500 „	8.000 „
		80 „ „ 100 „	8.000 „
		220 „ „ 50 „	11.000 „
2 „ egyenk. 10.000 fttal,	20000 ft.	5000 sor. ny. „ 10 „	50.000 „

(4%-os magy. papirjáradéki kötvényben.) (Mind készpénzben.)

A huzás visszavonhatlanul 1883. évi junius hó 12-én történik.
Egy sorsjegy ára 2 frttal s. é. van megállapitva.
Sorsjegyek kaphatók: a lottóigazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, félemelet), hová a megrendelések — habár csak egyes sorsjegyekre is — a megfelelő összegnek posta utalványnyal való beküldése mellett intézhetők; valamennyi lotto, só- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállitott egyébb sorsjegyáruló közegeknél.
Budapesten, 1883. április hó 15-én.
Magyar kir. lottóigazgatóság.
FREISEYSEN ÁDÁM,
m. kir. p. ü. minisz. osztálytanácsos és lottóigazgató.
(Utánnyomat nem dijaztatik.)
904 6—6

A legjobb
szivarka-papiros
a
LE HOUBLON
Franczia gyártmány.
Utánzásoktól óvatik.
E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden karton az alant látható védjegygyel és aláirással van ellátva. 876 6—23
Cawley & Henry
CAWLEY & HENRY, állaldos Fabrikanten, PARIS

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni
„Széchenyi-savanyuviz forrás"
Petánczon, (Radein mellett.)
Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.
Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.
Megrendelések
a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.
Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.
Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva.
939 3—8
Mindenkor friss töltés | Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve. | Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

HIRDETÉSEK.

„MARGIT 66 gyógy-forrás.

Hozzák ezen, vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizet a **lélegzési, emésztési szervek idült hurutos bántalmainál**, torok-, gége-, légcső- és hörgbetegségekben kiváló sikerrel használják: Budapesten **Dr. Korányi Frigyes, Dr. Gobhárdt Lajos, Dr. Navratil Imre, Dr. Poór Imre, Dr. Kély Károly, Dr. Daschek** egyetemi tanár és közkórházi főorvos urak. — Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint a **Margit-forrás** nemcsak **méltó versenytársa** a Selterszi, — **Gleichenbergi, — Giesshübli, — Radolai, — Vichyi, — Emsi** s hasonlóan azoknak, hanem **gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is múlja. — A mellbetegek klimatikus gyógyintézetében**, különben az általánosan ismert és ma legkitűnőbb **klimatikus gyógyintézet Görbersdorfban a Margit-forrás** otthonává vált.

Most világítási kép — Erdei-térem. — Tűzoltó kilátása — estélyi-térem.

Szakszerű feltevezetések elkerülése tekintetből közöljük a tekintelyes orvosi kar, vagy a t. cz. közönség, hogy az eddig használt „Lahi" név mellőzésével ezentúl csak a „Margit-forrás" elnevezést használni szíveskedjenek.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Szabadalmazott kilátási torony Első osztályú Dísszobával.

KIZARÓLAGOS FŐRAKTÁR:

EDESKUTY L.

magyar kir. udv. ásványvíz-szállitónál

BUDAPESTEN, ERZSÉBET TÉR.

941 2—12

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő** Harkányi gyógyfürdő.

Magyarország, Baranyavármegyében,

fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénfor és nemcsak az ország első gyógyintézeteihez tartozik, hanem a külföld hason gyógyintézeteit mindenben felülmúlja. Vegyelkatrészeit illetőleg **Dr. Than Károly** vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes bévrix, mely iblanyt, büzenyt és mindeddig ismeretlen széneleg-kénegőzt tartalmaz.

Kitűnő gyógyitási hatással bir csuzos, köszvény, görvély, **idült bőrkiütésekre, nőnyér nőbántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, szétzések, fagyasatok** és higanyos gyógyszerek által okozott **mérgezésekre**, továbbá **máj-, lép, altalán mirigy-dagasatokra, sehéz hallás, idült szembajok** és ivarszervi **bántalmak ellen.**

A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerű gyógyforrásnál eserek és ezerek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli. E fürdő a maga nemében egyedülli, minden más zkár belföldi, aká· külföldi hasongyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyít.

Az utazásra ajánlható: **Budapest-pécsi** vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: **Pécs**, alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács-Pécs i vasut, állomás: **Villány.**

Postai- és táviráda-állomás.

Bővebb tudósitást a legnagyobb készséggel Dr. HELLER JÓZSEF vezető **fürdőorvos nyujt**

Harkány, 1883 junius 1. 940 1—12

Harkányi gyógyfürdő. **A fürdő igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

Zu beziehen durch Josef Wajdits's Buchhandlung Gross-Kanizsa.

Soeben begann zu erscheinen und ist Lieferung 1 in jeder Buchhandlung vorräthig:

Das eiserne Jahrhundert.

Von 941 2—2.

A. v. Schweiger-Lerchenfeld.

Mit 200 Illustration und 20 Karten und Plänen.

Das Werk erscheint in genau 25 Lieferungen, welche in regelmässigen zehntägigen Zwischenräumen zur Ausgabe gelangen.

Preis jeder Lieferung 30 Kr. = 60 Pf. = 80 Cts. = 36 Kop.

Jede Lifering enthält zwei Druckbogen Text, und ist das ganze Werk mit 200 sorgfältigst ausgeführten Original-Illustrationen (hiervon 40 Vollbilder, zum Theil auf sparten Cartons), sowie mit 20 Karten und mehreren Plänen im Text ausgestattet.

Das Werk ist bis Ende 1883 vollständig.

In lebensvollen Schilderungen, anregend und gemeinfasslich geschrieben, soll **„Das eiserne Jahrhundert"**, unterstützt von zahlreichen trefflichen **Illustrationen** und interessanten **Karten**, denjenigen Abschnitt menschlicher Arbeit schildern, der wie kein anderer unserer Cultur und Civilisation seinen Stempel aufgedrückt hat.

Seiner stofflichen Gliederung nach zerfällt der Inhalt des Werkes in folgende Hauptabtheilungen: 1 Die Eisenbahnen. — 2. Schifffahrt. — 3. Das eiserne Gespinnst der Erde (Telegraphen und Kabel). — 4 Eisen und Kohle (Hüttenwesen, Grossindustrie etc.) — 5. Die modernen Kriegsmittel. — 6 Flugtechnik. — Verfasser und Verleger haben keine Mühe gescheut, durch Anknüpfung weitreichender und vielfacher Verbindungen mit den hervorragenden Vertretern obgenannter Fächer, sowohl in Bezug auf den textlichen, wie illustrativen Theil das Neueste und Beste zu bieten.

Durch alle Buchhandlungen zu beziehen. — Lieferung 1 überall vorräthig.

A. Hartleben's Verlag in Wien I., Wallfischgasse 1.

Ruston, Proctor és társa

Budapest, Nádor utcza 39 és 41. szám,

ajánlják a legelső dijjakkal kitüntetett

gőzmozdonyaikat fa- és szénfütésre, szabad. szalmafütő **gőzmozdonyaikat**

gőzcéplőgépeiket dobmentő és üszegtisztitó előkészülékkel.

Hoffherr-féle egyszerű és tisztitó cséplőkészleteket járganyhajtásra.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 918 5—10

ROBEY & COMP.

Budapesten, IX-ik kerület, Üllői ut 35. szám alatt,

ajánlják országszerte legjobbnak ismert

tüzanyagot megtakarító szén-, fa- és szalmafütésre berendezett **gőzmozdonyaikat**

felülmulhatatlan és bármely időjárás viszonttagságainak legjobban ellentálló **vasgerendás cséplőgépeiket** szabadalmazott magán stetős szerkezettel vagy a nélkül.

Árjegyzékek, ugy Magyarország első rendü uradalmai és gazdáiról származó a gőzcéplő készleteink rendkivüli nagy munkaképességéről és utolérhetetlen tartósságáról szóló bizonyitványokat tartalmazó legujabb kiadványunkat, kivánatra bérmentve küldjük. 917 5—10

Mautner József

első pálinka főzöde és borkereskedése

924 4—13 **Szegszárdon.**

Ajánlja kitünő minőségű pálinkakészitményeit, ugymint:

kitünő törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	(hordó nélkül)	21 frt
kétszer égetett törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	„	23 frt
valódi törköly pálinkát	„	30 frt

Továbbá *szlavon és szörmiat* ó- és uj *szilvorismot* hordóval **együtt 38 frt.**

Végül *szegszárdi* ó- és uj vörös *borait* mérsékelt árak mellett.

Szives megrendelések a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve szállittatnak. A kiürült hordók, ha azok 4 hónap alatt a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve visszaszállittatnak, ugyanazon áron mint felszámittattak, visszafogadtatnak.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK.

924 4—

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás. **Évenkint 3 sorsolás.**

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban **főnyeremény 50,000 forint,** *továbba 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52 nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül **törlesztési sorsolás** *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel kiszott sorsjegy* **tovább játszik a főnyeremény re.**

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint

kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóházai az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 14-én. 47-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel.
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők.
NAGY-KANIZSA
[illegible]
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitótestület“, a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“, s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Somogyvármegye.*)

Már a Kistükör is csufolta: almát, körtét eleget terem, a tudományban kevés részt veszen. — A legrosszabb hirü törvényhatóság az országban. Miként Francziaországban Bretagne, Magyarországon Somogy a guny és élcz tárgya. Somogyot nemcsak Ausztriában, Bécsben, hanem Budapesten is ugy képzelik, mint a rablók, tolvajok, haramiák hazáját, a hol egy pillanatig sem biztos sem élet, sem vagyon. Igy festik mindúntalan a fővárosi hirlapokban közlött somogyi levelek. Igy rajzolják le a statáriumot kérő legujabb hivatalos jelentés adatai. Valóságos rabló- és tolvaj-kalendáriumot tár fel az e jelentésben foglalt statistika. Majd mindennapra esik egy-egy nagy büneset, rablógyilkosság, útonállás, lopás stb.

Nem csuda azután, ha Somogymegyének rosz a hire. Nem volna csuda, ha a ki kénytelen Somogyba utazni, előbb megcsinálná végrendeletét, mint hajdan, mikor még vasutak nem voltak, végrendeletet csinált, aki Erdélyből a nagy alföldi rónán át Pestre utazott.

Mi azonban, kik nemes Somogy vármegyét közelről ismerjük, de a statáriumban nem látunk panaceát, azt hiszszük, e törvényhatóság jobb a hirénél. A bünügyi statisztikához, melyet az alispáni jelentés feltár, kétség nem fér. De csak össze kell hasonlitani a jelen állapotot a régivel, s a nagymérvü javulás azonnal konstatálható. A hatvanas évtizedben Somogy közbiztonsági állapota valóban páratlanul rossz volt. Csak Olaszországban, Görögországban és Törökországban vannak még ma is ehhez hasonló állapotok. Csak a siciliai, epirusi, marathoni s balkáni rablóbandák vetélkedhettek az öreg, az ifju Patkó, Gelencsér, Juhász András stb. somogyi haramia-vezérek bandáival. Sem statárium, sem pandur- és katonai karhatalom, sem népfelkelés ki nem irthatta őket. A statárium épen nem; mert a rablót előbb el kell fogni, hogy fel lehessen akasztani. S ép az elfogás nehéz. Erről panaszkodik Somogy.

Jelenleg nem tartózkodik állandó rablóbanda Somogymegye területén. Egyes büntettek végrehajtására szövetkeznek zsiványhajlamokkal biró gazemberek. Az ily esetek is azonban csak az idén szaporodtak el, a minek megvan a maga speciális oka. Zsandárság még, pandurság már nincs. A csendőri intézmény csak ujévkor lép életbe. A pandurok pedig tudva, hogy szerepük nemsokára véget ér, nagyrészt más foglalkozás után látnak. Ha a pandurság ezelőtt sem bizonyult jó zsiványfogónak, annál kevésbé tarthatja fenn a közbiztonságot most, az átmeneti állapotban. Somogymegye egyike az ország legnagyobb törvényhatóságainak s aránylag legkevesebb rendőrt tartott. Pandurjait ép oly rosszul fizette, mint a többi megye. Csoda-e azután, hogy a közbiztonság mindig kivánni valót hagyott fenn. Igy volt ez egyébiránt majd minden törvényhatóságban, különösen az Alföldön. Azért történt, hogy nagy alföldi községek saját maguk fogadtak őröket, kikkel szerződést kötöttek, hogy minden lopásból, rablásból származó kárt megtéritenek. Ily állapot csak Texasban és Arkanzásban van. De létezett a zsandárság behozatala előtt Magyarország nagy részében. A községek és az őrök közti perekkel még ma is elvannak halmozva a felső biróságok.

Ha majd a zsandárság életbe lép a Dunántulon, tehát Somogymegyében is, akkor lesz ott rend és közbiztonság. Nem kell hozzá statárium sem, amit a nemes vármegye sürget. A more pátrio rendfentartásnak vége lesz, mely abból állt: rossz és kevés rendőrt tartani, azután ha a gonosztevők nagyon fel bátorodtak, minden falu végén akasztófát állitani fel. Ez a rendszer a mellett, hogy nem képes fentartani, vagy visszaállitani a közbiztonságot, csak kompromittálja nemcsak az illető törvényhatóságot, hanem Magyarországot is. A bécsi lapok a somogyi hirek kapcsán már is tele vannak borzalmasaknál borzalmasabb rabló históriákkal. Persze elfelejtik hozzá tenni, hogy Magyarország kilencztizedrészében, hol már a zsandárság müködik, a közbiztonság jó, s hogy a Dunántul, különösen pedig Somogyban a közbiztonsági zavarok főindoka az átmeneti állapotban van. Igy azután nem lesz csoda, ha a bécsi lapokból értesülő külföld még éveken át egy sorba fogja helyezni a magyar közbiztonsági állapotokat a görögországiakkal.

Az átmeneti bajok rövid idő alatt orvosolva lesznek. Vannak azonban bajok Somogymegyében, melyeket a zsandárság meg nem szüntet.

Somogy egyike nemcsak a legnagyobb, hanem egyszersmind a legvagyonosabb megyéknek. Kulturailag mégis hátra maradt. Városai nincsenek. Egyetlen Kaposvára megy némileg város számba, ennek sincs [illegible] 10 ezer lakósa. Marczali Nagy-Atád, Igal stb. közönséges falvak. Akkora és oly vagyonos megyének pedig lehetne két három nagy városa, az intelligentiának mindmegannyi fészke és központja. Kaposvárnak még fögymnásiuma sincs, csak egy hatosztályu gymnásiuma.

Miként magyarázható meg ez?

Somogymegye kizárólag földmivelő megye. Csak nagy ur és paraszt lakik benne. Még a középföldbirtokos gentry is aránylag kevés ott. Aki van, az is többnyire nagybirtokos számba megy. (És mégis ott ütötte fel az agrarius reaktió székhelyét, gróf Széchenyi Imre!) Polgári rend az egyáltalán nincs. Hiányzik tehát az ipar teljesen, a gabnakereskedelmen kivül nincsen egyéb kereskedelem. Somogyban a zsidó is többnyire földbirtokos vagy bérlő és nem kereskedő. A középosztály hiánya magyarázza meg Somogy elmaradottságát. Ez az osztály az intelligentia gócza, ez épit várost és utat. Somogyban sem város sem ut nincs. Kaposvár nem valódi város, a kaposvár-kanizsai páratlan tégla-uton kivül Somogymegyének nincs számbavehető közlekedési utja. A lutum supra lutum, ez a somogymegyei utépitő bölcseség mint a közrendészeti bölcseség a statárium. A mely megyében nincs hatalmas középosztály, nincs ipar, kereskedelem, nincs város, nincs közlekedési ut, a hol a fő vasuti állomásokhoz az év 4—5 hónapjában egyáltalán nem lehet hozzáférni: annak a megyének kulturai elmaradottsága könnyen érthető.

Pedig Somogy az ország egyik legelőrehaladottabb megyéje lehetne.

Egy téren azonban páratlan érdeme van Somogynak. Magyarosit, mint egy megye sem. Tótjait mind beolvasztotta. Svábjait kevés kivétellel megmagyarositotta. Sőt magyarositó hivatása még a Drávánál sem áll meg. A három drávántuli vármegyét, melyet Deák engedékenysége a horvátok zsákmányává tett, társadalmilag kezdi visszahóditani. Szlavoniában folyton tért hódit a magyarság. S ez somogyi, tehát tőzsgyökeres magyarság. Zalamegye nem bir a Muraközzel sem. — Somogy félszázad alatt visszaszerzi Veróczét, Pozsegát és Szerémet.

Ezért a nagy, hazafias érdemért legyenek megbocsátva Somogynak mulasztásai és hibái.

Ez az érdem minden esetre megkövetelhetné, hogy a valónál rosszabb hirét ne költsék Somogynak a sajtóban s ne állitsák ugy ország-világ elé, mint a legelmaradottabb törvényhatóságot. Mint fekete foltot Magyarország térképén!

*) Ezen, a szomszédos vármegyei viszonyait, állapotát behatóan ismertető czikket a jelesen szerkesztett „Pesti Hirlap“-ból vettük át. Szerk.

Nyilt viszonválasz Plihál Ferencz urnak.

(Folytatás és vége.)

Miért ismeri be, hogy az összes bevételek és kiadásokról végleges leszámolást utasitásra sem adott, a hitelesőket s a szinházi bizottságot egybe nem hivta, habár ő azok meghallgatása nélkül lépéseket nem tehetett? Ezek megállapodása, nem az ő felfogása — lehetvén csak határozó. —

Mindezek képezik amaz incorrect állapot alapját, a melyet Plihál Ferencz ur részint az egylettel, részint a szinházi bizottsággal, részint a hitelesőkkel szemben igazolni elmulaszt. Ezek képezik a kérdés megoldásának sarkalatos pontjait, a melyet nem ront le sem az, hogy Plihál ur a polg. egylet választmányához egy épitkezési terv készitésének és felülvizsgálatának 438 frtos számlájáról szóló levelet is bemutat, sem az, hogy ő neki a polg. egyleten 319 frt 47 kr. keresete van, mert oly megkötések s oly föltételek a melyeket Plihál egyleti albizottsági elnök ur e tekintetben idézett levele végén felállit, arra vonatkozólag, hogy mikor fog tenni és fizetni — erre nem, de arra feljogositotta volna Plihál Ferencz urat, hogyha ő neki vagy a szinházi bizottságnak vagy a hitelesőknek a polgári egyleten keresete és jogos követelése van, azt a járásbiróság előtt érvényesitsék vagy a választmány határozatát 119 frtos kiutalására nézve az egylet közgyülése elé terjeszsze, ha azzal megelégedve nem voltak, de arra, hogy abból capitalist csinálva a közgyülés határozatát, (melynek ő és bizottsága végrehajtója volt) ne foganatositsa, arra ő neki joga, akárhogy iparkodik szépiteni eljárását — nem volt, sőt arra a határozat foganatositására se volt joga

TÁRCZA.

Az zephirhez.

Nyári reggel hallám a bájéneket,
Fülemile levert panaszhangja volt;
Megértém a legnyomasztóbb keservet,
Bánat ritt ki minden hangból, mit dalolt.

Jobban levert bucsuszavad leányka,
Mint a madár szivrepesztő danája,
Bucsuszavad a bánatnak magva volt;
Telenőtte a szivemet utána.

Oh, zephir! Te hoztad el a madárdalt
S megkönnyitéd az énekes fájdalmát: —
Vedd szárnyidra lelkem ömlő sóhaját,
S vid el vele szivem súlyos bánatát.

Bécs, 1883. évi május hó 30-án.
SZOMMER SÁNDOR.

Életre-halálra!

(Párbajtörténetek.)

Irta: *HAJNÓCZY LAJOS.*

(Folytatás.)

Nagy port vert fel a negyvenes években az a párbaj is, mely két erdélyi mágnás között ment végbe. B. G. később Bem tábornok hires ezredese verekedett egyik távoli rokonával, gróf T.-vel. T. gróf golyója keresztülfurta B. G. mellét, aki rögtön összeesett. T. feléje szalad, hogy segitsen rajta, eközben azonban B. G. pisztolya elsülvén, T. gróf homlokon találva rögtön meghalt.

B. G. kiépült sebéből, s csak néhány év előtt halt meg. Ő több izben elmondta, hogy annyira nem akart lőni, miszerint nem is tudja, miként sült el fegyvere.

— Ha helyén marad, — mondá megölt ellenfele egyik fiatal rokonának, — nem történik semmi baja. Az okozta halálát, hogy rajtam akart segiteni.

*

Az ujabb időben felmerült párviadalok ritkán mulnak el a nélkül, hogy egyik vagy másik fél biróságra ne appellálna.

Oka ennek a nálunk használatban levő különböző Code de duelle-ben keresendő. Azt hiszem, nem lesz érdektelen néhány ily becsület, illetőleg döntő birósági határozatot felemliteni.

1880-ik év január havában egy Majthényi László, Hontmegye főispánja elnöklete alatt ülésezett biróság azt a határozatot hozta, hogy: „A sulyosabb fegyver a kevésbbé sulyos fölött elsőséggel bir.“

Valami hirlapirói polémiából kiindult provokáczió következtében egy Teleky Sándor ezredes elnöklete alatt összehivott biróság a főleg hirlapirók és szerkesztőkre nézve érdekes következő határozatot hozta: „A szerkesztő csak az esetben köteles munkatársa helyett megverekedni, ha az illető nem párbajképes.“

A mult hónapokban egy Urányi Imre elnöklete alatt összehivott becsületbiróság azt a határozatot hozta, hogy a: „Segédek kötelesek felüket előállitani. Ha a fél a bárbaj szinhelyén meg nem jelennék, segédje tartozik ott megjelenve ujabb terminus kitüzését kérni.“

Magára a fegyvernemre nézve csak a legutóbbi időben, alig néhány hónapja hozott egy, Sommsich Pál elnöklete alatt alakult biróság határozatot. Ez a biróság határozottan és mereven kimondta, hogy hazánkban a szokás csak a kard és pisztoly használatát szentesiti. A vitór, illetőleg a nehéz markolatu egyenes kard nálunk sem nem szokásos, sem a segédek által meg nem engedhető.

Tudtommal egyenes kardra az ujabb időkben nem verekedett senki. Legutolsó e nemü bárbaj talán az volt, melyet szerencsétlen, jobban mondva csuf kimenetele miatt még sokáig nem fognak elfeledni.

Közvetlen a szabadságharcz kitörése előtt történt. N. és Ny. I. fiatal gavallérok összekaptak s egyenes, szuró kardra verekedtek. N. megsebesitette Ny. I.-t, s a tanuk befejezettnek jelentették ki a két fél becsületügyét.

N. öltözködni kezdett. Ny. I.-t, kinek kardja még kezében volt, sebesülése következtében oly dühroham fogta el, hogy a neki háttal álló N.-t keresztül döfte kardjával.

N. belehalt az orgyilkos döfésbe. Ny. I. egy darab ideig fogva volt; a közbejött szabadságharczi mozgalmak azonban megmentették attól, hogy méltó büntetését elvegye.

Sorsát azonban senki sem kerülheti ki. Ő sem kerülte ki, mert pár év előtt megőrülvén, a tébolydában végezte szomoru életét.

*

A szabadságharcz lezajlása után, a szomoru napokban, nálunk ismétlődött az az eset, a minek e század elején, Napoleon bukása után, Francziaország volt szinhelye, szintere pedig leginkább Páris. Ott, a félzsoldon tengődő, elkeseredett s fogoly császárukért rajongó napoleoni tisztek, s a Bourbon párti legitimisták ölték, gyilkolták, pusztitották egymást.

Nálunk a volt honvédtisztek, vagy az akkor még el nem osztrákosodott fiatalok verekedtek leginkább az osztrák ármádia tisztjeivel.

Az tény, konstatálható esetről esetre, hogy a henczegő, veszekedést provokáló, kihivó fél rendszerint az volt, ki oldalán fityegő kardjában elbizakodva, hetykeségének mámorában nem tudta, hova lépjen dicsőségében, s miként viselje magát a meghóditott, leigázott, megbitófázott, s pulver és bleiozott barbár naczióval szemben.

Az a küzdelem akkor nem a személy harcza volt az egyén ellen, hanem az egész nemzet küzdelme az elnyomó ellen. Nem is sopánkodott a párbajok miatt abban az időben senkisem. Ha magyar ember osztrák tiszttel veszett össze, s az utóbbit megtanitotta, mint vi, mint verekszik a magyar, akkor annak a neve repült szájról szájra az ország négy része felé. A győztesről beszéltek a paloták biborszőnyeges termeiben ép ugy, mint a nádfedelü gunyhókban. Kratky Baszik, a hires büvész a szemfényvesztő, mutogatta magát Pakson abban az időben, midőn a magyar világ „egy kicsit“ beütött.

Az előadáson jelen volt a város szine-java. A czivilek ugy, mint a tisztikar. Kratky Basziknak volt egy villamos varázsdobja, mely rendeletére bármiféle nótát eldobolt.

A dob már jó ideig müködött, s Kratky Baszik, hogy bebizonyitsa szerszámja csalhatatlanságát, felszólitotta a közönséget, mondjanak még valami ujabb nótát.

Egy hölgy a közönségből felkiáltott:

— Halljuk a Rákóczi-indulót.

K. P. fiatal paksi birtokos, telivér magyar ember, hirtelen utána szólt:

— Ne a Rákóczi-indulót, halljuk a Kossuth-nótát.

A Pakson állomásozó ezred tisztikara egy csomóban ült. K. P. szavára mély csend állott be, melyet a tisztikar soraiból felhangzó sértő szavak törtek meg. Egy fiatal kapitány, gróf W., fia annak a hires gróf W.-nek, ki Wesselényivel vivott párbajában oly végzetesen járt, felkiáltott:

— Jetzt bekommt Jemand gleich einen Watschen! A nemzeti ébredés első stádiumát éltük abban az időben. Lázban volt minden ember. Az ellenállási viszketeg még vérünkben volt. Ha egyéb sottiset nem tehetett a magyar ember a németnek, hát éjjelenkint leverte a „csuda madarakat“, a kétfejü sasokkal a hivatalos épületek homlokzatáról. Nemzetiszinü kokárdával járt boldog-boldogtalan, s ha ketten összetalálkoztak nyilt helyen, rögtön rázendititték a Hazádnak rendületlenül-t. Mire elvégezték, már egész csoport állotta őket körül, s a vers vége rendesen az volt: „Lajos bácsi azt üzente.“

K. P. felugrott helyéről, s a tőle nem messzire levő Sz. Ő-hös sietett. Sz. Ő-t pár nap előtt választották meg szolgabirónak, s az nap érkezett Paksra, hogy hivatalos esküjét letegye. K. P. felkérte, hivja ki gróf W-t sértő szavai miatt.

Alig ült K. P. helyére vissza, gróf W. is ott terem a szolgabirónál, s azt kérdi tőle, mit mondott K. P.

Plihál urnak, mely a részvények érvénytelenitését akként értelmezi: hogy azok elégetendők. Ilyen érvénytelenitési eljárás, s ily felfogása a közgyülési határozatoknak furcsa szinben tüntethetné fel azokat, a kik egy ily bizottság előbbi eljárását is vagy előbbi nézetét és tettét ebből kiindulva elbirálni elég gyengék volnának. Különben ez nagyon szabadelvü felfogás lenne még akkor is, ha én mint az egylet titkárja s okmányainak őrzője nem tudnám igazolni, hogy miért akartam azokat az egylet irattárába elhelyezni s emlékezet okáért megőrizni, mint az egylet tulajdonát. És még Plihál ur megakarja czáfolni abbeli állitásomat levelével, hogy számadásait (?) előterjesztette és pedig még hozzá azzal, hogy „terv számlát" produkál; hamár ezt tette, legalább sziveskedett volna a Knausz ur által kimutatott és kezelése alatt álló 2295 frt bevételről, a melyet az egyletnek be soha sem mutatott, hallgatni; mert azt csak nem akarja velünk elhitetni, hogy számadás alatt mi azt értjük a mit ő, vagyis az egylettel kapcsolatos szinházi „terv költségeinek" kimutatását s a bevételekről pedig a milyen a műkedvelői előadás 300—400 frt tiszta jövedelme, igy a dalárda 54 frt 90 krja, hallgatást. Ha valaki ezzel akarja beigazolni számadásainak megtételét, azt ne a közönség előtt tegye.

Ez nem el- és leszámolás! Pedig akként hangzanak az általa idézett jegyzőkönyv szavai, hogy arra lett fölszólitva. Azt mondja saját levele is: „A folyó év febr. 26-án tartott választmányi ülésben hozott határozat értelmében az iránt keresztettem meg az egyleti titkár ur által, hogy a szinházzal kapcsolatos egyleti épitkezés, s egyéb ezzel összefüggő ügyekben a tekintetes választmányhoz intézendő irásbeli le- és elszámolásomat megtegyem s egyuttal a befizetett összegek viszszafizetése iránti intézkedéseimről a Tettes választmányt értesitsem, mégis véli Plihál ur, hogy már 2 izben beadta a kérdéses ügyben számadását, de hogy az egylet választmányának átirata ő tőle a kérdéses ügyben nem „számlát" kért a tervről, — hanem végleszámolást s hogy ő ezt adott volna is — azt Plihál ur még mindeddig kimutatni nem tudta. Igen! csak hogy ő ezzel nem is tartozik az ő felfogása szerint — mert ő neki „saját" számlája szerint az egylet tartozik 433 frt 19 krral, s igy ő hogy ne ne volna jogositva most már ez alapon minden működést megszüntetni s levele végére ragasztani az itéletet — mely föllebezhetetlen, habár a szinházi bizottság soha el se határozta?

Azt is mondja Plihál ur, hogy a hitelezők pénzéből kifizetett 438 frt 94 krból a polg. egylet csak 119 frt 46 krt akarna megtériteni, a többit vagyis 319 frt 47 krt pedig a hitelezőkre hárit, s Plihál ur birósági itéletet erre akar provocálni, lássuk miért? Az egylet kapcsolatosan épitkezik egy szinházzal, csináltatnak egy tervet, (a szinházi bizottság vagy kicsoda, ezt senki sem tudja) s ez belekerül 638 frt 94 krba, az egylet kifizetett erre saját pénztárából Tandor Ottónak 200 frt, az erre beszerzett külön alapból a mint Plihál ur nyugtája igazolja — kifizettetik szintén 200 frt, marad tehát fenn a polg. egylet s az erre beszerzett külön alap terhére kifizetendő 238 frt 19 kr. ebből az egylet ismét kiutal — Plihál ur beismerése szerint — 119 forint 47 krajczárt vagy is az őt terhelő ½ összeget; s Plihál ur még is azt mondja, hogy az egylet a hitelezőkre hárítja a fizetést, s elhallgatja, hogy van külön erre beszerzett alap — amilyen a műkedvelői előadás jövödelme 300—400 frt, s a dalárda fele 54 frt 90 kr. s mi a hiányzó illetve a szinház bizottság terhére eső 319 frtot igen szépen födözi, amelyet a szinházi bizottság rég tisztába hozott volna Plihál ur nélkül, de meg forditva is lehetett volna, — a hitelezők érdekeinek sérelme nélkül. Már pedig ez elvitázhatlanul igy áll, a polgári egylet ma, ha méltóztatik Plihál Ferencz urnak fölvenni a 119 frt 47 krt — az ő védelmezett hitelezőinek egy batkával sem tartozik, rajta senkinek keresete nincs, s hogy a polgári egylet tisztába hozta ügyét azt mutatja Plihál urhoz végszámadás adására tett 3 izbeni fölszólitása, — s igy Plihál ur 1883. márczius 1-én kelt levelének vég szövegezése értelmében is, a mely igy szólt: „Ha ezen összeg 438 frt, a polgári egylet pénztárából kezemre kiutalványoztatik, és ha ezen közgyülési határozat, — melylyel a szinházi épités elejtetett, és a részvényesek által befizetett összegek viszszatéritése elrendeltetett — nekem kézbesitetik, (ez is megtörtént) akkor az általam azonnal összehivandó szinházi bizottság a részvényesek tőkéinek visszafizetése és végszámadás bemutatása iránt haladéktalanul intézkedni fog," az igért működést megtenni, s a kifizetéseket eszközölni tartozott volna.

Hol van tehát ezekután az ok arra, hogy a polgári egylet adósitassék, hol van a hitelezők oly igen ápolt érdekeinek megsértése, az áthárítás, hol azok a kemény föltételek, a melyekre Plihál Ferencz ur a végszámolás a szinházi bizottság összehivása, s a pénzek kifizetése tekintetében támaszkodik. Ha igaz és méltányosnak tartja, különben Plihál ur a 318 frt helyett, melylyel a polgári egylet szerinte tartozásban van a pénzeket ki nem adni, mért nem tartja a terveknek, s a számadásoknak a polgári egylet rendelkezése alá bocsájtását szükségesnek, ma midőn a választmányban, mint póttag ő is részt vesz, s a választmány jóakaratáról biztos lehet, mért nem tartja helyesnek, ha a végeldöntés legközelebb ugy is bekövetkezik, tisztázni a tulajdonjogot, ugy az egyletnek átküldött 1000 frt, mit a szinház alapra befolyt pénzek hová forditása, s a terv iránt?

Hiszen ő volt a ki az egylet irányában mint az utcza-nyitó bizottság elnöke, oly szép ajánlatokat tett a kárpótlásokra nézve, és most még a polgári egyletet adósitja, — sőt annyira negligálja, hogy mintha soha tagja és albizottsági elnöke se lett volna, még határozatait sem foganatositja, ez oly dolog, mely az én csekély személyemet megillető garantiával igény alá nem esik ugyan, de még is többnek látszik, mint az a garantia, a melylyel Plihál Ferencz ur magát birni hiszi.

Látható tehát, hogy a hitelezők bizony össze hivhatók lettek volna, mert pénzük egy krajczárig vissza szolgáltatható lett volna, kitünik, hogy a végszámadást, s a szinház bizottság összehivását Plihál ur helytelenül halasztotta ennyi időre, s ő saját személyében mint omnipotens intézkedve mélyen belenyult az egyesek érzületét sértő legmélyebb burokba, de a közönség itéletére biztuk az ügy eldöntését — tessék itélni.

Én csak azt mondom még befejezésül, hogy akár kedvező akár kedvezőtlen lesz reám nézve az itélet, én nem fogok appellálni, sem a visszás helyzetre hivatkozni, de azért elmerem mondani a kötelességem is, hogy kevés lesz azoknak a hitelezőknek a száma a kik befizetett pénzeiket, még egy ily szinház épitésre, milyen a legutóbbi volt, felajánlani készek lesznek.

N. Kanizsán, 1883. jun. 4 én.

Illő tisztelettel,

BABOSS LÁSZLÓ.

A Tamássy-banquette.

A Tamássy Béla ujonnan ide kinevezett törvényszéki elnök tiszteletére a helybeli birói, ügyészi és ügyvédi kar f. junius hó 9-én a „Szarvas" vendéglő disztermében fényes lakomát rendezett.

A banquett pontban esti 8 órakor vette kezdetét Knortzer „menu"-jével vagyis;

Hideg rostbeef tatár mártással.
Tésztás.
Liba-, réczepecsenye salátával.
Sajt.
Fagylalt.

Fehér- és vörösbor pezsgővel, amint egy százra menő teritéket elfoglalt válogatott közönség részvéte mellett, — kik között a vidék notabilitásaiból is többen és azonkivül a helybeli különféle állami, megyei, és városi hatóságok s a vidéki járásbiróságok számos és több jeles tagja volt látható.

A karzatról jó czigánysene hangzott le, miközben nem egy szellemes toast volt hallható s a folyton tartó derült hangulat többet ért az étrendnél; amennyiben a szellemi táplálék értékesebb volt a physikainál! Az áldomások sorát Miklós Károly volt helyettes törvényszéki elnök kezdette meg, éltetvén az ünnepelt uj elnököt. Utána Eperjesy Sándor, mint az ügyvéd-egylet elnöke az ügyvédi kar nevében szintén az elnökre emelte poharát és valamint az előtte szóló, ugy ő is az elnökre, mint 1848-iki honvédre melegen visszaemlékezvén. Lengyel Lajos városi főjegyző a város hatósága és polgárai nevében ugyancsak az elnökre, azután pedig az elnök viszont a felköszöntőkre reflectálva, a birói és ügyvédi karra, s a városi hatóságra és a jelenvolt polgármesterre mondott hosszan tartó lelkes és sikerült áldomást. Alkotmányos érzelmeikről tanuskodó valóban liberalis beszédjében a „közvéleményre" hivatkozott, élénken hangsulyozván, miszerint szükséges, hogy a birói kar arra minden körülmény között sulyt fektessen, kiemeli továbbá a birói- és ügyvédikar közötti kölcsönös támogatásnak szükségét is. Utána Erdődy Lajos törvényszéki biró szép és tömör gondolatok a dialectusban Wissits Antalért, mint a hosszu évek során át köztiszteletben állott előbbi elnökért emelte poharát. Kovács Béla helybeli járásbiró köszöntését szült ügyes humorral a nagy-kanizsai társas életi egyesülésért mondott áldomást. Mely után Tuboly Victor ügyvéd talpraesett és szünni nem akaró lelkesedést keltett verses toastjában köszönté fel az elnököt. Szerző szivességéből a sikerült költeményt e helyen közöljük is.

Felköszöntés.

Tamássy Béla nagy-kanizsai kir. törvényszéki elnök tiszteletére székfoglalása alkalmából 1883. junius 9 én tartott diszlakomán.

Bárhol legyen, nagy veszteség
Ha fellép a fejetlenség . . . .
Azt legjobban érzik magok
A fej nélkül maradt tagok.

Ily helyzetbe jutott nemrég
Nagy-Kanizsán a törvényszék,
Mert lehetett mindenható —
De a fej nem volt látható!

Nehéz is ott a küzdelem
Hol a gazda nincsen jelen —
Ott megakad hamar a gép,
S hull belőle a hátralék!

De az égnek legyen hála:
Itt az elnök valahára!
Tevékeny és buzgó férfi
Ki helyzetét jól felérti,

Ki tudja, hogy legfőbb hatás:
Gyors igazságszolgáltatás
És hogy ugy fent, a mikép lent,
Legtöbbet ér mindig a rend,

A ki nem csak törvénytudó
Hanem ismert törvényhozó, —
S hazát, törvényt egyesitve;
E kettőnek igaz hive!! . . . .

Igy tudom ezt, igy reménylem.
S midőn e szép ünnepélyen
Örömöt érzek e fölött.
S felköszöntöm az elnököt:

Kivánom, hogy soká éljen
Az elnöki diszes széken!
De azért itt meg ne álljon;
Belőle még nagyobb váljon!

Ugy ismerje megye, város
Hogy méltányos, igazságos
Igy elérve lesen czélja
Éljen a Tamássy Béla!!!

TUBOLY VIKTOR.

Ezekután Tamássy Béla elnök a nagy-kanizsai sajtóra, Plihál Ferencz a miniszterelnökre, majd utóbb az elnök távollevő nejére, Simon G. ügyvéd a kegyesrendű házra, mint Kossuth Lajos nagy hazankfia nevelőire, — ugy azok jelenlévő egyik jeles házfőnökére Bersay Elekre — Oroszváry Gyula ügyvéd Gózony honvédezredesre, Kovács János ügyvéd a kir. ügyészségre, mint a trvszék jobb kezére, s illetve Bogyai Ödön kir. ügyészre, — Tuboly Viktor ismét Miklós Károlyra és Kovács Béla járásbiróra, Donáth távirda főnök ismét az elnökre, Dr. Rotschild Jakab a hölgyekre sat. emeltek poharat. Végül az éji vonattal vacsora után érkezett megyei alispán Svastics Benó üdvözölte a diszes társaságot, lelkes szavakban éltetvén az egyetértést!

A jókedvben áradozó fiatalság csak hajnal hasadtával hagyta el a sokáig emlékezetessé valt kitünő, elegans mulatságot.

Egy jelenvolt.

A magyarországi

takarékpénztárak és bankok statistikája az 1882-ik évről.

Közli: MIHÓK SÁNDOR

a „Magyar Compass" pénzügyi évkönyv szerkesztője.

1881. év végén volt Budapesten 5, a vidéken 317, összesen 322 takarékpénztár. — 1882. év folyamában vidéken alakult 16, marad 1882. végén: Budapesten 5, a vidéken 333, összesen 338 takarékpénztár. Az ezek által tett forgalom következő főmérleget eredményezett.

Főmérleg 1882 deczember hó 31-én.

Vagyon — Activa

		forint
Készpénz deczember 31 én		8.338.258
Bankváltó	116.837.467	118.733,631
Hitelegyl. vál.	1.896,164	
Kötvénykölcsön		26.553,450
Jelzálogkölcsön		88.734,718
Előleg és kézizálog		10.258,100
Értékpapirok		77.982,537
Ingatlanok		10.899,727
Adósok		13.572,713
Vegyesekben		2 014,361
Veszteség (2 intézetnél)		43,372
Főösszeg:		357.130,868

Teher — Passiva

	forint
Befizetett részvénytőke	22.201.802
Ált. tartalékalap és kamata	6.220,157
Különleges tartalékok	7.582,498
Nyugdijalap	1.353,166
Betét és tőkekamat	292 933.429
Folyó számlában	2 910,088
Kamatozó és pénztári jegyek	1.147,950
Kamatozó jelzálog levelek	421,900
Viszleszámitott váltók	7.401.290
Hitelezők	6.794 911
Vegyesekben	2.344,376
Nyerem. egyenleg 1882-ben	5.819,301
Főösszeg:	357.130,868

Az átlagos jövedelem 1882-ben a következő volt:

Budapesten: brutto 25 frt 89 kr., netto 18 frt 52 kr. A vidéken: brutto 26 frt 33 kr., netto 17 frt 65 frt, Az összesitett takarékpénztáraknál: brutto 26 frt 21 kr., netto 17 frt 71 kr.

Egybevetve a fentebbi főmérleget a már előzőleg hirdetett 117 magyarországi bank és hitelintézetek főmérlegével az 1882-iki végeredmény a következő:

A magyarországi 117 bank és 338 takarékpénztár, összesen 455 hitelintézet 1881-ik évi főmérlege.

Főmérleg 1882. deczember hó 31-én.

Vagyon — Activa

		forint
Készpénz deczember 31-én		13.209,693
Bankváltó	181.551,229	186.578,380
Hitelegyl. vál.	5.027,151	
Kötvénykölcsön		29.271,181
Jelzálogkölcsön		191,544,233
Előleg és kézizálog		23.758,932
Értékpapirok		107.803,837
Ingatlanok		18.779,098
Adósok		39.465.928
Vegyesekben		13.535,739
Veszteség (3 intézetnél		133,373
Főösszeg:		625.080,385

Teher — Passiva

	forint
Befizetet részvénytőke	81.385,652
Ált, tartalékalap és kamata	9.371,858
Különleges tartalékalap	17.795,176
Nyugdijalap	1.694,248
Betét és tőkekamat	337.547,254
Folyó számlában	10.825.337
Kamatozó pénztári jegyek	6.699,440
Kamatozó jelzalog levelek	105,460,610
Viszleszámitott váltók	11,825,692
Hitelezők	23.378,176
Vegyesekben	7.679,158
Nyerem. egyenleg 1882-ben	11.417,684
Főösszeg:	625 080,389

— Majd megmondom a grófnak, ha vége lesz az előadásnak, viszonzá Sz., ki kerülni akarta a feltünést.

— Mondja meg annak az embernek, viszonzá gróf W. meglehetős kihivó hangon, hogy ha csendesen nem viseli magát, hát bezáratom.

Erre az impertinens hangra, erre a provokativ szavakra a fiatal szolgabiróban is felülkerekedett az erkölcs, s kemény hangon ezeket mondá:

— E járásnak szolgabirája, tehát a rendnek őre én vagyok. Ha valakit kettőjük közül el kell rendzavarás miatt záratnom, az bizonyára nem K.—P. ur leend.

A mikor Kratky-Baszik előadása véget ért, már lehetett tiz óra. Kis városban nagy idő. Sz. a teremből kiérve, a sétatér felé fordult, s az utczán egy reá szemközt jövő katonatisztre akadt.

— Ép Sz. urat keresem, mond a tiszt, W. gróf megbizásából. Elégtételt követel előbbi szavaiért.

— Nekem igen kapitális tréfa lesz W. gróffal megverekedni, viszonzá Sz., de tudatom egyuttal, hogy K. P. barátom engem is felkért, hogy a grófot provokáljam. Tarde venientibus ossa, most már engem illet az elsőség. Ha a grófnak tetszik, korán reggel verekszem vele kardra.

— W. gróf nagyon fog örülni.

— Csak egy feltételem van: hogy a kardok hegyesre legyenek köszörülve.

W. gróf segéde beleegyezett.

W. gróf egyike volt az osztrák tisztikar legbátrabb tagjainak. Szenvedélyes, fékezhetlen dühéről inkább hirhedté, mint hiressé tette magát.

Midőn Olaszországban állomásozott, ott a polgárokat a kávéházakban nyilvánosan kaszabolta össze. Csehországban egy jámbor polgárt párbajban ugy összeapritott, hogy sebei következtében felgyógyulása után még hosszu ideig tébolyodott volt. Amint józan értelmét visszanyerte, egy alkalommal az utczán találkozott gróf W.-vel, s ettől ugy megrémült, hogy ujra megőrült. Sz. erős, izmos és felette ügyes vivó volt, de még addig sohasem vivott párbajt. Reggel találkozott atyjával, ki már tudott a dologról, s értesülve volt arról is, hogy gróf W. már tizenegy párbajban verte meg ellenfeleit, csak annyit mondott fiának: Vigyázz magadra!

— Vigyázzon az a német! kiáltott mérgesen Sz., mert megtudta, hogy W. gróf már jókor reggel olyast beszélt a sétatéren: „Heute werden wir einen Jungenherrn-Braten haben."

A kaszinó termében találkoztak az ellenfelek. Sz. jelent meg elsőnek, s a kitüzött határidőn tul tiz perczig kellett gróf W.-re várakoznia.

A segédek két pár kardot vittek. Sz.-nek volt joga választani. A mint megnézte a kardokat, látja, hogy hegyük nincsen kiköszörülve. Interpellálta e miatt a segédeket.

Gróf W. segéde kijelenté, hogy fele nem akar köszörült hegyü kardokkal verekedni, s ha Sz. a habra köszörült kardot el nem fogadná, akkor verekedjenek pisztolyra.

— Ön tegnap elfogadta fele nevében a köszörült hegyü kardokat. — No sebaj! A kard hegyét W. grófnak ajándékozom. Legyen vele boldog.

Ezután összeállottak. W. gróf megrohanta Sz.-et s három fejvágást intézett hirtelenében ellene. Sz. magas primmel parirozta, s egy belső vágást adott a grófnak, melylyel jobb homlokából egy négy krajczáros nagyságu csontot vágott ki.

A gróf ujra vágott, s Sz. bal mellét hasitotta fel. Több vágásra nem volt ideje, Sz. egy felső vágással karját levágta; mire arczra bukván, Sz. azt hitte, hogy az olasz kalózok cselezését próbálja, s hasát igyekszik felvágni. Nem tréfált tovább, hanem végig vágott rajta. A gróf hátát szelte részautosan ketté.

Az egész dolog egy pillanat müve volt. — Sokkal kevesebb idő alatt folyt le az aktus, mintsem el lehetne mondani.

W. gróf felgyógyult sebéből.

*

Az elnyomatás korában leginkább nyilvános helyeken, vendéglőkben, kávéházakban, bálokban tüstek össze az osztrák ármádia tisztjei a csivilekkel.

Igaz ugyan, hogy némely esetben a tisztek stenkerkedése nem eredményezte a várt hatást, mert fordultak elő oly esetek is, midőn saját fegyverökkel lettek megnyerve.

Igy a többek között valamelyik dunántuli megye székvárosában. K.-ban, a közönség legynagyobb nyugalommal hallgatta a czigánysenét. Csendesen busultak. Sirva vigadtak.

Az ott levő tiszteknek ez sehogysem tetszett. Összedugták fejüket, s azon gondolkodtak, mivel bosszanthatnák eseket a földig tiport, leigázott, letaposott magyarokat, kiknek még mukkanni sem szabad.

Az egyik tiszt, rövid tanácskozás után kivesz zsebéből két osztrák forintot, s megállitván a czigányt, oda inti magához, kezébe nyomja a bankókat, valamit sug fülébe, s re bene gesta, nagy mosolyogva hunyorgat pajtásainak.

A czigányprimás nagy busan visszaballag a bandához, kezd stimmelni s rá akarja huzni.

Mielőtt elkezdhette volna, a „bőkezü" katona tiszt hirtelen feláll, leveszi csákóját s elkiáltja magát:

Meine Herrn, aufstehen! Jetzt kommt Gotterhalte!

Ha a mennydörgős mennykő szép csendes nyári napon hirtelen beleüt egy beszélgető csoportba, ezek nem ijedhetnek jobban meg, mint ahogy megdöbbentek a mulatók, e „nagyon szeretett" nóta hirére.

Ha nem engednek a tiszt kivánságának, becsukják valamennyit, mert rebellis kutyák, akik még a Gotterhalte előtt sem akarnak ugy tenni, amint kellett a svájcziaknak Gessler kalapja előtt. Ha engednek, holnap tele lesz a város, hogy egynehány hazaáruló együtt mulatott a katonatisztekkel a Gotterhalte mellett.

Mit volt mit tenni, felállottak, levették föveg eiket, s állva, hajadon fővel végig hallgatták Haydn dallamos indulóját.

A tisztek diadala tökéletes volt. De rövid ideig tartott. Egy kedélyes fiskális, egyike azoknak a régi jó táblabiráknak, kikből innen-onnan már alig marad egy-kettő irmagnak, intett a czigányprimásnak. Ezután kivette bugyellárisát s tiz forintot átadva a czigánynak, stentori hangon kiáltá:

— Fünfmal Gotterhalte! S mielőtt a czigány rákezdhette volna, ujra megszólalt:

— Meine Herrn, aufstehen, es kommt noch einmal Gotterhalte!

Az egész közönség, köztük a tisztek is, — felállott, állva végig hallgatta, azután leült. A czigány kis vártatva ujra rákezdette. A vén táblabiró ismét követelte, hogy álljanak fel.

Mikor a czigányok negyedszer ismételték, a tisztek hirtelen összeszedelőzködve eltávoztak. A csivil publikum pedig megértvén a tréfát, jót nevetett a markába, — mert ily dolgok felett akkor hangosan nevetni egyenlő volt a felségsértés bűntényével.

Nem végződött ily kedélyesen pár évvel később egy ugyancsak csivilek és katonatisztek közötti konfliktus.

A pozsonyi jogászok ugyanis elhatározták, hogy a jogászbálra katonatisztet csak az esetben bocsátanak be, ha egyenruháját levetve, szalon öltönyt vesz fel.

A tisztek készalatt értesülvén a fiatalság e határozatáról, feltették magukban, hogy ha szép szerével be nem mehetnek, majd keresztülvágják magukat karddal.

(Folyt. következik.)

Az összesitett főmérleg nyomán a magyarországi hitelintézetek 1882-ben brutto 14 frt 03 krt, netto 10 frt 61 krt jövedelmeztek.

A budapesti és vidéki bankok és takarékpénztárakról külön külön egybeállitott és a fentebbi adatok alapjául szolgált 1882-ik évi főmérlegek és jövedelmi átlagok a sajtó alatt álló és még f. évi julius hóban megjelenő „Magyar Compass" 1883-iki XI-ik évfolyamában lesznek hirdetve.

Hirek.

— **A városi képviselőtestület** f. hó 10-én tartott rendkivüli közgyülésében elhatározta a király utczai kongó ut átvételét: ugy a pécs-varazsdi (városunkat metsző) állami ut és a Deák-tér kongó téglával leendő kirakását. — Ez valóban régi óhaj volt; s örömmel regisztráljuk annak beteljesülését.

— **A nagy kanizsai** tornaegylet f. évi junius 17 én a sáncsi kertben tánczestélylyel egybekötött zártkörü nyári mulatságot rendez, melyre a t. cz. közönség névre szóló meghivók által lesz meghiva. A meghivó belépti-jegyül szolgál. A hölgyek kéretnek egyszerü öltözékben megjelenni Kedvezőtlen idő esetében a mulatság következő napon, hétfőn, junius 18 án fog megtartatni. A tornászok csoportos kivonulása 5 óra d. u. történik.

— **Iskolai értesités.** A nagy-kanizsai hat osztályu polgári fiu-iskolában az 1882/83. évi rendes vizsgálatok folyó junius hó 18-tól 23-ig bezárólag fognak megtartatni. Ének-, zene és szavalatból álló zárünnepély pedig junius hó 24-én délelőtt 9 órakor tartatik meg a polgári iskola rajztermében. Mindezekről az érdekelteket, s a tanügy barátait tisztelettel értesiti az igazgatóság.

— **A helybeli polgári iskolai** ifjuság folyó hó 24-én délután 6 órakor hangversenynyel egybekötött nyári mulatságot rendez, mit a nagyérdemü közönség becses figyelmébe ajánlani bátorkodunk. Ha valaki az erre vonatkozó meghivót, bármely okból is, eddig meg nem kapta volna és erre igényt tart, sziveskedjék Schultz Károly rajztanár urhoz fordulni.

— **A nagy-kanizsai nyilv. pol. isk. ifjuság** segélyalapja javára 1883. junius 24-én Nagy-Kanizsán, a „Zöldfa" czimü kertben hangversenynyel egybekötött zártkörü nyári mulatságot rendez. Geiger Kálmán r. b. elnök. Rendező bizottsági tagok: Beck Ede ell. Berger József Bicsa János Fürst Sándor Hirschel József t. r. Horváth Nándor, pénztárnok Horváth Lajos Kapperl Samu Kohn Ferencz Tamás Sándor t. r. A meghivó mása át nem ruházható és csakis ennek előmutatása mellett válthatók belépti jegyek folyó hó 22-kén és 23-án délelőtt 10—12-ig és délután 4—6-ig a polgári iskolai épületben a VI. oszt. helyiségében és junius 24-én este a pénztárnál. Belépti dij: Személyenkint 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdete d. u. 6 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a „Korona vendéglő" nagy termében tartatik meg. Müsorozat: I. „Hymnus", Erkel F.-től; előadja a polg. isk. ének- és zenekar. II. (a. „Vándordal", Wéber K. M.-től) (b. „Mazur", Zaskovszky F.-től) előadja a polg. isk. énekkar. III. „Népdalok", előadja a polg. isk. zenekar. IV. „Kápolna", Kreutzer C.-től; előadja a polg. isk. énekkar. V. „Mazur Polka", Knobloch F.-től; előadja a polg. isk. zenekar. VI. „Álomkép", Arioso, Böhm C.-től; zongorakiséret mellett hegedün előadja Berger József V. oszt. tanuló. VII. „Népdalok", előadja a polg. isk. zenekar. VIII. „Eji látogatás", (Melodrama), Gyula P.-től. zenéje Káldy Gyulától; zongorakisérét mellett szavalja Eibner József VI. oszt. tanuló. IX. „Deákkedv", Polka française Péter S.-től; előadja a polg. isk. zenekar. X. „Népdalok", Tariczkytól; előadja a polg. isk. énekkar. XI. „Induló", előadja a polg. isk. zenekar.

— **F. hó 11-én az országos,** mozgó vegyes felülvizsgáló bizottság városunkban müködött. — Egyszersmint a havi utóállitás is akkor történt. Ezután minden hó 13-án lesz utóállitás. —

— **Szerencsétlen kimenetelü véres verekedés.** Vasárnap f. hó 10 én a lasznaki mulató-kertben Knebel-bakák és parasztlegények oly hatalmasan összekaptak, hogy mindkét részről „atak" rendeztetett és pedig azok szuronynyal, amezek pedig néhány hirtelen előkapott vasvillával. — A harcz oly elkeseredetté fajult, hogy a lasznaki vendéglős jónak látta kocsira kapni és a térparancsnokságnál jelentést tenni, mire azonnal erős őrjárat küldetett ki, de már ekkorra a harcz lezajlott és csak a sebesültek jajszava hallatszott. — A parasztlegények közül többen lettek sulyosan megsebesitve, a bakák közül csak egy, — de ezt oly veszélyesen találta egy vasvilla szurás, hogy jelenleg a katonai kórházban halálát várják, mert életéhez kevés a remény. A tettesek egy része már fogva van, s a vizsgálat mindkét részről erélyesen foly.

— **Amadeo Aosta** olasz koronaherczeg vasárnap délután 4 órakor érkezett városi indulóházunkba külön vonaton. Rövid itt időzése alatt meghallgatta a czigányzenét és — állitólag — száz frankot adatva a zenészeknek, utját Róma felé vette.

— **Áttérés a kath. vallásra.** A „Székesfehérvár és Vidéke" irja, hogy Sárbogárdon junius 3. bizonyos Schwarz Béla nevü, harmadéves joghallgató áttért a r. kath. vallásra, felvevén a keresztség szentségét. Es természetesen nagy ünnepélyességgel ment végbe és vig lakoma zárta be. Hát ez bizony olyan dolog, hogy részünkről a fenforgó vallaserkölcsi viszonyok között nehezen találnók magyarázatát valami nemesebb elhatározásban Az ilyen juhval az egyik akol nem veszit, a másik nem nyer. Nagyon csalódnak azok, akik az antisemitismussal felkorbácsolt társadalmi hullámokat mózesvallásu polgártársaink áttérésével vélik elsimithatónak. Előttünk minden törvényes vallás szent és tiszteletben tartandó. Éppen azért nem nézzük rózsás szemüvegen az efféle irányzatos áttéréseket, melyek lélektani ellenmondásban vannak a romlatlan gyermeki kor első benyomásainak kitörölhetlen emlékeivel.

— **Izményen,** (Tolnamegye) f. hó 7. és 8. közti éjjelen még mindeddig ismeretlen tettesek elloptak egy jómódu telkes gazda istállójából négy szép lovat szerszámostul, mely az istállóban fel volt egy szegre akasztva. A gazda cselédje éppen azon éjjel strázsa volt, ki hallotta az egyik csikó nyeritését, de azt hitte hogy az istállóban nyeritett a tovább ment. Két órakor, mikor a cseléd lefeküdni ment, az istálló üres volt. Minden keresés, nyomozás eredménytelen maradt. Ha nem kapunk más rendőrséget, ugy majd nemsokára azt fogjuk hallani, hogy nappal is lopnak lovakat.

— **Jégverés.** F. hó 10-ikén esti 8—9 óra közt Keresznyén (Somogymegyében) nagy jégeső volt. Mint mondják még reggeli 6 órakor is nagymennyiségü jég volt a földön. A gabnatermést és szőlőt majd egészen tönkretette. Szomoru lesz az aratás, annyival is inkább, mivel igen kevés gazda biztositotta termését Ugyanekkor Babócsán is nagy jég volt; Visvárnak is néhány részét érintette, de itt nem okozott jelentékeny kárt.

— **Megveszett.** Ezelőtt 9 héttel a kis-mányoki (Tolnamegye) kanász a legelőn őrizvén a csordát, lát egy kis kutyát jőni, mely egyenesen a csordának tartott. Mivel szép kis kutya volt, elhatározta azt bojtárja segitségével elfogni. A bojtárnak sikerült is a kutyácskát megfogni, hanem ez harapni akart; keresztül harapta a nadrágját, meg a dolmánya ujját anélkül, hogy testét megsértette volna. A bojtár elakarta ereszteni, de a gazdája nem engedte, hanem megfogta a kutyát s az ostorral megkötözte, mialatt a kutya hüvelykujjába harapott. A pásztor fel sem vette a csekély sérülést. — Junius 1-én délután, éppen 9 hétre az esemény után, a düh jelei kezdtek mutatkozni egyes rohamokban. 2 án annyira, hogy egyes perczekben összehuzta testét egy gombolyagba, rája meg ugy kinyujtotta tagjait, hogy iszonyu volt nézni a szegény kinjait. A rohamok mindig gyakoriabbak s erősebbek lettek s éjjel 1 órakor meghalt. Mikor a rohamok rája jöttek, mindenkinek távozni kellett, az ajtót rája kellett zárni, az ablakokat becsukni, mert a szegény annyira őrjöngött, hogy attól kellett tartani, hogy valakit megfog s megharap. A hivott orvos első látásra konstatálta, hogy a szerencsétlen ember megveszett.

— **Betöréses lopás.** Tófün (Baranyamegye) f. hó 4. s 5. közötti éjjel ismeretlen tettesek feltörték egy jómódu paraszt embernek a házmellett szilvásban álló présházát, onnét elvittek meglehetős mennyiségü bort, 10 itcze pálinkát, több kenyeret. A gazemberek, daczára annak, hogy a kis faluban éppen lakodalom volt s egész éjjel jártak-keltek az emberek — oda ültek kényelmesen a présház elé s ettek ittak, mit bizonyit az, hogy a gyepen feküdtek kenyérdarabok, turó, érett turó darabok, valamint a héber félig még borral tele. — Innét elmenve feltörtek egy kovácsmühelyt, abból elvittek 2 drb lőfegyvert s egy szép zsebórát valamint egy csomag kulcsot is.

— **Mekényesen** (Baranyamegye) f. hó 2-án a lelkész lovait akarták ellopni. A szolga az utczán kóválygott s mikor az éjjeli őrrel hasa megy, hát lát mécsvilágot az istállóban. Oda mennek. Amint a kaput kinyitja — a tolvajok egyike pisztolylyal rálőtt a cselédre, mire ez az őrrel együtt elmenekült. Az időt a betyárok is felhasználták s elillantak. Ha a cseléd még 15 percsig elmarad, hát elvitték volna bizony a lovakat, mert már benn voltak az istálóban.

— **Halál egy bundáért.** Horváth József, helynélküli pásztor, Rába Mihály sümeghi juhásztól egy bundát ellopott, miért is ez utóbbi társával szövetkezve, nevezett pásztort a sümeghi erdőn agyonverte. — A menekvést meg nem kisértett tettesek az illetékes biróságnak átadattak.

— **Elégés.** Dely János diósháli lakós neje a diósháli-hegyen levő pincze-hajléknál tüzet rakván, másfél éves fiát a tüz mellett hagyta s mig ő és férje a szőlőmunkával foglalkoztak a kis gyermek ruhájára égő parázs esett, melytől a ruha lángra lobbanván, mire a szülők a jajgatásra oda mentek, a gyermek égési sebeiben meghalt.

— **Vizbe fult.** A Rába folyó Körmendnél minden évben megkivánja áldozatát. Nemrég Eppinger Sándor, csesztregi születésü 18 éves kereskedő segéd Wiener Mór és fia Adolf czégnél, — fürdés közben a Rábába fult. Holttestét még nem találták meg.

— **Leányszöktetés.** Szent-Gróthon egy tekintélyes kereskedő leánya I., a mult héten L. kereskedővel megszökött.

— **Segély.** A király a zala-szentgróthi önkéntes tüzoltó egyletnek száz forintnyi segélyösszeget méltóztatott magánpénztárából legkegyelmesebben adományozni.

— **Roppant felhőszakadás** volt Arad-Hegyalja egy részén. Radnáról irják az „Arad és Vidékének", hogy ott erős mennydörgés és villámlás között oly borzasztó felhőszakadás volt, hogy a vizár a hegyekről rohamosan leözönlve egész Radnát, de különösen a főutczát egészen elöntötte. A viz még a kissé magasabban fekvő mellék-utczákba is behatolt, s a kapukban és keritésekben igen sok kárt tett. Több épülete: is megrongált, s a földeken a gabonát egészen leverte. A villám a határban többször leütött. A környék más helyeiről is szomoru hirek érkeztek.

— **Viperák Fiume környékén.** A rekkenő nyári napokban ez idén a fiumeieknek nem igen lesz kedvök az árnyas szabadban hüselni. A ponsali kőbányák örökös dynamit-robbanásai az addig, csöndes, napos hegyoldalból elriasztották a viperákat, s ezek átvándoroltak a nyugalmasabb Campagneba, hol most igazi rémét képezik a lakosságnak. E napokban egy munkást ugy megmart a vipera, hogy majd belehalt, Piasseban pedig egy tizennyolcz éves leánynak, ki virágot szedett kertjében, a lába ujjába harapott a mérges kigyó ugy, hogy a leány még most is életveszélyben forog. Sajnos, hogy az olasz köznép mindig csak babonával akarja elháritani az ilyes csapást; valami kövecset hordanak a zsebökben a vipera csipés ellen, a helyett hogy óvakodnának és baj esetén orvoshoz folyamodnának.

— **Egy szabólegény malheurja.** Steigner József csipésmegéd, ki egy veszprémi csipészmesternél van alkalmazva, a lutriba tett, jókedvében reskontóját csirizzel kaptafára ragasztotta. — Képzelhető a rémület, mikor észrevette, hogy a lutritáblán kitett vörös számok az ő számait jelzi, és ternót csinált, de a reskontót levenni nem lehet. Mit volt mit tenni, mint elküldeni a reskontót kaptafával, csirizzel együtt Budapestre. Kétséges, hogy kifizetve lesz, mert a szabályok azt irják elő, hogy a reskontónak sértetlenül kell maradni. A tanulság pedig az, — hogy ne rágd a csirizt, ha nem vagy éhes.

— **Lelkes csizmadia.** Egy az afrikai utazókért különösen lelkesülő bécsi csizmászmester a következő levelet intézte Holubhoz: „Nagyrabecsült doktor ur! En csak szegény csipész vagyok, de tisztelem az olyan bátor férfiakat, kik a világnak használni akarnak. Ha volna pénzem, ezzel támogatnám az ön vállalatát, de hát nincs. Engedje meg ezért, hogy legalább csinálhassak önnek néhány pár csizmát, melyek olyan jól fognak sikerülni, hogy bizvást elhordhatja majd őket Afrikában. A csizmák nem lesznek igen nehezek, és mégsem fognak egyhamar elszakadni, a mi igen fontos a sivatagban ama nagy veszélyeknél fogva, melyek ott például előfordulhatnak." Dr. Holub készséggel elfogadta az ajánlatot és az emiatt egész boldog csizmadia már meg is készitette a sivatag járó csizmákat.

— **Olasz Francesconi.** Mint Ajaccio korzikai városból irják, ott e hó 6-án olyan büntény fordult elő, mely teljesen megegyezik a bécsi Francesconi-esettel. Leccia pénzes levélhordót egy ottani vendéglő egyik szobájában valami éles vasszerszámmal veszélyesen megsebesitették. A tettes magához vette a levélhordó pénzes tárczáját, aztán megugrott. Leccia, ki a fejére mért ütés folytán elvesztette eszméletét, később magához tért ugyan, de a tettes külsejét illetőleg semminemü fölvilágositást nem bir nyujtani.

— **150 éves oltott meszet** leltek B.-Csabán, egy pincze fölásása alkalmával, mintegy két ölnyi mélységben. A körülbelől kétszáz vékányira rugó mész akkorából való, mikor azon a helyen 1730 táján templomot épitettek.

— **Eczetes kut.** Csoda történt városunkban — irja a Miskolczon megjelenő „Borsodm. Közl." — olyan nagy csoda, a milyenről sem a tudósoknak, sem a hirlapok ujdondászainak nem volt eddig fogalmuk. S. H. fazekas utczai lakos ugyanis a mult héten az udvarában levő kutat tisztittatta ki. Temérdek viszet kihuztak már a munkások, midőn egyszerre csak észrevették, hogy a felhuzott viznek igen sajátságos szaga van. Az utcza lakosai a rendkivüli esemény hallatára összefutottak, bámulták és szagolták a különös vizet s már gratuláltak is a tulajdonosnak, hogy az ő kutja bizonyosan valami kitünő ásványforrás, mely milliókat fog jövedelmezni, midőn egy munkás bátorságot vett magának és megkóstolta a vizet. „No milyen izü az a viz?" kérdezték mindenfelől. „Eczet ez uram, kitünő, erős essenczia eczet." „Eczet? . . . bámultak a jelenlévők — no még eczetforrást nem látott a világ. Ez csoda." Vegyileg megvizsgálták a vizet és kitünt, hogy az csakugyan nem más, mint eczet, mely a kut kövei között csakugy ömlött a kut medrébe. Ennek megállapitása után mindenki az okot kereste és nemsokára meg is találta. A dolog magyarázata az, hogy S. tőszom szédságában van a P. M.-féle eczetgyár, melynek pinczéjében egy óriási eczethordóról egy nappal ez esemény előtt lepattant az abroncs és az eczetet természetesen megitta a föld. S.-nak a kutja közvetlen a P. pinczéje mellett van, az itt elfolyt eczet tehát leszivárgott a nevezetes kutba. Ebből a dologból aztán igen érdekes pör fog keletkezni. ammennyiben P. kárpótlást követel S.-től azért, a miért az ő eczetjét fölfogta, viszont S. bepereli P.-ot azért, mert az ő kutját megrontotta.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **Ifj. Nagel Ottó** könyvkereskedése kiadásában Budapesten Museum körut a Nemzeti szinház bérházában megjelent a „Magyar általános levelező és házi titkár" első füzete, szerkeszti Knorr Alajos. Mint a füzethez csatolt tartalomjegyzékből látszik, e mü tartalma a nálunk eddig ismert levelezők tartalmától lényegesen eltér, mert nemcsak a levélirás szabályait és a levélminták közlésére szoritkozik, hanem oly ismeretek terjesztését is czélozza, melyeket a közéletben mindenkinek szüksége lehet, s melyeket nagy részt csak hosszasabb kutatás után csak is elszórtan egyes könyvekben, folyóiratokban találhatnánk fel; a müben tehát gyakorlati irányánál és tartalmánál fogva hasznos, sőt nélkülözhetlen kézi könyvet remélhetünk. Az előttünk fekvő első füzet a szerző a levél mint irásbeli fogalmazvány ismertetésével kezdi meg; a levél irásmód különleges jellegét, mond a szerző, a gondolat kifejezésének szabadsága és kifejezése képezi és habár a tevékenységében a levél iró általában csak józan ész, izlés, nemes és izléses illemre való tekintet korlátozhatja, de minthogy a levélnek egy kerekded egészet kell képezni, indokoltnak látja annak szükségét, hogy a levéliró bizonyos a müvelt világ közös tulajdonává vált szabályokat megtartani köteles, mely szabályok a nyelv és helyes irásra, a levélirás módjára, a tartalom előadásának és indokolásának szabatosságára és a külső alak helyességére vonatkoznak. Ezekben körvonalozza a münek levélirásra vonatkozandó tartalmát s mindjárt megkezdi a nyelv és helyesirás szabályainak ismertetését megmondja, hogy tulajdonképen mi értendő a nyelv alatt, értekezik a hangokról, melyek a gondolat kifejezés eszközéül szolgáinak, a hangok felosztásáról, a hangok kifejezésére szolgáló jelekről, a betükről és a hangok leirásáról. A második részben értekezik a szókról, azok jelentéséről, alakjáról s különösen a beszédrészekről, a szóképzésről és ragozás módjairól, megkezdi a harmadik részben a mondatokról és tárgyalja az egyszerü mondatot. Ezen érdekes tartalmu füzet ára 30 kr. Ajánljuk a t. cz. olvasó közönség figyelmébe és pártfogásába. Ugyan ezen kiadónál teljesen megjelent Önügyvéd czimü mü, melylyel e vállalat mintegy egészet képezni látszik, a kiadónál egy kötetben füzve vagy diszesen kötve, félkötetekben és füzetekben is kapható.

— **Grimm Gusztáv** könyvkiadótól Budapesten megkaptuk a Toussaint-Langenscheidt-féle franczia levelek 2-ikát. E hasznos és gyakorlati vállalatot melegen ajánljuk mindazoknak, kik a franczia nyelvet aránylag könnyü módon akarják elsajátitani. Előfizetési ár a 40 levélből álló teljes müre 10 frt, 20 levélre 5 frt 50 kr., 10 levélre 3 frt; egyes levelek 30 krjával kaphatók minden könyvkereskedésben.

Egyveleg.

— **Tüzoltó elefántok.** Hodgenagol ember Kadapában két elefántot tartott, melyek rendesen egy magányosan fekvő ház udvarán tanyáztak. Egyszer tüz ütött ki abban az udvarban, melyet azonban fecskendők segélyével csakhamar elfojtottak. Az elefántok nagy figyelemmel nézték a tüzoltók nagy munkáját, a fecskendők működését és a visszagár lövellését. Nemrég ismét tüz ütött ki a fászerben, és most ugyancsak kényére-kedvére ropogott a láng, mert nem vette senki sem észre. Mielőtt valaki odajöhetett volna, az elefántok azon mesterkedtek, hogy a tüzet eloltsák, ugyanis az udvarban levő kutból teleszivogatták ormányaikat, s a meglehetős vizmennyiséget a tüzre fujták. Mire a házi nép odasereglett, akkorra már a tüzet csaknem egészen eloltották.

— **Hogy büntetik a diákcsinyeket Amerikában.** Waronstownban négy akadémiai növendék azzal mulatta magát, hogy kiemelte egy farmer házának kapuját, azt elvitte és föltüzelte. A csiny kitudódott és a nagy diákot a biróság elé állitották. Ez a következő két büntetés közti választást engedé nekik: vagy kizáratnak az iskolából, vagy alávetik magukat annak a büntetésnek, melyet a megkárositott farmer fog rájuk szabni. A diákok az utóbbit választák s a farmer arra a büntetésre itélte őket, hogy hasogassanak négy öl fát s azt szállitsák egy szegény özvegy-asszony udvarára. Ez a büntetés azonban még nem volt elég, a biró azzal sulyosbitotta, hogy a favágást zenekar kisérete mellett az egész város jelenlétében, ennek tapsai között kellett végezniök.

— **A tenoristák öröme.** Egy impresszárió öt európai énekest szerződtetett egy délamerikai szinház számára. Egyik sem ismerte a másikat, s midőn már mind a hajón voltak, roppant meglepetésükre konstatálják, hogy mind az öten tenoristák. Előveszik az impresszáriót és kérdőre vonják, hogy mi jutott eszébe, midőn csupa tenoristákat szerződtetett? Legyenek nyugton, igen tisztelt uraim, válaszolt a derék férfiu, mind az ötükre igen nagy szükségem vagyon. Én, uraim nem szoktam ok nélkül meggondolatlanul cselekedni. Meg fogják önök igen tisztelt uraim látni, hogy négyen önök közül, mihelyest oda át lesznek, sárga lázban meg fognak halni, — az ötödik aztán lesz az operaháznak tenoristája!"

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Budapest, junius hó 7. 1883.

Steiner József és Társa termény-gabona és bizományi czég jelentése.

Szomoru hirek érkeztek a bánság kivételével az országnak csaknem minden vidékéről. A rozsda megsemmisitéssel fenyegeti gazdáink szép reményeit. A tartós szárazság miatt a tavaszi vetések is fenyegettetnek. Az üzérkedés nagy mérvben fejlődött emelkedő irányban.

Buza 40—50 krral emelkedett. Elsőrendü tiszavidéki 11.40-ig kelt; közepes 11.10, sárgás 10.70—10.90. Északmagyarországi sárga buzák 10,30—10.90-ig.

Rozs változatlan, szilárd, dohos 7.40, konkolyos 7.50—7.60, tiszta 780/90

Tengeri 6.70—6.80-ig fizettetett.

Árpa emelkedő. Takarmány 7.40, égetni való 8 frt, sörfőzdei 9.54.

Zab változatlan 6.20—6.70.
Köles hiányzik, 7.50—8,50 kelt.
Mohármag csendesb. 11,—11.50.
Bab. Fehér 9.50—10.50, törpe 12.50, barna 12.50.

Burgonya csekély készlet vannak, a külföldről érkező megbizásokat, megfelelő kivitelképes áru hiányában nem voltunk képesek effektuálhatni. Finom áru itt 3—3.40-ig kelt.

Határidőüzlet. A kedvezőtlen vetés állások hireire roppant felszökkentek az árak. Buza őszre 11.25 ig emelkedett, csökkent 10.70-ig, zárul 10.80. Tavaszra 40 krral drágább. Zab őszre 6.80. Tengeri majus—junius 6.84. Uj tengeri majus—junius 1884. 7·75, Káposztarepcze aug.—szept. 14³/₈ Rozs őszi határidőre 8 frtig kelt.

Vasuti menetrend.

Érkezik. Reggel. Indul.

		Ó.	P.			Ó.	P.
B. Ujhely	P. v.	4	8	Pragerhof	P. v.	4	48
Buda	P. v.	4	18	Barcs	P. v.	5	10
Fiume	Gy. v	5	27	Buda	Gy. v	6	—
Pragerhof	Gy. v	5	46	B. Ujhely	V. v.	6	15
				Buda	V. v.	7	15
Délben.							
Sopron	V. v.	12	16	Buda	P. v.	2	—
Pragerhof	P. v.	1	15	Pragerhof	P. v.	2	45
Barcs	V. v	1	41	Sopron	V. v.	2	55
Buda	P. v.	1	59	Barcs	V. v.	3	—
Éjjel.							
Buda	V. v	9	51	Pragerhof	Gy v	10	54
B. Ujhely	P. v.	10	28	Fiume	Gy. v	11	4
Buda	Gy. v	10	38	Buda	P. v.	11	50
Pragerhof	P. v.	11	19	B. Ujhely	P. v	12	5
Barcs	P. v.	11	3				

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

HIRDETÉSEK.

A nagy-atádi urodalom főbérnöksége részéről közhirré tétetik, miszerint az alább nevezett kissebb királyi haszonvétek bérbeadandók.

1-ször A „Korona“ nagyvendéglő hozzátartozandó épületekkel, mészárszék, garibaldi-kert és bormérési jogokkal 1884. január 1-től 6 egymásután következő évekre.

2-szor A „Szarvas“ vendéglő hozzátartozandó épületek, mészárszék és bormérési jogokkal 1885. január 1-től 5 egymásután következő évekre.

3-szor Kis-Atádon levő „Rózsa csárda“ hozzátartozandó épületek, bormérési jog és mulató-kerttel 1885. január 1-től 5 évre.

4-szer A berzenczei utban levő „Döhrögi csárda“ hozzátartozó épületekkel és bormérési joggal, 1884. január 1-től 6 egymásután következő évekre.

5-ször A rinyatéren levő ugynevezett kiserdei 2 kerekü vizes malom, hozzátartozó épületekkel, rét és földekkel 1884. aprilis 24-től 6 egymásután következő évekre.

Bérleni szándékozók naponkint délelőtt 11 órától déli 12 óráig kellő felvilágositást kapnak Atádon a gazdasági irodában.

Nagy-Atád, 1883. junius 10.

Az urod. főbérnökség.

948 1—3

3512/883. 949 1—3

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről ezennel pályázat nyittatik a király utczai állami kongó ut végétől a gymnasium sarkáig terjedő utszakasznak 748·16 méter hosszuságban, ugy a Deák-térnek kongó téglával leendő megépitése iránt, az összes munkálatok költség előirányzata 46395 frt 54 kr.

Az árlejtés szóbeli és irásbeli ajánlatok utján fog eszközöltetni, ennélfogva az ezen épitkezésre vállalkozni hajlandók felhivatnak, hogy az előirányzati összeg 10%-kát bánatpénzül, akár készpénzben, akár óvadékképes papirokban vagy helybeli takarékpénztári betét könyvekben az irásbeli ajánlatokkal együtt az árlejtés megkezdéseig vagy is 1883. évi junius hó 25-ik napjának délelőtti 10 órájáig Nagy-Kanizsa város polgármesteri hivatalánál annál bizonyosabban benyujtani sziveskedjenek, mert a később beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árlejtési feltételek és épitési tervek, ugy a költségvetés előre bármikor a hivatalos órák alatt a polgármester hivatalos helyiségében betekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1883. évi junius hó 10-én.

A városi tanács.

1549. sz. tkv. 1883.

Árv. hirdetm. kivonat.

Az alsó lendvai kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság köshirré teszi, hogy Marosa Ferencs végrehajtatónak Zsóleg Mátyás végrehajtást szenvedő elleni 280 frt tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az alsó-lendvai kir. jbiróság területén lévő Gomisa községben fekvő, a gomisai 144. sz. tljkvben A † 1 sor. 110. hsz. sz. alatt felvett ház 26. sz. alatt udvar és kert 1458 □ öl és fele részben alperes Zsóleg Mátyás nevén álló és az adó alapján 307 frtra becsült ingatlan részre az árverést 307 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi augusztus hó 21-ik napján délelőtti 10 órakor Gomisa községében a községi biró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arveresni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 30 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelsett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni. 947 1—1

Kelt Alsó-lendván, 1883. május hó 29-ik napján. Az alsó-lendvai kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

A Triesztben is kitűnő elismerésben rèszesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás“

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuviz-forrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditó ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi“ névvel leend ellátva. 939 4—8

Mindenkor friss töltés	Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

Kilencz érem.

Budai 926 3—6

RÁKÓCZY

keserüviz

vegyelemezve és jóváhagyólag véleményezve a magyar orsz. akadémia által Budapesten dr. Stölzer tanár által Münchenben, dr. Hardy tanár által Párisban, dr. Tichborne tanár által Londonban, dr. Gebhardt tanár Budapesten, dr. Zeisel tanár Bécsben és több orvosi tekintélyek által az emésztési szervek bántalmai és viselési nehézségeknél legsikeresebben alkalmaztatik s igy minden más viszek mellett mint legelőnyösebb, kiválóan ajánltatik.

Készletben találtatik minden gyógyszertár- és ásványviskereskedésben, friss töltésekben. — Tessék határozottan **budai RÁKÓCZYT** kéni.

Tulajdonosok: Loser testvérek,

Budapesten.

BERGER orvosi

KÁTRÁNY-SZAPPANA

orvosi tekintélyek által ajánlva, a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik

mindennemü bőrkiütések ellen,

különösen idült és sömörök, rüh, ótvar és élődi kiütések, ugyszintén varos orr, fagyday, izzó láb, fej- és szakálypikkely, **Berger kátrányszappan** 40% fakátrányt tartalmaz és igen elkülönitendő a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A csalások elkerülése végett kéresék világosan Berger kátrány-szappana és ügyeltessék az ismert védjegyre.

Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik

Berger orvosi kátrány kén-szappana

és azon esetben, ha az szükségeltetnie, ugy kéresék czakis a **Berger** féle kátrány kén-szappan, minthogy a külföldi utánzások eredménytelen készitmények. 902 5—24

Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésére minden

tisztátlanság a bőrön,

bőr- és fejkiütések gyermekeknél, valamint eddig elérhetetlen szépitó mosdás és fürdő-szappan mindennapi használatra szolgál

BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA

mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva

Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt

Főszétküldés: HELL G. gyógyszerésznél Troppban. Raktárak: Készletben van minden európai gyógyszertárban Főraktár Nagy-Kanizsa számára: PRÁGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK.

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás. Évenkint 3 sorsolás.

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban főnyeremény 50,000 forint, *továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt, 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52 nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül törlesztési sorsolás *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* tovább játszik a főnyereményre.

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint

kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 17-én. 48-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETESEK
6 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronkent 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlasicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A hullaégetés.

A hullaégetés eszméje ujból kisért. — Bécs városa csinál propagandát és kérvényezni készül az országgyülés előtt, hogy legalább az legyen engedélyezve, hogy olyanok hulláit, kik már életükben elégettetésüket kivánták, a tüz ereje által adathassanak az enyészetnek, jobban mondva: a tüz vegytani hatása alatt bomolhassanak alapelemekké, hogy a nagy természettel ujból egyesüljenek!

Sajátságosan „czirkulus viczi osus" az ember élete, illetőleg a világ alakulása.

Az alapelemek más es más összeköttetésbe lépve, különböző tömeget képeznek. Köneny és éleny bizonyos számarányban vegyülve a világtengereket alkotja, ugyanezen elemek más számarányban vegyülve a legkülönbözóbb közetek, majd növényeket képeznek.

A világ folytonossága a végnélküli bomlás és ujra-alakulásban találja magyarázatát; tehát mindennek, ami kezdettel birt, végének is kell lenni, mert ez a folytonos alakulás kérlelhetlen törvénye.

Hogy az életnek, mint ilyennek megszüntével az emberi test milyen vegytani folyamat mellett bomlik föl alapelemeire, az mindegy marad, mert a természetre nézve ugy sem veszhet el semmi; de ezen alakulás mikénttörténése az életben maradottak és születendők egészségügyére, nemzetgazdászatára nem lehet közönyös dolog különös tekintettel helyzetük és körülményeikre nézve, — amelyben épen élnek.

1875 ben, midőn a hullaégetés eszméje legelőbb járta be Európát, volt alkalmam egy röpiratban kifejteni nézetemet a hullaégetés és földbetemetkezés fölött, ugyan akkor kifejtettem és számokkal igazoltam, hogy általánosságban a hullaégetés nálunk sem nem czél-, sem nem időszerü, mert falvainkban, kisebb városokban a földbetemetkezés jelentékenyen jutányosabb mód és a föld népének vallásos érzületével sokkal inkább összenőtt, semhogy attól egy könnyen megtudna válni.

Hanem nagy városokra nézve, minők London, Páris, Bécs, Budapest stb. igen is, már akkor előnyösnek nyilatkoztattam ki a hullaégetést, mert a roppant terjedelem, az együtt elők szörnyü sokasága, meg a halálozások szükségképeni nagy száma, mig egyrészről a fővárosokban ugy is mindig drága telkek beszerzése meg a temetők távol fekvése bizony a temetkezést nem kevésbé teszik drágává és nem ritkán lesznek a temetők tultömöttekké, amely bajokon egy nagy város közönsége könnyen segithet több hullaégető kemencze létesité által és aztán kinek, kinek tetszésétől függ, hogy por akar-e lenni halála után, vagy hamu!

A földbe temetkezés által a föld nem lesz annyira megfertőzve, mint azt sokan hinni szeretnék. mert ezt számokban, pontos vegyi vizsgálatok utján több hirneves vegyész kimutatta. A körülmények által szoritva a fővárosok mintegy kényszeritve vannak a hullaégetést lassanlassan alkalmazásba venni.

A zálogintézetekről.

A „Zalai Közlöny" 44-dik számának vezérczikke nagyon korszerü eszmét penditett meg akkor, midón javaslatba hozta a hatósági zalogintézetek felállitását. S ha megondoljuk, hogy az eszme megvalósitásához nem igényeltetik egyéb, mint a gyámolitásra szoruló közönség iránt egy csekély jóindulat, ugy hinni és reméini akarjuk azt, hogy a humanus inditvány kellő méltánylásra fog találni, s az illetékes körök részéről nemcsak elvileg acceptáltatik, hanem annak megvalósitása érdekében a szükséges lépések is minél gyorsabban meg fognak tétetni és pedig annál inkább is; mert egy ily hatósági zálogintézetnek létesitése nemcsak a szegényebb néposztályra eredményez kiszámithatlan szellemi és anyagi hasznot, de hajlandó vagyok hinni azt is, hogy még a városi jövödelmet is fokozza.

A zálogintézetek ily jótékony hatásáról maga a kormány is meggyőződött akkor, mikor a fővárosban állami zálogintézetet állitott fel.

S ha ez a fővárosi és környékebeli szegényebb sorsu népre valóban áldás, miért ne lenne az a mi népünkre is?

A zálog melletti kölcsönt leginkább a személyi hitellel nem biró, s pillanatnyi pénzzavarban szenvedő polgárok veszik igénybe, kikre nézve a zálogházak csak jótékony intézetek még akkor is, habár csak a közönséges kölcsönnél magasabb kamatláb mellett üzérkednek is; mert lehet oly körülmény, hogy ma 10—20 frt hiánya miatt holnap 100 frtot vesztünk, de ha rendelkezünk ma 10–20 frttal, holnap ugyanannyit nyerünk, miből azután a magasabb %-ot könnyen és örömmel visszafizethetjük, de nem szabad a kamatlábnak oly magasnak lenni, hogy a visszafizetés csaknem lehetetlenittessék; mert ekkor a zálogintézet igen is voltaképen „uzsora barlang", mint azt a hivatkozott czikk igen találóan jelezte. Ez pedig átok egy vidékre, mely a koldusbotok számával csak az erkölcstelenséget szaporitja. Hogy pedig ily czélu intézetek felállitására bárki is privilegiumot nyerjen, azt nem lehet megengedni, s miként minden erre czélzó intézményt, épen ugy a már meglevő ily zálogintézeteket is mytroglycerinnel kell szétrobbantani.

Átérezte ezt a magyar országgyülés is akkor, mikor 1881-ben szükségesnek találta a kézizálog kölcsönügyletekre vonatkozó XIV. t. cz. megalkotását.

Sőt az 1872. VIII. t. cz. 5-ik §-a alapján már egyes községek is különös gondot forditottak a zálogintézetekre, a zugzálogintézetek el voltak tiltva, a nyilvános zálogintézetek pedig hatósági felügyelet alatt állván, azok üzletvezetését a hatóságilag jóváhagyott szabályok irták elő, melyekben a kamatláb magassága is czélirányosan korlátozva volt. Hogy azután mai napság is létezik oly zálogintézet, mely még most is 60% ra dolgozik, az csaknem hihetetlen. Nem azért állitom hihetetlennek a dolgot, mintha tán a hivatkozott czikk szavaiban volna okom kételkedni, hanem azért; mert törvény ellenes állapotot — nem képzelem, — hogy dédelgethet bármely hatóság és akár igenlőleg, akár pedig nemleges módon mulasztás által.

Ha tehát bárhol is létezik oly zálogintézet, mely 60%-ra dolgozik az kétségtelen, hogy az csakis a törvény által elöirt kellő ellenőrzés elmulasztása mellett képzelhető, mert a törvény határozottan megköveteli, hogy az iparhatóság a zálogüzletet és az üzleti könyveket havonkint legalább egyszer megvizsgálja, ennek megtörténtét az üzleti könyvekbe feljegyezze, a vizsgálat eredményéről a másodfoku iparhatósághoz esetről esetre, a ministeriumhoz pedig évnegyedenkint jelentést tegyen.

Ha az elmondottakhoz hozzávetjük a törvénynek még azon intézkedését is, hogy a kamatszedési jogositvány is korlátozás alá esik, a mennyiben a kamatláb magasságot a hatóság meghallgatása mellett a földmivelés ipar és kereskedelemügyi minister állapitja meg, ugy valóban álmélkodnunk kell a felett, hogy ség; most is létezhetnek „uzsora barlangok."

A légbe velük! Igen is állitson fel Nagy-Kanizsa egy hatóságilag kezelt zálogintézetet vagy legalább előnyös kedvezmények nyujtásával hasson oda, hogy magánosok által állittassék fel egy solid zálogintézet.

Jól lehet — mivel a kézizálog melletti pénzkölcsön üzlet is iparnak nyilvánittatott — ezen iparüzéshez a mindenkinek joga van és igy a város sem monopolizálhatja az ipar ezen ágát sem, mégis a verseny előmozditása jótékony hatásu lesz a közügyre nézve, amennyiben a fenálló zálogintézetek is vagy olcsóbb kamat mellett lesznek kénytelenek üzérkedni, vagy pedig esetleg kellő mennyiségü tőke hiányában elbuknak.

De zálogintézetet nem is lehet ám kamatos pénzből vagy csak egy pár száz forintból fentartani, mert az ily intézetek valóban uzsorabarlangokká fajulnak!

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi s iparkamarának 1883 ik évi április hó 19 én tartott rendes közös üléséről.

Jelenlevők:

a kamarai elnök Müller Paulin ur, mint elnök,

a kamarai tagok közül:

Barth Tóbiás, Dörfler György, Gallauner Antal Graf Gyula, Gross József, Lenck Gyula, Lenk Kálmán, Meller Manó, Ritter Vilmos, Russ Nep. János, Storno Ferencz, Thiering Lajos Zotti Károly soproni, — továbbá Ebler Antal és Hauser György győri, — Ebenspanger Lipót és Hirschl Ede nagy-kanizsai, — Freiberger János kismartoni és Deutsch J. M. és Ungar Zsigmond szombathelyi lakósok; Schindler Ferencz titkár és Wetzer Endre, segédtitkár.

Az ülés kezdete délutáni $3\frac{1}{2}$ órakor.

45. Elnök ur azon kérdést veti fel: van-e valakinek a f. évi február hó 15 én tartott rendes közös ülésről felvett

TÁRCZA.

Fohász.

Ifjuságom gyorsan tünni
Látom a bú szárnyain,
S reményimet elrepülni
Köny, keservek árjain.
Mint pusztaság tépett fája,
Állok árván, egyedül.
Lelkemben a multak álma,
Letünt üdve felmerül.
De mig hosszan igy merengek,
Ugy reményre föl-fölérzek, ...
S azt sugja a sejtelem:
Napom igy le nem megyen!

ZSIGA GYULA.

Magyar szinészet Bécsben.

— Saját tudósitónktól. —

Tulajdonképen kötelességem lett volna multkori referádámban a t. olvasót arról is értesiteni, hogy a „Cornevilli harangok"-ban midőn Blaháné (Serpolette) fellépett, megeredt a virágeső és szebbnél szebb virágok hullottak az ünnepelt művésznőre a szinpad fedélzetéről. Arról akartam egyszersmind referálni, hogy kik voltak azok, kik e virágesőt rendelték. de a mindenütt előnyben részesülő hirlapiró ezuttal kiesett a nyeregből; mert az illetők anonym akarnak maradni és az is maradtak.

Kedden, jun. 5én Evva Lajos és Fái J. Béla forditásában került szinre „A kertészleány" czimü operette Nuitter és Beaumont-tól. Blaháné ma nem játszott, de fellépett helyette a hazai szinművészet egy másik gyöngye: Pálmai Ilka. A darab meséje felette selejtes, mint rendesen a Lecocq féle operettek, azután frivol, hogy a censurának is volt dolga. Ez furcsán eshetett művészeinknek, kik azt sem tudhatják talán, minő fán terem a censura? Csak hiréből ismerték! Pálmai Ilkának „Micaela" szerepében volt alkalma egész tehetségét kifejteni és mindjárt első felléptekor képes volt hallgatói szeretetét megnyerni. A „N. Fr. Presse" is bünbánólag verdesi mellét, látva, hogy egyedül opponált az egész bécsi sajtóban és a „mea culpa"-hoz hozátette, hogy jó volna Pálmai Ilkát itt fogni Bécsben. Megyjegyzendő, hogy ezt csak a „N Fr. Presse" mondta, amire Pálmai Ilka hallgatott es mást gondolt. A jeles művésznő zajos örömmel fogadtatott és remek játéka miatt többször ösen ki lett tüntetve. Egy akkora csokrot nyujtottak fel hozzá a szinpadra, hogy minden megerőltetése daczára nem volt képes felemelni. Alig szabadult meg azonban e „tehertől" máris egy pompás virágvánkost kapott, ezt követte egy ritka szép virágokból készült kosár, melynek gyönyörü, izléses összeállitása és rendezése ép oly remekmü mint Pálmai Ilka játéka. L.-né Jenei Anna „Camerero major" szerepét szépen oldá meg; az arisztokrátikus affectátiót páratlan hüséggel adá vissza és ehhez járult még már multkor emlitett imposáns szinpadi alakja. Jenei Anna sokkal jobban játszik salon szerepekben mint a „prussliban." Solymosi (a király) zamatos humorával kitünően mulattatá a házat: drasztikus kifejezései, mozdulatai a legfőbb esetekben hangos kacajt idéztek elő, épigy Szabó (a pattantyusok ezredese) ki szintén tökéletesen felelt meg feladatának. Vidor (Gastán, Madeira herczege) rövid ittléte óta elnyerte épugy a közönség mint a kritika simpathiáját; pompás baritonista, játéka correkt, präcis. (Vásik erre is a német foga! De alighanem nagyon lóg a szőllő!) Sik Gizella (Josefa) kedves jelenség; fiatalságát tekintve, még nagy jövő vár reája. A kis naiv már is tetszik fesztelen játékában.

Szerdán, jun. 6-án olyan eset fordult elő, mint még soham. Közkivánatra adták ujra „A piros bugyelárist". Bécsben adtak már elő ki ünő darabot több mint százszor is, de sohasem közkivánatra! Ma megtörtént! Elállok ezuttal a kritikától, azt olvasóink ugyis ismerik már; csak Blahánéval akarok foglalkozni, ki ma elemében volt. Tulajdonképen mikor nincs Blaháné elemében? A hatás sikerült, — azok a kellemes mozdulatok hóditottak, a hamiskás szemek gyujtottak, — egyszóval mindenki Blahánét akarta ujból látni. Egyszerre csak hall a közönség valamit a szinpadon gördülni, — a művésznő is hallotta és meglepetve nézett vissza; de észrelehetett rajta venni, hogy ezen meglepetés nem tartozik a játékhoz, s csakugyan nem is tartozott. Azután mosolygott, köszönve mosolygott, a közönség dörgő éljene közt; — mert a gördülő tárgy egy kerekein forgó, egészben virágból készült kis kocsi volt, melyet két szinész vezetett pompás szalagokon a művésznő lábaihoz. Blaháné látszólag meg volt hatva, szinte mintha mondani akarta volna, hogy e kitüntetést nem érdemelte meg; pedig megérdemelte! Bécsi tisztelői ajándékozták neki. Ha távozni fog innen a jeles művésznő, gondoljon reánk vissza néha-néha, — nálunk ő örök és monumentális emléket hagyott remek játékával!

Csütörtökön, jun. 7-én „A falurossza" Tóth Edétől. Tekintve, hogy a roppant, hőség az osztrák főváros lakóit üldözi és éjjelre a környékbeli falvakba és nyaralókba kergeti, a ház szépen volt látogatva, és habár a játék kezdete a borsasztó forróság miatt 7-től $\frac{1}{2}$8-ra tétetett át, az esti órákban mégis ugyanazon forróság volt mint előbb. De azért a közönség forrósággal izzadással nem törődött, tömegesen jött szinházba és az szufolásig megtelt. Az előadás $\frac{1}{2}$8-kor kezdődött, de 7 órakor már minden hely el volt adva. „Das Haus ist ausverkauft!" mondja ilyenkor a német. Aki 7 órakor, vagy után jött, még szép szóért és méreg drága pénzért sem kaphatott jegyet; mert nem volt már egy sem!

Blaháné (Finum Rózsi,) mint mindenkor, ugy ma is aratta az elismerés babérát. Sok népdalt többször is kellett ismételni és ez volt az oka, hogy az előadás csak 11 óra felé ért véget. Tamássy (Göndör Sándor) már volt alkalmam különféle szerepekben látni és mindenkor kitünően játszott. Ma is kifogástalan volt játéka, több dalt kivánatra ismételnie kellett, játéka megnyerő volt és elmondhatom, hogy sokkal jobban veszi ki magát a parasztruhában, mint ebben játéka sokkal megnyerőbb mint például a huszárőrmester feszes egyenruhájában „A piros bugyelláris"-ban. Munkácsyné (Bátki Terczi) eddig jelentéktelen szerepekben lépett fel; de megjön mindennek az ideje és ma Munkácsyné is megjött, mert kikergette a közönség szivéből az iránta közömbösséget, miután kedves és élethü játékával meghóditotta vendégeit. Tihanyi (Gonosz Pista) szokott, élénk humorával mindenkor általános derültséget keltett és „a gonoszok becsületes familiájának utolsó sarja" sokáig élni fog a közönség emlékében. Tóth Ede nem tudhatta, hogy kik fognak időnként darabjában fellépni és igy történt, hogy ma Tamássy (Göndör Sándor) volt a falu rosszának deklarálva; pedig ő ártatlan, hisz nem bántott senkit! Blahánét (Finum Rózsi) jobban megillethetné e vád, ő „vétkezett", mert ő tett bogarat a közönség agyába! — — — —

Pénteken, jun. 8-án és szombaton, jun. 9-én „Hoffmann meséi" cz. regényes operette került szinre. Az operette valamivel többet ér Offenbach többi silány operettejeinél; meglátszik Offenbach operettején, hogy ő a zenekölto nem volt operette-iró, hanem operette-gyáros! A sok miatt pongyolává válnak művei. Különben „Hoffmann meséi" már meglehetősen kifejlődött opera és pedig Wagner Richárd stylusban tartva, hogy a hallgató a sok lárma miatt a szereplők szavát sokszor nemis hallja. A darab meséje (Barbiertől, Dr. Váradi Antal forditásában) jeles és épugy van kidolgozva. Kápolnai (Hoffmann meseiró) élénk játékával tetszett, pedig nagy volt feladata: három szerepet adott; egyszer Lindorf, azután Copélius és végre Miracle volt. Ezen operettenek csufolt tökéletes operában három oly szereplő lép fel, melyek mindegyikének három szerepet kell adni; azért nehéz a feladat. Kassai volt egy személyben András, Cochenille és Ferencz, — szerepei azonban igényte-

Mai számunkhoz van mellékelve a Légrády Testvérek budapesti könyvkiadó-czég kiadványai jegyzéke és előfizetési felhivása.

és nyomtatásban kiki kezén levő jegyzőkönyv ellen kifogása?

Kifogás nem tétetvén, ezen jegyzőkönyv hitelesitetnek tekintetik.

46. A tárgyalásokat megelőzőleg elnök ur, a mai ülésben oly szép számmal megjelent kamarai kültagokat, különösen az elsőisben résztvevő Ebenspanger Lipót és Hirschl Ede urakat, nemkülömben az ujonnan belépett beltagot Gross József urat szivélyesen üdvözölve, felkéri őket: miszerint őt a kamarát érdeklő ügyek terén legjobb tehetségük szerint támogatni sziveskedjenek.

47. A felolvasott üzleti jelentés szerint az utolsó ülés óta 626 beadvány érkezett az iktatóba és nyert szabályszerü elintézést.

Ezek között van:

261 átirat iparbejelentésekkel;

72 árjegyzék élelmi szerekről;

6 vasuti körözvény uj dijszabályok életbeléptetése, a gyors- és teheráru-forgalomban eszközölt változások és uj vasuti állomások megnyitása tárgyában;

4 jegyzék a magy. kir vámhivataloknál be- és kivitt árumennyiségekről;

26 átirat bejegyzett s törlött cégek;

29 átirat kamarai illetéklajstromokkal;

12 értesités kereskedői és ipartársulatok megalakulásáról;

— bizonyitvány kincstári szállitásokra vállalkozó megbizhatóságáról és szállitási képességéről;

2 átirat kiállitások tárgyában;

1 megkeresvény a katonai kincstár részére szállitott czikkekért felszámitott arak helyességének bizonyitása tárgyában.

48. Kamarai illetékekben befolyt:

a magyaróvári adóhiv.		4 frt	97½ kr.
„ kapuvári	„	34 „	66 kr.
„ zircsi	„	106 „	09½ kr.
„ sárvári	„	26 „	63 kr.
„ zala-egerszegi	„	6 „	07½ kr.
„ kaposvári	„	25 „	50½ kr.
az alsó-lendvai	„	106 „	75½ kr.
a letenyei	„	7 „	45 kr.
„ körmendi	„	242 „	57½ kr.
„ soproni	„	114 „	79½ kr.
„ szombathelyi	„	75 „	29½ kr.
„ mágócsi	„	20 „	98½ kr.
„ n.-kanizsai	„	13 „	57½ kr.
„ kaposvári	„	5 „	07½ kr.
„ győri	„	117 „	41½ kr.
Összesen		907 frt	86 kr.

49. Idegen kamarák részéről jegyzőkönyvek érkeztek és pedig:

az aradi kamarának 1882. oktober 25 és deczember 28-án,

a klagenfurti kamarának 1882. deczember 4 én,

a leobeni kamarának 1882. deczember 19-én,

a prágai kamarának 1882 deczember 22-én,

a brassói kamarának 1882. deczember 28-án és 1883. janár. 30-án.

a pilseni kamarának 1882. deczember deczember 28-án,

a triesti kamarának 1883. jan. 8., 15, 21., 24. és 30-án ugy febr. 14.,

a salzburgi kamarának 1883. jan. 9-én és február 20-án,

a troppaui kamarának 1883. jan 16-án és február 22-én,

az olmützi kamaránák 1883. jan. 16-án és febr. 27-én,

a laibachi kamarának 1883. jan. 17-én,

a grácsi kamarának 1883. jan. 19-én és február 27-én,

a zágrábi kamarának 1883. jan. 30-án, február 27-én, márcz. 27 én.

a bécsi kamarának 1883. február és márczius 7-én,

a zenggi kamarának 1883. február 11-én,

a temesvári kamarának 1883. febuuár 12-én,

a debreczeni kamarának 1883. február 15-én,

a kolozsvári kamarának 1883, február 24-én,

az innsbrucki kamarának 1883. február 21-én,

a zárai kamarának 1883. jan. 21-én,

a fiumei kamarának 1883. február 26-án,

a feldkirchi kamarának 1883 jan. február 26-án,

a roveretoi kamarának 1883. február 26 á ,

a pozsonyi kamarának 1883. február 26-án,

a miskolczi kamarának 1883. február 28-án,

a reichenbergi kamarának 1883. márczius 2-án és április 3 án,

az egeri kamarának 1883. márcz. 29 én és

a czernovitzi kamarának 1883. márczius 31-én tartott üléséről.

50. Egyéb nyomtatvány érkezett:

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara 1881. évi főjelentése.

A kassai kereskedelmi és iparkamara 1879., 1880., 1881. évi főjelentése.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara 1881. évi főjelentése.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara 1881. évi főjelentése.

A statisztikai évkönyv X. évfolyamának 1—8 füzetei.

A „Pester Lloyd“ 1881. évi évkönyve.

A pilseni kereskedelmi s iparkamarának 1875—1880. évi statisztikai jelentése.

Az egeri kereskedelmi és iparkamarának 1876—1880 évi statisztikai jelentése.

A „központi értesitő“ 13—30 terjedő számai.

A Levanteba irányitott tanulmányozási ut főeredményei.

A középeurópai visiutak kiépitése. —

Szabályzat a tőzsdeügynökök számára és árulüzleti szokások a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Vasuti statisztikai közlemények.

Deczember és január havi áruforgalmi kimutatás.

Az 1882. év II. felében bejegyzett áruvédjegyek átnézete.

1883. évi január havi áruvédjegylajstrom.

Oroszország ipara. Gelléri Mórtól.

Szeben és környéke czim és névtára. II. rész.

A szebeni polgári és iparos egyletnek 1882. évi jelentése.

Közzététettek:

51. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak f. évi február hó 9 én 5062 és február hó 24-én 8839. szám alatt kelt rendeletei, melyek szerint Sanministelli Fabio és Steitck Péter olasz, illetve szerb főkonzulokká neveztettek ki Budapestre.

52. Ugyanazon ministeriumnak f. évi február hó 11-én 4681 szám alatt kelt leirata a folyó évi április hó 14., 15., 16 án Budapesten tartandó dijosztással kopcsolatos juhtenyész-állat-vásár tárgyában.

53. Ugyanazon ministeriumnak f. évi február hó 28-án és márczius hó 28 án 9861 és 14132 számok alatt kelt kétrendbeli leirata a vasuti kocsik fertőtelenitéséért szedendő dijak tárgyában.

54. Ugyanazon ministeriumnak f. évi márczius hó 27-én 10897 szám alatt kelt leirata a kölni osztrák-magyar consulatus azon értesitésével, miszerint azon körülménynél fogva, hogy németország betiltotta az amerikai származású disznóhus behozatalát, a Rajna vidékén és Westphaliában, holott a sertéstenyésztés csak sovány sertések tenyésztésére irányul, jelenleg a magyar hizott sertések nagyon keresettek.

55. Ugyanazon ministerium f. évi márczius 23-án 10082 szám alatt kelt leirata, melylyel a magkereskedők figyelmeztetnek, hogy a rosz arankával kevert lucernamag árusitásától tartózkodjanak.

56. A kisbéri m. k. álladalmi ménesbirtok igazgatóságának az 1883. év folyamán levágandó és esendő marhák után gyüjtendő bőrök eladására vonatkozó hirdetménye.

57. A soproni m. kir. postaigazgatóság azon értesitése: miszerint az állami kezelés alatt álló postahivataloknál ezután vásár- és ünnepnapokon csak délutáni öt óráig fognak pénzutalványok felvétetni és kifizettetni.

Elintézett ministeri leiratok:

58 A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak f. évi február hó 20-án 7545 szám alatt kelt leirata, melylyel Putsch Sándornak vámdijleszállitásérti folyamodványa elutasitó elintézést nyert.

59. Ugyanazon ministeriumnak f. évi márczius hó 1 én 239 elnöki szám alatt kelt leirata azon utasitással, hogy az 1882. évi „Törvénytár“ és „Rendeletek tára“ ára fizettessék be a helybeli adóhivatalnál.

60. Ugyanazon ministeriumnak f. évi márczius 5-én 5598 szám alatt kelt leirata a gyujtószer- gyártásra vonatkozó adatok beszolgáltatása tárgyában,

61. A nagyméltóságu m. kir. vallás és közoktatásügyi ministerium kétrendbeli leirata, melyekkel az egyes helyeken felállitandó iparriskolák számára felügyelők neveztetnek ki.

Elintézett megkeresések:

62. A soproni m. kir. törvszék, mint kereskedelmi biróságnak megkeresése, az őrlemények kereskedelmét szabályozó szokásjogi megállapodásokra vonatkozó bizonylat kiállitása tárgyában.

63. A soproni m. kir. pénzügyigazgatóságnak két rendbeli megkeresése a fogyasztási adókivető bizottságba leendő néhány tag megválasztása tárgyában.

64. A herczeg Windischgrätz nevét viselő dragonyos ezred parancsnokságának átirata egy tiszti podgyász szállitmányra vonatkozó szállitmányszámla tárgyában.

65. Bettlheim W. Sámuel és fiai nagy-kanizsai czég panasza üvegsör árulása tárgyaban.

66. Benedikt E. panasza sörfogyasztási-adóval való jogtalan megterhelése miatt,

67. Zimmermann Károly szombathelyi kamarai kültag urnak, a helybeli kereskedelmi iskola szervezete és tanrendszere iránt érkezett tudakozódása.

68. Mihók Sándor urnak megkeresése „Magyar Compass“ czimü müvehez szükséges adatok iránt.

Vásárengedélyezések:

69. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak f. évi február hó 16 án 6929 szám alatt kelt leiratával megengedte, hogy sz. kir. Kismarton városa május hó 7-érc eső országos vásárját ez évben kivételesen ugyanazon hó 28-án tarthassa.

70. Ugyanazon ministerium f. évi február hó 20 án 8029 szám alatt kelt leiratával megengedte hogy Sopronmegyébe kebelezett Derecske községe, márczius hó 12-ére eső országos vásárját ez évben kivételesén ugyanazon hó 6 án tarthassa.

71. Ugyanazon ministeriumnak f. évi február hó 26 án 8865 számu leiratával megengedtetett, hogy Vasvármegye kebelezett Hosszu Pereszteg községe f. évi márczius hó 4-ére eső országos vásár. ugyanazon hó 5-én tarthassa.

72. Ugyanazon ministerium f. évi márczius hó 1-én 9231 szám alatt kelt leiratával megengedtetet, hogy Vasmegyébe kebelezett Jánosháza községe f. évi márczius hó 19 ére eső országos vásárját ez évben kivételesen ugyanazon hónap 20-án tarthassa.

73. Ugyanazon ministerium f. évi márczius 3 án 9792 szám alatt kelt leiratával megengedtetett, hogy Sopronmegyébe kebelezett Hegykő községe f. évi márczius 19 ére eső országos vásárját ez évben kivételesen ugyanazon hó 20 án tarthassa.

74. Ugyanazon ministerium f. évi márczius hó 9-én 11028. szám alatt kelt leiratával megengedte, hogy Zalamegyébe kebelezett Becsehely községe márczius hó 19-ére eső vásárját ez évben kivételesen ugyanazan hó 20-án tarthassa.

75. Ugyanazon ministerium f. évi april hó 16-án 17106 szám alatt kelt leiratával megengedtetett továbbá, hogy Vasvármegyébe kebelezett Hosszupereszteg községe f. évi május hó 5-ére és junius hó 30-ára eső országos vásárjait, ez évben kivételesen május hó 8-án s junius hó 28-án tarthassa.

76. Végül ugyanazon ministeriumnak f. évi márczius hó 27 én 10880 szám alatt kelt rendeletével megengedtetett hogy Nedelits községe f. évi márczius hó 10-én meg nem tarthatott országos vásárja helyett f. évi április hó 9 én pótvásárt tarthasson. (Folyt. következik.)

A soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

1821. szám.
1883. Hirdetmény.

A Sopronban, Bánfalván, Kőszegen, Rohonczon, Nagy és Kis-Kanizsán, (esetleg Lasnakon) és Keszthelyen elszál-

Folytatás a mellékleten.

---

lenek. Hegyi Aranka ma lépett fel itt először mint Olympia, azután mint Antonia és végre mint Stella. Evva igazgató ur Hegyi kisasszonnyal társulata egy uj csillagát mutatta be. Hegyi Aranka érdekes jelenség, kitünő szinésznő és elsőrangu énekesnő, ki egyszersmind ügyes technika felett rendelkezik. Hangja a magasban felette kellemes, lágy es kitartó. Az első felvonásban az Automata jelenetet kitünően adta, midőn is négy óriási, gyönyörü csokorral lett kitüntetve. Az egyiket nézni olyan furcsa volt! Vörös és fehér cameliákból és rózsákból készült és a körülete a nemzeti szint zöld levelek egészitették ki, — végre, uram bocsá'! a csokor „schwarz-gelb“ szalaggal volt összekötve! A fiatal szinésznő az egész harmadik felvonást meghatottan játszotta és oly kitünően, hogy az egész ház demonstrativ ovátiókba tört ki. Sik Gisella, Miklós szerepét adta. Kedves, pikáns jelensége mint „Bursch“ sokkal jobban tetszett mint kissé félénk játéka.

Hegyi Aranka még fiatal, de máris kitünő szinésznő és ugyanilyen énekesnő. Tagadhatlan az, hogy Blahánétól messze, még nagyon messze áll! De ezt sohasem fogja tőle megtagadni senki, hogy mint szinművésznő és mint énekesnő okvetlen Pálmai Ilka fölé helyezendő! „Hoffmann meséi“ előadása sok galibát okozott; mert Steiner német igazgató az előadás eszméjével sehogysem tudott megbarátkozni, minthogy ezen darabot adták a Ringszinházban, midőn az leégett. Evva igazgató ur azonban minden előitéletet eloszlatott és habár pénteken adták is először, ezen kellemetlen reminiscentiáju darabot, a babonások mégis meggyőződhettek arról, hogy a babona csupán babona!

Vasárnap, jun. 10-én másodszor: „A falu rossza“. A borus idő is kedvezett és Thalia temploma épugy mint az első előadás alkalmával zsufolásig megtelt. Aki sokat jár szinházba, mint a szinikritikus, az elmondhatja, hogy a jó darab sokszori látogatása monotonná, sőt untatóvá válik előtte. „A falu rossza“ azonban megmarad eredeti élénkségében és elevenségében, — mihez nagyon sokkal járul hozzá Blaháné, Tamássy, Tihanyi és Munkácsyné ugy szintén Rákosi Szidi (Boriska) kitünő játéka. —

Hétfőn, junius 11-én „A sárga csikó“. Csepreghytől. Blaháné ujabban értette a közönséget felvillanyozni és legtöbb dalait többször is kellett ismételnie. Egy óriási babérkoszorut kapott nemzeti szinü szalagokkal, következő felirattal: „A bécsi magyar akadémiai olvasó- és társaskör Blaha Lujzának,“ ezenkivül egy ritka szép virágkosarat. Élethüen és remekül játszottak még Tamássy (Laczi,) Tihanyi (Gelecséri pusztabiró,) Solymosi (Bolcs Iczig), ki humorával gyujtott.

Kedden, junius 12-én „A peleskei nótárius“ Gaál Józseftől. A bohózat még ma is képes hatni és annál is inkább megérdemli, hogy meg hajoljunk előtte; mert nemcsak meséje eredeti és kivitele kitünő, — hanem egyegül áll irodalmunkban. Pálmay Ilka lépett fal e darabban mint Nina szobaleány. Valóban, Pálmay Ilka szerencsétlenül választja darabjait. Nem elégséges a müvészethez a szép arcz, a csinos szinpadi alak, — oda még más is szükséges. Pálmay Ilka e hó 11-én énekelt próbát a bécsi operában, és néhány darabban vendégszerepelni fog. Ha sikerül, akkor Bécsben fogják az operában. Az igaz, hogy szépen és jól énekel, mindamellett ha hazai müvészetünk Pálmay Ilkát elveszíti, nem fog érzékenyen érintetni. Tihanyi (a nótárius) valóban remekelt és különösen Pesten létekor falusi ötleteivel a házat általános kacajra inditotta. Tamássy (Bacsur Gazsi) szépen játszott és róla elmondhatom, hogy az ilyen korhely, betyár és szegény legény szerepekben egészen otthon van; ez az ő tere, melyen valóban érzékenyen tud játszani.

Életre-halálra!

(Párbajtörténetek.)

Irta: ***HAJNÓCZY LAJOS.***

(Folytatás.)

A jogászok bálelnöke S. gróf volt, S. I. somogymegyei birtokos fia, ki pár év előtt egy hülés következtében oly hirtelen halt el. S. gróf tetőtől talpig gavallér volt. Jól lőtt, kitünően vivott, s bátor volt egész az eszeveszettségig.

S. gróf maga ült a bálterem bejáratában levő asztalhoz, ellenőrizni a vendégeket. Egész báli toilettben volt, ugy amint a háziasszonnyal a bált készült megnyitni.

Egyszerre kardcsörgést hall.

Felpillant álmodozásaiból, s a helyőrség egy tisztjét látja maga előtt teljes diszben, csákóval fején s tábori övvel derekán.

— Kérek egy belépti jegyet, mondá csehbe ojtott német katonai dialektussal a marsfi.

— Nagyon szivesen, főhadnagy ur, viszonzá a fiatal gróf, előbb azonban méltóztassék haza fáradni, s czivil ruhába öltözni, mert a rendezőség elhatározta hogy egyenruhában nem bocsátja be a tiszteket a bálba.

— Uram! ez sértés!

— Ha sértésnek veszi főhadnagy ur, szolgálok elégtétellel. Tout á l'heure!

— Tehát azonnal.

Bementek a rendezői szobába, ahol már a kardok készen levén, a bálelnök három másodpercz alatt az napra bálképtelenné tette a főhadnagyot.

Amint az aktusnak vége volt, mintha semmisem történt volna, felöltözött, s visszaült a terem ajtajába.

Alig telt el annyi idő, amennyi alatt a sebesült tisztet lakásába szállithatták, már egy másik jelent meg, s belépti jegyet kért.

Hasztalan.

Verekszünk utolsó lehelletig, de egyenruha nem tarkitja bálunkat, ez volt a jelszó. A második tiszt sem volt szerencsésebb társánál. Ugyanigy járt még kettő. Ekkor azután a tisztura k belátva, hogy hasztalan tesznek egyenruhában kisérletet, felhagytak tervükkel.

Az egész párbaj-história oly csendben, oly zajtalanul s feltünés nélkül folyt le, hogy a rendezőség tagjain kivül alig tudott róla valamit két-három ember.

A dolog azonban ezzel még nem ért véget, mert igen érdekes folytatása van. S. gróf másnap reggel a kávéházban ült, s ujságot olvasott.

Háta mögött a helyőrség tisztjei beszélgettek az előtte való nap szomoru eseményeiről.

Egy szikár őrnagy szakkermentezett, hogy milyen skandalum az, hogy egy tintás ujju ficzkó a császár ő Felségének négy vitéz katonáját igy felcsufolta. —

Gróf S. letevén a hirlapot kezéből, odalépett a szikár őrnagyhoz, s e szavakkal mutatta be magát:

— Őrnagy ur, én S. gróf vagyok, ugyanaz, kit ön „tintás ujju ficzkónak“ nevezett az imént. Nézze csak, ez nem igaz, ujjaimról lemostam már tegnap este a tintát.

Az őrnagy megértette e szavakat, s okulván tisztjeinek sorsán, pisztolt választott.

S. gróf golyója az őrnagy mellét furta keresztül, s azt hitte, hogy ellenfele belehal sebébe, azért is rögtön elmenekült Pozsonyból.

Néhány évre rá S. gróf egyik előkelő fürdőben töltvén a nyarat, megérkezése után a sétányon egy fekete szalon kabátos kövér spiszbürgeres kinézésü ur hirtelen hozzá szalad, s e szavakkal kezdi ölelgetni.

— Szervusz, bruder! No csakhogy láthatlak ujra! S. gróf meglepetve tekintett a tulságosan nyájas öreg urra. Gondolkodott egy darabig végre kijelen tette, hogy biz ő nem képes felismerni öreg bruderját.

Az öreg ur csak folytatta az ölelgetést, s e közben elmondta, milyen jól csekedte S. gróf, hogy három év előtt Pozsonyban őt oldalba lőtte. Mert hát sebe következtében pensionálták, s nem kellett neki sem az olasz, sem a porosz háboruban résztvenni.

A harcziás őrnagy békeszerető polgárrá változott.

*

A hatvanas években számos halálos kimenetelü párviadal volt. Legnagyobb szenzácziót keltett az, melben a párbajok mithoszi alakja, Elek Gusztáv, Reviczky Szevért agyonlőtte.

Majdnem ily feltünést keltett, de mégis kevésbbé ismert ama másik, mely H. és gróf Kreuth között ment végbe. H. és gróf Kreuth jó viszonyban voltak. Egy alkalommal valami csekélység fölött összeperöltek, s a czivódás vége kihivás volt. Kreuth gróf nem akart kibékülni; minden áron azon volt, hogy czimborájával megverekedhessék. Erős vivó volt. H.-nak addig az ideig soha sem volt kard a kezében. Segédei négy heti időt kértek, hogy H. a kardforgatásban gyakorolhassa magát.

Kreuth gróf felindulásában többfelé hangoztatta, hogy H.-nak ketté hasitja fejét.

A végzet könyvében másként volt megirva. Abban az időben még Budapest csak Pest volt. A mai uj bécsi-utcza helyén egy kedvelt vendéglő állott, a Fehér hajó. Ennek az első emeleti termében ment végbe a bárbaj. A két fél segédei majd mindennap látván kardpárbajt, nem tektettek arra sem valami nagy sulyt, s nem hitték, hogy egy jó vágásnal egyéb következménye lehessen.

A mint a két fél összecsapott, H. egy alvágással. Kreuthnak hónalját metszette fel. Kreuth gróf néhány percz alatt elvérzett, a nélkül, hogy az orvos a vérzést képes lett volna elállitani.

Sajátságos játéka a véletlennek. Kreuth gróf meghidegült teteme ott hevert élet nélkül a vendéglő padlóján; a rendőrség megjelent, s az esetről jegyzőkönyvet vett fel. A mint zsebeit kimotozták, kabátja belső zsebében egy felbontatlan levelet találtak.

A levelet Kreuthnak Aradmegyében lakó édes anyja irta. Az ég szerelmére kérte gyermekét, menjen mielőbb haza. „Vérben, fagyban láttalak álmomban — irja a szerető anya — kerülj minden czivakodást, s a mint teheted, jöjj azonnal haza.“

E levelet gróf Kreuth sohasem olvasta; a szerető anya sohasem látta gyermekét.

*

Az alábbi eset szintere Hevesmegye volt.

Novotha Gyula egyike az odavaló fiatal gavalléroknak erejével beleköteleződött Sz. megyei tisztviselőbe.

Novotha hires lövő volt megyeszerte. Négy krajczárost, feldobott kavicsot, leveleket a fa ágáról a revolverrel lövöldözgette le.

Elek Gusztávot kivéve, talán Simonyi Simon és gróf Nemes Ábrahámnak volt oly biztos keze és szeme, mint Novothának.

Elek Gusztávnak csodaszerü képessége a lövésben köztudomásu.

Simonyi Simon, ki csak pár év előtt hunyt el, a régebbi időben néhány vendéget egy fürdőhelyről el akarván riasztani, ebéd közben lehozatta szobájából pisztolyait, s egyik, tőle mintegy husz lépésnyire ülő vendégnek, amint az fekete kávéját iszogatta, a kávés csészét kilőtte kezéből.

A halálra rémült vendég életbiztonság elleni vétség miatt emelt panaszt

HIRDETÉSEK.

A Triesztben is külön elismerésben részesült

jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditó ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 933 5—8

Mindenkor friss töltés	Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radkersburg.

KATONAI TANODA.

Egyéves önkénytes tanfolyam

Budapest, nagykerosa-utcza, 13. szám alatt

Ezen tanfolyam oly fiatalok számára fennáll, kik hadi kötelezettségüknek, mint egyéves önkénytesek eleget tenni óhajtanak, képesitésüket azonban egy vizsga letétele által kimutatni kötelesek. **Ezen tanfolyam 1883 julius 1 én veszi kezdetét és hat hónapig** tart, naponta három esti előadási órákkal, hogy a résztvevők a nap folyama alatt polgári foglalkozásuk után járhatnak A vizsga német, magyar vagy horvát nyelven letehető. A hallgatók kivánatra szállást és teljes ellátást nyerhetnek az intézetben. Beiratások és felvételek naponta az igazgatósági irodában. Programmok kivánatra ingyen.

945 2—4 Az igazgatóság.

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő** Harkányi gyógyfürdő.

Magyarország, Baranyavármegyében,

fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézeteihez tartozik, hanem a külföld hason gyógyitásait mindenben fölülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg Dr. **Than Károly** vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, bőszenyt és mindeddig ismeretlen szénéleg-kénoegőzt tartalmaz.

Kitünő gyógyitási hatással bir **csuzos, köszvény, görvély, idült bőrkiütésekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebrészek, daganatok** és biganyos gyógyszerek által okozott **mérgezésekre**, továbbá **máj-, lép, általán mirigy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok** és ivarszervi **bántalmak ellen.**

A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerü gyógyforrásnál eszerek és ezerek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasongyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit.

Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: **Pécs**, alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács-Pécsi vasut, állomás: **Villány**.

Posta- és távirda-állomás.

Bővebb tudósitást a legnagyobb **készséggel Dr. HELLER JÓZSEF** rendes fürdőorvos nyujt.

Harkány, 1883. junius 1. 940 2—12

Harkányi gyógyfürdő. **A fürdő igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

3512/883. 949 2—3

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről ezeunel pályázat nyittatik a király utczai állami kongó ut végétől a gymnasium sarkáig terjedő utszakasznak 748·16 méter hosszuságban, ugy a Deák-térnek kongó téglával leendó megépitése iránt, az összes munkálatok költség előirányzata 46395 frt 54 kr.

Az árlejtós szóbeli és irásbeli ajánlatok utján fog eszközöltetni, ennélfogva az ezen épitkezésre vállalkozni hajlandók felhivatnak, hogy az előirányzati összeg 10%-kát bánatpénzül, akár készpénzben, akár óvadékképes papirokban vagy helybeli takarékpénztári betét könyvekben az irásbeli ajánlatokkal együtt az árlejtás megkezdéseig vagy is 1883. évi junius hó 25-ik napjának délelőtti 10 óráig Nagy-Kanizsa város polgármesteri hivatalánál annál bizonyosabban benyujtani sziveskedjenek, mert a később beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árlejtési feltételek és épitési tervek, ugy a költségvetés előre bármikor a hivatalos órák alatt a polgármester hivatalos helyiségében betekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1883. évi junius hó 10-én.

A városi tanács.

A nagy-atádi urodalom főbérnöksége részéről közhirré tétetik, miszerint az alább nevezett kissebb királyi haszonvétek bérbeadandók.

1-ször A „Korona" nagyvendéglő hozzátartozandó épületekkel, mészárszék, garibaldi-kert és bormérési jogokkal 1884. január 1-től 6 egymásután következő évekre.

2-szor A „Szarvas" vendéglő hozzátartozandó épületek, mészárszék és bormérési jogokkal 1885. január 1-től 5 egymásután következő évekre.

3-szor Kis-Atádon levő „Rózsa csárda" hozzátartozandó épületek, bormérési jog és mulató-kerttel 1885. január 1-től 5 évre.

4-szer A berzenczei utban levő „Döhrögi csárda" hozzátartozó épületekkel és bormérési joggal, 1884. január 1-től 6 egymásután következő évekre.

5-ször A rinyatéren levő ugynevezett kiserdei 2 kerekü vizes malom, hozzátartozó épületekkel, rét és földekkel 1884. aprilis 24-től 6 egymásután következő évekre.

Bérleni szándékozók naponkint délelőtt 11 órától déli 12 óráig kellő felvilágositást kapnak Atádon a gazdasági irodában.

Nagy-Atád, 1883. junius 10.

Az urod. főbérnökség.

948 2—3

Ransomes, Head és Jefferies

FŐÜGYNÖKE

GROSSMANN J.

BUDAPESTEN.

892 9—9

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH

ELSÓ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA

BUDAPESTEN.

„Szives megkeresésért vagy gyártelepünk megtekintésére tisztelettel felkéretik."

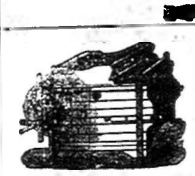

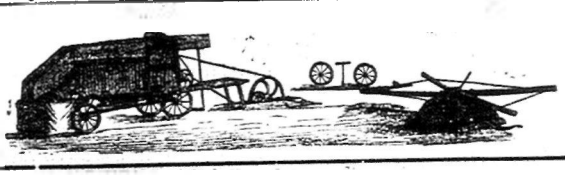

Kávé Triesztből.

Árak mint nagyban vételnél.

Alulirott czég küld 4½ kilós póstacsomagban vám- és bérmentve, csomagolás felszámitása nélkül utánvéttel, vagy az összeg előre beküldése mellett kávét a következő árak mellett:

Mokka, valódi arabiai	—	1 kilő	frt 1.84
Ceyloni gyöngy legfin. barna	1	„	„ 1.94
Ceyloni finom nagy szemes	1	„	„ 1.70
Cuba legfin. nagy szem. barna	1	„	„ 1.78
Portorico legfinomabb	— 1	„	„ 1.60
Guatemola legfin. erős, kiadó	1	„	„ 1.42
Aranyjava (Menado) igen fin.	1	„	„ 1.56
Zöldjava, finom	— — 1	„	„ 1.34
Santos, finom	— — 1	„	„ 1.29
Rio, legfin. erős és kiadó	1	„	„ 1.18
Rio, középfin. erős s kiadó	1	„	„ 1.15

Egy 5 kilós kosárba.

Narancs vagy czitrom, szép és válogatott 30—45 drb, egy kosárban frt 2.10

Sambo F.

901 11—12 Triest.

HIRDETÉSEK.

1881-ik évben 295 000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszallitva

A párisi 1881. évi orszagos kiallitason ezüstérem aldiszokat nyert.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kivánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

862 8—12 **m. k. udvari szállitónál BUDAPESTEN, Erzsébettéren.**

Ugyszintén minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

A párisi 1881. évi orszagos kiallitason ezüstérem aldiszokat nyert.

1881-ik évben 295 000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszallitva.

Dr. Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigorusan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s így ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanczban tartott jogositó jegy a maga valódiságban kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért

Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: **Prager Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.**

U. l. **Dr. Hartmann** az rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében a itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül. Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 814 55—

Wien, Stadt, Seilergasse Nr. 11.

Ruston, Proctor és társa

Budapest. Nádor-utcza 39 és 41. szám,

ajánlják a legelső dijjakkal kitüntetett

gőzmozdonyaikat fa- és szénfütésre, szabad. szalmafütő gőzmozdonyaikat

gőzcséplőgépeiket dobmentő és üszegtisztitó előkészülékkel.

Hoffherr-féle egyszerü és tisztitó cséplőkészleteket járganyhajtásra.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 918 6—10

Mautner József

első pálinka főzöde és borkereskedése

924 5—13 **Szegszárdon.**

Ajánlja kitünő minőségü pálinkakészitményeit, ugymint:

kitünő törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	(hordó nélkül)	21 frt
kétszer égetett törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	„	23 frt
valódi törköly pálinkát	„	30 frt

Továbbá *szlavon* és *szirmiai* ó- és uj *szilvoriumot* hordóval együtt 38 frt.

Végül *szegszárdi* ó- és uj vörö s *borait* mérsékelt árak mellett.

Szives megrendelések a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve szállittatnak. A kiürült hordók, ha azok 4 hónap alatt a hidas-bonyhádi állomásig bérmen tve visszaszállittatnak, ugyanazon áron mint felszámittattak, visszafogadtatnak.

ROBEY & COMP.

Budapesten, IX-ik kerület, Üllői ut 35 szám alatt,

ajánlják országszerte legjobbnak ismert

tüzanyagot megtakarito szén-, fa- és szalmafütésre

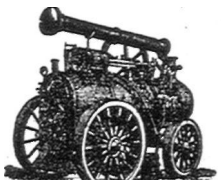

berendezett

gőzmozdonyaikat

felülmulhatatlan és bármely időjárás viszonttagságainak legjobban ellentálló

vasgerendás cséplőgépeiket

szabadalmazott magán etető szerkezettel vagy a nélkül.

Árjegyzékek, ugy Magyarország első rendü uradalmai és gazdáiról származó a gőzcséplő készleteink rendkivüli nagy munkaképességéről és utolérhetetlen tartósságáról szóló bizonyitványokat tartalmazó legujabb kiadványunkat, kivánatra bérmentve küldjük. 917 6—10

KRONDORFI

Savanyu-Kút

„STEFANIA Koronaherczegnő forrás."

Trieszt 1882 arany érem.

Szénsavdus természetes ágy asztali viz, hatásának bizonyult a légzési szervek és gyomor bántalmainál.

900 4—10

Kutvállalat KAHL és társa Krondorfban Carlsbad mellett.

Főrakt. N Kanizsán: Rosenberg Ján. és Welisch Józs. uraknál.

½ lit üveg 20 kr. 1 lit. 26 kr. 1½ lit. 30 kr.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK.

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás. Évenkint 3 sorsolás

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban **főnyeremény 50,000 forint,** *továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt. 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52. nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül **törlesztési sorsolás** *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* **tovább játszik a főnyereményre.**

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint

kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

lásolt csász. és kir. közös hadseregbeli valamint a Sopronban, Kőszegen és Nagy-Kanizsán elszállásolt magy. kir. honvédcsapatok számára az 1883. évi október hó 1-től 1884. évi szeptember 30-ig kivántatott tüzelő anyagnak, u. m. keményfának és kőszénnek biztositására, a soproni csász. kir. katonai élelmezési raktárnál f. évi junius 18-án ajánlati eljárás fog tartatni, melyre az irásbeli ajánlatok a kitüzött hatarnapnak legkésőbb d. e. 10 óráig a bánatpénzzel ellátva a tárgyaló bizottsághoz beküldendők. Utólagos vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A versenyzők, ha bejegyzett kereskedők és ha személyök az élelmezési raktárnál ismeretlen az illető kereskedelmi és iparkamara által, — azok pedig, kiknek cégjök nincs az illető gazdasági egyesület által szállitási kepességükről kiállitott bizonyitványt is tartoznak előterjeszteni. A közelebbi feltételek a soproni csász. és kir. katonai élelmezési raktárnál, vagy a Székesfehérvárott székelő magy. kir. V. honvéd-kerületi parancsnokságnál megtudhatók.

Sopron, 1883. junius 9-én.

A kereskedelmi s iparkamara.

A kir. tanfelügyelőségtől.

Másolat. — Vallás és közoktatási m. kir. ministertől. — 18289 szám. — A nyáron népiskolai tanitók számára csak egy helyen tartatik tornászati póttanfolyam, még pedig a budapesti tornaegylet I. kerületi tornacsarnokában. Ezt a kir. tanfelügyelőség hozza az illető tanitóknak tudomására s a helyi lapokban is haladék nélkül tegye közzé. A tornapóttanfolyam, mely 6 hétig tart, a felvett tanitók 80 forintnyi államsegélyt kapnak, beleértve ebbe az utazási költséget is. A folyamodók felszerelt kérvényét a kir. tanfelügyelőség intézze Buzogány Áron osztálytanácsosomhoz, a kit ezen póttanfolyam vezetésével megbiztam. Tekintve az idő rövidségét gyors intézkedést kivánok. A póttanfolyam megkezdésének ideje és tartama a „Néptanitók Lapjában" fog közzététetni. Budapest, 1883. május hó 30-án. A minister meghagyásából: Gönczy Pál m. k. ministeri tanácsos. Zalamegyei kir. tanfelügyelőségnek.

A másolat hiteles:

KRÓB PÁL
kir. tanfelügyelő.

Hirek.

— Az uj évnegyed küszöbén fölkérjük a t. olvasóközönséget lapunk szives pártolására. Azon t. előfizetőinket pedig, akik még hátralékban volnának, annak mielőbbi beküldésére tiszteletteljesen fölhivjuk.

Lapunk előfizetési ára: félévre (jul.—decz.) 4 frt, negyedévre (jul.—szept.) 2 frt.

N.-Kanizsán, 1883. jun. 15.

A kiadóhivatal.

— **Az utczai fák** öntözése iránt már egy alkalommal felszólaltunk és kértük a háztulajdonosokat, hogy ne várjanak minden apró-cseprő (összeségében mégis költséges) dolgot a városi hatóság intézkedésétől, — névszerint: nagyobb szárazság idején öntözgessék, a város által lakásuk elé ültetett fácskákat! Fölszólitásunknak azonban nem lett valami nagy eredménye, legkevesebb pedig az iskola-utczában, hol a kis növendékfák egymásután vesznek ki, ha még soká kell várniok az esőre.

— **Utczai járónkon** megint lehet estenkint látni fesztelenül ülő uriembereket, kik mintha csak arra különös szabadalmuk volna, kiméletlenül ülik el a járók, kelők elől az utat. Ezt jó volna rendőrségünknek szigorubb felügyelet alá venni; mert hát nem egyforma az emberi természet és józanság; s bizony könnyen megeshetik, hogy valamelyik utjában akadályozott egyén oly módon követel magának utat, amely azután nagyobb rendőri botránynyá is fajulhat. Ilyen dolog bekövetkezhetésének legjobb szépen elejét venni.

— **Az egészségügyi bizottság** szives figyelmét fölhivjük a Zrinyi-utcza árkára! Az árok lefolyása rossz; hanyagul tisztogattatik, s az abban levő üllepedék kiállhatatlan bűzt terjeszt. Igy azután nem is csuda, hogy ott a járványoknak mindig kedvező talajok van.

— **A „Zöldfa"-kert** azon része, hol a közönség sétálni szokott oly rosszul van világitva folyton, hogy — tekintve a körülményeket — nem éppen hat ápolólag az erkölcsiségre. Talán tehetne ez iránt valamit egyebekben elég éber rendőrségünk?!

— **A gőzfürdő** viszemelő gépje nemrégiben eltörvén, a közönség nem élvezhette a fürdőt; mi e poros, meleg világban nem kis hátrány volt. Ugy értesülünk, hogy a gép már elkészült, s a fürdő helyiségek ismét a közönség használatára lettek bocsátva.

— **Az utczai járót** egyik-másik gondos és saját egészségét óvó házi gazda — amint tapasztaljuk — szépen felöntözteti; a legtöbb azonban teljesen elhanyagolja ezt a batkába sem kerülő kis munkát, nem gondolva meg, hogy menynyivel üdébb lenne a házak körüli lég általános öntözés mellett, S a mellett igy kevesebb költséggel is járna. Erre természetesen azt fogják mondani; hogy öntöztessen a „város." Mintha bizony a „város" terheit nem az adózó polgárok viselnék? Ha efféle dolgot a városnak kell megtétetni, annak rendesen dupla költségbe kerül, s ennél fogva az adózó polgárokra is nagyobb teher esik belőle.

— **A levelező-lapok** legujabban oly rossz minőségüek, hogy majdnem lehetetlen azokat használni; mivel az irás szétfoly rajtok. Fölhivjuk erre az illetékes hivatal figyelmét, hogy jelentéstételével a baj mielőbbi megszüntetése iránt az illető felsőbb hatóságnál lépéseket tegyen.

— **Statárium Somogymegyében.** Somogymegye törvényhatósága tudvalevőleg a megye területén garázdálkodó rablók és gyilkosok ellen a rögtönitélő biráskodásnak elrendelését kérte. Mint értesülünk, egy évi időtartamra a statáriumi engedély megadatott.

— **A balaton-füredi** szeretetházban a növendékek vizsgája folyó hó 25-én délután lesz megtartva. Az intézet igazgatósága ezen alkalomra tisztelettel meghivja a nagyérdemü közönséget.

— **A ki nem akar esküdni zsidó biró előtt.** A minap történt Eszéken másodszor, hogy a zsidó vallásu biró előtt megtagadta valaki az eskütételt. Az eskütagadó egy Bartholovics nevü eszéki lakos, kit 100 frtnyi pénzbüntetésre itélték. A birságot lefizette, de föllebezett a báni táblához, mely megsemmisitette az itéletet s elrendelte, hogy a vádlott keresztény biró előtt tegye le az esküt.

— **Tanügy.** A sümeghi tanintézetekben a vizsgák f. évi jun. 15-től 27-ig naponkint délelőtt 8 órától kezdve tartatnak. 28-án „Te Deum" és zárünnepély lesz, melyeken érdeklődő közönség szivesen láttatik.

— **A zalamegyei** ált. tanitótestület központi választmánya f. évi julius 2-án Sümeghen ülést tart, melyre a j. körök elnökei és a v. tagok tisztelettel meghivatnak. Tárgy. 1. Folyó ügyek. 2. Balaton-Füreden 1883. aug. 27. és 28-án megtartandó megyei tan. gyülés tárgysorozatának megállapitása. A t. j. köri elnököknek évi jelentése, a tavaszi ülés jkv s egyéb inditvány ez időn belül központba küldetni kéretik. Sümegh, jun. 12-én 1883. Bánfi Alajos a megyei tantestület elnöke.

— **Rablótámadás** Sásdról értesitenek a következő esetről: Krauss Jakab godisai lakós korcsmáros május hó 27-én eltávozott hazulról V.-Dombóra, hol előbb korcsmáros volt, künnlevő korcsmai követeléseinek beszedése végett. Onnan este 9 óra felé haza indult; amint a sásd-mindszenti gyalog-uton haladt, a sásd községi erdőszélen három rabló által megtámadtatott, kinek arcza kendővel volt beköive. Az izmos fiatal korcsmáros és a rablók között heves küzdelem fejlődött, mig végre a három rabló legyőzte Krausst és a nála levő készpénzkészletétől, mely 53 frtból állott, megfosztotta. Dulakodás közben észrevették, hogy Kraussnál bőrtáska van és azon hitben, hogy pénz van benne, elvették, azonban egy forgópisztoly volt benne, amely pisztoly okozta Krauss halálát, mert a tettesek közül egyik Krauss hasának tartotta és őt meglőtte. Krauss a lövés folytán elesett, a rablók pedig eltávoztak, a pénzt és pisztolyt magukkal vive; Krauss összeszedte erejét és tovább ment, azonban a godisai határszélnél tovább nem tudott haladni, itt töltötte az éjet, honnan reggel hazavitték őt a pásztorok. Azonnal jelentés tétetett a szolgabiróságnál, ugy a kir. járásbiróságnál. A tettesek kézrekeritése végett kettős őrjárat lett inditva, azonban eddig semmi eredménye nincs. Krauss 29-én meghalt, 30-án volt a boncolás teljesitve dr. Kugler és Stein járásorvosok által. A biróság részéről jelen volt Kerese albiró, a policzia részéről Polgár József t. szbiró. A vizsgálat erősen foly; — a két Hetesi testvér le van tartóztatva, mert Krausz Kerese albiró által még életben kihallgatva lett s a tettesekben azokat ismerte fel; a szembesitésnél is azokat mondotta gyilkosoknak, azonban nevezett testvérek tagadnak mindent és beigazolandják, hogy az eset ideje alatt hol voltak. Egy része a közönségnek állitja, hogy a tettes nem lett volna más mint Pandur György szökevény-fegyencz és társa, azonban ez nem valószinü; hihetőbb, hogy bosszúáldozata lett Krausz, mert a tettesek akkor megtámadhatták volna Hartmann Jenő joggyakornokot is, ki Krausz előtt alig 10 perczczel ugyanazon uton gyalog jött Mindszentről Sásdra.

— **Uj posta.** Gige somogymegyei községben folyó junius hó 1-ső napján uj postahivatal lépett életbe.

— **A régi egyforintos** bankjegyek szeptember végéig elfogadhatók.

— **A szédelgés egy uj neme.** Egy érdekes esetről értesitenek bennünket. Wiener Ignácz német-bükksi lakos a mult hét egyik napján kapával vállán sietett hazafelé. Utközben egy idegen megszólitja: az erdőbe vezető utat tudakolván tőle, mire legott hozzá tette, hogy mintán kapa van nála kövesse őt, itt az erdőben egyik fa alatt egy korsó arany van elásva, mely egy rablás alkalmával szereztetett és ásatott ide, jöjjön felásni; egyuttal a pénznek felét neki igérte. A paraszt megőrült és követte; egyszer az idegen, ki kezében egy rajzot tartott, megáll egy fa előtt és azt mondja, hogy a rajz szerint e fa alatt kell a pénznek lenni. A paraszt elkezdett ásni, de eredménytelenül. Az idegen a rajzot nézte és e szóval „eltévesztettem a fát" — egy másikhoz vezette, hogy ott ásson. Jó mélyen leásott már ez, mig végre a kapa éle egy szilárd tárgyba ütődött. Ott volt a pénz egy nagy edényben. Csillogó sárga pénz, melyet az idegen Napoleon-aranyoknak nevezett. A pénzen megosztoztak. De ekkor azt mondja az idegen, hogy ily nagy aranyokat gyanu nélkül be nem válthatnak, szükséges volna nagyobb mennyiségü váltópénz is. Ő tud egy helyett, a mohácsi erdőn, hol 4800 frt van elásva, tehát most ezért kellene menni. A paraszt beleegyezett, de miután utiköltsége nem volt, erre Tamás Ferencz pinka-mindszenti molnártól 60 frtot vett fel kölcsön. A pénzt az idegen — mint tapasztaltabb utazó — magához vette és elindultak. A déli vasut szent-iváni állomásánál az idegen egyszerre csak eltünt. A paraszt egy ideig kereste, de hiába; ekkor az jutott eszébe, hogy hátha otthon hagyott pénzeért szökött az vissza. Nosza futásnak indult hazafelé, megis érkezett egészen elcsigázva. Mikor betántorgott az ajtón, első kérdése is az aranyok voltak. Teljesen megnyugodott, mikor megtudta, hogy megvannak. Tehát csak a 60 frttal szökött meg az idegen, de nem törődött vele; kárpótolták őt az aranyok. De szegénynek iszonyun kelle csalódnia — az aranyak nagyobb játékpénzek voltak.

— **Egy főkapitány kerestetik.** Mint a „Délmagyarországi L." irja, nagyon nag lehet akadva Zimony város hivatalkereső emberek dolgában, vagy legalább olyan emberre nem tud akadni, a ki t. i. a városi főkapitányságot elválalná. Többszöri pályázat sikertelen maradván, most ujból hirdetik a konkurzust. Évi fizetés 1000 frt, lakpénz 200 forint és nyugdijigény. Alkalmazás élethossziglan. A qualifikácsió a horvát-slavon tartományok e részben fennálló törvényei szerint követeltetik. kivánatos a német, horvát, szerb nyelv birtoka, s ha olyan kompetens akad, a ki magyarul is tud, ez nem fogna sulyositó körülmény gyanánt felrovatni. — Boldog, fő-kapitánytalan Zimony!

— **A királyi kuria elnökei.** A kuria másodelnöki méltóságára ő felsége Perczel Bélát, a kuria eddigi alelnökét, már kinevezte, s az erre vonatkozó értesités az igazságügyministeriumtól a kuriához már megérkezett. A kuria alelnökévé Mihajlovics Miklós legidősb tanácselnök neveztetett ki. A kurián e kineveztetéseknek ma déli órákban terjedt hire, s a birák siettek üdvözölni az ujonnan kinevezett másodelnököt és alelnököt. Perczel Béla, mint másodelnök, tudvalevőleg huzamosb ideig vezetni fogja a legtőbb itélőszék elnöki teendőit, mert a kuria elnöki méltósága egyelőre nem fog betöltetni.

— **Társasczégek tagjai mint virilisták.** Egy előfordult eset alkalmából, a belügyminiszter kimondotta, hogy a társasczégek tagjai, csak azon esetben birnak jogosultsággal, a virilista névjegyzékbe való felvételre, ha a czég összes évi adójából a czég egy egy tagjára egyénenkint eső része megüti azon összeget, a mely az illető törvényhatóságban a virilis névjegyzékbe való felvételre megkivántatik. Ebből következik, hogy az egész évi adóösszeg, habár az felülhaladná is azon összeget, melylyel a névjegyzékbe az utolsó virilis felvétetett, — de az évi adóösszeg fele kisebb ezen legutóbb emlitett összegnél, — nem adja meg a jogosultságot a czég egyik tagjának a virilista névjegyzékbe való felvételére.

— **Szobor Trefortnak.** A Székely Nemzetben olvassuk, hogy Buziás polgársága, Trefort miniszternek, a fürdő emelése körül szerzett érdemeiért, szobrot állittatott fel és azt ma, 17-én leplezik le. A szobor Huszár Adolf müve. A leleplezési ünnepélyen Temes és Krassó-Szörény megyék főispánjai is résztvesznek.

— **Sajtóper.** A „Pesti Napló" értesülése szerint Pálmai Ika asszony Bécsből levél után megbizta dr. Rozgonyi Jakab fővárosi ügyvédet, hogy a „Borsszem Jankó" cz. élczlap ellen haladéktalanul inditsa meg nevében a sajtóügyi eljárást. A panaszra a „Borsszem Jankó" e heti számának egyik képe adott okot, mely által Pálmai asszony sértve érzi magát.

— **Zsidó ellenes zavargások.** A pozsonyi törvényszék e hó 12 én tartotta meg a végtárgyalást ama tizenhárom vádlott ellen, kik a mult év október 1-én és 8-án Magyarbél községben nagy zsidó ellenes zavargást idéztek elő. A vád zsarolás, hivatalos közegek ellenvaló tettlegesség és közcsendháboritás miatt volt emelve. A tárgyalás folyamán a kir. ügyész az egyik vádlott ellen visszavonta vádját. Hat vádlottat bizonyiték hiánya miatt felmentettek: a többi hatot pedig egytől két havi szabadságvesztéssel büntették. Az itélet azonnal jogérvényes lett. —

— **Vadállati tett.** Egy szegedi gazda azzal a panaszszal állitott be a rendőrséghez, hogy Bálint Antal nevü kocsisa a tanyán egy csikónak a nyelvét kitépte. Aztán, hogy panasza még nagyobb nyomatékot nyerjen, egy papirdaradból kigöngyölgette a szegény állat kitépett nyelvét, melyet magával hozott. A nyomorult gazficzkót azonnal letartóztatták. Azzal menti magát, hogy az oktalan állat megrugta. A szép csikó veszve van, mert nyelve hiányozván, a megrágott élelem kifordul a szájából. A bestia-legényt átadták a törvényszéknek illő megfenyités végett.

— **A n.-atádi gazdakör** egy fontos ügy letárgyalása és kivitelére van felhiva, buzgó és lelkes elnöke: gr. Széchenyi Ferencz által, a gazdákat olcsó hitellel ellátni önmegadóztatás utján: 3%-os kölcsönökkel kiragadni a földet az uzsora körmeiből. Az elnök gróf inditványa nagy viszhangra talált s a közgyülés a nagy választmányt kiküldte az ügy megvitatása s a részletek kidolgozása végett. Es valóban nagy felkarolást érdemlő eszme! Meggyőződésünk, hogy ezt megyénk gazdasági egyesülete is magáévá teendi.

— **A „Budapesti Hirlap"** ot, melynek előfizetési felhivását lapunk mai számának hirdetési rovatában közöljük, a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe. Főszerkesztője Csukássi József és vezérczikkeit a legelső magyar publicista Kaas Ivor báró és Rákosy Jenő irják. Iránya minden izében magyar nemzeti s teljes erővel azon van, hogy a magyarosodást terjeszsze, a közszellem emelésére hasson, üdvös mozgalmakat támogasson és kezdeményezzen. Pártérdekeket nem szolgál, véleményszabadságát, a hirlapiró ez egyetlen vagyonát, csonkitatlanul megőrzi föl és le egyaránt. Tárczája változatos. Első rangu irók müveit közli, regénycsarnokában pedig a forditott és eredeti regények egymást váltogatják. A többire nézve utaljuk olvasóinkat magára az előfizetési felhivásra.

— **Bècs cseh szemüvegen át.** A prágai „Narodni Liesty" a következőket irja Bécsről: Hogyan növekedhessék és csalogathasson idegeneket magához Bécs, mikor községtanácsa még bérkocsisainak szemtelenségét sem képes megfékezni? Ezeknek botrányos sztrájkja nem szégyenitette-e meg Bécset a világkiállitás alkalmával az egész világ előtt? Szállijatok meg a vendéglőben s az óriási árak kiüznek onnan, menjetek a piaczra, s látjátok néhány milliomos monopoliumát. A szinházak drágábbak, mint Párisban; minden mulatság ára óriási. A háziurak inkább egész esztendőn át üresen hagyják a lakásokat, mintsem a felcsigázott, házbért leszállitanák. Igy van mindennel. A mi igazán jó, azt itt sokkal drágábban kell megfizetni, mint másutt. E mellett a csalás mint egy teljesen megengedhető és szükséges dolog szerepel... Mindenütt az egyesek önkényével s a közigazgatás fejetlenségével találkozik az ember. Hihetetlen, hogy „Bécsben mily óriási mérvben hamisitják az élelmiszereket. Mindenütt olvashatjátok a feliratokat: „Valódi prágai sonkák, valódi pilzeni sör"; pedig gyér kivételékkel mindez hamis, s ez az általános csalás rendes szokás, ugy, hogy a ki nem kénytelen itt maradni, menekül innen.

— **Ártalmas-e a dinnye?** A dinnye saison közeledtével ismét fölmerült az a kérdés, vajjon a dinnyeélvezet csakugyan olyan ártalmas-e, mint általában hiszik. Sokan abban a véleményben vannak — irja egy szaklap — hogy a dinnye étvágyrontólag hat, s e mellett a kolera és más betegségek megkapására hajlandositja az embert. A dologban azonban alig van valami igaz, mert a dinnyében valamint a dinnyefa — Carica papa — gyümölcsében egy pepszinféle anyagot találtak, a pepszin pedig nemcsak, hogy az emésztést előmozditja, hanem annak legfőbb feltételét képezi. A kolerának a dinnyeevéssel való összefüggését abból lehet magyarázni, hogy a legtöbb és mondjuk legrosszabb dinnyét a szegényebb néposztály fogyasztja, mely hiányos táplálkozásán igy kiván segiteni. Hogy aztán a rosszul táplált néposztály legtöbbet szenved a kolerától és másféle járványos betegségektől, az igen könnyen érthető. Annyi tény, hogy a dinnye a beleket lehüti, ez okból a francziák borsal vagy paprikával, a németek pedig czukorral és borral füszerezve eszik, hogy eme hatást ellensulyozzák. Vannak azután olyanok is, kik — burnóttal füszerezik. Az izlés különféle!

— **Agyonszurta a nejét.** A simmeringi uton Bécsben, pár hónap óta lakott egy fiatal házaspár, Steuerer János és Mária. Gyári munkások. A férj 24 éves, neje körülbelül szintén annyi. A fiatal házastársak gyakran viszálykodtak egymással, a heves jelenetek napirenden voltak nálok. A férj hirtelen haragu, indulatos ember volt. E hó 9-én a férj hazatérte után ismét viszálykodni kezdett nejével; Steuerer fölindulásában fölugrott, fölkapott egy az asztalon levő kést, az ablakhoz sietett, nem tudván kezdetben, hogy mit kezdjen vele. Végre nekiállt, hogy majd szétvagdossa a függönyöket. A nő karjaiba veté magát, mire dulakodás kezdődött köztük. A nő egyszerre csak velőtrázó kiáltást hallatott s azután vérrel boritva összerogyott. A kés altestébe hatolt s életveszélyesen megsebesitette. Rögtön a kórházba szállitották, hol azt vallá, hogy férjének távolról sem volt szándékában őt megszurni. Pár percz mulva a kórházban meghalt. A férjet átadták a fenyitőtörvényszéknek.

— **A legöregebb asszony.** Magyarország legidősebb asszonyát temették el minap a Rókus-kórházból, hova az utolsó napokban érzett végelgyengülése vezette. Százhyolcz évet élt, egy részét jólétben, boldogságban, öreg napjait pedig dologban, nélkülözésben. Csak egyet nem vesztett el mindvégig: egészségét s ez megadta jó kedvét is. Nyiri Ilonának hivták. Vézna, szikár, redős arczu nő, ki beteg sohasem volt; erejét látását sohasem vesztette el, s még egy hét előtt mint napszámosnő segitett társainak, megkereste mindvégig keze munkájával mindennapi kenyerét.

— **Egy fejérvári leány Dél-Amerikában.** Kleiner István nevü székesfejérvári lakosnak 1871-ben eltünt Mari nevü csinos leánya. Később azonban általános volt a meggyőződés, hogy bizonyos Weissmann, a szenzácziós leánykereskedési bünügy egyik hőse, őt, ugy mint több fejérvári leányt is, kicsalta Amerikába, hol jó pénzen eladta őket. Ezt a gyanut a leány mostani levele, melyet május 3-ikáról keltezett, teljesen megerősiti. A levél atyjához van czimezve, ki jelenleg Abán vinczellér. Most 12 év után irja meg, hogy az Argentini köztársaság fővárosában Buenos-Ayresben van. Kéri atyját, hogy bocsássa meg elkövetett bünét, könyelmüségét. Távol hazájától a legjobb létben sem tudna élni, igy meg pokol reá nézve az élet. Nem tudja bizonyosan, él e atyja, azért nem mondja el kalandos életének történetét, mert nem tudja, nem kerül-e a való regény sok érdekes fejezete idegen kézbe. A levélhez mellékelt arczkép egy gyönyörü hölgyet ábrázol, kiben atyja alig ismer az eltünt leánykára.

---

ellene. Simonyi lőpróbát tartott a hatóság előtt s beigazolta, hogy még különb lövéseket is képes tenni.

Ilyenforma pisztolylövő volt Novotha Gyula is. Ellenfele Sz. sohasem lőtt pisztolylyal. Nem csoda tehát, ha Novotha biztos volt abban, hogy ellenfelét agyonlövi. Annyira biztos volt, hogy utlevele zsebében levén, a párbaj megtörténte után rögtön külföldre akart utazni. Nem volt reá ideje. A kitünő, első rendü lövő hibázott, s Sz. a rossz lövő, mellen lőtte Novothát. Rögtön meghalt.

*

Van néha ily sajátságos véletlen, mondhatni végzet, midőn azt, ki gyakorlott a pisztolylövés müvészetének aprólékos titkaiban, az ujoncz, az oly ember, kinek csak nagy ritkán, vagy sohasem volt fegyver a kezében, agyonlövi.

Az 1866-iki hét hó napos porosz-osztrák hadjáratot megelőző években az osztrák és magyar arisztokráczia tagjai nagyban kártyáztak a bécsi jockey klubban.

Egy alkalommal L. herczeg kissé dühösen állott fel a zöldasztaltól, s kijelentette, hogy csodálatosan rövid idő alatt igen jelentékeny összeget vesztvén, tovább nem kártyázik.

A szerencsés játékosok, kik között ott volt gróf Nemes Ábrahám is, nem reflektáltak a herczeg szavaira, — hanem játszottak tovább. E dolog feledésbe ment.

Gróf Nemes rövid idővel a fentebbi jelenet után hosszabb utat tett keleten. Bejárta Egyiptomot, megmászta a piramisokat s onnan visszatérve, ujra Bécsbe tért vissza, s nagyon természetesen látogatni kezdte a jockey klubot is. A klubban meglehetős hidegen fogadták a grófot. Alig akartak vele szóba állani.

Az ily dolgot nagyon is hamar észre lehet venni. Nemes gróf is észrevette a nyomott hangulatot, amint megjelent, de nem tudta, mely oldalról fuj a szél. Kutatta az okot s végre kisült, hogy herczeg L. beszélt róla olyasfélét, ami miatt — ha igaz, bárkit ki lehet utasitani tisztességes társaságból.

A kellemetlen ügy vége párviadal lett, még pedig a lehető legsulyosabb feltételek mellett. Schnelleres vontcsövü pisztolyokkal verekedtek Pozsonyban.

(Folytatása következik.)

— **Egy katona öngyilkossága.** A Kecskeméten állomásozó Mollináry-tartalék ezred egyik közvitéze f. hó 11-én déli fél 1 órakor a laktanyában agyonlötte magát. Tettére okot az szolgáltatott, hogy kapitánya, aránylag csekély fegyelmi vétsége miatt, ki akarta köttetni s ez elől a meggyalázó, kinos és törvényellenes büntetés elől inkább a halálba menekült a szerencsétlen ifju. Tettének elkövetése előtt meg is mondta pajtásainak, hogy „megmutatom, hogy nem köttet ki a kapitány."

Rövid hirek.

A czár néhány nihilistának halálos itéletét bizonytalan idejü kényszermunkára változtatta, néhányra nézve pedig a Sziberiába szállitás feltételeit enyhitette. — **Egy svéd huszár** tisztörtiszt érkezett hazánkba a lovassági szervezet tanulmányozására, a svéd kormány megbizásából. — **Arany János** szokott ülőhelyét a Margitszigeten, a „tölgyek alatt" levő padot, emléktáblával fogják megjelölni. — **Halmi árvái**nak javára a zugligeti és svábhegyi nyaralók hangversenyt fognak rendezni. — **A zenetanárok** országos egyesülete Liszt Ferenczet és Erkel Ferenczet tiszteletbeli tagjaivá választotta legutóbbi közgyülésén. — **Coquelin** franczia szinmüvész, az őszszel Bécsbe szándékozván vendégszereplésre, Budapestet is valószinüleg szerencsélteti ismét látogatásával. — **Jókainé**, a jubileuma alkalmával tiszteletére rendezendő előadáson, a Nemzeti szinházban, „Coriolán"-ban mint Volumnia fog szerepelni. — **Trefort** minister köruton van. — **Orosz és Franczia országok** között hir szerint tárgyalások folynak egy ázsiai nagy franczia gyarmatállam létesitése iránt. — **Esztergommegye** nagy lelkesedés között elhatározta, hogy Kossuthot 80. születésnapja alkalmából üdvözölni fogja. — **„A Mailáth-család tragaediája."** czimmel Mailáth Kálmán, József, gróf, magyar nyelven is kiadta röpiratát. — **Dr. Hegedüs** Lajos, Candid, közoktatásügyi ministeri tanácsos meghalt. — **A szentpétervári** nagy-iparosoktól irásbeli nyilatkozatot vettek ki, hogy munkásaikat a czár bevonulása alkalmával nem bocsátják az utczára. — **Az orosz** koronásási ünnepélyre küldött követség monarchiánk részéről 60—70 ezer forintba került. — Az **indiai** áruknak Perzsián át való szállitása orosz kereskedők kivánságára betiltatott. — **A budapesti** 1848—49 iki honvédek közt mozgalom indult meg, hogy a fővárosi tanácstól egy elkülönzött temető helyet kérjenek. — **Csernoviczban** 38 kros követelés miatt elárverezték egy 51 frtra becsült földbirtokot. A perköltség 14 frt 30 kr. volt.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **Az „Ország-Világ"** junius 2. és 9-iki száma megjelent. Juniusban megkezdődik a saison morte, ez érezhető minden lapon, a politikai napilapokon ugy, mint a szépirodalmi heti ujságokon, legyen az bármily nyelvü. Ennek alá vannak vetve a külföld lapjai is. Csodálatos, annyival is inkább csodálatos, hogy az „Ország-Világ"-on nem érezhető a saison morte: csak olyan élénken, változatosan van szerkesztve, mint azelőtt. A közlemények csak olyan érdekesek, a képek csak olyan szépek, a rovatok csak oly változatosan állitvák össze, mint azelőtt. A junius 2 án kelt számban Acsády folytatja regényét a „Pénzházasság"-ot, Tölgyesy Mihály egy ügyes vig beszélyt ad „A kedély beteg" czimén, Dumas regénye „Az élet husz éves korban", Scossa Dezső az amerikai elbeszélőkről értekezik alaposan, Rácz Soma egy Béranger és egy Chamino-költeményt ád sikerült forditásban. Az orosz czár koronázása hoszabb közleményben van leirva. A képek közül első sorban Siemiradszky „Neró égő fáklyái" czimü nagyhirü, remek festménye pompás rézmetszetben van bemutatva, Megható kép a „Régi dal... régi dal..." czimü is, valamint kedves kép a „Szamocza árus leány;" Szepes Szombathely felvidéki városka Szemlér Mihály eredeti rajza szintén sikerült kép. A 9-iki számban Acsády folytatja regényét, mely most valóban érdekesen bonyolódik Fodor Gyula „Hervadt levelek" és „Korágyon" czim alatt három hangulatteljes verset ad, Scossa Dezső bevégezi az „Amerikai elbeszélők" czimü tanulmányát, Dumas regényének folytatása is igen érdekes; de legérdekesebb Degré Alajos „Visszaemlékezései"-ből két szép részlet. A tárczában ifj. Ábrányi Kornél Halmy Ferencz, a kitünő müvész emlékeinek szentel gyönyörü sorokat. — A képek mint rendesen méltók a kitünő szöveghez. „Moszkva látképe", a „Kreml Moszkvában", „Temető a hegyen", „Egy érdekes sakkjátszma", „Ha egyedül vannak", „Unalmas lecske" igen sikerült metszetek. — Szóval az „Ország-Világ" még a saison morteban is még azon a niveaun állani, melyre emelkedett az utolsó év alatt. Ajánljuk az uj évnegyed kezdetén e kitünő képes lapot, melynek előfizetési ára évnegyedre 2 frt 50 kr., félévre 5 frt, egész évre 10 frt. Előfizethetni a kiadótulajdonosok, Wilckens és Waidl kiadóhivatalában, Budapest, Koronaherczeg-utcza 3.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ágvényos
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

879 12—30

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

Nyilttér.*)

SALVATOR
első rangu vasmentes savanyuviz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üditő-ital.
Kapható ásványviz-kereskedésekben és legtöbb gyógyszertárban.
Salvator-forrás igazgatóság
906 7—20 EPERJESEN.
Bpesten főraktár Édeskuthy L. urnál.

* E rovat alatt közlöttért nem válla magára felelősséget a Szerk

HIRDETÉSEK.

HARTMANN IGNÁCZ
mérleg-gyáros
Nagy-Kanizsán
932 5—6 Széchenyi-tér 5. szám.
5 évi jótállás mellett. 5 évi jótállás mellett.

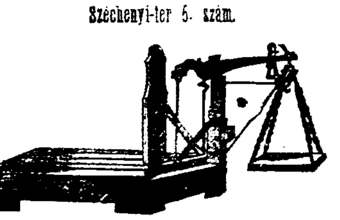

Ajánlja kovácsolt vasból készült, erős és javitott szerkezetü tizedes- és marha mérlegeit, melyek a székesfehérvári kiállitáson éremmel lettek kitüntetve.

BUDAPESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep utáni napokon is.

Szerkesztők és kiadótulajdonosok:
CSUKÁSSY JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.

Előfizetési ára:
Egész évre 14 frt. Félévre 7 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV. ker. kalap-utcza 16. sz.

A „Budapesti Hirlap" nem pártlap.

Pártja — olvasóinak kiterjedt köre. Szolgálatokat nem kiván se kormánynak, se jobb, se balpártnak tenni, csupán a közönségnek és a mi ugyanaz az országnak.

Miből állanak ezek a szolgálatok?

Első sorban abból, hogy **mindenről**, a mi az országon belül vagy kivül akár politikai, akár társadalmi, akár művészi, akár tudományos téren fölmerül: **hiven, pontosan, gyorsan, röviden, de mégis kimeritően ès részrehajlás nélkül értesitse közönségét.**

E tekintetben egy hazai lap sem mulja felül a „BUDAPESTI HIRLAP"-ot, Vannak a nagyobb és drágább lapok, melyek terjedelmesebben tudósitanak, de **nincs, mely pontosabban ès pártatlanabbul adná értesitéseit,**

A „BUDAPESTI HIRLAP" olvasó közönségén és iróin kivül nincsen senkinek e kerek földön lekötelezve, se **osztálynak**, se **pártnak**, se **kormánynak**, se nyilvános vagy magán **társaságoknak**: a „BUDAPESTI HIRLAP" a legfüggetlenebb lap Magyarország fővárosában, a hol az egyik lap a pénzvilágnak, a másik egy egy hatalmas vasutnak s más ily vállalatoknak, a harmadik a kormánynak, a negyedik a zsidóknak, az ötödik egy-egy felekezetnek, a hatodik a szabadkőmüveseknek, a hetedik nyolczadik egy-egy pártnak a jármát viseli.

A „BUDAPESTI HIRLAP"-nak csak egy hatalmasság parancsol, az diktálja vezérczikkeit, az szabja meg magatartását s e hatalmasság: **a nagy közönség és az ország azonos érdeke.**

Ennek tesz szolgálatot, a ki a „BUDAPESTI HIRLAP"-ot pártolja.

Nekünk nincs kitől féljünk, nincs kitől reméljünk, kivéve olvasó közönségünket, a mely itél szavaink és cselekedeteink felett.

A „Budapesti Hirlap" rendes tartalma a következő:

I. Politikai és társadalmi vezérczikkek.

II. Tudományos, ismeretterjesztő és mulattató tárczák, mindennap rendesen kettő,

III. Az apró politikai hirek, a fővárosi ügyek, az egyesületek, a müvészetek rovata.

IV. A fontosabb események bővebb leirása külön czikkekben.

V. Távirati tudósitások.

VI. Napi események rovata.

VII. Közgazdaság.

Ezenkivül a mellékleten rendesen egy-egy vezérczikk a társadalom valamely osztályának érdekeiről, országgyülési tudósitások, tárcza, törvényszék, vidéki hirrovat, önálló ismeretterjesztő, szórakoztató czikkek, tudósitások a divatról, hasznos tudnivalókról és állandóan egy egy regény.

A „Budapesti Hirlap" rendes irói:
Csukássy József szerkesztő, b. Kaas Ivor, gr. Teleky Sándor ezredes, Rákosi Jenő, Balogh Pál, Benedek Elek, Berényi László, Kacziány Géza, Rákosi Viktor, Szokolay Kornél, dr. Volf Vilmos.

Rendkivüli alkalmakkor lapunk rendes terjedelme, a mely 12 oldalnyi, hol egy fél, hol egy egész ivvel kibővül. Nagyobb ünnepi számokat adunk ki a feldolgozott hirlapi napi anyag mellett becses és érdekes tartalommal.

Kiváló események szinhelyére külön tudósitókat küldünk, akik ügyességök és megbizhatóságuk által egyaránt lekötelezik a közönséget és a szerkesztőséget.

Bécsben, Berlinben. Párisban, Londonban rendes tudósitóink vannak, a kik közvetlen benyomásaik alapján adnak hirt arról, a mi e világvárosok lakóit foglalkoztatja.

A „BUDAPESTI HIRLAP" a legolcsóbb politikai, szépirodalmi, társadalmi és gazdasági napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Félévre 7 frt. — Évnegyedre 3 frt 50 krajczár. — Egy hóra 1 frt 20 krajczár.

Az előfizetés legegyszerübben postautalványnyal teljesithető e czimen:
„Budapesti Hirlap" Budapest, kalap-utcza 16-ik szám alatt.

Tisztelettel ajánljuk a „BUDAPESTI HIRLAP"-ot első ès renditbetlen hirdetőjét a magyar nemzeti állam érdekeinek, a t. magyar közönség lekötelező figyelmébe.

Csukássy József, Rákosi Jenő,
a „Budapesti Hirlap" kiadó-tulajdonosai.

950 1—3

Mutatványszámokkal szivesen szolgál a kiadóhivatal.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 21-én. 49-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
6 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdedneveló egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Előfizetési felhivás.

— Az uj évnegyed küszöbén fölkérjük a t. olvasóközönséget lapunk szives pártolására. Azon t előfizetőinket pedig, akik még hátralékban volnának, annak mielőbbi beküldésére tisztelettel jesen fölhivjuk.

Lapunk előfizetési ára: félévre (jul.—decz.) 4 frt, negyedévre (jul.—szept.) 2 frt.

N.-Kanizsán, 1883. jun. 15.

A kiadóhivatal.

A modern nők.

Mit kivánunk meg egy nőben? Madách szerint: „a leánykebelben kivánom az előitéletet e szent poëzist, mult idők zenéjét, érintetlen zománczát a virágnak" és még menynyit ezenkivül?! Hogy ne legyenek salonhölgyek.

A mi nőinket tán nem is tévedünk, ha csak hölgyeknek merjük nevezni, nő alatt ugyanis mi mást értünk, igazi nőt.

Nő az, aki boldogitó és képező anya, a családi kör értelmes vezetője, akinek értelme, kedélye és lelke, erkölcsi alapok által támogattatik, mig hölgyek: modern nők azok, akik csak a salonnak élnek, akik az erkölcsi és hivatásbeli elveken tultéve magukat az értelem nélküli szórakozásoknak, a divatnak, az élvezeteknek szentelik minden gondolataikat és minden idejüket. És mily számmal vannak ez utóbbiak! — Köztük, ha társalgást keresünk, fecsegést találunk, ha az irodalomról beszélünk, divatról hallunk, a családi élet örömeit, kötelmeit beszéljük, bálokról, hangversenyekről hallunk — sportokat dicsérnek, mert a mi nőink nem a Madách női, sem Puskiné, aki szerint, „rejtekben szép a hajadon". Nálunk a nevelés nem kivánja meg, hogy megismerkedjenek, az általános ismereteken kivül, saját hivatásuk ismeretével, az erkölcsiség alapelveivel, amely a nőt igazi nővé teszi, akik a férfiakból képesek is lennének kiirtani az önzést s lelkükbe csepegtetni a jellemszilárdságot, a nők ma piperebábok, salon hölgyek, sziv és lélek nélkül, akik gyermekeiket nevelőnők (és még milyen nevelőnők) gondjaira, dajkákra bizzák, a kik a varrás és szabás s az izlés kellemetességét csak az elegansul más által nehéz fáradsággal megvarrott öltözékeik fölvételéből ismerik, akiknél, férjeiknél előbbre való, egy salonbeuf, amelyet a legrosszabb vendéglőben vidám és ledér társaságban elkölthetnek, mint az a rostélyos, amelyet egy jó háziasszony saját fehér kezeivel maga hozna az asztalra. És ily körülmények között szemben az ily piperebálokkal, akiknek nincs más örömük, mint csak a t o i l e t t e szemben ilyen salonhölgyekkel, akik kénytelenek meghajolni cselédjeik előtt, mert még rántást sem tudnak keverni, még a férfiak hibásak, hogy nem házasodnak. Isten! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekeszuek.

Addig nincs engedmény, nincs is orvosság — s nem is számithatnak az élet küzdelmeibe a nők, kedvezőbb helyzetre, mig ezt maguk nem teremtenek maguknak.

A férfinak az igazinak nem kellenek salonhölgyek, divatbábok, ők nőket akarnak, akik a zongorázás helyett zenei műveltséget, divat helyett önálló izlést, fecsegés helyett társalgást, fényüzés helyett házi boldogságot tudnak férjeiknek teremteni, s a kikről föltételezhetjük, hogy gyermekeiket nem bizzák nevelőnőkre, hanem maguk fognak csepegtetni kebleikbe érzelmeket, s maguk fogják irányozni ösztöneiket és indulataikat, s akik nem fogják tőlünk kivánni, hogy rabjaik legyünk szabályaiknak és hóbortjaiknak, hanem megértik, hogy a férfi boldogsága a nők erényében, a család boldogságában s a gyermekek nevelésében fekszik.

Neveljetek tehát, igaz nőket a hazának és férjeiknek, mert a salonhölgyek, akiket ma a világ erkölcsi életébe a korszellem fölvett — ezek nem azok, akik férjt boldogitani, s a világ erkölcsi ujjászületését megtudnák teremteni.

A „vörös-kereszt egylet."

Világ-békéről beszélgetünk és nyakig vasban, biztositjuk a békét. Biz ez alig is lesz másképen, mig a földön emberek élnek! Mert érdekösszeütközések, megsértett népjog, birvágy mindig találnak termékeny talajt és ha ilyenek nem teremnének, hát mesterségesen megkészitik.

Kiegyenlitésükre aztán kard, puska, Uchatius ágyu, torpedó mindannyi készen áll, mert hiszen a villamos sodrony hozta hadüzenet elé csak gőzerővel állhatni és akkor előkészületek tételére már nincsen idő és ha valaha igaz volt a költő szava;

„Ne csak veszélyben légy erős,
A béke vészesebb;
S melyet vág álmos népeken;
Gyógyithatlan a seb!" —

ugy a mostani hadviselés módja mellett teljes mértékében igaznak bizonyult!

De az emberi szivben nem csak gyülölet, hanem szeretet is lakik s ha a gyülölet készen áll sebet ütni ellenfeién: nem késik a szeretet abba enyhitő balzsamot csöpögtetni, bekötni a vérző sebet és letörölni a fájdalom sajtolta könyeket! — A „jajnak" mint egy viszhangjává lett a „vigasz" szava!

És ez igen jól van igy!

Ha egy országnak fegyvert fogható része az ország vagyona és a lakosság életének oltalmazására fegyverrei kezében az ellenség elé állva életét hozza koczkára, mindenesetre jogos és méltányos, hogy a másik rész, melynek jóléte fölött történik az őrködés, vagyonának egy részecskéjével jöjjön támogatására a harczoló félnek, enyhitse bánatát, nyomorát a visszamaradt özvegyek és árváknak.

A kereszt és szeretet jelvénye; azon halt meg az emberiség megváltására az üdvözitő, azért választotta a nemzetközileg szerződött államok képviselete a keresztet jelvényeül, hogy pedig épen vörös szine van ama keresztnek, azt Genf városa iránti háláből tevék az ott összegyült hatalmassági képviselők, mert ezen város jelvénye a vörös kereszt!

És e jelvény erős védő-erővel bir, mert mindazon hatalmasságok, melyek ezen egyletnek szerződő feleivé lettek, védeni tartoznak azon egyéneket, kik bal karjaikon, vagy a nők mellök bal oldalán fehér szalagot viselnek vörös kereszttel, nem ugy, mint régen, hogy ha egy várost megszállott az ellenség, hát a békés polgárságot is ellenségnek tekintve, mészárolták a fegyvertelen polgárságot, sőt nőket és gyermekeket is!

Azért, ha ilyen szép czélja van a vörös kereszt-egyletnek, méltó, hogy a mások és a magunk iránti szeretetet gyakoroljuk annyival is inkább, mert évenkint egy forintnyi adakozás senkinek nem lehet annyira hátrányos, mint a mennyi előnyökben részesit!

Fölhivjuk tehát közönségünket, hogy minél tömegesebben lépjenek be ezen egylet tagjai sorába, aláirásokat szerkesztőségünk is elfogad és a jelentkezőket illetékes helyen bejelenti!

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi s iparkamarának 1883 ik évi april hó 19 én tartott rendes közös üléséről.

(Folytatás.)

A közös ülés tudomására hozattak;

77. A budapesti termény- és gabonakereskedők és bizományosok megkeresése azon kérelemmel, miszerint Bpest főváros törvényhatósági bizottságához a magyar leszámitoló és pénzváltóbank, mint a fővárosi közraktárak bérlőjének az alapszabályok megváltoztatását czélzó folyamodványa ellen intézett beadványát pártoljuk,

Ezen beadvány szerint, nevezett közraktárbérlő törekvése ellenében, annak a saját számlájára való üzérkedés meg nem engedendő, az általa az áruk feladásánál és továbbitásánál használt jogtalan czim betiltandó és a bérlő felette magas dijszabásai lejebbszállitására kötelezendő volna.

A kamara elvben szinte kimondja, miszerint nem tartja megengedhetőnek, hogy a közraktárak saját számlájukra üzérkedhessenek. Miután azonban ezen kérdést Budapest legközelebbről érdekelt kereskedelmi körei már tárgyalták, különben is ezen tárgy megkésve került a kamarához, ugy, hogy a mai ülésre nem szereltethetett fel kellően, fennti megkeresés egyszerűen tudomásul vétetik.

78. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium f. évi márczius hó 17-én 11296. szám alatt kelt értesitése, miszerint Zombor szab. kir. város területén, a fennálló házalási szabályok 17. § ában biztositott jogok épségben tartása mellett a házalókereskedés gyakorlása megtiltatott.

Tudomásul szolgál.

79. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz az elnökség által intézett jelentés, mely szerint a m. ministerium 47185/1881. szám alatt kelt leirata rendeletéhez képest az érdekelt körök, a közigazgatási hatóságok utján, a bécsi tőzsdének a nyers bőrök kezelésére és kereskedésére vonatkozó határozatai iránt kihallgatva és ezek nyilatkozatai felterjesztve lettek, kéretvén egyuttal, miszerint ezen határozatok a budapesti áru és értéktőzsde határozatai közé felvétessenek.

Tudomásul szolgál.

TÁRCZA.

Életre-halálra!

(Párbajtörténetek.)

Irta: *HAJNÓCZY LAJOS.*

(Folytatás és vége.)

Addig kellett lőniök, mig az egyik golyó talál.

Nemes Ábrahám a vizszintesen fektetett palaczkokból kilőtte a dugókat a nélkül, hogy a golyója a palaczk nyakának oldalfalát megsértette volna. Kezében volt L. herczeg élete, s mégis ő lett az áldozat.

A segédek jeladására L. herczeg lőtt, s abban a pillanatban Nemes gróf pisztolya is elsült. A segédek ama kérdésére, történt e valami sérülés, L. herczeg szólalt meg először, kijelentvén, hogy ő nem sebesült meg.

Ekkor Nemes Ábrahám három lépést tett előre, felemelte balkarját, mellére mutatott, s lassu mély hangján németül mondá:

— Igen, én találva vagyok.

Mellben volt átlőve. Amint czélozni akart, L. herczegnek mellébe furódó golyója következtében ujja megrándult, s a pisztolyra schnellen levén alkalmazva, az elsült.

Nemes gróf óriási szivósságu ember volt. Baját semmibe sem vette. Maga ment fel a vendéglő emeletén levő szobájába, s szemébe kacsagott orvosának, midőn az figyelmeztette, hogy ha nem vigyáz, beállhat a vérmérgezés.

Annyira bizott fizikumában, hogy halála előtt egy órával, közvetlenül az agonia beállása előtt, összecsomagoltatta holmiját. Az esti vonattal Bécsbe akart menni.

Egy órával később már Charon hajójában ült.

*

A szabálytalanságokról hirhedté vált párbajok közül is kiválik az, mely a Felvidéken ment végbe évtizedekkel ezelőtt két odavaló nemes ember Fleischhacker és Ajkay között.

Kardra verekedtek. Addig kellett vivniok, mig egyik a földre esik. A két fél összeállott, a segédek bevonultak a fülkékbe, s onnan nézték, hogy apritják egymást védenczeik. A mikor ezek már jól helyben hagyták egymást, s mind a kettő ott hevert egy tócsa vérben a földön, akkor a segédek előjöttek.

Ajkay testén harminczhét vágás volt. Fleischackeren tizenhárom sebet számláltak. Utóbbi teljesen kigyógyult, Ajkay is felépült, de néhány fejvágást is kapván, elméje homályosodott el.

Többféle variáczióját beszélik ama szintén szabálytalan véget ért párbajnak, melynek az öreg Chapon bácsi egyik legkitünőbb tanitványa, Szemző, és egy tiszt között kardra, és pedig első vérre kellett volna végbe menni.

A lovagiasságáról hires boldogult báró Wenckheim Béla segédkedett valamikor a harminczas években, a mikor két fiatal mágnás szintén első vérre akart verekedni.

A két spéczies elkeseredetten szabdalta az isten levegőjét, és mindenik jól vigyázott, hogy baj ne essék. A dühös hadonászás végeredménye az lett, hogy az egyik nekifanyalodott p á r b a j o z ó Wenskheim bárót vágta bokába.

Wenckheim rögtön beszüntette a bárbajt,

— Uraim — mondá — ki volt kötve, hogy önök első vérre verekesznek. Nézzék, im itt az első vér, én meg vagyok sebesve.

Szemző és a tiszt párbaja nem volt ily hosszadalmas. Szemző az első összecsapásnál megvágta ellenfelét.

A mint látta, hogy vér folyik, leeresztette kardját, hegyével a padló felé függőlegesen. Némelyek szerint a tiszt nem vevén észre, hogy Szemző védtelen, folytatta a vagdalkozást s igy szabdalta össze Szemzőt. Mások szerint Szemző ölteködni kezdett, a mikor a tiszt reárohant s összevagdalta.

Itt a Szemző segédei voltak a hibásak, őket terheli a felelősség, a miért ilyesmit megengedtek, elnézték eltürtek, A segédek kezükben tartják ugy felük, mint az ellenfél életét. Ha szabálytalanul jár el bármelyik, joguk van rögtön justifikálni.

Tudok esetet, midőn valaki ellenfelét beszoritotta a sarokba, s már több vágást ejtvén raj'a, attól lehetett tartani, hogy megöli. Saját segédje vágta keresztül karját csakhogy szét lehessen őket választani.

Nem emlitem fel azokat a szomoru kimenetelü párbajokat, melyek csak a közel multban oly nagy port vertek fel, a minők voltak a Perczel Aurél és Wagner tanár, Károlyi Istvan és Zichy Ferraris Viktor, s a Luszénszky-Gundelfinger-Szirmay között végbement hármas párviadal.

Az első indokát sohasem kutattam, lefolyása után nem kérdezősködtem, a másodiknak ugy eredete, mint lefolyása sokkal inkább napirenden van még ma is, semhogy szükségesnek tartanám megemliteni. A harmadiknak oka családi villongás volt. Egy ember állott kettővel szemben. Szerintem ez is olyan a mire jobb fátyolt vetni.

De érdekesnek tartom felemliteni azt a párviadalt, a mely Z. Imre gróf, s egy közös hadseregbeli tiszt között folyt le.

A tiszt szóval, de halálosan sértette meg Z. grófot. Z. hat lépésről követelte a lövést. A tiszt lőtt először, a lövésére Z. ugy felbukott, mint egy nyul. Gerinczcsontjaba furódott a golyó. Azonban hirtelen talpra állt, s pisztolyát felfogván, követelte a tiszttől, hogy vonja vissza állitását, s kérjen tőle bocsánatot.

A tiszt visszavonta sértő szavait, s bocsánatot kért.

Z. gróf ellenfele lábaihoz csapta töltött pisztolyát, s szó nélkül kötöztette be sebeit.

A tisztet kigombolták az egyenruhából.

*

Érdekesek az ugynevezett irodalmi párbajok is. Ezt sem a mostani generáczió hozta divatba. Verekedtek az iró mesteremberek már régebben is.

Boldogult Tóth Kálmán ir le egy párbajt, midőn az egyik félnek mindig sikerült a kard ellen a rendőri asszisztencziát kieszközölni. Végre az a fél, a ki nem bujkált a párbaj elől, az egész kompániát meghivatta a Margitsziget remetéjéhez ebédre.

A kard élétől idegenkedő fél igen meg volt lepetve, midőn ellenfelét ott találta segédeivel egyetemben. A mint az ebéd véget ért, a fekete kávét kiszürcsölték, a szeretetreméltó háziasszony hirtelen felállott az asztaltól s e szavakkal:

— „No most kedves vendégeimet magukra hagyom" — eltávozott.

Az egyik segéd rögtön bezárta az ajtót, kettő félretette az asztalt, a negyedik valahonnan dugaszból előkeresve a a kardokat, felkérte az áldozatra szánt báránykákat, hogy vetkőzzenek neki. A dolog hamar véget ért. Tóth Kálmán megvágta ellenfelét.

Ugyancsak annak az uri embernek ki oly ügyesen bujkált Tóth Kálmán kardja elől, volt Jókai Mórral is párbaja.

Jókai egyike a legügyesebb vivóknak, s abban az időben szemmértéke, ruganyossága és izomereje is megvolt. De nemcsak ügyes vivó, erős, kitartó, gyors kezü, hanem egyuttal hires jószivü ember is, ki még a légynek se szeret vétení. —

Három vagy négyszer szoritotta ellenfelét sarokba s nélkül, hogy megvágta volna.

— Sajnálom! mondogatta ilyenkor. —

A segédek kezdtek türelmetlenkedni, s csak mikor határozottan követelték, hogy vessen véget a dolognak, akkor karczolta fel ellenfele bőrét.

*

Az érzékenykedés pedig kardpárbajnál sokszor kárára lehet a legjobb vivónak is.

X képviselő egyike volt a leggyakorlottabb kardvivóknak. Valami csete-

80. A magyar tudományos akadémiának felhivása a tervezett magyar iparos-szótár számára iparos szakkifejezések és elnevezéseknek gyüjtése végett.

Miután a kamara székhelyén magyar műhelyek fenn nem állanak, kifelé pedig már csak tüzött határidő rövidségénél fogva is eredményes tevékenység alig volna kifejthető; a hivatkozott felhivás pedig ugyis maga az akadémia által valamennyi iparos társulattal közöltetett, egyszerüen tudomásul vétetik.

81. A soproni háziiparegylet átirata, melyben az engedélyezett 50 frtnyi segélyért köszönetet mond és az 1882. évre vonatkozó jelentését megküldi.

Tudomásul szolgál.

82. Az elnökség átirata a selyemtenyésztési felügyelőséghez, melynek kapcsán átküldetett Springer József helybeli délivasuti állomási gépfelügyelőjének a kamarához beterjesztett, háziiparilag előállitott különféle selyemterméke. Miután Springer előadása szerint a háziipar eddigelé ily termékeket nem állitott elő, hanem ezeket a külföldről kellett behozni, felkéretett a selyemtenyésztési felügyelőség, hogy a Springer által beterjesztett mustrákat vizsgálja meg és ha azoknál alkalmazott kikészitési mód czélszerünek bizonyulna, részesitse őt némi elismerésben.

Tudomásul szolgál.

83. A központi háziiparegyesület értesitése; miszerint lemondva eddigi önállóságáról, ezentul mint az országos iparegyesület szakosztálya folytatja működését.

Tudomásul szolgál.

84. A soproni iparos oktatást terjesztő egyesület köszönő átirata az ez évre engedélyezett 400 frtnyi segélyösszegért.

Tudomásul szolgál.

85. A cs. kir. szab. osztrák állam vaspálya-társulat átira azon értesitéssel, hogy eddigi czége lenni megszünt s helyébe az uj czég: „Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut társaság" lépett és hogy külön-külön az osztrák vonalakra nézve egy Bécsben, — a magyar vonalakra nézve egy Budapesten székelő igazgató tanács szerveztetett.

Tudomásul szolgál.

86. A cs. kir. szab. délivaspálya-társaság budapesti üzletigazgatóságanak átirata, azon értesitéssel, hogy a kamara kérelméhez képest a 393. számu, Szombathely és Bécs között közlekedő személy vonat, április 7-ke óta fél első es másfél másodosztályu kocsival közlekedik.

Tudomásul szolgál.

87. Tudomására hozatott továbbá a kamarának, hogy az 1881. évi főjelentés nyomatása befejezve s ez többszáz példányban a különféle szakministeriumoknak, valamennyi kereskedelmi és iparkamarának, a közigazgatási hatóságoknak, közintézeteknek, ugy valamennyi kamarai választott és levelező tagnak meg küldve lett.

Tudomásul szolgál.

88. Végül bemutattatott a kamara által ösztöndijban részesülő Tóth Istvánnak iskolalátogatási bizonyitványa, melyből kitünik, hogy az a bécsi képzőművészeti akadémia szobrászati osztályát igen jó eredménynyel látogatta.

Örvendetes tudomásul szolgál.

89. Az utolsó rendes közös ülés óta egy bizottsági ülés tartatott.

A napirend tárgyai.

I. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak leirata, az osztr.-magy. bank fiókjainak a kamarai illetékekkel való terhelése tárgyában.

II. Ugyanannak leirata dohány gyárnak a kamarai kerületben kért felállitása tárgyában.

III. Ugyanannak leirata a zálogkölcsönüzletek által szedhető dijak iránt.

IV. Több szent-gotthárdi iparosnak beadványa az ipar terén észlelt bajokról.

V. A déli vasut-társulat által a Tirolba irányitott küldemények iránt egyeseknek engedélyezett rendkivüli viteldíji leengedés.

VI. Az iparos oktatást terjesztő soproni egyesületnek megkeresése az ipartanodai bizottságba tagoknak választása végett.

VII. A helybeli m. kir. póstaigazgatóság átirata fiókpóstahivatalnak és vámhivatali kirendeltségnek a déli vasut helybeli pályaudvarán leendő felállitása tárgyában.

VIII. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi ministerium leirata iparstatisztika készitése tárgyában.

IX. Az 1882. évi zárszámadás.

X Kereskedelmi ülnököknek a váltótörvényszékhez való választása.

I.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi ministerium f. évi február hó 13-án 3851. sz. alatt kelt leiratával, vonatkozással a kamarának m. évi junius hó 28-án 1254. szám alatt kelt felterjesztésére, melyben aziránt folyamodott, méltóztatnék odahatni, hogy az osztrák-magyar bank, vidéki bankfiókjai után, nem külömben a közlekedés intézetek is, a vidéki kamarák számára fizessenek megfelelő kamarai illetéket, értesiti a kamarát, hogy a kamarai illetékek kirovásánál eddigelé gyakorolt eljárásnak a fennálló kamarai törvény módositása előtt való megváltoztatását sem czélszerünek, sem lehetségesnek nem tartja.

90. Az ügy hosszabb tárgyalása után, miután a hivatkozott ministeriális leirat az érdemleges elintézést a jövőre tartja fenn, tudomásul vétetett.

II.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszt. f. évi febr. hó 21-én 7614. szám alatt kelt hátiratolt leirata kapcsán, másolatban megküldi a nagyméltóságu magyar kir. pénzügyministeriumnak hozzá intézett átiratát, melyben az a kamarának azon kérelmére nézve, hogy kamarakerületünkben állittassék fel egy dohánygyár, kijelenti: miszerint azon állitás, mely szerint a dohánygyárak jelenlegi terjedelmükben a támasztott igényeknek már nem képesek megfelelni, valóságon alapulván, e részben intézkedések szükségesek; uj dohánygyárak felállitása azonban a fentorgó körülmények között nem mutatkozik oly czélszerünek, mint a jelenlegi gyárak kibővitése. Eziránti intézkedések már tervbe is vétettek. Ily uton gyarapitani a dohánygyártást azért czélszerübb, mert a meglevő dohánygyáraknál azoknak kibővitésére alkalmas telkek rendelkezésre állanak, ezeknek pedig a meglevő épületek kiépitésére való felhasználása sokkal inkább felel meg a kincstár érdekének és jóval kevesebb költséggel is jár, mintha uj gyárak épittetnek fel. Ezenkivül a meglevő gyárak kibővitésével elesik az épitési telek megvétele, valamint a közigazgatási épületek épitési költsége és rendszerint még a tiszti létszám szaporitása is, mig egy uj gyár épitésénél a vezetéshez és kezeléshez szükséges és tetemes kiadásokkal járó tisztviselői és szolgai állomások rendszeresitése is elkerülhetlen. — Mindezen okokból a kamara dohánygyár felállitását czélzó kérelmének nem lehet helyt adni.

91. Miután a kamara felterjesztésében főkép azon, a m. pénzügyministerium által is helyesnek elismert indokból kérte a dohángyár felállitását, mivel a jelenleg működésben álló gyárak nem képesek a szükségletnek megfelelni, minek következtében általános a közönség panasza a gyártmány minősége ellen; miután nevezett ministerium továbbá kijelenté, miszerint ezen bajokon a fennálló gyárak bővitése által segiteni akar: a kamara felterjesztésének fenti elintézését megnyugvással tudomásul veszi.

III.

A kamarának f. évi február hó 15-én 607. szám alatt kelt felterjesztése elintézéséül, a nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium f. évi márczius hó 12-én 10981. szám alatt kelt leirata kapcsán, megküldi Sopron sz. kir. város közönségéhez mult 1882. évi szeptember hó 23 án 36983. sz. alatt intézett rendeletének mását, mely szerint a kézizálogüzletben mindennemü dijak és illetékek, beszámitásával a bélyegdijnak, 24%, állapittattak meg és megjegyzi, hogy e szerint a kamarának azon feltevése, mintha a zálogüzlettulajdonosok jogositva volnának a kölcsöndijon felül az állami bélyegilletéket is az elzálogositó felektől követelni vagy beszedni, tévedésen alapszik, minélfogva további intézkedésre szükség nincs.

92. Tudomásul szolgál, egyuttal elrendeltetik annak kipuhatolása, mely feltételek illetve, mely elvek szerint eszközöltetnek a kézizálogkölcsönök.

IV.

Szt.-Gotthard mezőváros több iparosa és kereskedője közös beadványban kereskedelem és ipar terén felmerülő különféle hiányokra reá mutatva, következő pontokban összegezi az ezen bajok orvoslására vonatkozó óhaját:

1. Hozassék be a képesités igazolásának, három évi tanoncz és három évi vándoridőnek kötelezettsége.

3. Hozassék be az iparos rajztanitás a népiskolába.

3. Szorittassék meg a házaló kereskedés.

3. Szüntessék be, vagy legalább is könyebbittessék meg a fogyasztási adó a határszéli vidékeken.

5. Változtassék meg a kisebb polgári peres ügyekben való eljárás a községbiróságok illetékessége tárgyában.

93. Tárgyalás és jelentéstétel végett kiadatik a közös bizottságnak.

V.

E tárgyban az iroda külön munkálatot állitott egybe, melyben a déli vaspálya-társaság által engedélyezett kivételes refaktió, ugy az e tárgyban megindított nyomozás eredménye következőleg adatik elő:

„Deutsch A. fiai siófoki gabonakereskedő czég, a kamarához intézett hosszabb beadványban panaszt emel az iránt, hogy a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság a Tirol felé irányuló kereskedelemben egyes czégeknek oly tetemes kedvezményeket nyujt, hogy a többi, kivált a kisebb gabonakereskedők létele, kiknek vagy semmi vagy csak aránylag eltünő kicsi refaktiák engedélyeztetnek, nemcsak alapjában megtámadtatik, sőt felette veszélyeztetik is.

Ugyanazon panaszszal foglalkozott pécsi testvérkamaránk is f. évi márczius hó 15 én tartott rendes közös ülésében, mely alkalommal főleg azon körülmény képezé a panasz tárgyát, hogy a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság egy, több nagy gabonakereskedőház által alakitott társulattal, mely „magyar-tiroli ellátási szövetkezett" czége alatt létesült, formális refaktiaszerződést kötött, miáltal ezen szövetkezetnek a Tirol felé irányuló kereskedelemben türhetlen, sőt monopolizáló befolyás biztosittatott.

A kérdéses szövetkezet ugyanis kötelezé magát évenkint legkevesebb 1500 kocsirakomány vagyis 15000 tonna gabona szállitására a Tiroli vonalon és azért például a barcs-innsbrucki vonalon minden kocsirakomány vagy is 10 tonnánál 46 frtnyi refaktiát élvez.

Ha a nagykereskedő, vagy ilyenek szövetkezetének a kisebb kereskedő kárára való ilynemü előnyben való részesitése már magában véve homlokegyenest ellenkezik az egyenjoguság és méltányosság legkezdetlegesebb kivánalmával; mikénti alkalmazásában épenséggel veszélyes nemcsak a kiskereskedő, hanem magára a termelőre nézve is.

Ez mellett az érdekelt cs. kir. szab. déli vaspálya-társaságra nézve ezen üzlet még anyagi haszonnal sem jár, miután nevezett szövetkezet könnyen összehozhatja a kikötött 1500 kocsirakományt, hisz ebben még magának a megtámadott kiskereskedőnek kell segédkeznie, kinek aztán csekély, fentémlitett vonalon körülbelül 17 frt 50 krnyi viteldijengedményt ád, mig a 28 frt 50 krnyi többlet a szövetkezet javára esik, tehát a déli vaspálya számára elvész.

Fenti körülmények tekintetbe vételével a bécsi kamara hivatkozott ülésében azt határozá, hogy a m. ministerium elé azon kérelemmel járuland, miszerint a rendelkezésre álló eszközökkel hasson oda, hogy a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság által a Tirolba irányuló gabonaküldemények után egy czégnek engedélyezett refaktia folytán elállott sérelmes állapot a jog és igazság elvével és közgazdaságunk érdekeivel megegyezőleg mielőbb orvoslást nyerjen: vagyis, hogy a gabonaszállitmányok utáni viteldijak a waggonrakományok mennyiségére kikötött kötelezettség elvállalása nélkül a triesti, fiumei es cormonsi példához hasonlóan — a tiroli kiviteli kereskedelem emlitett vonalain is a beszüntetendő refaktió kedvezmény arányában leszállittassanak és egyáltalán mindenkire nézve egyenlően olcsóvá tétessenek.

Ezen felterjesztésére a pécsi kamara ezen kamarát azon kéréssel figyelmezteté, miszerint azt, tekintettel arra, hogy a panaszolt kedvezmények kamarakerületünk kereskedőit is érintik, helyeslés esetén hasonszellemü felirattal pártolja.

A kamara elnöksége fenntemlitett beadvány és átirat következtében indittatva érzé magát, a cs. kir. szabadalmazott déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatóságához fordulni és azt ezen ominosus ügy felderitésére felkérni, kitől is azon értesitést nyerte: hogy a több oldalról hangoztatott kivánalmaknak megfelelendő, elhatározta, miszerint a nehezelt kedvezményeket f. évi április hó 1-jétől akkép módositja, hogy a 6000 tonna minimális mennyiséghez kötött dijtételek, e tekintve a feladott mennyiségtől, rovatolás utján alkalmaztassanak, — mig a 10.000 tonnánál való dijtételek elejtettek és a 15000 tonnánál engedélyezett dijszabások már évenkinti 9000 tonna feladásánál érvényesek.

(Vége következik.)

A gelsei rablógyilkosság végtárgyalása.

A gelsei Sommer család legyilkolása és kirablásával vádolt Herczfeld Samu és társainak bünügyében — miután arra nézve a kir. táblai határozat által egész alapjában uj végtárgyalás rendeltetett: folyó junius hó 18-án kezdette meg a nagy-kanizsai kir, törvényszék a mult 1881. év nyarán már egyszer befolytatott, most pedig ismételt végtárgyalást. A sensationalis bünper lefolyása iránt a város és vidék közönsége nagy érdeklődéssel viseltetik; minélfogva iparkodni fogunk lapunkban arra nézve kimeritő tudósitásokat annak lefolyásáig hozni, most egyelőre csak annyit, hogy a biróság következőleg alakult meg: elnök: Miklós Károly törvényszéki biró, — birák: Gulyás Jenő és Dr. Horváth Ferencz, jegyző: Véber Károly. Védő-ügyvédek a vádlottak sorrendje szerint: Dr. Fárnek László, Remete Géza, Merkly Antal, Tuboly Victor, Kovács János, Freyler Adolf. Elnök pontban 9 órakor az ülést megnyitván, mindenek előtt kihallgattatik Herczfeld Samu vádlott, ki az általa beismert rablási tényekbeni részességet, mely beismerés folytán már életfogytiglani börtönbüntetésre is itéltetett az előbbi végtárgyalás folytán; mert határozottan visszavonja és elnök azon kérdésére, hogy tehát minő indokok vezették őt arra hogy a büntényt minden legkisebb részletében, melyeket most egytől egyik tagad az előtt maga beismerte és elbeszélte? vádlott feleli, hogy azon vallomásait ő csak azért tette, mert arra a fogházfelügyelő és vizsgáló biró által kényszeritve lett, a mennyiben ezek által fenyegettetett. Vádlott ezen vakmerő és alaptalannak bizonyult állitása, ugy tagadásai mellett, mind végig megmarad.

(Folytatása következik.)

Nyilt levél.

Nagy-Kanizsa, 1883. jun. 14.

Tekintetes szerkesztő ur!

A Zalai Közlöny ez idei 34. számában a nagy kanizsai szinház kérdésében megjelent nyilt levelem folytán felmerült vitatkozások megszüntetése czéljából kötelességemnek tartom az igazság érdekében kijelenteni, hogy én kérdéses levelemben Plihál Ferencz urat, s barátomat

---

patéba keveredett egy ismerősével. Utóbbinak segédei kérték, ne csufolja fel nagyon felüket. S mi lett a vége?

Az, hogy X. kapott egy oly vágást jobb karjára, hogy karját azóta nem használhatja.

*

A vigadó termeiben vagyunk. Az álarczosok raja hullámzik le és fel.

A buffetben egy szőke divát rajong körül a fiatalság. Egyszerre egy fekete dominó közelget s pár szót sug a szőke diva fülébe. A hölgy meg van lepve, kiváncsiskodik s e szavakkal fordul a mellette levő fiatal gavallérok egyikéhez: —

— Ugyan ki lehet ez a dominó? de szeretném látni az arczát.

— Igen — viszonzá a fiatal ur — hisz annál nincs könnyebb.

Ezzel szó és beszéd nélkül oda lép a dominóhoz s fel akarja emelni álarczát. —

A fekete dominónak csak annyi ideje volt, hogy félre lökje a fiatal gavallér kezét. Ezután a vakmerő urnak fülébe sugta: uram, ez szemtelenség! S azzal odább ment.

A fiatal ur egy barátjával követte, s az oszlopok között utját állva, kijelentették, hogy elégtételt követelnek.

— Tudják az urak, hogy én ki vagyok? mondá az álarczos. Tudtommal maskot nem szokás provokálni. De hogy ne gondolják, miszerint megijedek, im itt a névjegyem, én N. huszár-főhadnagy vagyok, s lakásomon várom reggel az urakat.

A fiatal gavallér meghőkölt, bocsánatot kért vakmerőségéért, s kijelentette, hogy másnak gondolta az álarcz alatt.

Pár hétig volt elég ideje gondolkodni a felett, hogy szabad-e vagy nem más ember álarczát felemelni.

*

A csángó herczegnek, Odescalchi Arturnak régidőktől fogva megvan az a természete, hogy a hencsegő, pókhendi gavallérokat ki nem állhatja. Most már legfeljebb csak mosolyog felettük, a régebbi időkben azonban szerette exercziroztatni is az olyanokat, kiknek fellépése, magaviselete nem volt inyére.

A hatvanas évek derekán történt Pozsonyban a lóversenyek alkalmával, hogy a bécsi société tagjaival báró Ehrgelet is lerándult.

Ez az Ehrgelet egy igen mulatságos ember volt. Sok furcsaságot beszéltek róla a felsőbb körökben. A többek között azt is, hogy amateur festő levén, az uralkodó arczképét is lepingálta és kiállitotta.

Hogy, hogy nem történt, a felség szintén elment s megnézte a képet. Alig tekintett a festményre, elfordult, s ott hagyta a kiállitási termet.

Báró Ehrgelet ugyanis abból a nemzetségből származott, kiknek Mária Terézia csak oly feltétel alatt engedte meg a kardviselést, hogy azt jobboldalukon hordják, tehát a kardot az uralkodó jobb oldalára pingálta.

Ezzel az Ehrgelet báróval akadt össze Odescalchi Arthur.

A bárónak csak harmad vagy negyed napra jutott eszébe, hogy provokálni kellene Odescalchit. Irt tehát Bécsből, hogy jöjjön a herczeg rögtön Bécsbe s adjon neki elégtételt. A herczeg kijelentette, hogy ad nagyon szivesen, de ő Nyitramegyében lakik, tehát nem tartozik Bécsbe menni verekedni. Ha a bárónak tetszik, Nyitráig elébe megy.

Ugy is történt. A felek Nyitrán az ohoni zárda tölgyesében verekedtek kardra.

Odescalchi néhányszor kiverte ellenfele kezéből a kardot, s csak mikor már teljesen kifárasztotta, akkor adott neki egy vágást.

*

Fordulnak elő néha komikus dolgok ugy a kard-, mint a pisztoly-párbajok alkalmával. Ilyen volt a többek között az az eset is, midőn gróf Beuting Kniphausennek ellenfele levágta az orrát, s a gróf Mollja hirtelen oda ugorván befalta.

Ilyen volt az a másik eset, midőn Debreczenben szintén kardpárbaj alkalmával a két ellenfél ambót vágott, s egyik felülről hasitotta ketté a másik orrát, a másik alulról fölfelé ellenfeléét.

Ilyen volt az is, midőn X., a fővárosnak egy évek előtt meglehetősen népszerü és ismert alakja verekedett egy ügyvéddel Rákos-Palotán pisztolyra. Azelőtt jó barátok voltak, s valami semmiségen kaptak össze. A mint a lövések elhangzottak, kitünt, hogy egyikben sem esett kár.

A segédek felszólitották őket, hogy nyujtsanak kezet egymásnak.

— Én, mondá szokása szerint X. nagy pathetikus hangon, — tudom, hogy családos ember vagy, gyermeked, derék jó feleséged van; én tehát nem akartalak agyonlőni. Servus!

— Én sem, lelkem, viszonzá az ügyvéd, de lehetetlen is lett volna, mert az orrodra czéloztam.

X.-nek ugyanis az orra volt testének oly érzékeny része, a minő Achillesnek a sarka, nem csoda tehát, ha a két fél a párbaj után dühösebben vált el, mint a hogy haragudtak egymásra a párbaj végbemenetele előtt.

Ilyen volt az is, midőn két hirlapiró Megyeren pisztolyra verekedvén, a párbaj lefolyása után Y. fel akarja venni felsőkabátját, mely tőle husz lépésre hevert, s észreveszi, hogy az van átlőve.

Elkezdte a szenteket segitségül hinni, de amugy huszárosan, hogy ép most, tél közepén csuffá van téve az egyetlen téli kabátja. Inkább lötték volna őt agyon, mint, hogy szelelő lukat lőttek a Hamiltonon.

*

Azok közül a párbajok közül, melyek humorosan folynak le, vagy végződnek, legvilágrasszólóbb az, melyet a negyvenes évek végén: „Papp Józsi bácsi vivott."

Papp Józsi bácsi eredeti tipikus magyar ember volt. Hajdan, a nemesi felkelés idejében, insurgenskáplár, s még akkor is, midőn keményen beletaposott a hat X.-be, olyan erővel birt, hogy messze földön nem akadt olyan két ló, a melyik elinditotta volna a szekeret, ha Papp Józsi bácsi belekapaszkodott.

E mellett valóságos angyali jósággal volt megáldva. Megértett minden tréfát. Ha medvevadászat alkalmával nem akadt a hajtásba medve, a czimborák hirtelen előkaptak egy medvebőrt, ráadták Papp Józsi bácsira, s a legmeredekebb hegyen le is mászott az öreg, csakhogy a kompániának mulatsága legyen.

Egy alkalommal Kende Feriéknél mulattak. A kompánia egyik tagja, M., többet szedett be a hegy levéből, mint kellett volna, s összetüzött Papp Józsi bácsival.

Az öreg rá sem hederitett, M.-et ez még jobban tüzelte. Végre duellumot kezdett emlegetni.

A vig czimboráknak sem kellett egyéb. Hát legyen duellum. Minő jó tréfa lesz ez, ha Papp Józsi bácsit megduelláltatják.

Papp Józsi bácsi bátor ember volt, de meg ő is tréfára vette a dolgot, nem bánta hát, legyen duellum.

Még pedig rögtön. Itt van két rozsdás tringia, lenn a kertben alkalmas hely, gyerünk rögtön.

A czimborák körülállották a duellánsokat.

M. iszonyu méreggel és dühvel rohant Papp Józsi bácsira.

Papp Józsi eleinte csak ingerkedett. A mikor elháritott egy-egy csapást, csak mókázott:

— Ne te bolond ne! vigyázz, mert még meg találsz vágni! No! no! ne tréfálj, mert baj lesz!

M.-et ez még dühödtebbé tette, s zápor módon hányta Józsi bácsira a csapásokat.

Józsi bácsi is megsokalta végre a tréfát, kiüti M. kezéből kardját, bal kezével derékon kapja, földre teriti, s elkezdi a kard lapjával hajdu módra dorgálni.

— Nesze duellum! kell duellum; fogsz te még velem duellálni?

A pajtásoknak kellett közbelépni, s rimánkodni Papp Józsi bácsinak, kit akkor láttak első izben kissé haragosnak, hogy hagyjon fel az exekuczióval.

Azt hiszem, hogy „A párbaj" czimü mü általam igen tisztelt szerzője, Séda Ernő tisztelendő ur, legjobban szeretné, ha minden párbaj oly módon végződnék, amint Papp Józsi a magáét befejezte.

„P. N."

akár a bizalommali visszaéléssel, akár más mulasztással vádolni nem akartam, és — nem is vádolhattam, hanem egyedül a szinház alapjára befizetett összegek visszafizetésének elhalasztása fölötti aggodalmaimnak kivántam kifejezést adni.

Ezen nyilatkozatom közétételét kérve vagyok

Nagy-Kanizsán, viszont

tisztelője

TÓTH LAJOS,
ügyvéd.

Ezen levelet közölve, egyrészből sajnálatunknak adunk kifejezést afölött, hogy Tóth Lajos ügyvéd ur azon kérdésére: „mi az oka, hogy az aláirók bizalmával igy visszaélnek." — Plihál Ferencz ur incorect eljárásával kellett visszafelelnünk; de más részről örülünk, hogy Tóth Lajos ügyvéd urnak, azi Plihál Ferencz urat: kedves barátját, semmiféle visszaélés és mulasztással nem kivánta terhelni, — habár pénzét ma se·n fizették vissza, s éppen kedves barátja Plihál Ferencz ur utasitásai és önkénye folytán — aggodalmait mégis — már — s oly könyen eloszlatták. — Egyebeket ehez nem tartunk szükségesnek fölvilágositásképpen hozzátenni.

SZERKESZTŐ.

Hirek.

— Az ez évi zárvizsgálatok a n.-kanizsai izr. nyilvános hatosztályu fiu és leányiskolában, valamint az ezzel összekötött kereskedelmi iskolában f. évi junius hó 24-én és következő napjain tartatnak meg, é. p. következő sorrendben: Vasárnapon, junius hó 24. délelőtt, az I. és II. leányosztály. Ugyanazon napon délután a II. fiuosztály. Hétfőn, junius hó 25. délelőtt a III. és IV. leányosztály. Ugyanezen napon délután, az V. és VI. leányosztály. Kedden, junius hó 26-án a III. és IV. fiuosztály. Ugyanazon napon délután az V. fiuosztály. Szerdán, junius hó 27-én délelőtt a VI. fiuosztály. Szerdán, junius hó 27. délután, csütörtökön, 28-án egész napon és pénteken junius hó 29-én délelőtt: a kereskedelmi osztályok. A kézimunka-tárlat nyitva lesz vasárnapon junius hó 24 én. Jegyzet: A délelőtti vizsgák 9 órakor veszik kezdetöket, a délutáni 3 órakor. Nagy-Kanizsán, 1883. junius havában. Az igazgatóság.

— Megszurta anejèt késsel egy vasuti munkás f. hó 19-én este a Szemere utczában, mivel hazaérkezte alkalmával azonnal nem birt neki vacsorát adni. A szurás a nőnek baloldalán hatolt beaoly mélyen hogy a tüdőt is megsértette. Mind a mellett a seb nem életveszélyes. A tettest azonnal elfogták és bekisérték; a nő mellé pedig ápolónő rendeltetett, mivel a kórházba menni nem akart

— Fickert Hermann műcsarnok tulajdonos városunkba érkezett és nagyszerüen kiállitott párisi üveg fényképkiállitását csütörtökön e hó 21-én megnyitja. Minden továbbit hirdetési rovatunk és a falragaszok.

— Nyilvános köszönet. A nagykanizsai kisdednevelő egyesület sorsjátékot rendező bizottságához folytatólag ujabban a következő felülfizetések, illetőleg adakozások folytak be: Nagy-kanizsai illetékszabási hivatal 2 frt, kereskedelmi ifjak önképző egylete Nagy-Kanizsán 1 frt, Fejér Józsefné Duna-Vecse 1 frt 50 kr, Pekri Sándor Dicső-Szent-Márton 1 frt, Turchányi Géza Bpest 2 frt, Raics Erzsike Bávaniste 50 kr. Török Ernő Szombathely 1 frt, Simon Etelka Nagy-Kikinda 50 kr. Sándor Béla Renicza 1 frt, Brenner János Szombathely 1 frt, Farkas Lajos Dárda 50 kr, Szedenics János Bpest 1 frt, Stern Farkas Baltavár 1 frt, Tajczek Ferencz Déva 1 frt, Báró Prónay József Bpest 5 frt, Kunmajsai gőzmalom társaság 1 frt, Beck Vilmos Pozsony 1 frt, Orosz Pál Bonczodföld 1 frt. Nyirvidék szerkesztősége 1 frt, Zsarkó Antal Zenta 1 frt, Gróf Apponyi György Eberhardon 2 frt, Mihály József Csikszereda 50 kr, Király Boriska Jászberény 1 frt, Szücs Pál Székesfehérvár 50 kr. B. Podmániczky Frigyes 1 frt, Zsolnai takarékpénztár 1 frt, Barina János Halas 1 frt, Ábrahám Lajosné Dombovár 50 kr. Renker Antal Gödöllő 1 frt, Czigány Bertalan Szent-Adorján 1 frt, Gróf Zichy Jenő Budapest 10 forint. Mercz József Jászberény 5 frt, B. Eötvös Lóránd Bpest 2 frt. Steinmann Mariska Kéménd 50 kr. Övcsai vörös kereszt egylet 50 kr. Janda Károlyné Nagy-Kanizsa 1 frt, Tasch Simon Nagy-Kanizsa 1 frt, Harsányi I. Bpest 1 frt, Döry Lajos Mosdós 2 frt, Czeke N. Bpest 50 kr. Havi füzetek szerkesztője Bpest 50 kr. összesen 58 frt 50 kr. Előbbivel 906 frt. melyért a bizottság nevében hálás köszönetemet nyilvánitom s egyszersmint tisztelettel értesitem az érdekelteket, hogy a huzás f. évi julius 1-ső napján nyilvánosan a városháza nagy termében megtörténend, s igy a még hátralékban levőket felkérem az összeg szives beküldésére. Sorsjegyek 50 krajczárjával folyton kaphatók a nádor-utczai ovoda titkári irodájában és Berény József — Milhofer Ödön ékszerész uraknál, hol a nyereménytárgyak megtekinthetők. Nagy-Kanizsa junius 20. 1883. Somssich Lőrincz, bizottsági elnök és pénztárnok.

— Törvénykezési szünet. Az 1883. 33. törvényczik kimondja, hogy a királyi biróságoknál évenkint julius 1-től augusztus 31 ig szünidő tartandó.

— Betöréses lopás. Nemrég egyik éjjelen 12 és 1 óra között a murgai (Tolnamegye) elöljáróság egy tagjának első szobáját a szó teljes értelmében kiüritették, a mennyiben az abban levő nagy mennyiségü ágynemüt, sok vásznat, sok ruhát, pénzt s más tárgyakat elvittek magukkal. A polgár ember éjjel két órakor észrevette már a történteket, lármát ütött s több murgai férfival a tolvajok felkeresésére indult. A simontornyai járás pandurainak erélyes s ügyes nyomozása segitségével sikerült a tetteseket a szomszédos helység — Felső Nána — egyik, már nagyon ismeretes zsellér családjában feltalálni. A tolvajok átadattak az illetékes hatóságnak, s a lakosság nagy érdeklődéssel várja azok példás megbüntetését.

— Kossuth Lajos nagy hazánkfiát a mult hó folyamán meglátogatta Zichy Hermann gr., Zichy hosszasabban időzött az agg száműzöttnél, kit viruló egészségben és jó kedvben talált. Kossuth részletesen kérdezősködött főuri látogatójától, hogy mi foly e hazában, minő viszonyok vannak itthon. Nem panaszképen emlitette, de felhozta, hogy roppant sok a teendője s nagyon el van foglalva nemcsak emlékiratai irásával, de azon számos válaszszal is, melyeket Magyarország törvényhatóságaihoz irt és ir azon alkalomból, hogy 80-ik születésnapja alkalmából megemlékeztek róla. Büszkén utalt arra, hogy a megemlekezés valóságos manifesztáczió jelleget öltött, mi annak bizonyságául szolgál, hogy szereplése mégis hagyott némi nyomokat maga után s a kegyelet őrzi tetteinek emlékét. Az üdvözlő iratok mindegyikére válaszolni fog — mondá, — mert ezt kötelességének tartja a törvényhatóságok irányában, melyek mondhatni kivétel nélkül hozzájárultak önérzetének emeléséhez. A politikai napi kérdésekről Kossuth teljesen tájékozva van s hosszasan szólt ezekről Zichyvel. Emlitést tett az irók és művészek körének tervezett látogatásáról is, de megjegyezte egyuttal, hogy turini magányában kissé sok gondot okoz neki a 100—150 látogató fogadása. „Szerény lakomban — igy szólt — alig fogadhatom méltón a díszes társaságot s azonfelül — jegyzé meg mosolyogva — a turini derék nép szinte csodálkozni fog rajta, hogy egy törődött, agg embernél, ki semmi szerepet nem játszik, mit keres az a valóságos deputáczió. Én különben igen megtisztelve érzem magam e kitüntető figyelem által." Kossuth végül névjegyével ajándékozta meg Zichyt, melyre sajátkezüleg irta fel a pár szóból álló dedikácziót. Gyászszegélyü névjegy az, kifejezője a nagy hazafi gyászának, kit nem csak a mostoha sors látogatott meg csapásaival, de ki iránt nemzete is hálátlan volt, vagy talán nem is a nemzet maga, hanem inkább a mai kormány. Bucsuzásul Kossuth még e szavakat mondá látogatójának: „És most dolgozom tovább, nem akarok terhére lenni senkinek, még jó fiaimnak sem, a mig erőmtől telik a reszkető kezeim birják a tollat: meg akarom keresni a mindennapi kenyeret. Emlékirataimnak csak halálom után kellett volna megjelenni, de a megélhetés másra kényszeritett."

— Botrány egy zsinagógában. Mint Szabadkáról irják, az ottani izraelita hitközség elöljárója a most lefolyt zsidó pünkösdi ünnepek alatt egy nagy skandalumot provokált. Két héttel ezelőtt teljesen önhatalmulag elbocsátotta az ottani főkántort, akit pedig az összes község szeretett és a pünkösdi ünnepekre uj kántort rendelt a templomba. Midőn az az ünnep előestéjén fellépett az ugynevezett „lemmer"-re, hogy elmondja a szokásos imákat: a jelenlevők hangosan tiltakoztak e dolog ellen. Ekkor maga az elöljáró rohant fel az oltár elé, s onnan a publikumot a legdurvább kitételekkel halmozta el. Csak a főrabbi és a gyorsan odahivott rendőrség közbelépésének volt köszönhető, hogy a botrány nagyobb mérveket nem öltött.

— Oleum ricinum gramm. 4.) Pozsonyban a minap egy uri ember bement egy ékszerész boltba, a hol jegygyürüt akart vásárolni. Válogatott, válogatott, mig végre egy 90 frt értékü gyémántgyürüt szép titkon leszalajtott a torkán. Legalább ezt állitja az üzlet tulajdonosa, aki e miatt az illetőt bepanaszolta. A biróság már most a czimben jelzett recept alkalmazása által akarta a gyürüt ismét fölszinre juttatni. Három napig kinozta a szegényt az oleummal, de sikertelenül. A gyürü nem került meg.

— Királyi herczeg, mint orvostudor. Lajos Ferdinand bajor herczeg épugy, mint rokona Károly Tivadar, az orvosi tudományra adta magát, melyben már nagyon előrehaladott. Az utóbbi három évben összehasonlitó boncztani monografiát irt a nyelvről, mely 105 litografikus táblázattal ellátva, legközelebb fog megjelenni.

— Az angliusok és a pattogatott kukoricza. Debreczenből irják, hogy ott a napokban a pattogatott kukoricza rendkivül nagy tisztességben részesült. Két angol tourista Tátra-Füredre utazóban, Debreczenben kiszállt. Napközben aztán megtekintették a várost és a piaczot, a hol a pattogatott kukoricza látásánál valóságos ex'ázisba jöttek, a mi nem is csoda, mert ez az ártatlan fehér szinü gyümölcs Albion ködös ege alatt nem igen tenyészik. Az angliusok ide-oda forgatták, meg-megszagolták a delikát dolgot, aztán kölcsönösen kiváltva a „yes" szet, 2 forint árát bepakoltattak böröndjükbe. A kofa nagyot nézett, de azért nem látott rövidet. Az angliusok pedig magukhoz intettek egy hordárt és egy éles fütytyel tutdára adták, hogy adja fel a böröndöt a vasutnál. A hordár azon kérdésére, hogy hová? az angolok tradicionális szófukarsággal csak egy szót szóltak, ezt, hogy: Schmecks!

— A király és a baka őrmester. A Bécsben állomásozó Molináry-ezred, mely tudvalevőleg csupa kecskeméti fiukból áll — egyik őrmestere, Markó Pál, részt vőn a boszniai hadjáratban, s ott egy csatában, midőn saját őrnagya sebesülten összerogyott, fölkapta őt vállára s bár maga is sebesült volt, kivitte a harcz tüzéből a betegápolók közé s ott ketiős terhe alatt összeesett. Ezért megkapta a vitézségi aranyérmet. Az occupátió után nehezebbé vált a szolgálat sebei miatt, de ezredese hiába igyekezett neki valami állami szolgálatot keresni, nem talált, s Markó kénytelen volt tovább szolgálni. Nemrég a király szemlét tartott a Mollináry ezred fölött, s midőn a legénység derekas magatartása és kinézése fölött Pittel ezredesnek kijelentette teljes megelégedését, feltünt a Markó alakja, s kérdé Pittelt, hogy az őrmester minő alkalommal vivta ki az aranyérmet. Az ezredes elmondta, hogy Markó mit tőn Boszniában s hogy mostan nem képes az ő számára valami állomást találni, pedig a nyugalmasabb államszolgálatot Markó nagyon megérdemelte. A király figyelmesen hallgatta az ezredest, aztán igy szólt: „Nos, akkor nem marad hátra egyéb, minthogy az őrmestert én magam alkalmazzam!" Az őrmester ezután két hetet várt a legboldogabb remenykedéssel, a minap megérkezett a kinevezés, mely szerint Markó Pál őrmester (született Pestmegyében, Miskén) kineveztetik császári királyi udvari bejelentőnek 1000 forint fizetéssel, a melylyel lakás az udvari palotában s sok más egyéb is jár. Egyuttal azt mondja a kinevezés, hogy Markó már egy év mulva felsőbb fizetési fokozatba lép.

— A korcsmai hitel korlátozása. Az uzsora-törvény a korcsmai hitel korlátozását illetőleg tudvalevőleg külön fejezetben intézkedik. E fejezet 26. §-a a legszigorubban rendeli el, hogy az uzsoratörvény 22—27. §-ai minden községben évenkint kihirdettessenek, s minden korcsmában, kávéházban, pálinkamérésben és italeladással foglalkozó kereskedésben kifüggesztessenek. E czélból e fejezet intézkedései az országban divó 6 nyelven fali naptár alakban jelentek meg, és 30 krért keménytáblára vonva 50 krért kaphatók. Figyelmeztetjük az italmérést üzőket, hogy e törvény julius 1-én lép életbe, s akkor 50 frtig terjedhető birsággal (26. §) lesz büntetendő az, kinek helyiségében e törvény kifüggesztve nincs. Kapható: Wajdits József könyvkereskedésében is, Nagy-Kanizsán.

— A jelenleg uralkodó fejedelmek életkora felöl következő érdekes adatokat tartalmazza egy külföldi nagy lap: Vilmos német császár jelenleg 86 éves, a németalföldi király 66, a dán király 65, az angol királynő 64, Württember királya 60, a brasiliai császár 57, a szász király 55, a svédnorvég 54, a magyar 53, a belga 48, a portugál király 44, a román király 44, a török szultán 40, az olasz király 39, az orosz czár 38, a bajor 37, a görög 37, a szerb 28, s végül a spanyol király 23 éves.

— Fölfeszitve. Gombócz György tót kereszturi (muraszombati járás) lakós épitkezési vállalkozó f. hó 6-án Szombathelyről hazautaztában este 9—10 óra közt a Senyeháza és Kercza közötti országuton két ismeretlen egyén által megtámadtatott, kik őt a közeli erdőbe hurczolták és itt egy fára Krisztusként felfeszitették és 1260 frtjától megfosztották. Egyébként azonban nem bántották, de ugy felkötve ott hagyták, hol egész éjjel függött, s csak másnap reggel szabaditotta fel kényelmetlen helyzetéből a métneki ispán. A tetteseket illetőleg eddig gyanu nincs senkire, de a nyomozások folynak.

— Végórád ütött kiváncsi férfi szem, — nem tekinthetsz többé a mennyet igérő ég — vagy éj női szem paradicsomába, mert elfödi eme gyönyörüséged egy ujabb hatalom — valami rosz csont még rosszabb találmánya a — kalap. Te voltál hátra óh kalap, hogy kiegészitsd a csipőtlen csipőt, a huszáros ruhát, a rövidre nyirt hajat, hogy a női alak teljes legyen. — Most már az: előre hölgyeim, bátran előre!

— Nőorvosok. Londonban nemrég külön orvosi tanintézetet alapitottak nők számára. A jutalomdijak kiosztása e napokban történt meg az intézetben s ekkor felemlitették, hogy ez intézetnek negyven nőhallgatója van, kiknek eltartása és tanitása évenkint mintegy 24 ezer frtba kerül. A tapasztalat azt bizonyitotta, hogy a nőkből jeles orvosok válhatnak, kiket főleg gyermekekhez és nőkhöz igen keresnek. Bombayban pl. nyilvános aláirás utján 40,000 rupiat gyüjtöttek oly nők segélyezése czéljául, kik megszerezve az orvosi oklevelet, ott le akarnának telepedni.

— A legujabb hóbort. Az asztaltánczoltatásnak és szellemidézésnek már rég lejárt az ideje. Most ezek helyett Angliában más bolondság kezd lábra kapni, a „gondolat-olvasás". E legujabb hóbortnak apostola egy Irving Bishop nevü amerikai, ki e hó 13-án a Londoni st. James-Hallban óriási közönség előtt mindenféle producziót mutatatott be. Valami Labonchére fogadást ajánlott a szélhámosnak: ád neki egy ezerforintos bankót, ha annak számát eltalálja; ha nem: fizessen ő 100 fontot. Az amerikai ugy rá állt volna a fogadásra, ha a bankót egy általa médiumnak elismert ember kezei közé tették volna le. Persze ez mindenféle jelekkel tudtára adta volna Bishopnak a számot. Labouchérenek azonban volt annyi esze, hogy rá ne álljon az ajánlatra.

— Öngyilkos tanuló. Seemann Károly 14 éves III. osztályu budapesi gimnásiumi tanuló az I. ker. alkotás-utcza 17. szám alatti házban, hol Simó Miklós katonai lelkésznél lakott, tegnap este 9 órakor egy forgó-pisztolylyal jobb halántékon lőtte magát s azonnal szörnyet halt. Hátrahagyott latin nyelvü levelében ezeket irja: „Mihi non placet discere, neque laborare itaque, quid mihi futurum sit." (Nekem nincs kedvem sem tanulni, sem dolgozni, tehát mi jövőm lehet.)

— Merènylet dinamittal. Hátszegről irják lapunknak: Glück Sámuel haszonbérlő háza és családja ellen Tustaán e hó 10-ik és 11-ike közti éjjel vakmerő merényletet követtek el még eddig ismeretlen tettesek. Házának udvar felőli falába rést vájtak és e résbe dinamitot helyeztek. A dinamit felrobbant, jelentékeny kárt okozva épületben és butorokban. Glück Sámuel és családja csak az által menekülhetett az életveszélyből, hogy hálószobájuk az épület más részében volt.

— Szörnyü itèlet. A nagyváradi „Szabadság" irja e hó 15-éről: Sajátságos körülmények közt pusztult el Dobricsonban, biharmegyei községben egy fiatal házaspár és ezek vagyona. Viharos családi életet éltek, mely nem is hozott reájuk áldást. Az örökös perpatvar a végsőkig elkeseritette a napokban a férjet, ki egy összeszólalkozás folytán iszonyuan elverte nejét, sőt több késszurást is ejtett rajta. Ama hitben, hogy neje bizonyosan meghalt vagy meg fog halni, ő maga felment a padlásra s egy gerendára felkötötte magát. A falubeliek csak este vették észre az iszonyu tragoediát, mire a nőt orvosolni kezdték, az akasztott embert pedig levágták a gerendáról. Alig hagyták el azonban a házat, még borzasztóbb jelenet következett. A fellegtelen égből nagy dördüléssel iszonyu villám csapott alá az elhagyott tüzhelyre, mire a ház fedélzet kigyuladt s félóra mulva porrá égett a ház. Egyszerre pusztult el a házaspár és egész vagyona.

— A ki a saját fiát ette meg. Wolkonszk oroszországi kis városban történt a következő borzalmas eset. Egy orosz parasztnak első felesége gyerekágyban halt el. Hogy az életben maradt csecsemőnek gondozója legyen, a paraszt néhány hónap mulva ujra megnősült. A fiatal menyecskét azonban rosz bordából szőtték s nem hogy oltalmába vette volna a gyámoltalan csecsemőt, teljesen elhanyagolta és a legczudarabbul bánt vele. E miatt közte s férje között gyakran pörpatvar támadt, minek a vége rendesen az lett, hogy a férj a feleséget jól eldöngette. E miatt az asszony boszut forralt a szegény csecsemő ellen s azt a legszörnyübb módon hajtotta végre. Egy ily hevesebb összekoczczanás után a férj eltávozott, a női vadállat pedig a bölcsőhöz rohant s a nyugodtan alvó csecsemőnek fejét egy nagy konyhakéssel elmetszette. E kegyetlenség azonban még korántsem hütötte le boszuszomját. Most a gyermek testét darabokra vagdalta s egy részét megsütve, a délben hazatérő férj elé tálalta s aztán azon ürügy alatt hogy valamiért a szomszédba megy, eltávozott. A paraszt mit sem gyanitva, nagy mohósággal fogyasztotta el saját gyermekének a husát. E közben a szoba egyik sarkában elhelyezett bölcső megmozdult s a gyöngéd szivü apa azt hivén, hogy gyermeke ébredt föl, oda lépett. Mily nagy volt azonban elszörnyedése, midőn a bölcsőt takaró leplet félrevonva, ott csak gyermekének fejét találta, melyen a macska rágódott. Az erős, durva idegzetü férfi ájultan rogyott össze. A szörnyeteg nőt azóta hiába keresik mindenfelé.

— Emésztès gyomor nélkül. Eddigelé általánosan azt hitték, hogy az emésztének tulajdonképeni és egyedüli szerve a gyomor. Pedig hát ez nincs igy. Legujabb időben erre vonatkozólag érdekes vizsgálódások indultak meg, melyek kideriték, hogy gyomor nélkül is lehetséges az emésztés. Már 1876 ban tette egy Czerny nevü német tudós a következő kisérletet: kivágta egy kutyának a gyomrát és összenöveztette a bárzsingot a vékonybéllel. S ime: a kutya az operáczió után még több évig életben maradt. Legujabban Ogata tett erre vonatkozólag érdekes kisérleteket, melyekről a „Természettud. Közlöny" legujabb számában ezeket olvassuk: Ogata a gyomrot az emésztéstől teljesen kizárta és a vizsgálat alatt álló állatokat a vékonybelen keresztül táplálta. Igy azt találta, hogy a vékonybélbe beadott hig vagy főt tojás, felaprózott hus s más állati tápszerek gyorsabban és nagyobb mennyiségben emésztetnek fel, mint a gyomorban. A gyomor kizárásával táplált állatok testsulya csak oly határok között ingadozott, mint azon állatok testsulya, melyeknek a gyomra is részt vett az emésztésben. Ezekből tehát következtetni lehet, hogy a tápszerek megemésztéséhez a gyomor nem feltétlenül szükséges, mivel a táplálkozás gyomor nélkül is rendesen véghez mehet. A gyomornak ezek szerint inkább az a feladata, hogy a felvett tápszereket a vékonybélben véghezmenő emésztésre előkészitse és a bélbe ömlő mirigyek váladékának könnyebben hozzáférhetőkké tegye. — A gyomornak ezen előkészitő szerepe mellett szól a husdarabkák feloldásának a módja is, mely a hasnyálmirigy vagy a vékonybél falában levő mirigyek váladékának hatása alatt végbemenő oldódástól lényegesen különbözik. Mig az utóbbi nedvek, a mint Kühne és Vella mikroszkópi vizsgálatai mutatják, magukat az izomrostokat, tehát a fehérjét oldják, s az izomrostok burkait változatlanul hagyják, addig a gyomornedv először a burkokat oldja s csak azután hat az izomrostokra.

— Eltünt leány. A „Debreczen" irja e hó 16-áról: Szenzácziós hir foglalkoztatja e percben városunk kedélyeit. Nicht Ilona, a ref. egyház leányiskolájának 12 esztendős, erősen kifejlett, csinos külsejü növendéke ugyanis nyomtalanul eltünt. Egy hete nem látogatta az iskolát s midőn végre megjelent, az intézet igazgatója előtt betegséggel mentette magát, ki azonban szülei bizonyitványa előmutatására szólitotta fel. Csütörtökön végre eltünt a leány végképen s azóta se hire, se hamva. Eltünését nagyon kalandos körülményekkel hozzák kapcsolatba. A „Fehér ló" vendéglő előtt édességeket árult, de késekkel s más keleti készmüvekkel házalt is egy erőteljes külsejü török vagy bosnyák, sőt látták őket akkor, a midőn szülei az iskolában vélték, együtt bolyongani nyilvános kertekben is. Az eltünés napján több tanu együtt látta a törököt s Nicht Ilonát az indóházban, sőt egy csemegeárus leány ez utóbbit meg is szólitotta, s látta, hogy a török fagylaltal kinálta meg. Ezt hallván Nicht Ilona atyja, névszerint Nicht József, ki 1849-ben az oroszoktól maradt el városunkban s azóta — mint egy virágzó s a mester-utczában levő kiskereskedés tulajdonosa — jó magyar honpolgár, utra kelt a szökevények üldözésére s Szathmáron utol is érte a törököt, azonban a leány nem volt vele. Kihallgattatta a szathmári kapitányi hivatal által; azonban nem tartóztatták le, mert a török vallomására birható nem volt. Az atya tehát visszatért s az itteni hatóság intézkedett az illetőnek elfogatása iránt; a holnapi nap folyamában valószinüleg ideszállitják. Az atya Budapestre megy, hogy a török konzulatus utján intézkedéseket tegyen.

— Balogh Jóska a világhirü kis czimbalmos városunkba érkezett és f. hó 21-én azaz ma második előadását tartja a Szarvas szállodában. Ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.

Papirszeletek.

Lakást bérelt egy uj ember. A házi ur ki nem állhatta a gyermekeket, s ezért családos embert nem türt a házban.

— Nős ember ön?

— Igen.

— És gyermekei?

— A temetőben vannak.

— Ugy jól van, kiadom a lakást.

Másnap beköltözik emberünk háromhárom gyermekkel.

— De mi ez? Hisz ön azt mondá, hogy gyermekei a temetőben vannak!

— No igen, tegnap ott voltak — sétálni.

—

— Mi baja van Viktornak pajtás?

— Nagy baja van, nagy a kinnya, most nem tud nagyokat innya,

—

A jégen. Mama: Ne türd már, hogy a férfiak csókokat dobáljanak neked!

Leány: Nem is; — valamennyit visszadobom.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

HIRDETESEK.

A legjobb szivarka-papiros a LE HOUBLON Francia gyártmány. Utánzásoktól óvatik. E szivarkapapír csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON felirattal van ellátva. Ugyanilyen hordják minden karton az alsó látható végjegyzéssel és aláírással van ellátva. 878 7—23 Papier du Brevet. FABRIQUE DE BOUGIES C.C. CAWLEY & HENRY, Boulevard Haussmann, PARIS

A Triesztben is kitünö elismerésben rèszesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon. (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti müegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuviz-forrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditö ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendök.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánlatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 939 6—8

Mindenkor friss töltés	Árjegyzékek kivánatra ingyen és bármentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

Kilencz érem.

Budai 926 4—6

RÁKÓCZY keserüviz

vegyelemezve és jóváhagyólag véleményezve a magyar orsz. akadémia által Budapesten dr. Stölczer tanár által Münchenben, dr. Hardy tanár által Párisban, dr. Tichborne tanár által Londonban, dr. Gebhardt tanár Budapesten, dr. Zeisel tanár Bécsben és több orvosi tekintélyek által az emésztési szervek bántalmai és viseléai nehézségeknél legaikeresebben alkalmaztatik a igy minden más viszek mellett mint legelőnyösebb, kiválóan ajánlatik.

Készletben találtatik minden gyógyszertár- és ásványviskereskedésben, friss töltésekben. — Tessék határozottan budai RÁKÓCZYT kérni.

Tulajdonosok: Loser testvérek, Budapesten.

3512/883. 949 3—3

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről ezennel pályázat nyittatik a király utczai állami kongó ut végétől a gymnasium sarkáig terjedő utszakasznak 748·16 méter hosszuságban, ugy a Deák-térnek kongó téglával leendő megépitése iránt, az összes munkálatok költség előirányzata 46395 frt 54 kr.

Az árlejtés szóbeli és irásbeli ajánlatok utján fog eszközöltetni, ennélfogva az ezen épitkezésre vállalkozni hajlandók felhivatnak, hogy az előirányzati összeg 10%-kát bánatpénzül, akár készpénzben, akár óvadékképes papirokban vagy helybeli takarékpénztári betét könyvekben az irásbeli ajánlatokkal együtt az árlejtés megkezdéseig vagy is 1883. évi junius hó 25-ik napjának délelőtti 10 órájáig Nagy-Kanizsa város polgármesteri hivatalánál annál bizonyosabban benyujtani szivesked jenek, mert a később beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árlejtési feltételek és épitési tervek, ugy a költségvetés előre bármikor a hivatalos órák alatt a polgármester hivatalos helyiségében betekinthetők.

Nagy-Kanizsán, 1883. évi junius hó 10-én.

A városi tanács.

A nagy-atádi urodalom főbérnöksége részéről közhirré tétetik, miszerint az alább nevezett kissebb királyi haszonvétek bérbeadandók.

1-ször A „Korona" nagyvendéglő hozzátartozandó épületekkel, mészárszék, garibaldi-kert és bormérési jogokkal 1884. január 1-től 6 egymásután következő évekre.

2-szor A „Szarvas" vendéglő hozzátartozandó épületek, mészárszék és bormérési jogokkal 1885. január 1-től 5 egymásután következő évekre.

3-szor Kis-Atádon levő „Rózsa csárda" hozzátartozandó épületek, bormérési jog és mulató-kerttel 1885. január 1-től 5 évre.

4-szer A berzenczei utban levő „Döhrögi csárda" hozzátartozó épületekkel és bormérési joggal, 1884. január 1-től 6 egymásután következő évekre.

5-ször A rinyatéren levő ugynevezett kiserdei 2 kerekü vizes malom, hozzátartozó épületekkel, rét és földekkel 1884. aprilis 24-től 6 egymásután következő évekre.

Bérleni szándékozók naponkint délelőtt 11 órától déli 12 óráig kellő felvilágositást kapnak Atádon a gazdasági irodában.

Nagy-Atád, 1883. junius 10.

948 3—3 Az urod. főbérnökség.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK. 936 7—*

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás. Évenkint 3 sorsolás.

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban fő nyeremény 50,000 forint, *továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt, 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52 nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül törlesztési sorsolás *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* tovább játszik a fő nyereményre.

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóüzletben az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 24-én. 50-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Előfizetési felhivás.

— **Az új évnegyed küszöbén fölkérjük a t. olvasóközönséget lapunk szives pártolására. Azon t. előfizetőinket pedig, akik még hátralékban volnának, annak mielőbbi beküldésére tiszteletteljesen fölhivjuk.**

Lapunk előfizetési ára: félévre (jul.—decz.) 4 frt, negyedévre (jul.—szept.) 2 frt.

N.-Kanizsán, 1883. jun. 15.

A kiadóhivatal.

Az elhagyott gyermekek.

Hogy jotékonysági kultusz van mi nálunk, az tagadhatatlan. Évtizedek előtt nemes keblekben lángot vetett az emberszeretet s ettől a lángtól fölmelegedtek a hideg szivek is. Az elnyomatás korszakában különösen élénk volt a jótékonysági mozgalom, mert a nemzet szerencsétlensége fölébreszté e fogékonyságot az emberiség nyomora iránt. A felsőbb osztályok hölgyei vezették e mozgalmakat s azok áthatották a társadalom minden rétegét. S a mi kezdetben nem ölthetett nagy arányokat, később mind nagyobb arányokat öltött. S a nemes fának hatalmas ágai mellett megjelentek a kisszerü kinövések is. A jótékonysági kultusz mellett a jótékonysági sport. A humanisztikus célokhoz nem mindig választották meg kellő tapintattal az eszközöket. És a motivumok, melyek némelyeket a jótékonysági m o z g a l m a k b a sodortak, nem mindig voltak kifogástalanok. Sokan csak a hiuság és szereplési inger által csábittattak, a jótékonysági buzgalmuk forrása nem volt más, mint mulatási vágy. Ez ma is igy van. A jótékonysági sport, mely károsan hatott vissza s családi életre, sokak szemében gyanussá tette magát a jótékonysági kultuszt. És mert gyanussá tette, sokakat visszariasztott. Mert a jótékonyság olyan, mint az ibolya. Elrejtőzni szeret. S nem szereti a bazárok lármáját, a tolakodást, a presszziót s egyéb jótékonysági defektusokat, melyek utóbbi időben divatba jöttek.

S mivel ez igy van, tudjuk, hogy mai napság, ujabb jótékonysági mozgalmakat inditani bajosabb, mint valaha volt. Mert nagyon sokan, a kik nélkül ily mozgalom nem lehet életképes, diszgusztálva vannak. Az eddig alakult és szolid alapokon működő jótékonysági egyletekre s intézetekre szintén nem számithatunk, mert azok eléggé el vannak foglalva a saját feladataikkal. Egyik sem oly gazdag, hogy teljesen elláthatná a maga árváit és szegényeit. S akármily gazdag volna is, nem lehetne még akkor sem elég gazdag. Mert az árvák és a szegények nagyon sokan vannak. Épp ugy nem számithatunk azokra sem, a kik a jótékonysági kultuszt átterelték a jótékonysági sport terére, s ekként diszkreditálták. De habár tudjuk azt, hogy egy ujabb jótékonysági mozgalomra a helyzet nem kedvező: tudjuk azt is, hogy az a jótékonysági mozgalom, melyről szólani akarunk, nem halasztható már tovább. S akármily kedvezőtlen is a helyzet, meg kell indulnia s meg kell inditani. Mert nemcsak kegyes érzelmek játszanak bele ebbe, hanem fontos állami s nemzeti érdekek is. Az a jótékenységi ügy, melyről mi szólunk, egyike a nemzeti lét kérdéseinek. Oly fontos, hogy ha az eddigiek nem elegendők hozzá, uj jótékonysági tényezőknek kell megjelenniök, hogy kezükbe vegyék s keresztülvigyék.

Éppen most egy éve annak, hogy napirendre került s az egész közvéleményt fölriasztotta az a szomoru tény, hogy az utolsó évtized alatt a magyar nemzet létszáma nem emelkedett. Statisztikusok, régi s kipróbált tapasztalatok alapján, dogma gyanánt állitják fel, hogy a mely nemzet 10 év alatt nem szaporodik legalább 7—8 százalékkal, az visszafelé megy. E tény megdöbbenté a magyar közvéleményt, s figyelmét ráirányozta a stagnáczió okaira. Fodor József egyetemi tanár hosszu és kimeritő jelentést nyujtott be Trefort miniszternek és kimutatta, hogy a stagnáczió legfőbb oka nem a születések apadásában, hanem a halálozások óriási mérvében rejlik. S ezt viszont jelentékeny részben okozzák a közegészségi, de épp oly nagy részben a szocziális viszonyok is. Fodor kimutatta, hogy több mint egy millió magyar ember halt el az utóbbi 10 év alatt, holott csak egy kicsit kedvezőbb, vagyis okszerübb viszonyok közt nem kellett volna elhalnia.

Egy millió ember! — tiz év alatt! Irtózatos szám. — És vérlázitó. És annál vérlázitóbb, mert minden kételyt kizáró tény, hogy e milliónak legnagyobb része kis gyermek korában pusztult el. Lehet mondani, hogy a könnyelmüség, os tobaság, szivtelenség és a bünös hanyagság által meggyilkoltatik.

Ez volt az a kérdés, mely tavaly fölmerült általánosságban. S most ismét napirenden van. Csakhogy már konkrét alakban. A mozgalom megindult, s oly férfiak állták az élére, mint Kamermayer Károly polgármester, Falk Miksa, Fabinyi Teofil, Ivánka Imre, Bókai János. Az egylet, melyet a főváros legelőkelőbb köreiből megalakitottak „az elhagyott gyermekek védegylete". Készen vannak az alapszabályok, — s csak a közönség támogatása és áldozatkészsége hiányzik még. Támogatása és áldozatkészsége, s pedig nemcsak pénzben, hanem egyéb érdeklődésben is.

Mert, hogy e mozgalomnak meglegyen a kivánt sikere, ahhoz nem elég az az egy jótékony kéz, mely a fillért odanyujtja, hanom kell mind a két kéz, hogy a jótékonyságot gyakorolja. S ezért mondtuk: ha máskép nem megy, uj jótékonysági tényezőknek kell keletkezniök, de az orvoslás nem halasztható.

Azokról a gyermekekről van szó, a kik nem árvák, mert van apjuk is, anyjuk is: de habár nem árvák, elhagyatottabbak és szerencsétlenebbek, mint azok. És hogy törvényesek-e vagy törvénytelenek? Ki keres ebben különbséget? A törvényesség nem enyhiti, a törvénytelenség nem sulyosbitja helyzetünket! — Világra jönnek, s vagy kitétetnek az utczaszögletekre, vagy kiadatnak az angyalcsinálóknak, a kik sokkal keményebb szivüek, mint az utczaszeglet. Pedig fizetnek is értük! — De mit? Valami csekélységet. Anyjuk dajkának megy s idegen gyermeket szoptat. Az ő gyermekét idegenek veszik kezelésbe. De minő kezelés! — Kell-e több gond valamihez, mint a kis csecsemőhöz? Minden megárthat neki s még a leggondosabb ápolás mellett is ki van téve minden gyermekbetegségnek. Hát még akkor, ha semmi ápolása nincs. Ha sirásával, nyugtalanságával csak boszantja azokat, a kikre rá van bizva? A kiknek nem fáj a gyermeksirás, hanem csak boszuságot okoz! Mit törődnek ezek az ilyen gyermekkel? Örülnek, ha meghal. S ha már meghalt, még akkor is felveszik érte a néhány forintot egy pár hónapig. Ez az ő spekulácziójuk. S ez az a hallatlan brutalitás, mely évtizedek óta pusztitja a nemzeti létszámot. Gyönyörü, egészséges gyermekek, a kikből kitünő emberek válhatnának, kiadatnak ezer számra a meghalató intézetekbe (mint ahogy Jókai elnevezte az ilyen dajkaságokat), s alig jön közülük élve vissza egy vagy kettő. És az ilyen gyermekeket nincs senki, a ki védje. Mert legtöbbnyire törvénytelenek. Az apjuk nem gondol velük, anyjuk pedig idegen gyermeket dajkál. Nincs az a szegény árva, ki ugy el volna hagyatva, mint ezek.

Ennek a szégyenletes bajnak megszüntetésére irányul a most megindult jótékonysági mozgalom, s ezt a mozgalmat ajánljuk mi minden nemesen gondolkozó és nemzete érdekeit hiven érző ember és hazafi figyelmébe. Ez nem jótékonysági sport és nem hiuság vására, hanem nagyon komoly dolog.

Az egyesület, mely a gyermekek védelmére megalakult, ma még csak a czélt látja tisztán, s e czélra csak a legszükségesebb eszközök megszerzésére gondol, s szervezete is csak ezen eszközök alkalmazásához van mérve. Kontemplál működő tagokat, a kik az ellenőrzést gyakorolják; pártoló tagokat, a kik évenkint 2 frtot fizetnek; s alapitó tagokat, a kik egyszer s mindenkorra 30 forintot letesznek. A lehető legszerényebb igények ezek. Két forintot, ha sok mással meg is van terhelve, még nagyon sok ember áldozhat. Alapitó tagok is nagyon sokan lehetnek azok közül, a kik 30 forintot egy-egy bokrétára könnyen kihajitanak. De a mennyiben ez egyesületnek a fővárosról ki kell terjeszkednie az egész országra, előrelátható, hogy a mai szervezetnek több irányban módosulnia kell. Mert a mint az első kérdés: a gyermekpusztitás megakadályozása, el lesz érve, fog következni a második. A gyermekek jövője. Ehhez füződik a többi. Esetleg a védelemnek ki kell terjeszkednie az anyákra is. Maga a társadalom hatósági, sőt állami támogatás nélkül mindezeket nem oldhatja meg. De hogy megoldhassa, meg kell a mozgalmat in-

---

TÁRCZA.

Magyar szinészet Bécsben.

— Saját tudósitónktól. —

Hiában! Nincs nagyobb bölcsész a világon, mint a német! Nincs nagyobb feltaláló és felfedező a világon, mint a német, habár valami okosat nem is fedezett még fel. De nem baj az! Ha valamire szüksége van, ami még nem is létezik, alkot ő magának, ha saját rovására is. Hogy a bécsi sajtónak elkellett ismernie, hogy Blahánénak nincsen párja a német müvésznők között és hogy Pálmay Ilka és Hegyi Aranka a német collegák bármelyikével kiállják a versenyt, — fogja magát a „N. Fr. Presse" és feltalál egy általa alkotott martrikulust, melynek alapján szintén világgá kürtöli, hogy három primadonnának n e m i s m a g y a r! Most Blaháné — szerinte — született Reindl (!?) és igy okvetlen a Rajna, vagy a Spree vidékéről származik, Pálmai Ilka már azért is cseh, mert az orra kissé pisze és Hegyi Aranka pedig czigányleány. Hogy ezt ezután uton-utfélen még a németek is szeretik azzal nem törődik a kérdéses lap; mert önmaguk a németek is kénytelenek ezuttal beismerni, hogy: „Gegen Dummheit kämpfen die Götter vergebens!"

Legyen meg a kedvök!

S z e r d á n, j u n. 23-á n másodszor adatott elő „A s á r g a c s i k ó". Csepreghy ezen népszinmüve ugyhisszük, ha mindennap adatnék, tele házat csinálna. Különösen Blaháné remek játéka, Tamássy és Tihanyi kitünő alakitása és Solymosi egészséges humora bizonyos, de nagymérvü vonzerővel birnak hatni a közönségre. A bécsi lapok ezuttal azt a megjegyzést reszkirozták, hogy a darab irója előbb asztalos volt. Ők persze feledni szeretnék azt, hogy Hans Sachs németország nagy költője élete utolsó perczéig csipészműhelyében dolgozott, egész késő estéig ült a suszterszéken és a lábszijat forgatta, mig a csendes éji órákban ült csak a pegazusra és a lábszij helyett a tollat kezelte.

C s ü t ö r t ö k, j u n. 14-é n „A v e r e s h a j u" Lukácsy Sándortól. Bizony a darab szereplőinek megitélése nagyon nehéz, mert a kritikus nem tudja, kinek adja először az elismerést. E darabban uj tehetségekkel ismerkedtünk meg, kikre még szép jövő vár és kik egykor a hazai művészet erélyes képviselői lesznek. B l a h á n é (Szilaj Kata,) kirendesen ében hajával mutatta be magát, kivéve a „tót leányban", amikor szőke volt, — most vöröshaju volt és e darabban sokoldalu tehetségének ujabban adá jelét. Dalai elragadták a közönséget, a szajos tapsvihar sohasem szünt meg addig, mig Blaháné ujra odanem állott a szinpad szélére, jeléül annak, hogy hát ujra fog énekelni. E ő r y (Veréb Jankó) élénk humorával még akkor is képes volt a házat megnevettetni, midőn ez az egyes tragicus jelenet által volt áthatva. S z e l é n y i A n n a (Szemes Borcsa özvegy) kedves szinpadi alak, játéka megnyerő, hangja kellemes; ha a kisasszony idővel jobban gyakorolja magát és mindinkább otthoniassabban érzi magát a szinpadon, nincs kizárva az eshetőség, hogy egykor Blahánét fogja pótolni! T a m á s s y (András és V i d o r (Ferko) nehéz szerepeket vállaltak, de művészi tehetségük segitségével játszva oldották meg feladataikat. R á k o s i S z i d i (Boglár Ágnes) és M u n k á c s y n é (Zsófi) — átérezték tragicus játékukat és itt-ott lehetett a közönség szemében könnyet csillogni látni. T i h a n y i (Keszey Mihaly) eredeti ember volt, ki minden vászoncselédbe szerelmes. K l á r n é (Sári,) ki Veréb Jankóba szerelmes, rendkivüli ügyességgel játszott és zajosan megtapsoltatott.

Csak egyszerüen felemlitenők, hogy p é n t e k e n j u n. 15-é n „A p e l e s k e i n ó t á r i u s" került másodszor szinre; multkori referádánkban leirtuk nézetünket és amellett maradunk most is. Csupán P á l m a y I l k á r ó l akarunk még valamit mondani; de nem azért mintha remekelt volna, mert hisz e darabban a legjelentéktelenebb szerep (Nina szobaleány) jut ki részére, — ha nem mert f. hó 11-én a p é c s i o p e r á b a n p r ó b á t é n e k e l t és Hoffmann báró intendáns meghivta szerződésre czélzó vendégszereplésre. E szerint Pálmay Ilka a hazai művészettől bucsut vesz és a jövő őszszel a bécsi opera tagja lesz, — ha igaz! Mi azonban azt hiszszük, hogy Pálmai Ilka nem fogja magát nevetség tárgyává tenni; mert ő nem az operába való. Az tagadhatlan, hogy jól énekel, jól játszik; de c s u p á n m i n t s u b r e t t e. Az operában hangja eltünik, silány lesz és annál is inkább látünik művészetének csillaga, minthogy egy B i a n c a B i a n c h i t avagy egy B r a g a kisasszonyt sohasem fog megközeliteni. Ezt jól tudja Pálmay Ilka is; de mit nem tesz a hiuság! Ő a népszinház primadonna-trifoleumának ma még egyik csillagát képezi, de e csillagok közt első szeretne lenni; nos, H e g y i A r a n k á t sohasem fogja árnyékba vetni, de még kevésbé B l a h á n é t. Az operában pedig nagyon alárendelt állomás várna reája. Különben lapunk bécsi munkatársa megbizható helyről vette a hirt, hogy Hoffmann báró intendánsnak szüksége nincs Pálmaira, s csak azért kivánja szerződtetni, hogy a magyaroktól elvonja. Igy törekednek elvonni tőlünk Blahánét és Hegyi Arankát is. Majd elválik, hogy a svábok minő eredménynyel feszegetik a dolgot!

S z o m b a t o n, j u n. 16-á n „T ü n d é r l a k M a g y a r h o n b a n." Ez a népszinmü nem egyébb egy jól kifejlődött vigjátéknál, melyben B l a h á n é, a sokoldalu, remek müvésznő egy ujabb oldalról mutatta be magát, mire nézve a bécsi sajtó elismeri, hogy nemcsak Geistinger és Gallmeyerrel áll egy vonalban, hanem Raabe Hedviggel is. A müvésznő csupa elragadó kellem és szeretetreméltóság volt és az a kis „b e r u g á s" melyet a 2-ik felvonásban szerepelt, felségesen állott neki és a legfestőibb képet mutatta. B l a h á n é (Marcsa) különösen azon jelenetben remekelt, midőn éhes gyomorral forgolódott a teritett asztal körül. T a m á s s y (Gyuri) méltó társa volt, ki ugyancsak helyén állott. Eddig mindig még azon darabok sikerültek legjobban, melyekben Blaháné és Tamássy együtt játszottak. T i h a n y i (Vámházi nyug. tábornok) élénk humorával gyujtott; hiába neki csak komikus szerep való.

H é t f ő n, j u n. 18-á n, „A k o l d u s d i á k" operette Zell és Genée-től, zenéje Millöckertől. Örületes tódulás! A jegyváltásnál a rendőrségnek erélyesen közbe kellett lépnie, hogy zavart és a j e g y e k é r t i v e r e k e d é s t megakadályozza. A ház $\frac{1}{2}$7 órakor, tehát egy órával az előadás kezdete előtt ugy megtellett, hogy a szó legszorosabb értelmében e m b e r e m b e r e n f e k ü d t! Volt is ok! Blaháné lépett fel a czimszerepben, ő adta a kolduadiákot. G i r a r d i a wiedeni szinház tagja, e szerep hőse, direct jött Brünnből, hogy Blahánét az ő szerepében láthassa, — de — — — — a szinházba n e m m e n t; mert tudta, hogy Blaháné tul fogja őt szárnyalni és ezen eseménynek nem kivánt tanuja lenni. B l a h á n é (Simon) kitünőbben is adhatta szerepét mint Girardi, mert Girardi nem szerelmes hős, mig Blaháné e szerepben remekelt és komikusabban játszott mint Bécs kedvencze. De az énekben is nagy a külömbség köztük, mert B l a h á n é elevenebben, rohamosabban játszik és igy a hatás sokkal jobb, sokkal kitünőbb. H e g y i A r a n k a (Laura) hangja, mint már egyszer emlitettük, a magasban sokkal kellemesebb, megnyerőbb mint alant. Szerepét mesterileg oldá meg. P á l m a i I l k a (Bronislova,) kitünően játszott és szinpadi megjelenése elragadó volt. Ollendorf szerepét S o l y m o s s y játszá, ki ugyan nem járta tul Schweighofert, de alatta sem áll.

A ház egy nagy része német vendégekkel volt telve, s ezek a legrohamosabb tapsviharban adtak elismerésüknek kifejezést, ugy hogy több helyütt a müvészeknek ismételniök kellett játékukat és különösen B l a h á n é a legélénkebb ovátiók tárgya volt. Egy a zárt-

ditania. Ezt megtette már. Most az első feladat: lehetővé tenni az első lépést. Kitől függ? Mindenkitől. Részünkről fölöslegesnek tartunk minden frázist és minden páthoszt.

Komolyabb ügy, nemesebb czél szentebb kötelesség nem képzelhető ennél. Tiz év mulva megint tartunk népszámlálást, s ekkor megint fel fog merülni az a kérdés: miért fogyunk? S akkor, ha az olyan mozgalmak sem részesülnek kellő támogatásban, mint az elhagyott gyermekek védegyletéé, — akkor erre a kérdésre az lesz a felelet: mert nem vagyunk érdemesek arra, hogy éljünk.

P. N.

Wlassics Antal. †

Wlassics Antal nyugalmazott kir. törvényszéki elnök nincs többé; junius 21-én délután két órakor hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A köztiszteletü férfiu Nagy-Kanizsán született, atyja sóhási főtiszt volt, anyja Chinorány leány, ki fiatalon halt el s az árvákat anyai nagyanyjuk gondos nevelésben részesitette. Iskoláit szülőföldjén kezdette s Budapesten végezte, 1840-ben ügyvédi oklevéllel tért haza, és 1842-ben Tárnok Alajos leányát Máriát nőül vette, kivel azonban 8 hónapig élt, mert a gyengéd nő elhalt.

A szabadságharcz idejében Csányi László királyi biztos mellett titkárképen müködött, majd Csányi távoztával Csertán Sándor mellett Zala Egerszegen szerepelt.

A higgadt s komoly gondolkozásu férfiu inkább a békés munkásságban lelte életörömét s a szabadságharcz lezajlása után képzettségéhez mért foglalkozást kivánt nyerni s a tért idegennek átengedni egyáltalán nem akarta. Ott is találjuk mindjárt Bogyay Lajos zalamegyei főnök mellett mint titkár müködni s amennyire csak lehetett a sulyos viszonyok között hazafias érzülettel igyekezett enyhiteni polgártársainak zaklatottság okozta kellemetlenségeit.

1851-ben másodsor nősült, feleségül vévén Börzsöny Ferencz egyetlen leányát Máriát, kivel 33 évig boldog házasságban élt s a családi boldogságot nevelte azon édes öröm, hogy Gyula fiuk született, kit a leggondosabb nevelésben részesitettek. Jelenleg az igazságügyi ministeriumba beosztott kir. alügyész, ismert jeles jogász, szakiró.

A boldog családapa ki három évig mint zala-egerszegi törvényszéki biró müködött, Kaposvárra lett országos törvényszéki birónak kinevezve, azonban nem foglalta el állását, nem kivánt szülőmegyéjéből távozni és régi vágyát, hogy nagy kanizsai lakós lehessen, végre teljesittette — 1855-ben szülőföldjére tette át lakását, s rövid idő alatt a polgárság közóhajához képest, mint polgármester, illetve városbiró müködhetett. Az ő idejében keletkezett a déli vasut s e kényes ügyben élénk érdeklődéssel sikerült neki a főállomást a városhoz közel létesittetni, mert a szomszédos Horváth-Szent Miklós mellé akarták helyezni.

Nagy-Kanizsa város haladási alapját tagadhatlanul a dicsőült tette le szülőföldje iránti lángszeretetével, szivós munkássága s higgadt tapintatosságával. —

A törvényszékek felállitásában az uj szervezés nagy munkájával megbizatva s törvényszéki elnöknek kinevezve kir. ministeri biztosképen müködött.

Mint törvényszéki elnök kifogástalan igazságot gyakorolt, ernyedetlen szorgalommal müködött, s legkivált a bünügyi tárgyalásokat kiváló figyelemmel, szakértelemmel és szeplőtlen igazságérzettel vezette. Az elnöki ügyvezetést maga teljesitette, ő volt az első hivatalában naponta, hogy megjelent s utolsó, ki onnan távozott. Rendkivüli szorgalmat s ügybuzgalmat fejtett ki.

Nyugdijazása alkalmából nem is késett a magas kormány Ő felségének legmagasb figyelmébe ajánlani, ki is őt a vaskoronarend lovagjává nevezte ki legkegyelmesebben.

Minden humánus intézménynek buzgó pártolója volt s jólelke egész hevével csüggött a köznevelés felvirágzásán; a koronázás után szervezett megyei iskolatanács egyik tevékeny tagja is levén, számos tanügyi intézkedést eszközölt.

Testi szenvedése mellett lelke élénken foglalkozott még mindig a közügyekkel, mély bölcseséggel biralgatott, jóakarat, jószivüség, munkaszeretet, a polgári erények méltatása s buzgó elismerése legszebb jellemvonásai közé tartozott a dicsőültnek.

Közel 15 évig ismertem a jellemszilárd férfiut s majdnem napontai érintkezésem által tiszteletre gerjesztett nemes szivének igazságszeretete, áldott lelkének tiszta érzelme. Becsülte a munkaszeretőt, gyülölte a henyélőt; tisztelte, emelte az erényt; az országos és megyei ügyeket benső meggyőződésével kisérte, de legkivált szülővárosa iránt odaadó, gyengéd szeretettel viseltetett. Méltán aratta is a közbecsülést, köztiszteletet, mely sokáig él a hálás utódok kebelében.

Áldás emlékezetén!
Béke hamvain!

BÁTORFI.

A gelsei rablógyilkosság végtárgyalása.

(Folytatás.)

Hercsfeld Samu alakja egyébiránt harmadfél év óta sokat változott. Az előbb erőteljes, izmos férfi sovány, megtörtnek látszik, csak tekintetében van meg a dacz és vad kifejezés. Mindazt a mit az első vizsgálat és végtárgyalás folyamán bevallott, most — a legkisebb részletig — visszavonja. Állitja, hogy pressio gyakoroltatott ellene, s kénytelen vala vallani. Elnök azon kérdésére, hogy tehát büntársait miért ép ezen egyénekben nevezte meg, kik vele annak folytán együtt is ugyanazon büntettért vannak vádolva? Vádlott: Mert arra is igéretekkel, majd fenyegetésekkel kényszeritett a vizsgáló biróság és higyjék el tekintetes törvényszék, hogy nekem az mindegy lett volna akkor már, ha bár a quardiánt vezették volna is elém, még arra is reámondottam volna. Elnök: Ön nagy tévedésben van, ha azt hiszi, hogy Önnek meséjét valaki el fogja hinni, itt vannak a rablott ékszerek, melyek ép önnél találtattak meg; mit felel erre? Vádlott: Azokat ugy vettem egy ismeretlen uri embertől, ki egy izben gyalog jött elém, midőn Kanizsáról haza mentem Bagolyára.

Elnök még azután feltett számos kérdéseivel sem képes vádlottat igaz vallomásra birni. Ezután elővezettetik Kiss Gyura János vádlott. — Előbb fiatal kinézésü, jó szinben volt egyén. Most egy kiaszott, megtört alak, meredező szemekkel, minek láttára megdöbbenve kell meggyőződnünk arról, hogy igaz az, a mit börtönrendszerünk rosszasága és sanyaruságairól már sokan megirtak. Vádlott szóról szóra ép ugy tagad, mint a hogy mindent tagadott ezelőtt harmadfél évvel is. Utánna Stenna vagy Cseh István vezettetik elő, ki ép ugy, mint előbbi vádlott társa, makacsul megmarad tagadásai mellett. Ő azonban vádlottak közül az egyetlen, ki harmadfél év előtti alakját meglehetősen fentartá. Mig ellenben a most elővezetett 4-ik vádlott Boncz Jánoson, félre ismerhetlenül láthatók hosszu fogságának nyomai. Arcza halvány, duzzadt, szemei egy csendes őrültséget megközelitő kifejezéssel birnak. Istenre hivatkozik bizonyságául annak, hogy ő itt ártatlanul szenved; tagadási tulbuzgóságában még olyan mellékes, csekély körülményeket is tagadásba vesz most, melyeket az első vizsgálat és végtárgyalás beismert.

Általában a kihallgatott tanuk mindegyikén észrevehető volt, hogy harmadfél évvel ezelőtt több oly dolgot mondottak be, melyekre ma már nem emlékeztek vagy csak elmosódva s habozva adták most azokat elő.

A tárgyalási teremben a mellett oly tropikus hőség uralg, hogy alig hiszszük, hogy még a tanuk emlékező tehetségét is ne befolyásolná. A terem egyébiránt tulajdonképen nem is terem, hanem csak szoba, mely még hozzá régi alacsony plavonnal bir s igy nem csuda, hogy a hosszan tartó végtárgyalási napok gőzfürdő gyanánt szolgáltak az öt napig szakadatlanul ott ült birák s ügyvédeknek. Ehez járult — s ezt most alkamilag szivesen is registráljuk — azon nyomoruság is, hogy az első emeleti kis termecske leszakadással is fenyegetett. No még csak az kellett volna! Alatta ép az illetékszabási hivatal dominálja a földszinti szobákat, de nem volt semmi kedve ahoz, hogy olyan illetéktelenül szabja ki reá a sors a halált azzal, hogy nyaka közé döljön a ház, s igy a mint észrevették, hogy hull a vakolat, azonnal megtették a lépéseket, melynek eredménye törvényszéki derék Elnökünk gyors közbenjárására egy rögtönzött városi hatósági küldöttség és egy pár a plafon alá hevenyészett tomb képében segitett egyelőre a dolgon. Igy azután a végtárgyalás tagjai is megmenekültek a különösen fenyegető életveszélytől. Hanem erre a dologra ezután már kénytelenek vagyunk sürgősen felhivni a királyi törvényszéki Elnök ur becses figyelmét s különösen a kormány e részéről gondoskodása után komolyan apellálnunk; annál inkább mert nem tartjuk annak tekintélyével és méltóságával megegyeztethetőnek, hogy egy ily commentialis városban, mint Nagy-Kanizsa egy még „Anno einsban" épült bódészerü odvas épületben sinlődjön télen a hideg légvonatos szük folyosók s szobák, nyáron pedig az alacsony légjáratos, mely miatt — s még hozzá összeromlással is fenyegettessék a justicia!

TUBOLY VICTOR.

(Folytatása következik.)

Hirek.

— Gyászhir Wlassits Antalné született Berzseny Mária saját és fia: Dr. Wlassics Gyula budapesti kir. alügyész — menye: született Csengery Etelka — unokája: Tibor nevében fájdalmas szivvel jelenti a felejthetetlen férj, illetve atya, após és nagyapa Wlassics Antalnak a nagy-kanizsai kir. törvényszék nyugalmazott elnökének, a vaskorona-rend lovagjának, élete 68-ik, boldog házassága 33-ik évében 1883. évi junius 21-én d. u. 2 órakor hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei vasárnap 1883. évi junius hó 24 én d. u. 4 órakor fognak az I. nagy-kanizsai temetkezési vállalat által, a nagy-kanizsai sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat 1883. junius 25-én d. e. 10 órakor fognak a szent Ferencziek templomában a Mindenhatónak bemu attatni. Áldás és béke lengjen hamvain!

— **Meghivás.** A nagy-kanizsai iparos segédek betegsegélyző-egylete f. évi julius 1-én a „Zöldfa"-kertben Szalóki Márton zenekara müködésével nyári mulatságot rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghivatik. Szives pártfogásáért annál is inkább esedezünk, minthogy ennek tiszta jövedelme a fent említett egylet javára fordittatik. Tisztelettel a rendezőség. Kezdete 8 órakor. Belépti dij: 40 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapig nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság következő vasárnap tartatik meg.

— **A „Nemzeti Ujság"** képes politikai napilap egyes száma 4 krért Wajdits József könyvkereskedésében Nagy Kanizsán mindennap lesz kapható.

— **4000 frt iskolai subventiót** adott a közoktatásügyi ministerium városunknak az 1882/3. tanév tanügyi költsége többletének fedezésére. A subventio junius 6-án már fölvétetett. Bis el is kel az nagyon a mi városunknak, hol a pótlék törvényszabta 5%-án felül roppant összegeket áldoz tanügyi czélokra a városi hatóság.

A pécsi hirneves dalárda a zürichi országos kiállitás alkalmából külföldi kirándulásra szándékozván, városunkat is utjába fogja ejteni s az innét kapott fölkérésre hangversenyt is fog nálunk tartani. Tárt karokkal várjuk azt a remek dalárdát, mely már annyi szép kitüntetésben részesült országszerte.

— **Gyászhir.** Vettük a következő gyászjelentést: Welisch Zsófia a maga, kiskoru gyermeke János, napája s a többi rokonok nevében fájdalommal telt szivvel jelenti felejthetlen férje, illetőleg atyja, fia, testvér és sógornak Welisch Adolf urnak t. hó 21-én reggeli fél 5 órakor, élete 39 ik évében rövid betegség után szivszélhüdésben történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 22-én pénteken, délután 4 órakor tétettek a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra Nagy-Kanizsán, 1883. junius 21-én. Béke hamvaira! Welisch Sarólta, anyja. Kürschner Matild, mint nővér. Kürschner Ignácz, mint sógor.

— **Nagy jégverés.** Bagola, Fakos, Miháld felé folyó hó 22-én esteli órákban oly kegyetlen jégverés volt, hogy a szép szőllőket, a reménydus gyönyörü földeket; a gyümölcsösöket, cseréppel födött ház és pincze tetőket, tökéletesen tönkre tette, szegény nép nagyon le van sujtva; rengeteg házi állat és sertés is esett áldozatul.

— **A balaton-füredi** fürdő már is szép látogatottságnak örvend. Junius 12-éig 176 vendég érkezett oda; ezek között van városunkból Hencz Antal müépitész is.

— **Falk Miksa** képviselő kirándulása választóihoz: E hó 17-én Keszthelyen nagy közönség előtt megtartott beszámoló beszédje után Zala-Apátiban jelent meg választói közt, hol másnap a vidék számos értelmisége gyült össze tiszteletére. A többi közt ott láttuk a megye derék alispánját, a keszthelyi és pacsai járás szolgabiráival, Keszthely városa és a premontrei rend küldöttségét, a választási elnököt Novák Ferencz nyugalmazott hétszemélynököt, az egerszegi szabadelvü kör elnökét Árvay Istvánt, Keszthely városa apát-plébánosát Ambrust. Botka János, Baán Kálmán, Ujlaki József urakat stb. A nyájas és szivélyes üdvözléseket fényes diszebéd követte, melyen találóbbnál-találóbb sikerült pohárköszöntések mondattak. — Kiemeljük különösen a házi urat Modrovics Gergely apátot, ki emelkedett áradozó szavakban élteté Falk Miksát, mint a keszthelyi választókerület jövő képviselőjét. A szives fogadtatást Falk képviselő ur klassikus hangon köszönte meg, hivatkozott a történelemre, annak fényénél világitotta meg a bencze rend nevezetes érdemeit, a ker. polgárosodás és a magyar cultura körül. Ezután köszöntés és figyelem közt üdvözlé Ujlaki plébános a szomszéd nagy-kanizsai választókerület öntudatosan érző polgárai nevében Falk képviselőt, épen ugy Svastics Benő alispán általános figyelem közt szóllott a választási elnök es a választó polgárokhoz, azokat éltetvén. Végül Német Gábor zalavári lelkész a megye jeles munkaszerető első tisztviselőjére emelt poharat. A fényes diszebéd után a vendégkoszoru Falk képviselő urral közérdekü dolgokról esti 6 óráig társalogván, visszakocsizott Keszthelyre, hogy onnét az esti vonattal Pesten át egészsége helyre állitása végett Karlsbadba utazzék. Igy ért végét a szivélyes fogadtatás.

a—b.

— **A tiszaeszlári** ügyben most foly a végtárgyalás. Kimenetele még bizonytalan. Az eddigi vallomások a vádlottakra nézve nagyon terhelők s rájok nézve kedvezőtlen kimenetelt igérnek. Scharf Móricz atyjával és a többi vádlottal szemben megerősitette azon vallomását, mely Solymossy Eszternek a tiszaeszlári zsinagógában történt állitólagos meggyilkoltatását tárgyalja.

— **Magyar vörös kereszt-sorsjegyek** Mint értesülünk, ezen sorsjegyek oly nagy kelendőségnek örvendenek, hogy a f. év julius hó 1-én tartandó huzáshoz rendelkezésre bocsátottak nagy része már is eladatott, mi tekintve a rendkivül kedvező nyereményesélyeket, — és a fölötte jutányos árt (körülbelül 6 frt 75 kr. drbja) igen természetes. Ajánljuk tehát tisztelt olvasóinknak ezen sorsjegyek gyors vételét és egyszersmind utalunk az ezeket illető mai számunkban megjelent hirdetésre.

— **Hoszter,** a kilenczszeres rablógyilkos, mint Illavárról értesitik lapunkat, ott már egészen beletörődött állapotába, s kifogástalanul viseli magát. Berendeztek neki egy külön asztalos műhelyt, s abban jókedvvel fütyörészve farfarag naphosszat. Kitünő magaviseleténél fogva nagy tekintélye van a fegyházban. Egyébkint még most is biztosan reméli, hogy — kegyelmet kap. Ujabban verset is komponált, mely igy hangzik:

„Azért élek,
Mert remélek!"

— **Nevelőnőből herczegnő.** A marokkoi szultán egyik fia, Muley Edris herczeg két évvel ezelőtt Mekkába utazott. Utközben a gőzhajón egy rendkivüli szép olasz nevelőnővel ismerkedett meg, ki annyira megtetszett neki, hogy felszólitotta: hogy jöjjön vele Fesbe és fogadjon el egy nevelőnői állást a szultán fiatalabb leányai mellett. Az olasz leány elment vele és most a herczeg felvette a nevelőnőt „törvényes" feleségei sorába.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **Stanley H. M.** nagyhirü munkája be van fejezve. „Utazásom Közép Afrikában" czimü müve immár teljes a magyar irodalomban is, mit annál nagyobb örömmel jelzünk, mert hiszen utazási mű nálunk nagyon kevés van, ilyen, mint ez, épenséggel egy sem. Nem a kitartás késztet minket bámulatra, melylyel a világhirü utazó kitüzött czélja felé tört, de a lelki erő, mely a csüggedés legkinosabb perczeiben sem hagyta el. Nem magát az anyagot üdvözöljük, mely a szorgalmas kutatás, a faradhatlan fürkészés eredményeként jelentkezik, — de magát a tudományt, mely e müben egyik legfényesebb diadalát üli. Lapunk mai számában a tárczarovatot szenteltük a mű teljes méltatásának és itt, az irodalmi jelenségeket figyelemmel kisérő, az ellenőrző szerepet játszó recensio szük korlátain belől csak az olvasó közönséget buzditjuk arra, hogy e mű megszerzését el ne mulassza. Kellemes szórakozásul szolgáló olvasmány mindenkinek, ki a könyvben többet is keres mint puszta időkergetőt. Diszmű, remek kiállitásu könyv, valóságos ékszer minden asztalon, hol a szellem gyöngyeinek is van értékük. A hozzánk átküldött 6 füzettel (29—34) a két kötet teljesen befejeztetett és Révai testvérek, a mű kiadói gondoskodtak arról is, hogy a könyv kiállitásának megfelelő bekötési táblák készüljenek. — Egy-egy füzet ára 30kr! — A bekötési tábláké 1 frt és 1 frt 80 kr., a mint egy vagy két kötetbe kivánja valaki kötteni.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

széken ülő ur tapsa Blahánét bizonynyal kellemesen érintette; ez ur Millöcker volt, az operette zenéjének költője, ki látni és hallani akarta a magyar müvészeket saját darabjában. Blaháné éneke és játéka ugy tetszettek a költőnek, hogy kezeit vérig tapsolta. Erkel karmester ur, ki oly kitünően vezette az orchestert, teljes dicséretet érdemel.

Ritka élvezet is volt a mai előadás; mert alkalmunk volt a népszinház 3 primadonnáját egyszerre látni és hallani. Csokrok és koszoruk nem hiányzottak, — minden jól sikerült, ugy az anyagi jövedelem is, mely tisztán — minden költséget levonva — 800 frtnál többet tesz ki.

Kedden, jun. 19-én. „Nap és Hold." Vanloo és Leterriertől. Evva és Fáy kitünő forditása nem mentheti meg a darabot silány meséjétől, elvetendő frivolságától. Az operette gyarló, mint minden Lecocq-féle operette és csupán a szereplők müvészi tehetsége mentette meg a közönséget az unalomtól. Hegyi Aranka (Beatrix) a fősze repet vitte s nagyrészt neki lehet köszönni, hogy a publikum nem szaladt el A szép tehetségü, fiatal müvésznő egy pompás babérkoszorut kapott, nemzeti szinü szalagokkal és következő felirattal: „A bécsi akadémiai olvasó és társaskör, szeretete és tisztelete jeléül Hegyi Arankának." Pálmai Ilka (Manola) szintén jól játszott, de még jobban is játszott volna, ha nem lett volna olyan háladatlan szerepe. A müvésznő egy virágvánkost kapott, ugy egy ritka szép csokrot, amely rózsákból kirakva Magyarország czimerét képezte a négy folyóval és kettős kereszttel. Solymosi (Don Brasciro) azonban hálásabb szerepet kapott mint Pálmai Ilka. Solymosit uj oldalról ismertük most meg; róla elmondhatjuk, hogy ő bármily darabban, bármily szerepben lépjen is fel, Solymosi maradt; mert kitünő alakitásával mindenütt tudja magát alkalmazni.

Egy ismeretlen földdarabról.

(Stanley H. M. „Utazásom Közép Afrikában" vagy Utazás Afrika aequatoriális részének nagy tavai körül és a Livingstone folyón lefelé az Atlanti oczeánig. Két kötet. 163 fametszettel és az utazás átnézeti térképével Budapest, 1882. Réva. testvérek.)

Az emberiség halad. A villanyosság és gőz korszakában fizikai akadályok felett csak nevetni tudunk. Harczra szállunk az elemekkel, a bennünk rejlő teremtő erő tudatával törékeny szárnyainkon ég felé igyekszünk és épen midőn már ostromra készülünk az istenek ellen, — kisül, hogy bizony csak gyarló teremtések, emberek vagyunk.

A tudomány segélyével feledünk minden rejtélyt, nyitját találjuk minden titoknak; kutatva, fürkészve behatolunk a parányok életébe is, ismerni, tudni vélünk mindent és egyszerre csak közvetlen közelünkben támad, feltünik valami, a minek láttára vagy hallatára, mi a 19-ik századnak minden babonától ment tökéletes lényei, ámulatba esünk.

A földrajzi tudomány már a gyermeket megtanitja rá, hogy öt világrész az, mely a földteke két felén lakó milliók tömegét magába foglalja, az érettebb szellem többet akar tudni; nagyobb müveket olvas, párhuzamban halad az ujabb jelenségekkel; gyönyörködik a szöveget élvezhetőbbé tevő rajzokban, képekben; az alpesek hófedte tetői, a technika remekmüveinek láttára tisztelettel hajlik meg a természet soha nem pihenő, örökké alkotó hatalma és az emberi szellem csodás nyilvánulásai előtt.

A pénzes ember szórakozni vágyik. A tudományszomj őt nem zavarja de pénze nem hagyja nyugodni. Kényelmes kocsiban, robogó vasuton egy-egy pillantást vét a mellette elrepülő tájakra, — bejárja Párist. Londont; megbámulja Rómát, Velenczét; versenyt didereg Moszkvában. Szt.-Pétervárt; talán egy pompás yachton átkél az uj világba is és mintán itt is, ott is egyaránt unatkozott, kifáradt test s bágyadt lélekkel ismét csak haza jön — unatkozni.

Ez a mindennapi élet. A megszokott meder, melyben egész cselekvésünk, müködésünk mozog. Nem csap ki medrén, csak nagy ritkán, akkor pusztit, tör és ujra nyugalmasan visszatér gátai, partjai közé. Ez az általános szabály.

Ám kivételek itt is vannak és itt a kivétel egyenlő a rendkivüliséggel. Támad ember, kit egy belső ösztön nem hagy pihenni, kinek a kényelem kin, a nyugalmas élet teher; kihivatást érez magában arra, hogy ujakat fedjen fel ott, hol már előtte ezren jártak és mitsem találtak; — ki élte napjait a munkának, gyötrelmeknek, fáradalmaknak szenteli, nem azért, hogy embertársai talán szobrot állitsanak neki halála után, holott életében talán nevét sem ismerték, hanem egyedül azért, hogy szolgálatot tegyen a tudománynak, mely fiainak mindig legszeretőbb, leggyöngédebb anyja volt.

A győzni induló csapat lelkesedését nem hüti, ha előtte már százszámra szedte az áldozatokat a gyilkos golyó, győzni vagy meghalni! a jelszó, melylyel a hazafi a zászló alá sorakozik.

(Vége következik.)

HIRDETESEK.

Nyilttér.*)

SALVATOR

első rangu vasmentes savanyuviz,

lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üditő-ital.

Kapható ásványviz-kereskedésekben és leginkább gyógyszertárban

Salvator-forrás igazgatóság

906 8—20 EPERJESEN.

Bpesten főraktár: Edesskuthy L. urnál.

* E rovat alatt közlöttert nem vála magára felelősséget a Szerk.

912 sz. tkv. 1883.

Árv. hirdetm. kivonat.

Az alsó-lendvai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság kóshirré tesszi, hogy Pollák Lázár végrehajtatónak Eisner József végrehajtást szenvedő elleni 461 frt 53 kr. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az alsó lendvai kir. járásbiróság területén levő Páka községben fekvő a pákai 265. sz. tjkvben A † 1—9 és 11 sor sz. a. felvett és ½ részben Eisner József nevén álló és az adó alapján 450 frtra becsült ingatlanra az árverést 450 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi julius hó 5-ik napján délelőtti 10 órakor Páka községében a községbiró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog. —

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagy is 45 frtot készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a pánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Alsó-Lendván, 1883. évi márczius hó 30-ik napján.

Az alsó-lendvai kir. jbiróság, mint tkkvi hatóság. 953 1—1

KATONAI TANODA.

Egyéves önkénytes tanfolyam

Budapest, nagykorona-utcza, 13. szám alatt

Ezen tanfolyam oly fiatalok számára fennáll, kik hadi kötelezettségüknek, mint egyéves önkénytesek eleget tenni óhajtanak, képesitésüket azonban egy vizsga letétele által kimutatni kötelesek. Ezen tanfolyam 1883 julius 1-én veszi kezdetét és hat hónapig tart, naponta három esti előadási órákkal, hogy a résztvevők a nap folyama alatt polgári foglalkozásuk után járhatnak. A vizsga német, magyar vagy horvát nyelven letheto. A hallgatók kivánatra szállást és teljes ellátást nyerhetnek az intézetben. Beiratások és felvételek naponta az igazgatósági irodában. Programmok kivánatra ingyen.

945 3—4 Az igazgatóság.

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő** Harkányi gyógyfürdő.

Magyarország, Baranyavármegyében,

fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Ezen 50° R. természetes meleg árteri kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézetéihez tartozik, hanem a külföld hasonlóan gyógyintézeteit mindenben felülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg Dr. Than Károly vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, bőszenyt és mindeddig ismeretlen szénéleg-kénegőzt tartalmaz.

Különö gyógyitási hatással bir ossze, köszvény, görvély, idült bőrkiütésekre, aranyér, sérbántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebzések, daganatok és higanyos gyógyszerek által okozott mérgezésekre, továbbá máj-, lép, általán mirigy-daganatokra, sokáz halláa, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.

A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kielentheti, hogy ezen csodaszerű gyógyforrásnál ezerek és ezerek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli. E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasongyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit.

Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: Pécs, alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács-Pécsi vasut, állomás: Villány.

Posta- és távirda-állomás.

Bővebb tudositást a legnagyobb készséggel Dr. HELLER JÓZSEF rendes fürdőorvos nyujt.

Harkány, 1883. junius 1. 940 3—12

Harkányi gyógyfürdő. **A fürdő igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

A Trieszthen is kitünö elismerésben részesült

jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti müegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intésendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 939 7—8

Mindenkor friss töltés | Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve | Sürgöny: Vogler Regede, Radein

Magyar vörös kereszt-egylet sorsjegyek.

Évenkint három sorsolás. Legközelebbi folyó évi julius 1-én.

Ezen huzásban **50,000 frt** főnyeremény,

továbbá egy nyeremény á **5000** *forint, 4 á* **1000** *frt, 10 á* **500** *frt, 25 á* **100** *forint, 30 á* **50** *forint, 52 á* **25** *forint.*

A nyereménysorsoláson kivül törlesztési sorsolás is történik; minden, a törlesztési sorsolásban legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy tovább játszik a főnyereményre.

Ezen sorsjegyek kaphatók helyben: **nagy-kanizsai bankegyesületnél**, valamint minden bank- és váltóháznál az országban. 944 1—2.

HARTMANN IGNÁCZ

mérleg-gyáros

Nagy-Kanizsán

932 6—6 Széchenyi-tér 5. szám.

5 évi jótállás mellett. 5 évi jótállás mellett.

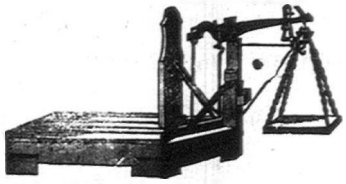

Ajánlja kovácsolt vasból készült, erős és javitott szerkezetü tizedes- és marha mérlegeit, melyek a székesfehérvári kiállitáson éremmel lettek kitüntetve.

Kávé Triesztből.

Árak mint nagyban vételnél.

Alulirott czég küld 4½ kilós póstacsomagban vám- és bérmentve, csomagolás felszámitása nélkül utánvéttel, vagy az összeg előre beküldése mellett kávét a következő árak mellett:

Mokka, valódi arabiai	—	1 kiló	frt 1.84
Ceylon gyöngy legfin. barna	1	„	„ 1.94
Ceylon finom nagy szemes	1	„	„ 1.80
Cuba legfin. nagy szem. barna	1	„	„ 1.75
Portorico legfinomabb	— 1	„	„ 1.60
Guatemola legfin. erős, kiadó	1	„	„ 1.45
Aranyjava (Menado) igen fin.	1	„	„ 1.50
Zöldjava, finom	— — 1	„	„ 1.34
Santos, finom	— — 1	„	„ 1.28
Rio, legfin. erős és kiadó	1	„	„ 1.25
Rio, középfin. erős s kiadó	1	„	„ 1.10

Egy 5 kilós kosárba.

Narancs vagy czitrom, szép és válogatott 30—45 drb, egy kosárban frt 2.10

Sambo F.

901 12—12 Triest.

Mautner József

első pálinka főzöde és borkereskedése

924 6—13 **Szegszárdon.**

Ajánlja kitünö minőségü pálinkakészitményeit, ugymint:

kitünö törköly átvonatot (Durchsug) 100 liter	(hordó nélkül)	21 frt
kétszer égetett törköly átvonatot (Durchsug) 100 liter	„	23 frt
valódi törköly pálinkát	„	30 frt
Továbbá *szilvon* és *szirmiai* ó- és uj *szilvoriumot* hordóval együtt		38 frt.

Végül *szegszárdi* ó- és uj vörö s *borait* mérsékelt árak mellett.

Szives megrendelések a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve szállittatnak. A kiürült hordók, ha azok 4 hónap alatt a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve visszaszállittatnak, ugyanazon áron mint felszámittattak, visszafogadtatnak.

MATTONI-FÉLE **GIESSHÜBLER** legtisztább ásványos **SAVANYU-KÚT**

legjobb Asztali-és üditö ital, kitünö hatásunak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag baruttnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).

Mattoni Henrik, [illegible]

973 12—30

Ruston, Proctor és társa

Budapest. Náder-utcza 39 és 41. szám,

ajánlják a legelső dijjakkal kitüntetett

gőzmozdonyaikat fa- és szénfütésre, szabad. szalmafütő gőzmozdonyaikat

gőzcséplőgépeiket dobmentő és összegtisztitó előkészülékkel.

Hoffherr-féle egyszerü és tisztitó cséplőkészleteket járganyhajtásra.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 918 7—10

ROBEY & COMP.

Budapesten, IX-ik kerület, Üllöi ut 35. szám alatt,

ajánlják országszerte legjobbnak ismert

tüzanyagot megtakaritó szén-, fa- és szalmafütésre berendezett gőzmozdonyaikat

felülmulhatatlan és bármely időjárás viszonttagságainak legjobban ellentálló

vasgerendás cséplőgépeiket

szabadalmazott magán stető szerkezettel vagy a nélkü

Árjegyzékek, ugy Magyarország első rendü uradalmai és gazdáitól származó nagy munkaképességéről és utolérhetetlen tartósságáról szóló bizonyitványokat kivánatra bérmentve küldjük.

a gőzcséplő készleteink rendkivüli tartalmazó legujabb kiadványunkat, 917 7—10

HIRDETÉSEK.

BUDAPESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep utáni napokon is.

Szerkesztők és kiadótulajdonosok:

CSUKÁSSY JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.

Előfizetési ára:
Egész évre 14 frt. Félévre 7 frt Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV. ker. kalap-utcza 16. sz.

A „Budapesti Hirlap" nem pártlap.

Pártja — olvasóinak kiterj-dt köre. Szolgálatokat nem kíván se kormánynak, se jobb, se balpártnak tenni, csupán a közönségnek és a mi ugyanaz az országnak.

Miből állanak ezek a szolgálatok?

Első sorban abból, hogy **mindenről**, a mi az országon belüli vagy kivül akár politikai, akár társadalmi, akár művészi, akár tudományos téren fölmerül: **hiven, pontosan, gyorsan, röviden, de mégis kimeritően és rèszrehajlás nélkül értesitse közönségét.**

E tekintetben egy hazai lap sem mulja felül a „BUDAPESTI HIRLAP"-ot, Vannak a nagyobb és drágább lapok, melyek terjedelmesebben tudósitanak, de nincs **mely pontosabban és pártatlanabbul adná értesitéseit.**

A „BUDAPESTI HIRLAP" olvasó közönségén és irókin kivül nincsen senkinek e korek földön lekötelezve, se **osztálynak, se pártnak, se kormànynak**, se nyilvános vagy magán **társaságoknak**: a „BUDAPESTI HIRLAP" a legfüggetlenebb lap Magyarország fővárosában, a hol az egyik lap a pénzvilágnak, a másik egy egy hatalmas vasutnak s más ily vallalatoknak, a harmadik a kormánynak, a negyedik a zsidóknak, az ötödik egy-egy felekezetnek, a hatodik a szabadkőmüveseknek, a hetedik nyolczadik egy egy pártnak a jármát viseli,

A „BUDAPESTI HIRLAP" nak csak egy hatalmasság parancsol, az diktálja vezérczikkeit, az szabja még magatartását s e hatalmasság: a nagy közönség és az ország azonos érdeke.

Ennek teszi szolgálatot, a ki a „BUDAPESTI HIRLAP" ot pártolja.

Nekünk nincs kitől féljünk, nincs kitől reméljünk, kivéve olvasó közönségünket, a mely itél szavaink és cselekedeteink felett".

A „Budapesti Hirlap" rendes tartalma a következő:

I. Poiltikai és tarsadalmi vezérczikkek.

II. Tudományos, ismeretterjesztö és mulattató tárczák, mindennap rendesen kettö,

III. Az apró politikai hirek, a fővárosi ügyek, az egyesületek, a művészetek rovata.

IV. A fontosabb események bövebb leirása külön czikkekben.

V. Távirati tudósitások.

VI. Napi események rovata

VII. Közgazdaság.

Ezenkivül a mellékleten rendesen egy egy vezérczikk a tárdalom valamely osztályának érdekeiröl, országgyülési tudósitások, tárcza, törvényszék, vidéki hirrovat, önálló ismeretterjesztö, szórakoztató czikkek, tudósitások a divatról, hasznos tudnivalókról és állandóan egy egy regény.

A „Budapesti Hirlap" rendes irói:

Csukássy József szerkesztő, b. Kaas Ivor, gr. Teleky Sándor ezredes, Rákosi Jenő, Balogh Pál, Benedek Elek, Berényi László, Kacziány Géza, Rákosi Viktor, Szokolay Kornél, dr. Volf Vilmos.

Rendkivüli alkalmakkor lapunk rendes terjedelme, a mely 12 oldalnyi, hol egy fél, hol egy egész ivvel kibövül. Nagyobb ünnepi számokat adunk ki a feldolgozott hirlapi napi anyag mellett becses és érdekes tartalommal.

Kiváló események szinhelyére külön tudósitókat küldünk, akik ügyességök és megbizhatóságuk által egyaránt lekötelezik a közönséget és a szerkesztőséget.

Bécsben, Berlinben. Párisban, Londonban rendes tudósitóink vannak, a kik közvetlen benyomásaik alapján adnak hirt arról, a mi e világvárosok lakóit foglalkoztatja.

A „BUDAPESTI HIRLAP" a legolcsóbb politikai, szépirodalmi, társadalmi és gazdasági napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Félévre 7 frt. — Évnegyedre 3 frt 50 krajczár. — Egy hóra 1 frt 20 krajczár.

Az előfizetés legegyszerübben postautalvánnyal teljesitheto e czimen:

„Budapesti Hirlap" Budapest, kalap-utcza 16-ik szám alatt.

Tisztelettel ajánljuk a „BUDAPESTI HIRLAP" ot első és rendithetlen hirdetőjét a magyar nemzeti állam érdekelnek, a t. magyar közönség lekötelező figyelmébe.

Csukássy József, Rákosi Jenő,
a „Budapesti Hirlap" kiadó tulajdonosai.

950 2—3

Utatványszámokkal szivesen szolgál a kiadóhivatal.

Dr Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigoruan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanáccsban tartott jogositjegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért

Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy Kanizsán

U. i. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül. Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 814 56—*

Wien, Stadt, Seilergasse Nr. 11.

1297 sz. tkv 1883. 952 1 -1

Árv. hirdetm. kivonat.

Az alsó-lendvai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság köztudomásra teszi, hogy Polák József végrehajtatónak Schneggenburger Mihály és Gaber Laura végrehajtást szenvedő elleni 700 frt tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az alsó lendvai kir. jbiróság területén lévő Alsó-Lendva községben fekvő, az alsó-lendvai 18 sz. tjkönyvben A + 1 sor sz. a. foglalt lakház, melléképületekkel udvar és kerttel 768 frt becsár; a 3 sor sz. a. felvett és alperesek nevén álló ingatlan 276 frt becsár; továbbá a 4 sor sz. a. foglalt ingatlan 92 frt becsár és végre az 5 sor sz. a. foglalt szőlő, rét és szántó 684 frt becsértékben a fentebb jelzett ingatlanokra, az árverést a fentebb kitett és ezennel megállapitott kikiáltási árverés elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi julius hó 7 ik napján délelőtti 10 órakor az alsó-lendvai kir. jbiróság tjkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árveresni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 68 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Alsó-Lendván. 1883. április hó 18 ik napján. Az alsó-lendvai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK.

956 8 -*

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás — Évenkint 3 sorsolás

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban főnyeremény 50,000 forint, *továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52 nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül **törlesztési sorsolás** *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* **tovább játszik a főnyereményre.**

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint

kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóházai az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. junius 28-án. 51-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETESEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor
6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitótestület“, a „nagy-kanizsai kisdedneveiő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“, s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Előfizetési felhivás.

— **Az új évnegyed küszöbén fölkérjük a t. olvasóközönséget lapunk szives pártolására. Azon t. előfizetőinket pedig, akik még hátralékban volnának, annak mielőbbi beküldésére tisztelettel jesen fölhivjuk.**

Lapunk előfizetési ára: félévre (jul.—decz.) 4 frt, negyedévre (jul.—szept.) 2 frt.

N.-Kanizsán, 1883. jun. 15.

A kiadóhivatal.

Hol van a baj?

E lap 42-ik számában hasonczim alatt megjelent keserü igazságokat tartalmazó czikkemben himezetlenül rámutattam a baj kutforrására, de egyszersmind elismeréssel registráltam a minősitési törvényt, mely utját állja a protekczio burjánzásának s ha paragraphusai az adó és katonaügyre vonatkozó törvényeink módjára szigoru erélylyel végre is hajtatnak, akkor szerintem meg fogja teremteni azt az óhajtott uj korszakot, melyben „az iskolák által adott képzettség jelentősége az állami tevékenység köreiben nemcsak elvi, hanem tényleges kifejezést fog nyerni“ s meghozza azon várva-várt korszakot, a melyben a képzettséget nem fogják a megélhetés forrásaitól elzárni és a versenytérről leszoritani olyanok, kik csak a borivás és kártyázáshoz értenek s innét van, hogy az ember nem tud eleget csodálkozni azokon a piramidális ostobaságokon, a miket produkálnak azok.

A törvényhozás alkotásai közöl oly annyira kimagasló, közóhajtásnak és kiáltó szükségnek megfelelő minősités törvény érintetlenül hagyta a képviselői állást, ami által különösen az országos, de a nagyobb városok képviselő testületét is a legalacsonyabb szinvonalra degradálta, mert mig a szolgáktól is követelünk minősitvényt addig a képviselő egyetlen qualificatiója az adófizetés és irni tudás.

„A középiskolák adják meg a nemzet műveltebb rétegeinek azt a képességet, mely az ujabb polgárisodás vivmányainak elsajátitására, a közművelődés, nemzeti gyarapodás előmozditására annyira szükséges, de csak ugy adják meg, ha a nagy feladatnak képesek megfelelni és ha haladnak az idővel“ mondja a nagy államférfi. Hogy a gymnasium megfelel a nagy feladatnak, ebben azt hiszem mindenki egyetért velem, de hogy a reáliskola is megfelelne, azt a vallásügyi minister a közoktatás állapotáról szóló egyik évi jelentésének eme nyitatkozata után: „a reáliskolák egy része a tanügy kára nélkül beszüntethető, feltennem alig szabad; pedig ma már ezen iskolák, csak olyan nyolcz osztályu szervezettel birnak, mint a gymnasiumok, igaz ugyan a classicai nyelvek elhagyásával és az irodalmi müveltség alárendelésével főleg az exakt tudományos irányt tüzve ki czéljokul, de már szintén rendszeres érettségi vizsgálattal adnak számot sáfárkodásukról. És ha mégis azok egy része a tanügy kára nélkül beszüntethető, nem kétszer inkább állithatók-e ezek a jelenlegi szervezetü polgári iskolákra nézve és mert igen, hát vitatkoznak is a felett: legyen-e polgári iskola, vagy válljék szakiskolává.

Nem feladatom e helyütt szellőztetni az időszerü kérdést, vajjon azok megszüntetése vagy átalakitása leend-e hasznosabb, de már irta legközelebb egy competens: „fájdalommal látjuk, hogy a polgári iskola eredeti irányát elvesztė és saját érdeke ellenére a gymnasium pótlására törekszik“ már tudniillik az által, hogy a kiknek a gymnasium ajtót nyit, az bátran nyulhat a polgári iskola kilincséhez. — Ezen iskolák apostola Csengeri azt mondta: „a reáliskola is jobban megfelel feladatának, ha az iparosok előkészitését a polgári iskolákra hagyja.“

A polgári iskola feladata ellenére az iparosok előkészitéséről mind ez ideig megfeledkezett; de eltekintve ettől, ha valaki figyelemmel kisérte a mult években ezen iskola évi értesitőjét, azt tapasztalhatta, hogy azokban nagy hangon volt hirdetve egy rendelet, a melyben egész legiója volt fölsorolva azon állásoknak, a melyekre tanintézet növendékei állitólag előkészittettek. De most a minősitési törvény életbe léptével az előző rendeletek érvényüket elvesztik. Ha pedig végig olvassuk ezen uj törvényt, a melyben megállapitott kellékek ezentul föltétlenül érvényes követelményeknek tekintendők, azt látjuk, hogy csak a legalsóbb rendü állomásoknál, de mindenkor megelőzve a gymnasium és reáliskola által, van néhol megemlitve a polgári iskola. Mindezen tényleges állapotok, de maga az élet is azt mutatja, hogy ezen külföldről elhamarkodva beültetett tanintézet ami viszonyaink keretébe nem való s épen ebben fekszik azon sokak által pártfogolt javaslat fontossága és jogosultsága, hogy változtassék át ezen intézet szándékolt szakiskolává, ami által földmivelő államunkat a Nyugot iparos államai közé emelhetjük és iparosaink sulyos helyzetén is javithatunk, de erős meggyőződésem szerint csak akkor, ha ezen iparügynek szentelt speciális szakiskolában a tanórákat nem üres elméletek töltik be, hanem a practicus tudásnak lesznek azok inkább szentelve és főképen csak akkor, ha az iparüzhetést szintén qualificatióhoz kötjük, mint azelőtt a czéhrendszer idejében, mikor csak az lehetett iparos, ki maga is tudott dolgozni és egy bizottság előtt szakképzettségéről tanubizonyságot tett; továbbá ha az iparosokkal, czimeres gazemberek által concurrentiát nem csinálunk, hanem a fegyházakban oly iparágakat honositunk meg, melyek nálunk nem gyakoroltatnak pl. játékszer, ipar stb. És ekkor majd nem a legdesperatusabb elemek fognak a nagyfontosságu iparos pályára lépni s nemcsak az értelmileg és anyagilag elmaradottakból fog állani az iparosok osztálya, hanem képzett és tehetős emberekkel fog szaporodni „müiparosaink“ ijesztőleg csekély száma.

Ha valaki be tudja nekem bizonyitani, hogy közleményeimben állitásaim a valóságnak meg nem felelnek, akkor én leszek az első, ki a tévedést beismerem.

Tudom, hogy sokan vannak, kik közleményeimet sérelmesnek találják, de ez engem egy perczig sem bánt, mert a leirtakért lelkem legtitkosabb redőiben sem mond szemrehányó szót a lelkismeret és mert a bajok orvoslását minden téren minősités követelése által gondolom elérhetőnek, amely uton törvényhozásunk — a mi dicséretére legyen mondva — meg is tette már az elhatározó első lépést. Ezzel azonban még nem tekintheti feladatát befejezettnek, hanem minden tényezőt minden téren megmozditva halogatás nélkül kell elkövetnünk mindent a létező bajt, nem létezővé tenni, nehogy porainkra nehezkedjék a jobb sorsra érdemes ivadék sulyos átka, de mert különben lehetetlen is volna egyetértenünk legnagyobb magyarunk oly vérmes reményt mondott szavaival:

„Magyarország nem volt, de lesz!“

WÉBER PÁL.

A kereskedők hitelvesztésének oka.

Ha e hazában a provincziális városokat tekintjük, ugy találjuk, hogy azokban ijesztő mérvben szaporodik a kereskedők tönkrejutása és ezen szomoru kórjelenség nemcsak, hogy megdöbbenti a gondolkodót, de sőt bántja is az igazságos ember lelkét. Egyik boltajtóról a másikra ütik a hivatalos pecsétet, ami pedig azt jelenti; az uraságnak ha nem is örökre, de bizonyos időre vége! Leltározzák az üzlet helyiségében talált összes vagyont, de a végeredmény kedvezőtlen mérleget nyujt, az esetleges árverés utján befolyandó összeg a hitelezők igényei kielégitésére nagyon kevés, sőt nem ritkán alig fedezheti a perköltségeket. A perköltség kiegyenlitése a legelső, annak ha mindjárt a föld gyomrából is, be kell folynia, a többi az már egy oly kérdés, melyre még a jogtudós is azt mondja: a hol nincs semmi, ott még az Isten sem vehet semmit. Hát hiszen ez mind igaz, csakhogy keserves igazság! Legjobb eset az, ha a hitelezők a hiteltvesztettel valami módon kiegyezhetnek, mert igy legalább a veszett fejszének a nyele kerül vissza. Ezen szomoru jelenséget, hirteleni vagyontalanságot, nagy mértékben maguk, kereskedő embereink mozditják elő, mert a hiteltudakozódásra nem felelnek realisan, gyakran tul rózsás szinben festenek, csupa barátság, hitrokon szempontokból. — Lehet-e máskép, midőn még egy tapasztalatlan fiatal üzletember szép hitelforrásokat lát maga előtt nyilni, neki adja magát nemcsak a gavallérianak, hanem rangja, állásához képest a nagy költekezésnek is. A tisztán nyert haszon nem lévén elégséges a kiadást fedezni, kezd fogyni a kifizetetlen vagyon és mikor az is elfogyott, bekövetkezik a fizetésképtelenség. Ilyenkor a hitelezők össze szaladnak, irkálnak-firkálnak, de már késő, igényeiket eltehetik a levéltárba. Csodálkozom, hogy ott, a hol a hitelvesztést nem tulságos költe-

TÁRCZA.

Egy ismeretlen földdarabról.

(Folytatás és vége.)

A tudományos kutatót nem ejti kétségbe, ha előtte már számtalan nagy szellem megtörötten rogyott össze épen az igéret földjének határán, — őt ép es a tudat lelkesiti. Saját erejében több öntudat, öntudatában több bizalom, van törhetlen erély, lankadatlan szorgalom és minden egyéb iránt végtelen közöny. Nagyot csakis igy lehet teremteni. A történelem, az egész emberiség tanuskodik ez állitás mellett.

Nos, — Stanleyben megvolt az öntudat, megvolt a bizalom és hogy majdnem négy évig tartott utjában, melynek legkisebb része is a hihetetlennel határos mozzanatokat tüntet fel, mindig és mindenütt törhetetlen erélyt tanusitott, arról épen a vivmányok tanuskodnak, miket a földrajzi tudomány kizárólag neki köszönhet.

A világ leghiresebb utazója, Livingstone meghalt. Meghalt a megeröltetések következtében épen azon homályos területek szélén, melyeknek kikutatását tüste magának czélul. Közép Afrikát akarta a világgal megismertetni; a sötét világrészről, melynek csak végtelenül csekély része nyilt meg a civilizácziónak — óhajtotta a fátyolt fellebbenteni. Burton Speke és Grant nagy érdemeket szereztek, hogy a nagy feladat megoldási módját előkészitették, ámde végeredményben az ő felfedezéseik épen bizonytalan jellegüknél fogva ép oly problematikusak, mint az előtt voltak.

Livingstone halála ismét betetőzetlenül hagyta a müvet, de megjelölte az egyetlen helyes irányt, mely Közép-Afrikának azon részeihez vezet, hol földrajz, a tudomány, a népisme csak talányokkal dolgozik. A szellemi örökséget Stanley vette fel. Ámde nem pazarolta el, szaporitásához fogott. Eltökélte magában, hogy müvét befejezi. Ő, ki már négyszer megfordult Afrikában, kit Livingstone halálának hire ép akkor ért, midőn 1874-ben az aschanti háboruból Angolországba visszatért, — a halálhirt szózat gyanánt fogadta, mely őt tettre lelkesiti, mely kezébe adja a zászlót, mely alatt a tudomány, az egész emberiség, a müveltség, a haladás érdekében és szent nevében diadalmaskodnia kell.

Nagy eszmék megvalósitására nagy emberek kellenek. Nem a kegyes leereszkedés, de a valódi áldozatkészség az, mely nagy tervek kivitelét lehetségessé teszi és a tudományok felvirágoztatását előmozditja.

A világ legnagyobb két lapjának a „Daily Telegraph“ és a „New-York Herald“ nak tulajdonosai vették föl a Livingstone kezéből kihullt kardot, hogy Stanleynek nyujtsák át.

Stanley méltónak mutatkozott a reá bizott feladat teljesitésére, érezte, hogy két nagy nemzet érdekében dolgozik, mely érdek a legfényesebben akkor lett kimutatva, midőn Livingstonet, az elveszettnek hitt angol utazót, az eréIyes amerikai tudósitó — ki nem volt más, mint Stanley — ujra feltalálta.

Livingstone halála félbeszakitotta a megkezdett müvet és igy Stanley szellemére nehezedett az óriási feladat, hogy Közép Afrika földrajzi problemái lehetőleg megoldassanak és a rabszolgakereskedők buvóhelyei felkutattassanak és megismertessenek.

Stanleyre várt a Tanganika tó még eddig ismeretlen kifolyásának felfedezése. A müvelt világ, a minden figyelmét Afrikára irányzó földrajzi tudomány feszülten lesett minden részletecskére, mely a Viktória tóra vonatkozik, mely óriási tóról Speke vázlatainak kivétele vel eddigelé jóformán semmit sem tudtunk; Stanley volt hivatva arra, hogy a bámulatra ragadt világnak megmutassa, közvetlen tapasztalatai segélyével bebizonyitsa, tudományos kutatásaival, óriási munkájával és utolérhetetlen vivmányaival kétségbevonhatatlanná tegye, miszerint az afrikai kontinens nyugati fele, mely a térképeken eddig csak mint puszta folt jeleztetett, — népes, sürüen lakott földdarab, melynek elhanyagolása bün, fel nem keresése igazolhatatlan mulasztás.

Amit megigért, azt teljesitette is. Amit kitüzött maga elé, azt meg is oldotta. Átélte a munka befejezéséhez szükséges időt és bevégzett ugyszólván mindent.

Zanzibarból indult Közép-Afrikán keresztül, s a Livingstone folyam mentén igyekezett ujra az oceánhoz jutni. Nem lehet feladata e czikknek, hogy utazásának csak vázlatát is adhassam. Oly óriási vállalat, mint amilyent Stanley oldott meg, nem alkalmas arra, hogy pár szóval jellemeztessék.

A kiindulás pontjától mindaddig, mig a megtizedelt, agyonfárasztott, elgyötört expedició élén ujra meg nem látta az oczeánt, az emberi haladás és életerét, — addig csak folytonos kin, gyötrelem, kétségbeesés az, mi ellene tör és számtalanszor még a halált is kivánatossá teszi.

De ő átélte a szenvedéseket, missziója éltette, hivatása lelkesitette, tudományszomja buzditotta és nem csüggedett. Zanzibartól az Atlanti oceánig a kinok lánczolata, — innen egész hazáig a diadalok sorozata, melyeknek ő a ragyogó központja.

Legszebb emlékeink azok, melyek szenvedéseinkre emlékeztetnek. Stanleynek is jelen müve az, mely neki legtöbb örömet, legtöbb dicsőséget szerzett. Az egész müvelt világ határtalan lelkesedéssel fogadta a hazatérőt, leirhatatlan örömmel vette először is angol nyelven megjelent remek müvét, mely a tudományos irodalomban, a felfedező utazásokat leiró müvek között nemcsak páratlan, de utolérhetetlen is.

Nincs a világnak müvelt nemzete, mely Stanley jelen müvét nem sietett volna irodalmába átültetni. Örömmel fogadjuk, a midőn most már magyar nyelven is megvan és e tekintetben szegényes irodalmunkban annál szivesebben látjuk, mert nemcsak hézagpótló a tudomány szempontjából, de valóságos remekmü a kiállitás tekintetében, mely az eredetivel győzelmesen kiállja a versenyt.

ZENPLÉNI P. GYULA.

Koránszületett ujdonságok helyreigazitása.

(Szerkesztői kalamitások.)

Nem jó az embernek mindent elhinni! — Addig, mig hátul gombolják az ember nadrágát, hát biz azt is elhiszi dajkájának, — hogy 'a: „gólya hozta“ a mamának! — S aztán ugy el-elgondolkozik rajta a gyerek, mikor már maga gombolgatja nadrágát, hogy milyen adta egy madár az a gólya-madár!

Végre addig próbálgatja, — — — erőlteti . . . . elméjét, mig a Darwin „sejt-elméletére“ bukkan, és kisül, hogy ha az oránguták lehet az embernek dédapja, hát már miért ne hozhatná a pólyába gyöngyölt kész gyermeket a gólya? !

Hát ezt a gólyamesét csak azért láttam jónak előre-bocsájtani, hogy annál bizonyosabbá tegyem, milyen veszedelembe döntheti az embert ha akkor, midőn már struplis nadrágot visel, még is hajlandó dajkamesékben hinni!

Különösen a szerkesztőknek nem szabad mindent-hivőknek lenni — még akkor sem, ha pápisták!

Lélekszakadva rohan a legszavahihetőbb ujdondász azon hirrel, hogy a „Csengeri-utczában“ a Hauser háza szögleténél épen az átjárón lévő, pontosan kimért egyenszáru négyszögü nyilásba, mely a földalatti kazamátáknak egyik előpitvarát képezi, a városi főkapitány, fényes nappal bele lépett jobb lábával, és eltörött a lába!

Mindjárt jegyzésbe vettem, hogy az ujdonsági rovatba milyen érdekes egy kacsa lesz ez!

De némi kételyek még is hozzá fértek a dologhoz és gondolkozni kezdtem a hir valódisága fölött, mert mit keresne — gondolám — a városi főkapitány a Csengeri utczában, mikor a városházához más ut vezeti, — azt a rágalmat pedig soha sem hallottam róla, hogy az utczákon ide-stova járkálna, mert hi-

kezés, még csak nem is számitás eszközölte, hanem valamely véletlen körülmény. Kereskedőink egykedvüen nézik, a sok szép, jó tárgyat engedik potom áron alkótyavetélni, hogy nem alakitnak egy szövetkezetet, melynek czélja lenne a hol lehet még, segiteni. Én azt hiszem, egy ily üzlet átvétele nemcsak czélszerü lenne, de söt hasznos is. Miért nem intézkednek e tágyban? Legelső sorban ez őket, kizárólagosan csak őket illeti. A hitelvesztés, igaz, hogy leginkább fiatal kereskedőinket sujtja, de hát ez annál szomorubb, mert egyrészről azt mondja: nincs észszerü beosztásuk, másrészről pedig azt mondja: alkalmatlanok! Mintha kereskedő lehetne mindenki, ki tudja az egyszeregyet. Mintha a kereskedésben nem kellene más, mint egy kis szóbeszéd, a cseléd fehérnépet megcsipni arczán, kezén. Nem uraim! a kereskedésben is utmutató a helyes számitás, pontos tudása a vagyoni mérlegnek és a qualificatio. Aki ezen tulajdonok nélkül üzletet nyit és el nem kezdi a takarékosságot önmagán, az soká nem állhat, nem örvendhet existentiájának, annak buknia kell. A hitelvesztés mellett oly cselekményeket is lehet észlelni, melyek egyenesen a hitelezők s a törvény kijátszása ellen vannak odavetve. Vannak esetek, hogy a kereskedő, a ki az erényt bünnek tartja, egy negyed- sőt talán egy fél évvel hamarább tudja csőd alá jutását, mint mikor tényleg bekövetkezett. Ezen időközben leginkább magáról gondoskodik. A hitelezők gondoljanak maguk magukra. Az üzlet, a mely rendben volt, eladandó tárgyakban sem szegény, azt tapasztaljuk, hogy szemlátomást üresedik, pedig alig van vevő naponkint kettő-három, az is csak nézni megy, de nem venni. Hová lesz tehát a sok eladandó tárgy? Ez oly kérdés, melyre csak a sötét, előre haladt éjszaka adhatna alapos feleletet, de hát a sötét éjszaka hallgat, oly módon eszközöltetvén az éji munka, ne lásson-halljon senki, tanu legyen a néma csend. Az e nemü vagyonbukás a hitelezőket világosan kijátsza, meglopja, de a látszólagos bukott egyént elleuben felsegiti, ugy hogy az árverés után gazdagabb, mint volt az árverés előtt. E bünös cselekmény meggátlására kellene kellő gondot forditani.

LŐRINCZFY JÁNOS.

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi s iparkamarának 1883 ik évi april hó 19 én tartott rendes közös üléséről.

(Folytatás és vége.)

94. A kamara mindenek előtt a refaktiák engedélyezését egyáltalán helyteleniti, miután belőlük rendszerint csak egyesek husnak hasznot, mig a kereskedők nagy többsége tetemes kárt szenved. De a refaktiák engedélyezése már magában bizonyság annak, hogy a vasutak olcsóbb viteldijakat képesek szabni, refaktiák helyett tehát dijszabásuk általános leszállitása követelhető, mely leszállitás mindenkinek hasznára válik és mindenkinek lehetővé teszi, hogy egyenlő feltételek alatt versenyezhessen. Magára a kérdéses refaktia-ügyre térve ez a déli vaspálya társaság annál sérelmesebb rendelkezésének tekintendő, miután az elnyeréséhez kötött feltétel, tudniillik a szállitandó gabona mennyisége oly magasra van szabva, hogy annak egyes csak kivételesen, rendszerint pedig csak szövetkezetek tehetnek eleget, kiknék azután, mint a fennforgó esetben, valóságos monopolium adatik kezükbe, melynek segélyével a kisebb kereskedőt a versenyből egészen kizárhatják és a termelő kárára a gabona árát lenyomhatják; és miután továbbá a refaktia élvezete csak egy helyre, tudniillik Barcsra és csak az alföldről jövő gabonára terjed ki, mely utóbbi feltétel külömben sokszorosan kijátszható.

A kamara ennélfogva elhatározza, miszerint a nagyméltóságu magy. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz felterjesztést intézend, kérve: méltóztassék befolyásával odahatni, hogy a refaktiák engedélyezése egyáltalán beszüntessék és e helyett a dijszabások megfelelő mód leszállittassanak; ha pedig ez a jelen viszonyok között eszközölhető nem volna, méltóztassék a cs. kir. szab. délivaspálya-társaságot odautasitani, hogy a refaktiak kedvezményét általánositsa, azaz hogy Tirol felé irányuló valamennyi vonalán és állomásán fennti kedvezményt már 500 tonna évi szállitmánynál meg adja.

VI.

A soproni iparos oktatást terjesztő egyesület felszólitja a kamarát: miszerint az iparos tanulók iskolái szervezete tárgyában kibocsátott ministeri rendelet értelmében, a helybeli felállitandó ipartanodai bizottságba 4 tagot küldjön ki.

95. Ezen ipartanodai bizottságba Démy Sándor, Dörfler György, Lenk Kálmán és Schneider Márton kamarai tag urak választatnak. Miről nevezett egyesület, ugy a megválasztottak értesitendők lesznek

VII.

A soproni m. kir. postaigazgatóság, vonatkozással a kamarának mult 1882. évi deczember hó 28-án 2839. sz. alatt kelt megkeresésére f. évi márczius hó 24-én 327. szám alatt kelt átiratában tudatja: hogy a déli vasut helybeli pályaudvarában jelenleg fiókpóstahivatalt állitani nem lehet, mert a déli vasut, a mint az a budapesti üzletigazgatóságnak átiratából kitünik, az e czélra szükséges helyiségeket, helyszüke miatt, a kir. államkincstárnak rendelkezésére nem bocsáthatja.

A póstaigazgatóság továbbá értesit, miszerint az itteni kir. póstahivatalhoz évenkit 11000—12000 darab vámkezelés alá eső küldemény érkezik, melyek közül körülbelül 1600—2000 drb itt helyben kézbesittetik, a többi pedig továbbküldetik.

96. A kamara elhatározza: miszerint a délivaspálya soproni pályaudvarán létesitendő vámhivatali kirendeltség és fiókpostahivatal tárgyában, fennti adatok felhasználása mellett, ujolag nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz forduland.

VIII.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium 13766/1883. szám alatt kelt m. leirata kapcsán megküldi az országos statisztikai hivatalnak, az ipar-statisztikai adatgyüjtés tárgyában hozzá benyujtott emlékiratát, azon felhivással, miszerint ezen tervezetet a kamara saját szempontjából vegye birálat alá és felmerülhető észrevételeit 14 nap alatt terjeszsze fel. —

Az iroda részéről e tárgyban következő munkálat olvastatott fel:

„Egy csak megközelitőleg helyes iparstatisztikának nagy becséről és azon nagy hasznoról, melylyel ily statisztika ugy a törvényhozásra, mint az összadministratióra nézve birna, alig fog véleménykülönbség felmerülni; azon szándék tehát, mely szerint ily statisztika létrehozandó legyen, általunk örömmel üdvözöltetik, habár a siker iránti aggodalmainkat teljesen le nem küzdhetjük.

Az országos statisztikai hivatal emlékirata szerint maga is meg van győződve azon nehézségekről, melyekbe az anyagnak begyüjtése ütközni fog. Helyesen állitja fel tehát azon elvet, hogy csak oly adatok kivántassanak, melyek az illetők által szolgáltathatók.

E tekintetben szem előtt tartja az 1875. évben Németországban eszközölt adatgyüjtést, melyszerint a kézi- és gyáripar határozott megkülönböztetésének, egymástóli szoros elválasztásának lehetetlensége mellett, az iparosok két kathegoriába osztatnak t. i. az egyikbe azok, kik ötnél kevesebb, a másikba azok, kik ötnél több segédet foglalkoztatnak és kik közül az elsőbbek csak aziránt kérdeztettek meg: hogy hány munkásuk van és esetleg van-e müheyükben szövőszék, kötszövőgép és varrógép alkalmazásban; mig az utóbbiaknál általán szinte a munkások száma tudakoltatott és az iparok különféle nemeihez képest, részletes nyomozás történt azután, hogy mily mozgató gépek és különféle munkakészülékek használtatnak.

Ezen adatok beszerzése igenis lehetséges és pedig annyival inkább, mert az alapfelvétel a B., melléklet szerint a törvényhatóságok kiküldöttei által fog történni. Ámde az országos statisztikai hivatal egy lépéssel tovább megy és a termelvény értékét is kitudni kivánja. Ezen kérdés fontossága kétséget nem szenved és az is bizonyos, hogy oly iparstatisztika, mely a termelvény értékéről felvilágositást nem ad, tökéletesnek nem mondható. Mindazonáltal sürgetőleg ajánlnunk kell, hogy ezen kérdés: mi a termelvény értéke, vagy esetleg mennyi a készitmény, mint Németországban történt, nálunk is mellőztessék, mert ezen kérdés nemcsak általános bizalmatlanságra akad és nemcsak soha igaz feleletre találni nem fog, hanem a bizalmatlanságot felkeltve, azt is okozhatja, hogy az egyéb aggálytalan kérdésekre sem fog helyes feleletet adatni, mi az egész fáradalmas és költséges müvek becsét kétessé tenné, az elérhető eredményt is koczkáztatná.

Az A. melléklet szerint az ipari foglalkozások XVII csoportozatba és 274 osztályba, a kereskedelmi és forgalmi ipar III. csoportozatba és 43 osztályba találják beosztásukat.

Egészben véve ezen beosztás ellen, mely számos kiállitásnál tett tapasztalaton és a népszámlálás eredményén alapul, kifogást tenni nem lehet és az annak egyszerüsitésére irányzott törekves, csak csekély eredményre vezethet. Daczára annak kénytelenek vagyunk, főleg fogalomzavarok mellőzése végett következő megjegyzéseket koczkáztatni:

Miután a IV. csoporban (kő-, föld-, agyag- és üvegipar) a fazekosok felvévék, kik kályhák és mindennemü agyagedények készitésével is foglalkoznak, a „kályhások", „tálas és serpenyősök" annyival inkább elmaradhatnának mivel a fazekas iparnál, legalább nálunk, alig fordul elő oly munkafelosztás, mely szerint az egyes iparosok csak egy féle árut készitenének.

Az V. csoportozatban (fém- és fém áruipar), katlanosok, üstkészitők, a VI. csoportozatban pedig rézmivesek emlittetnek. Véleményünk szerint ez ugyanaz, mivel legalább kerületünkben, a rézmivesek az egyedüliek, kik üstököt is készitenek. Vagy talán a „katlanosok" alatt az ugynevezett kolompárcsigányok értetnek, kik tulajdonkép inkább üstfoltozással foglalkoznak? Ez esetben megjegyeznünk kellene, hogy ezek vándor nép lévén, felvételük az iparstatisztikába alig lesz keresztülvihető. A „katlanosok" tehát, vagy legalább is az „üst és serpenyőfoltozók" kihagyandók lennének, miután mindazok, kik katlanokat készitenek, azokat foltozzák is.

Ellenben az V. csoportozatba még felveendők lennének a tulajdonképeni fémöntők, miután ezek alig sorolhatók a „müöntők" és „rézöntők" közé.

A VI. osztályból kihagyandók lennének a „kocsifénymásolók" és „rokkakészitők", mert ilynemü iparos csak igen csekély számmal lehet, mivel minden fénymásoló, kik a VII. osztályban fordulnak elő, a kocsik fénymásolásával is foglalkozik és a rokkák iparszerüleg az esztergályosok által készittetnek, kik a XI. osztályba vannak sorozva.

A „kőszénybányászok" akár önálló vállalkozók vagy hivatalnokok, akár munkások értessenek ezen megnevezés alatt, jóformán minden kivétel nélkül a III. csoportozatba „bányászat és kohászat" fognak számittatni és helyesen és ebbe a csoportba tartoznak is; ezek tehát a VIII. csoportozatból, „fütő- és világitószeripar" kihagyandók lennének.

A faedények készitése többnyire a kádáriparhoz tartozik, miután ez a XI. csoportban „fa-, csont-, stb. ipar" amugy is felvéve van, tehát közelebbi megjelelés által kitüntetendő volna, hogy a szinte itt emlitett faedénykészitők alatt kik értetnek és minthogy a favillák is szerszámul tekintendők, ezeknek különleges felemlitése, fekintettel arra, hogy faszerszámok a faedényekkel kapcsolatban már ugyis felemlitvék, — elmaradhat. —

A csizmadiák, czipészek, keszyüsök, szücsök és vargák XII. csoportozatból, — „bőr-, szőrme- stb. ipar", — a XIII. csoportozatba — „ruházati ipar" volnának áthelyezendők.

Az ostorkészitők pedig kihagyattathatnának, mert az ostor szijgyártói készitmény, kik ugyanezen csoportozatban előfordulnak.

Az ablakosok a XIV. csoportozatból egészen elmaradhatnának, mivel az üvegesek a IV. csoportozatban amugy is előfordulnak. Esetleg az utóbbiak a XIV. csoportozatba — épitőipar, — áthelyezhetők volnának. Ezen csoportozatba tartoznának a kőfaragók is. mivel a kőfaragó ipar inkább épitő-, mintsem müvészeti ipar,

A csokolád- és pótkávégyártás ritkán találtatik egyesitve, miért ezen iparágak a XVI. csoportozatban egymástól elkülönitendők lennének.

Végre az iparosok beosztását illetve azon kérdés merül fel, mi értendő a kereskedelmi iparok I. csoportjában „árukereskedő" alatt?

Áttérve a munkakészülékek és mozgatógépek kinyomozására vonatkozó kérdőivekre, a C, 7. mintát illetőleg meg kell emlitenünk, hogy ez a fejezet szerint csupán a papir- és papirlemezgyártásról szól, holott a szövegbe a könyvnyomdászat is belevonatott.

A statisztikai felvételekre megállapitott „utasitás" 9. § ára meg kell jegyeznünk, hogy a C. ivek kitöltésül, csupán az elismert nagyobb vállalkozóknak volnának kiadandók, mivel számos iparos, ki ötnél több munkást foglalkoztat, nem lesz képes a kitöltést helyesen eszközölni, kik helyett a kitöltést szinte az üzleti helyiségben, a hatósági kiküldöttnek kellene teljesitenie.

97. A kamara fennt kifejtetteket egész terjedelmükben magáévá tevén, ez értelemben lesz a nagyméltóságu ministeriumhoz fennhivatkozott m. leirata elintézéséül felirandó.

IX.

Lenck Gyula és Thiering Lajos számvizsgáló urak, következő számvizsgálati jelentést terjesztik a kamara elé:

„Tisztelettel alulirottaknak van szerencséjük jelenteni, miszerint a kamara és a nyugdijalap 1882-ik évi zárszámadását felülvizsgálták és mindenekben helyesnek találták.

A számszerinti eredmény a következő:

I. A kamara zárszámadásánál:

Pénztári maradvány 1881. végével	5,125 ft. $05\frac{1}{2}$ kr
Bevétel az 1882. év folyamán	17,676 „ 97 „
Összesen	22,802 ft. $02\frac{1}{2}$ kr.
Levonva a kiadás.	15,984 „ 24 kr.
Marad pénzkészlet 1882. végével	6,818 frt $78\frac{1}{2}$ kr
II. A nyugdijalap vagyona 1881. végével, az értékpapirok névleges érték. vévetőn	8,132 „ 78 kr.
Bevétele kamatokban és befizetésekben . . .	1,533 „ 36 kr.
Összesen	9,666 frt 14 kr.
Ebből levonva a kiadásokat	2 „ 10 kr.
Az 1882. év zártával	9,664 frt 04 kr.,

vagyoni állapot mutatkozik."

98. A kamara fennti jelentést helyeslő tudomásul veszi és elhatározza: miszerint a zárszámadás csatolmányaival egyetemben jóváhagyás végett a nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium elé terjesztendő, a zárszámadás maga pedig, az e tárgyban kiadott m. rendelethez képest, a „Budapesti Közlöny", ugy a kamarakerület lapjaiban közzéteendő.

---

szen már tisztességes kora sem engedi arra csak gondolni is, hogy „strichre" járjon, mert a sneff-vadászathoz rugékonyság és biztos lövés kivántatik.

Nem adtam oda az ujdonságot az épen kéziratot kérő nyomdászfiunak, mert meg akartam győzödni a hir valódiságáról; midőn töprengésemből a másik megbizható ujdondász vert föl két erős hirrel!

Az egyik, hogy a Német-utczában uj járda lerakás közben egy szelelő lukat hagytak a föld-gyomrának és a háziurat ma a föld delejes vonzása ezen nyiláson magába vonzotta és nyomtalanul eltünt.

A másik: hógy a baromvásárt áthelyezték a sok ember lakta térről a Sánczon inneni szabadtérre!

No már ezen hirekre minden hitem megrendült!

A föld delejessége kiválólag a vasat vonzza, — nálunk pedig nincsenek „vas-emberek", — miként vonzhatta volna magához a föld méhe ama háziurat!

A másik ujság pedig épen közegészségügyi, meg közrendészeti szempontokból nem volt elhihető!

Fölvettem ünneplő-kabátomat, kikefélgettem kalapomat, vőlegénykori keztyümet fölhuzva elmentem először is a német-utczai házíurhoz.

Hát piros, pozsgás szinben épen a kapu alatt találom!

Mindjárt az ujdondászokra gondoltam, hogy mekkora roszakarat lakik bennök! és a legnagyobb zavarba jöttem a rózsás arczu urral szemközt, hogy mit is mondjak most, mi czélból jöttem?!

Egy mentő-gondolatom kerűlt!

Azt kérdeztem: minő kilátás lehet az idei szőlőtermésre, mert épen egy szőlőt akarok venni és annak leendő termésére előleget venni.

Épen alkalmas kérdés volt arra nézve, hogy zavaromból könnyü szerrel megszabaduljak, mert előlegre nem volt kilátás.

Innét vágtattam a rendőr hivatalra, hol legnagyobb csodálkozásomra épen egy 18 éves csinos leányka állát fogdosta, a tört lábunak mondott rendőr főnök, nyilván arról kivánva meggyőződést — szerezni, hogy nem kezd-e a szakálla nőni!

Hát uram fia mit mondjak most itten?! Az ujdondászomat mégsem árulhatom el!

„A szükség a legjobb tanácsadó!" Igaz!

Azt kérdeztem, ha még nincsen válalkozó a csatornák nyitvahagyott szájadékának berostélyozására; elfogadna-e tőlem egy vállalkozót, aki olcsón készitene megfelelő rostélyzatot?

Választ nem kaptam; — mert erre csak a tanács felelhet!

A marhavásár-térre vonatkozólag azonban teljes megnyugtatást nyertem, hogy az megmarad továbbra is a régi helyén!

No hát kérem! Ha most az ember nem olyan elővigyázó, és minden mendemondának hitelt és helyet ad, a legnagyobb zavarba jöhet a szerkesztő!

Igy pedig elcsapva a megbizhatatlan ujdondászokat: szent a béke és a szerkesztőség sem vádolható hamis hirek terjesztése miatt!

Igaz, hogy mind ez a lap keretén kivül és a szerkesztőség lakásán belül történt meg; — hát nem is kellett volna nyilvánosságra hozni; — de megtettük elrémitő például leendő ujdondászaink okulására, hogy máskor már megtörtént és bevégzett hirrel menjenek a szerkesztőhöz!

Egy takarékos czizmadia.

(Humoresk.)

Tyukszem János igen jó hirben álló tisztességes csizmadia mester volt Sárháton. Maga volt a megkövült takarékosság.

No de ez a jótulajdonság nem csupán az ő érdeme volt, mert Kata asszony, az ő oldalbordája ment elül jó példával és megtette azt is, hogy tiz éves házasság után sem ajándékozta meg férjét gyermekkel, mert hát azt tartotta, hogy „több száj, többet fogyaszt."

Aztán csak eléldegéltek ők kettecskén, csupán egy segédet tartott a gazda, hogy a mesterség gyorsabban folyjék!

A gazda meg is kivánta segédjétől, hogy minél többet dolgozzék, csak hogy az ételre nézve meg azt tartotta, hogy elpazarolt idő, amit az ember a teritett asztal mellett eltölt, és biz azt szükön szabták ki, hogy elköltésére sok idő ne kivántassék!

Egy tálból evett a gazda segédjével, hanem azért az ügyes háziasszony szerét tudta ejteni annak, hogy a jobb falat férje urának jusson, tudniillik a szilárdabb ételeket ugy tálalta fel, hogy a férje felé néső oldalon jobban — a segéd felé néső oldalon kevésbé jól készült étel volt elhelyezve.

Egyszer turós-galuska volt föltálalva szép tulipános cserép tálban. Látja az asszony, hogy a segéd eszi a turósabb tepertősebb felét: az asztalhoz lép megkapja a tálat egyet fordit rajta, hogy férje elé kerüljön a jobb rész, mondván: „nézd apjok, ezt a tálat ma vettem tiz krajczárért!" De már a segéd észrevette a turpiszságot, ő is fordit egyet a tálon és mondja: „ez bizony megéri, szép mázos!" És aztán a turósabb, zsirosabb részt ő ette ki!

Nehezen tudta elfelejteni Tyukszem a rajta esett sérelmet!

Este a segéd lefeküdt, midőn a törvényes munkaidőnek vége volt. A gazda még dolgozott tovább.

Egyszer észreveszi, hogy a segéd javában horkol.

Tyüh! Az én lámpavilágomnál bizony nem alszol, az nincsen benne a konventióban és meggyujtotta az alvó segédnek gyertyáját, oda állitotta az ágyhoz hogy hadd aludjék a saját gyertyavilágánál!

Máskor meg szép téli estén besütött a holdvilág a szobába és nem akart gyertyát gyujtani, mert épen vasárnap volt, hát ugysem dolgozott, miért fogyasztaná a drága gyertyát.

A felesége künt volt, a tehenet fejte, megegyeztek abban, hogy vacsorára tejbe apritott kenyeret esznek. Ugy is lett volna!

A tőke, melyen a csizmadiák dolgozni szoktak, egy emelvényen az ablak mellett állott.

Kenyeret szel a gazda és felül a tőke mellé, apritja kenyerét az előtte képzelt tányérba, várva, hogy az asszony behozza a tejet. Meg is hozta és a már fölapritott kenyérre rátölti a friss tejet! Tyüh te asszony! ez a tányér el van törve, a tej kifolyik belőle!

Tüzetesebb vizsgálódás után kitünt, hogy a holdvilág kicsinyitett képe volt a tőkén és abba apritotta kenyerét!

Az igy kárbaveszett vacsora után átment szomszédjához, hogy ott elbeszélgesse az időt, mig lefekvésre kerülne a sor.

El is beszélgettek ottan késő éjszakáig, aztán vette kalapját elindult haza felé. —

Amint megyen, az utcza egész szélességében széles árkot vélt látni. Elszörnyüködik, kik áshatták ezt az árkot, és miként jusson most ezen keresztül?

Mit volt mit tenni, messziről neki szalad és annak rendje szerint átugorja az árkot! De baj esett: kalapja az árokba bukott!

Mit tehetett egyebet: haza ment egy hosszu póznáért és kezdte kalapját kiemelni!

Működése közben vette észre, hogy sajátképen a szomszéd ház kéményének hosszura nyulott árnyéka állotta utját!

KÖRMÖLI KÖRMÖS

X.

A soproni m. kir. törvényszék tekintetes elnöksége átiratilag megkeresi a kamarát, miszerint az üresedésbe jött három kereskedelmi ülnöki állást, vagy a régi ülnökök tisztjének megujitása, vagy egészen uj választás által töltse be.

99. Ezen megkereséshez képest Lenk Kálmán, liqueur-, rosoglio- és eczetgyáros, Russ Nep. János, bornagykereskedő és Gallauner Antal, divatkereskedő urak, valamenuyien kamarai beltagok, választattak meg közfelkiáltással a soproni m. kir. törvényszékhez kereskedelmi ülnököknek: miről nevezett törvényszék elnöksége, ugy a megválasztottak is, ezen ülésből értesitendők lesznek.

Több tárgy nem merülvén fel, az ülés bezáratott.

Az elnök:
MÜLLER PAULIN.

A titkár:
SCHINDLER FERENCZ.

Vidéki levél.

Somogy-Szent-Péter jun. 23. 883.

Tekintetes szerkesztő ur!

Rettentő felhőszakadás volt nálunk és a szomszéd községek határaiban junius 22-én d. u. 2 és 3 óra közt, mely annál több kárt okozott, mivel nagy széllel és jéggel járt. A sági mezőt, mely a liszói határhoz tartozik (mondják a kik Ságból jöttek) egészen elverte, épség nincs benne. Nálunk is esett jég kivált a szőlőhegyben, de nálunk nem a jég, hanem a borzasztó árviz tett legtöbb kárt. A mi hegyes völgyes határunkban az emelkedettebb és partosabb fekvésü mezőkről szép reménynyel biztató gabonánkat, földdel együtt lesöpörte. Mélyebb fekvésü réteinken a már megszáradt s összeboglyázott szénát felkapta s vitte magával. Hová, vagy hol tette le? a jó ég tudja. Az országután a szentpéteri rétek mellett a két hid között oly nagy viz folyt, hogy a karfákon felül ért; se gyalogosan se kocsival nem mertek neki menni. Később, ugy két óra mulva, midőn már a viz alább kezdett szállni, nehéz béresszekereken szállitották át az utasokat. Ez már a harmadik felhőszakadás az idén. Az első május 31-én, a második jun. 18 dikán volt; de az előbbi kettő együtt nem tett annyi kárt, mint ez utóbbi. Hosszas panaszaimért ne méltóztassék neheztelni. — Mintha könnyebb volna az embernek, ha kipanaszkodhatja magát. Igy teszünk mi itthonn is, ismerős ismerősével, ha találkozik, legelső beszédtárgya ez, a panasz. Egyiknek szénáját vitte el örökre, másiknak tavaszi veteményeit vitte el földestül. Jártam a szentpéteri szőlőben az eső után, ott is kimondhatatlan a kár, s nem lehet megitélni: melyik tett több kárt, a jég-e vagy a nagy romboló erővel futó viz?

Mély tisztelettel maradtam tisztelt szerkesztő urnak alázatos szolgája:

PATAKY GÉZA.

Hirek.

— **Wlassics Antal temetése.** Wlassics Antal nyug. törvényszéki elnök s a vaskoronarend lovagjának temetése f. hó 24-én d. u. 4 órakor ment végbe ritka részvét mellett. A minden rendü és rangu egyénekből álló óriási néptömeg száma körülbelül 3—4 ezerre tehető. A részvét általában igen nagy volt nemcsak helyben, de még távoli vidéken is. Alig kell emlitenünk, hogy a gyászoló családhoz nagyszamu részvét-táviratok és levelek érkeztek. Fölemlitjük a többi között Perczel Béla a kir. curia másodelnöke, Berczelly Jenő ministeri tanácsos, Sárkány József kir. táblai tanácselnök, Németh János kir. táblai tanácselnök, Darányi Ignácz, Unger Alajos országgyülési képviselők, Dr. Csillag Gyula egyetemi tanár, Burg Lajos kir. táblai elnöki titkár, Laki Kristóf, Herics- Tóth János kir. törvényszéki elnökök, Svastics Benő megyei alispán, B. Tallián Dénes külügyministeri titkár stb. stb. által kuldött részvétiratokat. A főgymnasium tanári kara az özvegyhez a következő iratot intézte: Nagyságos Asszonyom! Fogadja Nagyságod pótolhatlan vesztesége feletti bánatában a kegyes tanitó-rendiház igaz részvétét s a boldogult iránti őszinte tiszteletet jeléül a főgymnasiumi tanári kar koszoruját hásunk és intézetünk lelkes barátjának ravatalára. Nagy-Kanizsán, 1883, junius 24-én. Pap János, főgymnasiumi igazgató. A hatfogatos gyászkocsin vitt koporsón számos koszoru volt a következő feliratokkal: Gelsei Guttmann család, Wlassics Antalnak. A nagykanizsai kir. törvszék, ügyészség és járásbiróság. Wlassics Antalnak, Wajdits család kegyelettel. Stefánits család a kedves rokonnak. A nagy-kanizsai Társaskör. Az ügyvédi kar Wlassics Antalnak. Terschánszky család Wlassics Antalnak. Grünhut család. A városi tanács Wlassics Antalnak, Nagy-Kanizsa egykori városbirájának. Makói Makay Dezső és neje kegyeletük jeléül. A főgymnasiumi tanári kar tisztelete jeléül. Forrón szeretett férjemnek. A legjobb apának. Kisdednevel -egyesület koszoruja egy küldöttség által lett kézbesitve. A kitüntető részvét valóban megnyugtató lehetett a boldogult családjára nézve is. Amilyen egyszerü, pompa, külső fény nélkül való volt a boldogultnak munkában gazdag élete, olyan fényes impozáns volt örök nyugalomba való költözése. Nyugodjék örök csendben!

— **Köszönet-nyilvánitás.** A magam és családom nevében legmélyebb köszönetemet nyilvánitom mindazoknak, kik boldogult édes atyám elhunyta alkalmából részvétnyilatkozataikkal bánatunkat enyhiteni és a gyász-szertartáson megjelenni kegyesek voltak. Különösen köszönjük a nagy-kanizsai kir. törvényszék, kir. ügyészség, kir. járásbiróság, a városi tanács, a szolgabirói hivatal és a helyben székelő közigazgatási állami hivatalok, a cs. kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédseg tiszti kara, az ügyvédi kar, a kegyesrendiek tanári kara, a főgymnasiumi ifjuság, a kisdednevelő-egyesület, a tanitó testület, a társas kör, az önkéntes tüzoltó egylet, a betegsegélyző-egylet és az általános iparegyesület által tanusitott kegyes részvétet. Fogadják ujólag egyenkint és összesen legmélyebb hálánk kifejezését. Nagy-Kanizsán 1883, junius 24. WLASSICS GYULA.

— **Értesités és meghivás.** A nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület sorjátékának huzása julius 1-ső napján, vasárnap délután történik meg Nagy-Kanizsán a városháza nagy termében nyilvánosan szives megjelenésre az érdekelteket tisztelettel meghivja a bizottság. Ezen jótékonyczélu sorsjegyek 50 krajczárjával a huzás napjának déli 12 óráig kaphatók a nádor utczai ovoda épület titkári hivatalában, ugy szinte Berény József és Milhofer Ödön ékszerész uraknál, hol a nyeremény tárgyak is megtekinthetők. A megnyert tárgyak huzás után 8 nap mulva adatnak ki; nyereményjegyzék mind azoknak, kik 4 darab vagy ennél több darab sorsjegyet vásároltak, ingyen megküldetik, különben 10 krajczárba kerül, mely legczélszerübben postai bélyeg megküldésével eszközölhető. Huzástól kezdve 3 hónap alatt, vagyis 1883. évi szeptember 30-ig el nem vitt tárgyak a czél javára fognak értékesithetni.

— **Nyilvános nyugtázás.** A csáktornyai jótékony nőegylet által f. évi junius hó 16 án tartott tavaszi mulatságon a következő t. urak és hölgyek voltak szivesek felülfizetni: Mandl Róbert 5 frt, Simon Gábor 3 frt, Göncz Etelka 2 frt, Okolicsányi Mari 2 frt, Hirschmann Sándorné 2 frt, Pethő Jenő 1 frt, Hirschmann Leo 2 frt, Krasovets Ignáczné 2 frt, Ziegler Kálmánné 3 frt, Gamauf Vilmosné 1 frt, Huszár Nándor 1 frt, Bölcs Sándor 2 kr., Horváth Csongor 2 kr., — Konyáry Mihály 3 frt, Szilágyi Gyula 2 frt, Samu József 2 frt, Mayer Salamon 1 frt, Mózes B. 1 frt, Göncz Lajosné 2 frt, Szy Sándor 2 frt, Sztráhia Ferencz 2 frt, Benedikt Betti 2 frt Bernyák Károly 2 frt, Rosenberger Dávid 1 frt, Sárossy László 2 frt, Grész Alajos 2 frt, Loebl J. 2 frt, Weisz Leo 1 frt, Graner N. 1 frt, Csurin Anna 1 frt, Buchberger Fülöp 1 frt, Zakál Henrik 3 frt, Rosenberger Gyula 1 frt, Neumann Albert 1 frt, Herlinger Mór 2 frt, Hirschmann Adolf 1 frt, Hirschmann Samu 1 frt, Szalai József 1 frt, Verbancsics J. 1 frt, Neumann Ignácz 2 frt, Pulai Katalin 2 frt, Rozenberg Lajos 1 frt, Mayercsák Laura 2 frt, if. Szeifert Antal 1 frt, Morandini V. 4 frt, N. N. 1 frt, Baumhak N. 1 frt, Nuz y Mátyás 2 frt, Tódor József 2 frt, Deurbányi Elekné 1 frt. Összesen 84 frt és 4 kr. A jótékonyczél iránti tekintetből fogadják a nemesszivü adakozók az egyletnek köszönetét.

— **A legjobb minőségü hártya** (pergament) papir, gyümölcs üvegek bekötéséhez olcsó áron kapható Wajdits József könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán. Vidéki megrendelések posta fordultával küldetnek rendeltetésük helyére.

— **A helybeli polg. isk. ifjuság** által junius 24-én rendezett hangversenynyel egybekötött tavaszi tánczmulatság a „Zöldfa"-kert helyiségében igen szépen sikerült. A müsorozatból különösen kiemeljük a „Kápolna" czimü ének-darabot, mely valóban megható volt és tanusitotta, hogy Hock János énektanár teljes buzgóságot fejt ki az énektanitás alapos és szakszerü vezetésében s nem külső csillámokat keres. Hatást aratott az énekkar a „Népdalok" czimü dalcsoporttal is. A zenei darabok közöl kiválóan a magyar dalok sikerültek. A szavalat is sikerült. A szavaló Eibner József VI. oszt. tanuló, meglehetős kellemes hanggal rendelkezik; de arczjátéka nincs. Egyébként kár volt kezdő szavalónak egy ilyen mély lélektani tanulmányt igénylő, balladai hangu'atu költeményt választani. Közönség a kedvezőtlennek igérkező idő daczára meglehetős számban volt. A mulatság példás rendben folyt le.

— **A tüzoltói zenekar** Wlassics Antal temetése alkalmával a temetőig szép gyászindulót játszott. — Valóban kár, hogy a különben megható zenét a nagy dobnak kegyetlen puffogtatása szinte fülsértővé tette. Gyászindulóba nem való az, hiába.

— **Szörnyü jégverés** pusztitott Vasmegye német vidékein. E hó 10-én délután 4 óra tájban iszonyu zivatar és jégeső pusztitotta Gyepüfüzés, Sárosszék, és Pinkamiske határait és a legszebb reményekre jogositó gabonát végkép letarolta ugy, hogy magról se lehet szó az egész határon; a réteket a dagadó ár ugy beiszapolta, hogy szénatermésbez kevés a remény. A gyümölcs- és szőlőtermés végkép elvesztek. Nagy a kétségbeesés az emlitett községekben, miután a biztositást az idén mindnyájan elmulasztották és igy nagy inségnek néznek elibe. Emberemlékezet óta e vidéken jégkár nem történt tetemesmértékben.

— **Éghajlati feljegyzések** május hónapra vonatkozólag. Közép hőmérséklet: 15° C. A légnyomás valódi közepe: 744.2 m/m. Legmagasabb hőmérséklet: 27.2° C. 26-án délután 2 órakor; legalacsonyabb hőmérséklet: 7.6° C. 20-án este 9 órakor. Legnagyobb légnyomás: 751.4 m/m. 13-án, reggel 7 órakor; legkisebb légnyomás: 730.3 m/m. 6 án reggel 7 órakor. A napok száma, melyeken csapadék esett 12. A csapadékok öszsege: 91.15 m/m.

— **A m. kir. csendőrségi őrsök** és gyalogcsendőrök számának megyénk területén eszközlendő felemelése tárgyában a megyei t. közigazgatási bizottság által a belügyministeriumhoz intézett felterjesztés alapján a magas ministerium Zalamegye területére 20 őrsöt engedélyezett 102 gyalogcsendőrrel. Örs állomási helyekül kijeleltettek: Zala-Egerszeg (szakaszparancsnokság székhelye), Szent-Gróth, Sümegh, Tapolcza, Szent-Antalfa, Balaton-Füred, Keszthely, Pacsa, Kis Komárom, Nagy-Kanizsa, Bánok-Szent-György, Letenye, P e r l a k, Csáktornya, Sztridó, Alsó Lendva, Bellatincz, Ramócza, Zala-Lövő, Nova. — Zala-Egerszegen lesz egy őrmester, egy őrvezető és 4 csendőr, Nagy-Kanizsán egy őrmester és 5 csendőr, Csáktornyán egy őrmester és 4 csendőr, mig a többi őrs mindegyikén egy őrvezető és 4 csendőr lesz.

— **A „Pécsi Dalárda"** külföldi utjában mindenfelé szives fogadtatásra számithat. A zürichi magyar-egyesület örömmel ajánlotta fel szolgálatait, a zürichi lapok igen rokonszenvesen irnak a magyar dalárdáról, hirlapirók fordultak a pécsi dalárdához Zürichből, hogy informálja őket multjáról s körutja részletes terveiről. Luzernben a „Café Hungaria"-ban magyar vendéglős van, aki honfitársai érdekében mindent megtesz. A gráczi magyar olvasókör önként vállalkozott minden irányu támogatásra. Nagy-Kanizsán egész társaság alakult a dalárda fogadásának s a hangversenynek rendezésére, amely a körutban az első lesz. Mult vasárnap a dalárda a pécsi nemzeti Casinó gyönyörü nyári helyiségeiben hangversenyt adott, melynél fényesebbet a Casinóban még nem láttak, a pécsi „női énekkar" s a városi zenekar szivesen felajánlották szolgálataikat, igy 80 müködő énekes és zenész vett részt a hangversenyen. A 200 forintnyni tiszta jövedelem a dalárda utazási alapjára s a létesitendő gyermekmenhelyre forditatott.

— **Nincs többé — magyar nóta!** Ezt dekretálta legalább egy hires német professzor, Bühler szanszkrit-tudós, jelenleg tanár a bécsi egyetemen, a ki azt sütötte ki, hogy a mit eddig az egész világ m a g y a r nótának ismert és magunk is annak tartottunk, nem magyar, hanem i n d u s nóta. A tudós tanár ugyanis az angol kormány megbizásából Jacobi tanárral együtt beutazta Indiát. A tudósokat mindenütt igen szivesen fogadták, de legfényesebben Maharaval Beriaul indus herczeg udvaránál. Itt hangversenyt is rendeztek tiszteletükre, melyről Bühler az „Oesterr.-Rundschau"-ban a következőket irja: „Az udvari zenész, (ki a hangversenyt adta) valódi müvész volt a ki remekül játszott a „szitava"-n és alaposan ismeri az ó-indus „raga"-kat. Ha azt kérdik önök, mik azok a „raga"-k, azt felelhetem, hogy azokat önök is nagyon ismerik. Ugyanazok a dallamok azok, melyeket a czigányok játszanak és a melyeket rendszerint magyaroknak tartanak(?). Ez azonban nincsen igy; a csárdások, vagy a hogyan ezeket a darabokat különben hivják, kétségkivül (!) ősi hagyomány, melyet a czigányok indus hazájukból magukkal hoztak." — Csak az a kár, hogy Bühler ur adós maradt állitásának bizonyitásával és igy engedje meg a tudós tanár ur, ha merészen odaállitott tételét nem fogadjuk el vakon.

— **Halál körülmetélés következtében.** Sopronban egy Herczeg nevü izraelita gyermeket a vallásos szertartás szerint Thaller sakter körülmetélte. A veszélyes mütétet azonban oly ügyetlenül végezte, hogy a szegény csecsemő minden orvosi segitség daczára — elvérzett. A megszomorodott apa e gyászeset után kijelentette, hogy ha még fia szülétik, azt inkább megkeresztelteti, semhogy a körülmetéltetés veszélyének tegye ki.

— **Kinevezés.** A keszthely-járási szolgabirói hivatalhoz közigazgatási gyakornokká Sólyomi Tivadar neveztetett ki. —

— **Elektromos lámpás a festő és takácsmühelyekben.** A német állandó tanügyi bizottság legutóbbi időben beadott memorandumában egyes érdekes adatok jegyeztek fel azon előnyökre nézve, melylyel az izzó lámpás világitása a festő és takácsmühelyekben alkalmazva más világitási móddal szemben bir. A festőmühely helyiségeiben, melyek rendesen vizgőzzel telitvék, az izzólámpások sokkal nagyobb átható erővel birnak, mint a gázláng. A takácsmühelyekben a nagyobb intensitas folytán, melylyel az izzólámpás bir, a szinek felismerése igen könnyittetik, továbbá a láng folytonossága nem szenved a szövőfiók mozgása által előidézett léghuzam befolyása alatt; koromképződés nincsen, tehát a szövetek kényesebb szinei kevésbé szenvednek, és hogy a takács a lángot oly közel viheti munkájához a mennyire kivánja; végül és ez a fődolog a takácsmühelyekben, az áramnak egyszerü áttétele által beáll az a lehetőség, hogy szükség szerint a szövőszéket elül vagy hátul világithatja meg.

— **Nagy felhőszakadás** volt a Kelemen Havason a napokban, s ennek következtében az onnan jövő vizár a havasi patakokat kiárasztotta. A „Nyirmező" patak a topoliczai határban, alantabb a „Kelemen" patak, s még lejebb a „Zebrák" patak a gödemesterházi határban iszonyu pusztitásokat tettek. A lakosok a hegyekre menekültek, s onnan szemlélték a borzasztó látványt, mely kevés vetéseiket, szénarétjeiket s némelyeknek lakóházát is megsemmisitette. Mintegy 30 gazda ment tönkre a vizáradás következtében. Hidak, áteresztek sok helyen megsérültek, s 1 kilométernyi hosszuságban a főutvonal egészen viz alatt állott.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

HIRDETÉSEK.

500

959 1—26

szép kifogástalan szivarkát lehet késziteni az én, a cs. kir. dohánygyárakban is használt

s z i v a r k a

TÖLTŐ-GÉPEMMEL

mely érczből igen csinosan késztve, 3 különféle erősségben, vékony, középfaj, vastag, különbség nélkül, használati utasitással együtt 65 kr. Csak akkor valódi, ha czégem bele van vésve.

Az én szivarka-hüvelyeim, szintén három erősségben, csakis a valódi

franczia-bűznélküli

„Le Houbloe"-papirból (fehér) vagy Kakerleza-papirból (sárga) következő árakon kaphatók:

	frt
Szipka rész nélkül, sima 1000-re	— 80
Szipka rész nélkül elegáns arany-jegygyel, 1000-re	1.30
Szipka résszel, sima 1 karton 500 drbbal	1.05
Szipka résszel elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1 karton 500 darabbal	1 50
II. rendü minőség, szintén fehér vagy sárga, melyet mások elsőrendüképen ajánlanak, ára:	
Szipka rész nélkül, sima, 1000 db.	—.50
Szipka rész nélkül, elegáns arany-jegygyel	— 90
Szipkával, sima, 1000 drb.	1.80
Szipkával és elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1000 db.	2 20
Közönséges tömő gépecske hozzá	—.10

Levélbeli megrendelések utánvétellel vagy az összeg beküldése mellett Ismételadók százalékot kapnak.

Belejegyzett védjegy.

Óvás! Hamisitásoktól megóvások czéljából minden karton a fenti kereszk. törvényszékileg bejegyzett gyár-jegygyel van ellátva.

Cawley & Henry párisi franczia szivarka és gépecskék raktára:

Wlach Albert.

Béca, Mariahilferstrasse 58.
(ezelőtt Praterstrasse 18.)

Egy nagyobb családbeli ifju német hölgy, ki a franczia, angol és orosz nyelvet tökéletesen érti és a zenében is jártas, — egy előkelő családhoz kiván — mint társalkodó- vagy nevelőnő alkalmaztatni.

Bővebb felvilágositást ad Wajdits József könyvkereskedése. 958 1—3.

BERGER orvosi

KÁTRÁNY-SZAPPANA

orvosi tek intélyek által ajánlva, a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik

mindennemü bőrkiütések ellen,

különösen idült és sömörök, rüh, ótvar és élődi kiütések, ugyszinte veres orr, fagydag, izzó láb, fej- és szakálypikkely, Berger kátrányszappana 40% fakátrányt tartalmaz és igen elkülönitendő a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A csalások elkerülése végett kéressék világosan Berger kátrány-szappana és ügyeltessék az ismert védjegyre.

Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik

Berger orvosi kátrány kén-szappana

és azon esetben, ha ez szükségeltetne, ugy kéressék csakis a Berger féle kátrány kén-szappan, minthogy a külföldi utánzások eredménytelen készitmények.

902 5—24

Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésére minden

tisztátlanság a bőrön,

bőr- és fejkiütések gyermekeknél, valamint eddig elérhetetlen szépitő mosdás és fürdő-szappan mindennapi használatra szolgál

BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA

mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva.

Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt

Főszétküldés: HELL G. gyógyszerésznél Troppában. Raktárak: Készletben van minden európai gyógyszertárban. Főraktár Nagy-Kanizsa számára: PRÁGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

Messzelátó!!

Legujabb optikai szel-eszköz utazóknak, hegy- és falusi lakósoknak stb.

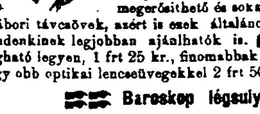

Mutat 3—4 óra távolságra tisztán és kivehetően.

Ezen ujonnan feltalált messzelátó 2 optikai lencseüvegből áll, mely minden tetszésszerinti botra stb. megerősithető és sokkal nagyobb hatással bir, mint a tábori távcsövek, azért is ezek általános tetszésben részesülnek és mindenkinek legjobban ajánlhatók is. Dobozzal, hogy zsebbe dugható legyen, 1 frt 25 kr., finomabbak 1 frt 75 kr., kiváló finomak nagyobb optikai lencseüvegekkel 2 frt 50 kr.

Baroskop légsulymérők

biztos és megbizható légsulymérő 2 frt. — Bor próbáló folyadékmérő melylyel azonnal megismerhető, ha a bor „tiszta vagy hamisitott-e" (ehhez szükséges leirással) 1 frt 50 kr. —

Tejpróbáló százalék lejtővel a vásári rendőrség előirata szerint (leirással) 2 frt 25 kr. — I s m é t e l a d ó k n a k g y á r i á r o n.

957 1—6. Szétküldés postautánvéttel. Kapható

KLINGL & BAUMANN, Bécs I. Tegetthofstrasse 3.

HIRDETESEK.

Kilenez érem.

Budai 926 5—6

RÁKÓCZY

keserűvíz

vegyelemezve és jóváhagyólag véleményezve a magyar orsz. akadémia által Budapesten dr. Stölczer tanár által Münchenben, dr. Hardy tanár, által Párisban, dr. Tichborne tanár által Londonban, dr. Gebhardt tanár Budapesten, dr. Zeisel tanár Bécsben és több orvosi tekintelyek által az emésztési szervek bántalmai és vizelési nehézségeknél legsikeresebben alkalmaztatik s így minden más vizek mellett mint legelőnyösebb, kiválóan ajánlatik.

Készletben találtatik minden gyógyszertár- és ásványvízkereskedésben, friss töltésekben. — Tessék határozottan budai RÁKÓCZYT kérni.

Tulajdonosok: Loser testvérek,

Budapesten.

Magyar vörös kereszt-egylet sorsjegyek.

Évenkint három sorsolás. Legközelebbi folyó évi julius 1-én.

Ezen húzásban 50,000 frt főnyeremény,

továbbá egy nyeremény á 5000 forint, 4 á 1000 frt, 10 á 500 frt, 25 á 100 forint, 30 á 50 forint, 52 á 25 forint.

A nyereménysorsoláson kívül törlesztési sorsolás is történik; minden, a törlesztési sorsolásban legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy tovább játszik a főnyereményre.

Ezen sorsjegyek kaphatók helyben: nagy-kanizsai bankegyesületnél, valamint minden bank- és váltóháznál az országban. 944 2—2.

A Triesztben is kitűnő elismerésben részesült

jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkívül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánlatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 929 5—6

Mindenkor	Árjegyzékek kivánatra	Sürgöny:
friss töltés.	ingyen és bérmentve.	Vogler Budapest.

Eredeti „Hollingsworth" és „Tiger" széna gereblyék,

vető gépek és „BAKER" rosták,

legujabb szerkezetü szabadalmazott könnyü háromvasu ekék,

úgyszintén minden más legjobb szerkezetü gazdasági gépek

jótállás mellett a legolcsóbban kaphatók

GRAEPEL BUDAPEST.

GRAEPEL HUGO

MARSCHAL SONS & Co. LTD. FŐÜGYNÖKÉNÉL

GRAEPEL BUDAPEST.

BUDAPESTEN, VI. ker, gyár-utcza 58. sz., bárány-utcza (16 sz.) sarkán.

Részletes képes árjegyzékek (Marschall Sons & Co.-féle gőzmozdonyok és cséplőgépekről is) kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

956 1—3

Pályázat.

Zalamegyében Muraközben kebelezett Nedelicz községben a r. kath. kántortanitói állomás üresedésbe jövén, annak betöltésére f. évi augusztus 5-ére pályázat nyittatik. Ezen állomás évi jövedelme a következő: Tisztességes lakás házi kerttel; a fárabeli községektől 325 frt készpénz; 12 magyar hold szántóföld és stóla. Felhivatnak a pályázni kivánók, miszerint tanitói oklevéllel és erkölcsi bizonyitványnyal felszerelt folyamodványaikat a nedeliczi iskolaszékhez czimezve küldjék el. A magyar és horvát nyelv tökéletes tudása föltétlenül kivántatik.

Kelt Nedeliczen, 1883. junius hó 20-án.

SZELE IGNÁCZ,
esp. plébános
iskolaszéki elnök.

954 1—1

Egy bognár kerestetik az alsó-lendvai urodalomhoz oly kép, hogy kellő szerszám- és elegendő mennyiségü fa készen van; a pályázoktól megkivántatik, hogy az ipart kellőkép és tökéletesen értsék, vállalkozhatnak önállóan vagy pedig oly hetibéres segédek, a kik az üzlet vezetésére kéretnek; jövedelem: az urodalmi összes munkálat számára dolgoztatik, ebből az urodalom által adott 2 szoba és műhelyből álló lakás utáni lakbér levonatik, e többi negyedévenkint kifizettetik, a végre magánosoknak szabad dolgozás.

Bővebb értesités NAGY FERENCZ urod. kovácsmesternél szerezhető Alsó-Lendván. 955 1—3

MAGYAR VÖRÖS-KERESZT-EGYLET SORSJEGYEK.

926 9—*

Évenkint 3 sorsolás.

Évenkint 3 sorsolás — Évenkint 3 sorsolás

Legközelebbi huzás f. évi julius 1-én.

Ezen huzásban főnyeremény 50,000 forint, *továbbá 1 nyeremény à 5000 frt, 4 nyeremény à 1000 frt 10 nyeremény à 500 frt, 25 nyeremény à 100 frt, 30 nyeremény à 50 frt, 52 nyeremény à 25 frt.*

A nyeremény sorsoláson kivül törlesztési sorsolás *is történik; minden a törlesztési sorsolásban a legkisebb nyereménynyel huzott sorsjegy* tovább játszik a főnyereményre.

Ezen sorsjegyek a napi árfolyam szerint kaphatók a

Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében

Budapest, Dorottya-utcza 1 sz.

valamint minden bank- és váltóháznál az országban.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.